

KRIMINALITÁS ÉS BEVÁNDORLÁS

TANULMÁNY A KRIMINALAETIOLOGIA
ÉS KRIMINALPOLITIKA KÖRÉBŐL

ÍRTA

DR. HACKER ERVIN
MISKOLCI JOGAKADÉMIAI NY. R. TANÁR,
EGYETEMI MAGÁNTANÁR

KRIMINALITÄT UND EINWANDERUNG
INHALTSAUSZUG IN DEUTSCHER SPRACHE SIEHE SEITE 264.

DUNÁNTÚL EGYETEMI NYOMDÁJA PÉCSETT. –1929

Szerzőtől megjelent munkák és értekezések:

- A fiatalok büntetőségének feltételei, a budapesti egyetemen működő Joghallgatók Tudományos Egyesületének hasonló című kiadványában, Budapest, 1910, 8 oldal.
- Das ungarische Gesetz über die gemeingefährlichen Arbeitsscheuen (Gesetzartikel XXI. von 1913), különnyomat a Blätter für Gefängniskunde 48. kötetéből, Heidelberg, 1914, 10 oldal.
- Der ungarische Entwurf über die unverbesserlichen Verbrecher, különnyomat a Monatsschrift für Kriminalpsychologie und Strafrechtsreform 11. kötetéből, Heidelberg, 1914, 6 oldal.
- Das Straf- und Strafvollzugssystem, die Regeln der Strafbemessung und die Sicherungsmassregeln im Vorentwurf zu dem neuen ungarischen Strafgesetzbuch, különnyomat a Blätter für Gefängniskunde 49. kötetéből, Heidelberg, 1915, 23 oldal.
- A szabadságvesztésbüntetések differenciálása, különnyomat a Bűnügyi Szemle 4. évfolyamából, Pécs, 1916, 19 oldal. Ugyanez megjelent német nyelven Die Differenzierung der Freiheitsstrafen címen a Blätter für Gefängniskunde 50. kötetében, Heidelberg, 1916.
- A rabmunka, Pécs, 1916, XII és 239 oldal.
- A börtönrendszerek, Pécs, 1917, 43 oldal.
- Jogegységesítés a büntetésvégrehajtás terén, különnyomat a Bűnügyi Szemle 5. évfolyamából, Pécs, 1917, 8 oldal. Ugyanez megjelent német nyelven Die Rechtsannäherung im Strafvollzug címen a Blätter für Gefängniskunde 51. kötetében, Heidelberg, 1917.
- A börtönügy, Pécs, 1918, XVIII és 257 oldal.
- Die Organisation des Gefängniswesens, különnyomat a Blätter für Gefängniskunde 52. kötetéből, Heidelberg, 1918, 9 oldal.
- Die Individualisierung beim Vollzug der Freiheitsstrafen, különnyomat a Blätter für Gefängniskunde 53. kötetéből, Heidelberg, 1919, 26 oldal. Ugyanez megjelent magyar nyelven Egyénítés a szabadságvesztésbüntetések végrehajtása során címen a Magyar Jogi Szemle 2. évfolyamában, Budapest, 1921.
- A büntetőség anyagi és eljárásjogi feltételeinek szerkezete, különnyomat a Jogállam 1921. évfolyamából, Budapest, 1921, 36 oldal. Ugyanez megjelent német nyelven Die Struktur der materiellen und prozessualen Bedingungen der Strafbarkeit címen a Monatsschrift für Kriminalpsychologie und Strafrechtsreform 15. kötetében, Heidelberg, 1924.

IV

- Der Strafvollzug in Ungarn, különnyomat a Blätter für Gefängnis-kunde 54. kötetéből, Heidelberg, 1921, 7 oldal.
- Das Verhältnis der Gefängnisarbeit zur freien Produktion, különnyomat a Monatsschrift für Kriminalpsychologie und Strafrechtsreform 12. kötetéből, Heidelberg, 1921, 11 oldal.
- Az egyesületek büntetőjogi cselekvőképessége és büntethetősége, különnyomat a Magyar Jogi Szemle 3. évfolyamából, Budapest, 1922, 15 oldal. Ugyanez megjelent angol nyelven The Penal Ability and Responsibility of the Corporate Bodies címen a Journal of the American Institute of Criminal Law and Criminology 1923 májusi füzetében, és francia nyelven Les corporations et le problème de leur activité et responsabilité pénale címen a Revue internationale de Droit pénal 1924. évi 2. füzetében.
- Die neueren Ergebnisse der Strafgesetzgebung in Ungarn, különnyomat a Blätter für vergleichende Rechtswissenschaft und Volkswirtschaftslehre 16. kötetéből, Mannheim, 1922, 26 oldal.
- Börtönügyünk reformkérdései, különösen törvényhozási szabályozása, különnyomat a miskolci jogakadémia Bethlen-émlékkönyvéből, Sárospatak, 1922, 30 oldal.
- Az egyesületek büntetőjogi cselekvőképessége és felelőssége, Pécs, 1922, XXX és 228 oldal. (A m. Tudományos Akadémia 1922. évi jogi monográfia jutalmával kitüntetve).
- Die ungarische Literatur des Strafrechts, des Gefängniswesens, des Strafprozessrechts und der kriminalistischen Hilfswissenschaften in den letzten Jahren, Blätter für Gefängniskunde, 55. kötet, 10 oldal.
- Két büntetőjogi dolgozat: I. Az amerikai és az európai büntető jogtudomány mérlege, II. A magyarországi bolsevizmus és annak büntetőjogi tanulságai, különnyomat a miskolci jogakadémia 1922/23. évi évkönyvéből, Pécs, 1923, 25 oldal. Az előbbi dolgozat angol nyelven American and European Criminal Jurisprudence címen a Journal of the American Institute of Criminal Law and Criminology 1924 februári füzetében, német nyelven Die Ergebnisse der Strafrechtswissenschaft in Amerika und Europa címen a Blätter für Gefängniskunde 56. kötetében jelent meg. Az utóbbi dolgozat német nyelven Die strafrechtlichen Lehren des Bolschewismus in Ungarn címen a Monatsschrift für Kriminalpsychologie und Strafrechtsreform 15. kötetében jelent meg.
- Bevezetés a büntetőjog bölceletébe, különnyomat a miskolci jogakadémia 1923/24. évi Almanachjából, Pécs, 1924, IV és 36 oldal.
Bevezetés a büntetőjogba, Budapest, 1924, XII és 312 oldal.
- A világháború hatása a kriminalitásra Franciaországban, Jogtudományi Közöny 1925. évi kötetében.
- A világháború hatása a kriminalitásra, különnyomat a Berzeviczy-Emlékkönyvből, Pécs, 1925, 28 oldal. Ugyanez megjelent francia nyelven L'influence de la guerre mondiale sur la criminalité, és angol nyelven The Influence of the World War on Crime címen a Revue internationale de Droit pénal 1927. évi 1. füzetében.

- A párisi Depót és a Conciergerie, Miskolci Jogászetlet 1925. évi 1. füzetében.
- Kriminalitás és bevándorlás, különnyomat a Miskolci Jogászetlet 1925. évi 9. füzetéből, 14 oldal. Ugyanez megjelent német nyelven Kriminalität und Einwanderung címen a Blatter für Gefängniskunde 57. kötetében.
- Nápoly börtönei, különnyomat a Miskolci Jogászetlet 1926. évi 1. füzetéből, 10 oldal. Ugyanez megjelent német nyelven Die Gefängnisse Neapels címen a Blätter für Gefängniskunde 58. kötetében.
- A büntetés kiszabás egyöntetűsége, Miskolci Jogászetlet 1926. évi 5. füzetében.
- Kriminalitás és bevándorlás, különnyomat a Miskolci Jogászetlet 1927. évi 9. füzetéből, 8 oldal. Ugyanez megjelent német nyelven Kriminalität und Einwanderung címen a Blätter für Gefängniskunde 59. kötet 1. füzetében.
- A kor kriminalaetiologiai jelentősége a bevándorlás szempontjából, különnyomat a Miskolci Jogászetlet 1928. évi 5. füzetéből, 10 oldal. Ugyanez megjelent német nyelven Der kriminalaetiologische Einfluss des Alters bei der Einwanderung címen a Monatsschrift für Kriminalpsychologie und Strafrechtsreform 19. kötetében.
- Vallás és kriminalitás, Protestáns Szemle 1928. évi 5. füzetében.
- A gazdasági tényezőknél és vagyoni különbségnek, a bevándorlóknak a városokban való elhelyezkedésének kriminalaetiologiai jelentősége a bevándorlás szempontjából, Miskolci Jogászetlet 1928. évi 6. füzetében.
- Kriminalanthropologische Forschungen und Datensammlungen der Gegenwart, Monatsschrift für Kriminalpsychologie und Strafrechtsreform 20. kötetében.
- Kriminológiai adalékok, különnyomat a Miskolci Jogászetlet 1928. évi 7-9. füzetéből, 15 oldal.
- A merxplasi depót de mendicité, különnyomat a Miskolci Jogászetlet 1928. évi 9. füzetéből, 15 oldal.
- „Börtönügyi Jog”, a gyakorlatban, különnyomat a Miskolci Jogászetlet 1928. évi 10. füzetéből, 17 oldal.
- A büntetőjogtudomány jövő feladatai, különnyomat a Miskolci Jogászetlet 1929. évi 1. füzetéből, 8 oldal.

Tartalommutató.

I. RÉSZ.

Bevezetés.

1. §. A probléma jelentősége.....	1
1. Bevezetés (1. old.) – 2. A közlekedési eszközök fejlődése (2. old.) – 3. A bevándorlás méretei (3. old.) – 4. Az idegenforgalom fejlődése (4. old.) – 5. A külföldi honosságú lakosság számaránya (8. old.) -6. Befejezés (13. old.).	
2. §. Történeti adalékok.....	14
1. Bevezetés (14. old.) – 2. Svájci régebbi adatok (15. old.) – 3. Németországi régebbi adatok (24. old.) – 4. Franciaországi régebbi adatok (26. old.) – 5. Szerbiai régebbi adatok (26. old.) – 6. Az Északamerikai Egyesült Államokban gyűjtött régebbi adatok és a Know Nothings mozgalom (27. old.) – 7. Algériai adatok (29. old.).	

II. RÉSZ.

A tények.

I. FEJEZET.

A külföldiek nagyobb kriminalitása.

3. §. Svájc.....	30
1. 1905., 1906. és 1909-1911. évi adatok (30. old.) – 2. Zürich, Bern és Appenzell A. Rh. kantonra vonatkozó külön adatok (33. old.).	
4. §. Németország	38
1. Németországra vonatkozó 1882-1925. évi adatok (38. old.) – 2. Hessen nagyhercegségre vonatkozó 1903-1908. évi adatok (38. old.).	
5. §. Egyéb európai államok.....	41
1. Ausztria (41. old.) – 2. Franciaország (42. old.) – 3. Anglia (44. old.) – 4. Németalföld (45. old.) – 5. Olaszország (45. old.).	

6. §. Az Északamerikai Egyesült-Államok.....	46
1. Az egész Egyesült-Államokra vonatkozó adatok (46. old.) – 2. Különleges adatok (49. old.).	
7. §. Egyéb Európán kívül fekvő államok.....	52
1. Új-Dél-Wales (52. old.). – 2. Brazília (52. old.). –	
3. Chile (53. old.).	

II. FEJEZET.

A külföldiek kriminalitásának és a kriminalításra általában gyakorolt hatásuknak jellemzése.

8. §. A bevándorlók kriminalitásának főbb jellegzetességei.....	54
1. Bevezetés (54. old.) – 2. Összehasonlító táblázatok (54. old.) – 3. Egyéb jellegzetességek és ezeknek magyarázata (56. old.).	
9. §. A külföldieknek a belföldiek kriminalítására gyakorolt közvetett hatása.....	58
1. Bevezetés (58. old.) – 2. A bevándorlók által terjesztett eszmék hatása (58. old.) – 3. Szociális eszméknek általuk való terjesztése (59. old.) – 4. A bevándorolt prostitúáltak káros erkölcsi hatása (60. old.) – 5. Bevándorlási bankok (60. old.).	
10. §. A kivándorlóinak a kivándorlás által előbbi hazájuk kriminalítására gyakorolt közvetett hatása.....	62
11. §. Konklúziók.....	63
1. A külföldiek kriminalitása nagyobb mint a belföldieké (63. old.) – 2. A hivatalos bűnügyi statisztikák is ezt állapítják meg (64. old.) – 3. Az írók is erre a következtetésre jutnak (65. old.).	

III. RÉSZ.

A tények kriminalaetológiai magyarázata.

I. FEJEZET.

Kriminalszociológiai szempontok.

12. §. Gazdasági tényezők, vagyoni különbségek.....	67
1. A gazdasági viszonyoknak kriminalaetológiai jelentősége (67. old.) – 2. A bevándorlók gazdasági helyzetének vázolója (68. old.) – 3. A bevándorlók gazdasági helyzete a bevándorlás helyén való letelepedésük után (74. old.) –	
4. Végző konklúziók (79. old.).	
13. §. A bevándorlók foglalkozásának, különösen az iparos foglalkozásnak, valamint a bevándorlás helyén divó különleges termelési módoknak hatása.....	80

VIII

1. A foglalkozás kriminalaetiologiai jelentősége (80. old.).
 2. Az összszakosságnak a foglalkozási ágak közti megoszlása (81. old.). – 3. A ki- és bevándorlóknak a foglalkozási ágak közti megoszlása (83. old.). – 4. A bevándorlóknak és a külföldi származású lakosságnak megoszlása a foglalkozási ágak közt (85. old.). – 5. A külföldi elítéltek megoszlása a foglalkozási ágak közt (91. old.). – 6. Az ipari munkáuzemek vonzó hatása a bevándorlókra (93. old.). – 7. A mai termelési módoknak a bevándorlók kriminalitására való kihatása (95. old.).

14. §. A bevándorlók családi állapotának kihatása..... 96

1. A családi állapotnak kriminalaetiologiai jelentősége (96. old.). – 2. Az összszakosságnak összetétele családi állapot szempontjából (99. old.). – 3. A bevándorlók megoszlása családi állapot szerint (103. old.). – 4. A nemházas bevándorlók magasabb kriminalitása (106. old.).

15. §. A bevándorlók kisebb műveltségének és nevelésüknek hatása..... 108

1. A műveltségnek kriminalaetiologiai jelentősége (108. old.). – 2. Az analfabéták számaránya általában (109. old.). – 3. Az analfabéták számaránya a külföldiek, illetve bevándorlók közt (110. old.). – 3. Az analfabéták számaránya a külföldi származású és születésű büntettek közt (115. old.). – 5. A bevándorlók rosszabb nevelésének kriminalaetiologiai jelentősége (117. old.).

16. §. A bevándorlók morális fogyatkozásainak (prostitúció, alkoholizmus stb.) hatása..... 119

1. A morális tényezők kriminalaetiologiai jelentősége (119. old.). – 2. A prostitúciónak kriminalaetiologiai hatása a bevándorlón át (119. old.). – 3. Az alkoholizmus kriminalaetiologiai hatása a bevándorlón át (123. old.).

17. §. A háború és a forradalmak demoralizáló hatása..... 126

1. A háború demoralizáló hatása (126. old.). – 2. A forradalmak demoralizáló hatása (12u. old.).

18. §. A bevándorlóknak a városokban való elhelyezkedése mint kriminalaetiologiai tényező..... 130

1. A városban való lakásnak kriminalaetiologiai jelentősége (130. old.). – 2. Az összszakosságnak megoszlása város és vidék között (130. old.). – 3. A bevándorlóknak megoszlása város és vidék közt (133. old.). – 4. A külföldieknek a városokban mutatkozó nagyobb kriminalitása és ennek kriminalaetiologiai magyarázata (137. old.). – 5. Konklúziók (141. old.).

19. §. A külföldön való születés hatása..... 146

1. Bevezetés (142. old.). – 2. A külföldi születés kriminalaetiologiai hatása (143. old.). – 3. A külföldi szülöktől

származó lakosságnak eltérő kriminalitása (154. old.)	—
4. Befejezés (157. old.)	
20. §. Az idegen állampolgárság, az eltérő jogi berendezések, intézmények és társadalmi nézetek, valamint népszokások hatása (157. old.)	157
1. Az idegen állampolgárságnak kriminaletiológiai kihatása (157. old.)	—
2. Az eltérő jogi berendezések és intézmények, valamint társadalmi nézeteknek kriminaletiológiai hatása (161. old.)	—
3. A népszokásoknak kihatása a kriminalitásra (167. old.)	
21. §. A bevándorlók új tartózkodási helyükön való ismeretlenségüknek és ottlétük tartamának hatása	168
1. A bevándorlók új tartózkodási helyükön való ismeretlenségüknek kriminaletiológiai jelentősége (168. old.)	—
2. Új tartózkodási helyükön való létük tartamának a kihatása	(172. old.)
22. §. A faji ellentéteknek és szociális mozgalmaknak hatása	176
1. A faji ellentétek hatása (176. old.)	—
2. A szociális mozgalmak jelentősége (179. old.)	

II. FEJEZET.

Kriminalantropológiai szempontok.

23. §. A bevándorlók korának kihatása	182
1. A kornak kriminaletiológiai jelentősége (182. old.)	
2. Az összlakosságnak kor szerint való megoszlása (185. old.)	—
3. A bevándorlóknak, illetve a külföldi születésű lakosságnak kor szerinti megoszlása (188. old.)	—
4. A bevándorlóknak az elítéltek egyes korosztályaiban való részesedése (196. old.)	—
5. Végső konklúziók (200. old.)	
24. §. A bevándorlók nemi megoszlásának kihatása	202
1. A nemek kriminaletiológiai jelentősége (202. old.)	—
2. A két nemnek az összlakosságban való részesedése (205. old.)	—
3. A bevándorlóknak, illetve külföldieknek nemek szerint való megoszlása (205. old.)	—
4. A bevándorlóknak az elítéltek sorában való erősebb részesedése (210. old.)	—
5. Végső konklúziók (212. old.)	
25. §. A bevándorlók faji tulajdonságainak kihatása	213
1. A faji tulajdonságok kriminaletiológiai jelentősége (213. old.)	—
2. Kriminaletiológiai szempontból jelentős fajok és faji tulajdonságaik (213. old.)	—
3. A négerék és cigányok kriminalitása (218. old.)	—
4. A kriminalisabb fajok bevándorlása (220. old.)	
26. §. A csökkent testi és szellemi képességeknek, a betegségeknek a kihatása	221
27. §. A büntetett előélet hatása	225
28. §. A társadalomellenes motívumok terjesztése a bevándorlás által	228

III. FEJEZET.

29. §. Kutatásaink eredményei és akadályai.....	230
i. Kutatásaink eredményei (230. old.) - 2. Kutatásaink akadályai (232. old.).	

IV. RÉSZ.

Kriminalpolitikai rész.

I. FEJEZET.

Büntetőjogi természetű intézkedések.

30. §. A kiadatás és kikérés.....	240
31. §. A kiutasítás.....	241
1. A kiutasítás (241. old.) - 2. A kitiltás (243. old.).	
32. §. A fokozott pénzbüntetés és a rendőri felügyelet alá helyezés.....	243
1. A fokozott pénzbüntetés (243. old.) - 2. A rendőri fel- ügyelet alá helyezés (244. old.).	
33. §. A büntettek nemzetközi nyilvántartása és intenzívebb nem- zetközi jogsegély a nyomozások terén.....	245
1. A büntettek nemzetközi nyilvántartása (245. old.) -	
2. Intenzívebb nemzetközi jogsegély a nyomozások terén (246. old.).	

II. FEJEZET.

Közigazgatási jogi természetű intézkedések.

34. §. Bevándorlási tilalmak és megszorítások.....	247
35. §. Egyéb közigazgatási jogi természetű intézkedések.....	252
1. Útlevel- és vízumkényszer (252. old.) - 2. A külföl- dieknek jelentkezési kényszere (253. old.) - 3. Foglalko- zásokból való kizárás (253. old.) - 4. Letelepedési tilal- mak (254. old.).	

III. FEJEZET.

36. §. Egyéb intézkedések.....	254
1. Közjogi, magánjogi és egyéb jogmegvonások (254. old.) - 2. Eugenetikai törekvések (256. old.).	

IV. FEJEZET.

37. §. Befejezés.....	257
1. Problémánk aktualitása (257. old.) - 2. Kriminal- politikai szempontok (258. old.) - 3. A bevándorlók osz- tályozásának szükségé (260. old.) - 4. Befejezés (262. pld.).	
Német tartalomkivonat.....	264
Betűrendes név- és tárgymutató.....	267

I. RÉSZ.

BEVEZETÉS.

1. §. A probléma jelentősége.

1. Sok igazság van abban a mondásban, hogy a kivándorlás biztosító szelepe a nyomor száműzötteinek. Köztudomású, hogy a kivándorlás tehermentesítő hatással van a kriminalitásra; Írország és Olaszország példái ezt a tételt fényesen igazolják.

Az éremnek egyik oldalával szemben azonban a másik oldala azt mutatja, hogy a bevándorlás viszont növeli a kriminalitást. Hiszen kézenfekvő, hogy a kivándorlók közt levő sok nem kívánatos elem új tartózkodási helyén a kriminalitást inkább növelni, mintsem csökkenteni fogja.

És a kivándorlásnak, a kivándorlási lehetőségeknek az utolsó évtizedekben való állandó növekedése, valamint a teiigeren túlra való kivándorlásnál a szállítási eszközöknek állandó tokéletesbedése azután még csak fokozza a megtárgyalandó probléma jelentőségét. Egyes országokban a bevándorlás olyan hatalmas méreteket öltött, főként a világháború előtti években, hogy ennek futólagos vázolása nem mellőzhető, főleg azért, mert hiszen problémánk szoros összefüggésben áll az egyes jogterületeken élő külföldieknek számával.

Bevezetesképpen tehát vázlatosan meg kell ismerkednünk mindenekelőtt a közlekedési eszközöknek a legutóbbi évtizedekben való rohamos megnövésével, az ennek következményeképpen jelentkező bevándorlás néhány fontosabb adatával, továbbá az idegenforgalom fejlődésével, amely ha időlegesen is, de mégis sok egyénnek külföldön átmenetileg való tartózkodására és a külföldön való bűnözésére ad alkalmat.

Továbbá reá kell mutatnunk arra, hogy a külföldiek milyen arányban vannak képviselve az egyes jogterületek lakosságában és hogy jelenlétük a legutóbbi időkben mennyire mutat emelkedő tendenciát.

2. Hogy a népnek még ama alsó rétegei is, amelyek a régebbi időkben alig lépték át születési helyük határait, nagy mértékben mobilissá lettek, ezt főként és elsősorban a közlekedési eszközök gyors fejlődésének tulajdoníthatjuk.

A legutóbbi évtizedekben néhány fontosabb államban a vasúti hálózatok hosszában és a kereskedelmi hajók számában beállott változásokról a következő táblázat tájékoztat bennünket:¹

Ország	Vasutak				Kereskedelmi hajók Örtartalma			
	év	hossza kilométerekben	év	hossza kilométerekben	év	1000 tonnában	év	1000 tonnában
Nagy-Britannia	1881	25.050	1925	32.719	1881	6.641	1924	11.716
Norvégia	1881	1.115	1925	3.589	1881	530	1925	2.783
Svájc	1881	2.521	1925	5.270	—	—	—	—
Németország	1881	33.838	1925	57.546	1881	1.194	1925	3.074
Németalföld	1881	1.846	1924	3.433	1881	305	1924	1.320
Belgium	1881	4.336	1923	9.382	1881	78	1925	342
Olaszország	1881	8.713	1924	20.907	1881	989	1923	1.836
Északamerikai Egyesült Államok	1881	150.113	1925	421.943	1881	3.615	1925	17.406
Franciaország	1881	25.925	1914	51.428	1881	914	1925	2.122
Magyarország	1880	7.096 ²	1914	22.001 ³	—	—	—	—

Ezen adatokból következtethetünk a néptömegek vándorlásának megnövéseire, amely a fenti adatoknál fokozottabb,

¹ Lásd ez adatokat: Statistique Générale de la France: Annuaire Statistique, 42. kötet (1926), Paris, 1927, 312*-316*. old.

² Lásd: A magyar korona országainak vasútjai 1897, 1898 és 1899. évben, Budapest, 4*. old.

³ Lásd: Magyar statisztikai évkönyv, 1914 évi kötet, Budapest, 1916, 176. old.

hiszen a fenti adatok nem tükröztetik vissza, hogy a közlekedési eszközök használata (vonatok és szállított személyek száma stb.) mennyire sokszorosodott meg.

3. De lássunk néhány adatot a bevándorlás méreteiről!

A tengerentúli bevándorlásban legfontosabb szerepet játszó államokban: az Északamerikai Egyesült-Államokban, Kanadában, Braziliában és Argentínában a bevándorlóknak a száma a következő volt.

Az Északamerikai Egyesült-Államokba az 1820-tól 1927-ig terjedő időszakban, tehát 108 év alatt bevándorolt⁴ összesen 36,933.379 egyén. Eltekintve a világháború idejétől és az azt követő évektől, amely időszakban a bevándorlás arányai érhető okokból (közlekedési akadályok, gazdasági leromlás, bevándorlók kontingentálása, stb.) erősen csökkentek, az Északamerikába való bevándorlás alaposan emelkedő tendenciát mutat, ami kivüláglik a következő adatokból:⁵

Időszak	Bevándorlók száma	Évi átlag
1820—1830	151.824	13.802
1831—1840	599.125	59.913
1841—1850	1,713.251	171.325
1851—1860	2,598.214	259.821
1861 - 1870	2,314.824	231.482
1871—1880	2,812.191	281.219
1881—1890	5,246.613	524.661
1891—1900	3,637.564	368.756
1901—1910	8,795.386	879.536
1911—1920	5,735,811	573.581
1921—1927	3,278.576	468.368
Összesen :	36,933.379	341.975

⁴ Annual Report of the Commissioner General of Immigration to the Secretary of Labor for the Fiscal Year Ended June 30, 1927, Washington, 1927, 188. old.

⁵ Senate: Reports of the Immigration Commission, 1. kötet.

A bevándorlók közül Európából összesen 31,811.797, – Ázsiából 891.522, – Amerika egyéb államaiból pedig 3,892.867 és egyéb területekről 337.193 lélek jött az Északamerikai Egyesült-Államokba.

Északamerikának másik legfontosabb bevándorlási területe Kanada; ide 1881. év elejétől 1926. márc. 31-éig bevándorolt 5,303.662 egyén.⁶

Braziliába 1820-tól 1907-ig összesen 2,561.482 egyén vándorolt be.⁷

Argentínába 1870-től 1913-ig 5,734.600 egyén vándorolt be.⁸

Ha a visszavándorlás apasztja is a bevándorlást, ezt az apasztást annyira-mennyire ellensúlyozza a bevándorlóknak természetes szaporulata.

Az Európából kiinduló kivándorlás a legutóbbi évtizedekben a legnagyobb Nagy-Britanniában, Olaszországban, a volt Osztrák-Magyar monarchiában, Oroszországban és Spanyolországban volt; ezekből az államokból indult el az Európából a tengerentúlra kivándorlóknak 86.2% -a.⁹ A legtöbb kivándorlót körülbelül Írország adta, ahol az 1851 május 1. napjától 1911 december 31-éig terjedő időszak lakosságának átlagát véve alapul, 100 lakosra 80-9 kivándorló esett.¹⁰

4. Az egyes államterületeken élő külföldiek számát azonban nemcsak a bevándorlók, az oda letelepülési szándékkal és tartós kereset céljából jött idegenek, hanem az ott ideig-

Washington, 1911. 96. old.; valamint: Abstracts of the Immigration Commission, with Conclusions and Recommendations and Views of Minority, Washington, 1911, 57. old.; Annual Report of the Commission General of Immigration to the Secretary of Labor for the Fiscal Year Ended June 30, 1927, Washington, 1927, 192-193. old.

⁶ Canada: Report of the Department of the Immigration and Colonization for the Fiscal Year Ended March 31, 1926, Ottawa, 1927. 7. old.

⁷ Senate: Reports of the Immigration Commission, 2. kötet; Abstracts of Reports of the Immigration Commission with Conclusions and Recommendations and Views of Minority, Washington, 1911, 646. old.

⁸ Resumenes estadísticos retrospectivos, Buenos Aires, 1914. 153. old.

⁹ Schulte im Hofe, A., Auswanderung und Auswanderungspolitik, Berlin, 1918, 68. old.

¹⁰ Emigration Statistics of Ireland for the Year 1911, Dublin, 1912, 6. old.

lenesen, átmenetileg tartózkodó külföldiek is erősen növelik, amit bizonyítanak az idegenforgalmi statisztikáknak adatai,

Néhány fontosabb ilyen tárgyú statisztikai adat a következő idegenforgalomról számol be:

Az Ausztriában megfordult idegenek száma, hazájuk szerint csoportosítva, a következő volt a világháborút megelőző években:¹¹

Év	Németországból	Olaszországból	Oroszországból	Nagybritanniából	Franciaországból	Romániából	Bulgáriából, Görögországból, Montenegróból, Szerbiából, európai Törökországból	Egyéb európai országokból	Északamerikai Egyesült Államokból	Egyéb amerikai országokból	Ázsiaiból, Afrikából, Ausztráliából	Összesen
1910	817.376	68.429	86.619	46.983	28.892	13.590	14.165	51.774	38.951	5.852	5.286	1.177.917
1911	860.523	64.302	96.020	47.011	32.270	13.156	16.231	48.178	36.648	6.539	5.431	1.226.309
1912	857.078	63.314	84.044	40.436	31.167	13.639	16.650	43.694	28.144	5.782	5.732	1.189.680

A bécsi szállodákban megszállt külföldiek száma pedig a következő¹² volt: 1905-ben 87.285, 1906-ban 86.547, 1907-ben 84.170, 1908-ban 114.457, 1909-ben 127.004, 1910-ben 134.233, 1911-ben 127.410.

Németországnak tíz legfontosabb idegenforgalmi gócpontján az ott megfordult külföldiek száma a következő volt:¹³

	1924	1925		1924	1925
Berlin	112.095	192.864	München	49.907	70.695
Hamburg	58.942	70.764	Wiesbaden	24.119	20.607
Frankfurt a. M.	4.135	4.014	Baden-Baden	6.569	9.508
Köln	35.277	50.067	Bad Nauheim	3.756	4.982
Leipzig	37.775	45.533	Homburg v. d. H.	499	530

¹¹ österreichisches statistisches Handbuch, 1912. évi kötet, Wien, 1913, 43. old.

¹² Statistisches Jahrbuch der Stadt Wien für das Jahr 1909, Wien, 1911, 814. old., – ugyanez 1910-re szóló kötet, Wien, 1912, 844. old., – ugyanez 1911-re szóló kötet, Wien, 1913, 862. old.

¹³ Statistisches Jahrbuch für das Deutsche Reich, 1926, Berlin, 1926, 40. old.

Ezek az adatok azonban nem tükröztetik vissza hűségesen a németországi idegenforgalomnak átlagos mértékét, mert hiszen már a világháborút követő évekre vonatkoznak, amidőn a külföldiek beözönlése erősen megcsappant. A tényleges helyzetet jobban illusztrálják a következő statisztikai adatok, ezek között különösen a világháborút megelőző évekre vonatkozó számadatok, amelyek az illető évben Berlin szállodáiba érkezett külföldiek számát jelzik:¹⁴

Év	Szállodákba érkezett idegenek száma	Év	Szállodákba érkezett idegenek száma
1908	203.404	1913	289.350
1909	212.365	1914	198.338
1910	253.838	1915	49.923
1911	272.444	1916	43.963
1912	282.640	1917	35.527

Svájc nagy idegenforgalmát a Bernben és Zürichben megfordult és megszállt külföldiek számával kíséreljük meg illusztrálni. Bern városában az ott megfordult és megszállt külföldiek száma¹⁵ a következő volt:

Év	Megszállt külföldiek száma	Év	Megszállt külföldiek száma
1910	117.017	1920	68.726
1911	131.315	1921	62.361
1912	154.681	1922	55.398
1913	135.161	1923	60.999
1914	139.835	1924	73.579
1915	62.798		

¹⁴ Statistisches Jahrbuch der Stadt Berlin, 32. Jahrgang (Jahre 1908 bis 1911), Berlin, 1913, 218, 221*-222*. old., – ugyanaz, 33. Jahrgang (Jahre 1912 bis 1914), Berlin, 1916, 220. old., – ugyanez, 34. Jahrgang (Jahre 1915 bis 1919), Berlin, 1920, 196-197. old.

¹⁵ Statistisches Handbuch der Stadt Bern, 1925, 280-281. old.

Amint ez az 1915. évre vonatkozó adatból kitűnik, a világháború, még a semleges Svájcban is, az idegenforgalmat hátrányosan befolyásolta, éppen ezért a további háborús évekre vonatkozó adatok feltüntetésétől el is tekintettünk.

Zürich városára vonatkozólag sajnos csak a következő adatokra¹⁶ hivatkozhatunk:

Év	Megszállt külföldiek száma
1922	66.224
1923	104.898

Parisban már régóta sok a külföldi; 100.000 lakos közt külföldi volt 1833-ban 5100, 1866-ban 5900, 1881-ben 7300, és 1886-ban 8000.¹⁷

A Parisban és környékén (Departement de la Seine) nyilvántartott (tehát régebben 15, utóbb pedig 60 napnál tovább ott tartózkodó) külföldiek száma az alább jelzett évek legutolsó napján (december 31.) a következő volt:¹⁸

Év	Nyilvántartott külföldiek száma	Év	Nyilvántartott külföldiek száma
1920	295.387	1923	570.223
1921	424.708	1924	655.803
1922	478.434		

A Budapestre (nem a megszállt területről, hanem egyéb külföldről) érkezett külföldiek száma pedig a következő volt:¹⁹

¹⁶ Statistisches Jahrbuch der Stadt Zürich, 18. und 19. Jahrgang, 1922 und 1923, mit Hauptübersichten 1924, Zürich, 1925, 1922:87. old., 1923 : 221. old.

¹⁷ Bertillon, Jaques, Origine des habitants de Paris, Paris, 1895, 14. old.

¹⁸ Annuaire statistique de la ville de Paris 1920, Paris, 1924, 176. old. – ugyanez, 1921-1922 évre, Paris, 1925, 298. old., – ugyanez, 1923-1924. évre, Paris, 1927, 300. old.

¹⁹ Budapest székesfőváros statisztikai és közigazgatási évkönyve, XV. évfolyam, 1927, Budapest, 1927, 554. old. – Budapest székesfőváros statisztikai zsebkönyve, XIV. évfolyam, 1929, Budapest, 1929, 121. old.

Év	A külföldről érkezettek száma	Év	A külföldről érkezettek száma
1923	37.732	1926	48.716
1924	35.451	1927	60.409
1925	44.434	1928	71.625

5. Az imént felsorakoztatott adatoknál még sokkal pontosabban tájékoztatnak bennünket a tényleges helyzetről azok az adatok, amelyek az egyes államterületeken élő külföldieknek az egész népességhez való arányát tükröztetik vissza.

Angliában és Walesben az alábbi táblázatban feltüntetett évszámllási években 100.000 egyén közt külföldi születésű volt.²⁰

1851	1861	1871	1881	1891	1901	1911	1921
281	419	443	454	683	762	790	602

A világháborúnak a külföldiek számát csökkentő hatása itt is érvényesült, amint ezt az 1921. évi adat mutatja.

London városában már 1891 körül 100.000 lakosból 2200 volt külföldi.²¹

Ausztriában a külföldieknek az egész népességhez való aránya a következő volt.²²

Év	összlakosság száma	Külföldiek száma	100.000 közt volt tehát külföldi
1869	20,394.980	204.950	1.004
1880	22,144.244	325.837	1.471
1890	23,895.413	410.534	1.718
1900	26,150.708	496.231	1.897
1910	28,570.800	583.126	2.040
1920 ²³	5,980.965	364.647	6.056

²⁰ Census of England and Wales 1921, General Report with Appendices, London, 1927, 147. old.

²¹ Bertillon, Jacques, Origine des habitants de Paris, Paris, 1895. 16. old.

Bécsben már 1891 körül 100.000 lakosból 2200 volt külföldi,²⁴ – 1923-ban pedig Bécs 1,865.780 lakosa közt 556.742 külföldi születésű, illetve 233.184 külföldi állampolgár volt,²⁵ tehát 100.000 lakos közt 29.840 külföldi születésű és 12.497 külföldi állampolgár volt.

Belgiumban a külföldieknek száma 1920 december 31-én 149.677 volt, azaz 100.000 lakosból 2000 volt külföldi.²⁶ Ugyanekkor Antwerpen városában, amelynek kikötője²⁷ erősen felduzzasztja az ott élő külföldiek számát, a külföldieknek a lakosságban való aránya a következő:²⁸

Belgák	283.373	azaz	93.8%
Külföldiek	18.685	azaz	6.2%
összesen	302.058	azaz	100.0%

Rendkívül nagy és hullámszerűen emelkedő a külföldiek száma Franciaországban:²⁹

²² Lásd ez adatokat: *Annuaire international de statistique*, I. köt. Haye, 1916, 6. old., és *Die Ergebnisse der Volkszählung vom 31. Dezember 1910*, II. kötet 2. füzet: *Die Ausländer*, Wien, 1913, 6*. old.

²³ *Beiträge zur Statistik der Republik Österreich: Ergebnisse der Volkszählung vom 31. Jänner 1920*, Alter und Familienstand, Wohnparteien, Wien, 1921, 11*. old. Figyelmen kívül hagytuk ama 76.652 egyént, akinek honossági viszonyai nem voltak tisztázva.

²⁴ Bertillon, Jacques, *Origine des habitants de Paris*, Paris, 1895, 16. old.

²⁵ *Statistisches Handbuch die Republik Österreich*, VI. évf., Wien, 1925, 14. old.; illetve a Bundesamt für Statistik (Wien) szíves közlése alapján.

²⁶ *Statistique de la Belgique: Population: Recensement général du 31. Décembre 1920*, I. köt., Bruxelles, 1926, 57. old.

²⁷ Ennek a nagy kikötőnek a kriminalitásra gyakorolt hatása még egyes letartóztatási intézetek népessége összetételében is felismerhető. Szerző 1928. aug. 17-én az antwerpeni fogházat tekintette meg, ekkor itt a letartóztatottaknak V_3 része (körülbelül 120-130) külföldi volt.

²⁸ *Statistique de la Belgique: Population: Recensement général du 31. Décembre 1920*, II. köt., Bruxelles, 1925, 96. old.

²⁹ *Statistique général de la France: Résultats statistiques du recensement général de la population effectué le mars 1921*, I. kötet: *Introduction*, Paris, 1923, 68. old.

Év	K ü l f ö l d i	
	az egész lakosságból	100.000 lakosból
1851	379,289	1060
1861	506.381	1350
1866	655.036	1720
1872	740.668	2050
1876	801.754	2180
1881	1,000.454	2660
1886	1,115.214	2920
1891	1,101.798	2870
1896	1,027.491	2670
1901	1,037 778	2670
1906	1,009.414	2560
1911	1,132.696	2860
1921	1,417.357	3780

Franciaországban 1921-ben nyolc olyan département volt, amelynek mindegyikében több mint 40.000 külföldi lakott, és pedig:³⁰ Seine 233.820, Nord 173.538, Bouches-du-Rhône 147.057, Alpes-Maritimes 100.717, Moselle 88.540, Hérault 52.211, Meurthe-et-Moselle 43.921.

Bár Németországban jóval alacsonyabb az ott élő külföldieknek száma, mégis már 1891 körül Berlinben 100.000 lakos közt 1100 külföldi volt.³¹ A világháború előtti évtizedekben pedig a külföldiek száma Németországban a következően emelkedett:³²

³⁰ Paon, Marcel, L'immigration en France, Paris, 1926, 180. old.

³¹ Bertillon, Jacques, Origine des habitants de Paris, Paris, 1895.
16. old.

³² Deutsche Kriminalstatistik für das Jahr 1911, Berlin, 1913. II.
53. old.

Az alábbi év decemberi, napján volt	Az egész lakosságból		100.000 lakos közül külföldi volt tehát
	német honos	külföldi	
1885	46,482.912	372.792	781
1890	48,995.216	433.254	876
1895	51,793.711	486.190	929
1900	55,588.480	778.698	1.382
1905	59,612.718	1,028.560	1.696
1910	63,666.120	1,259.873	1.940
1925 ³³	61,453.523	957.096	1.518

Svájcban találunk aránylag legtöbb külföldit. 100.000 lakos közt külföldi volt:³⁴

Év	Külföldiek száma	Év	Külföldiek száma
1850	3.000	1888	7.900
1860	4.600	1900	11.600
1870	5.700	1910	14.700
1880	7.400	1920	10.400

Itt is a világháború és következményei lényegesen befolyásolták a külföldiek számát, amint ez különben az alábbi, a Bern városában tartózkodó külföldiek számát feltüntető táblázatból is kitűnik; a Bernben élő külföldiek száma - a fentivel azonos alapon számítva - így alakul:³⁵

³³ Ezen adatot a Statistisches Reichsamt, Berlin, szíves közlése alapján adom; az adat a Saargebiet lakosságát nem foglalja magában.

³⁴ Bulletin de Statistique Suisse: Recensement fédéral de la population du 1-er décembre 1920, I. kötet, Bern, 1925, 24. old.

³⁵ Statistisches Handbuch der Stadt Bern, 1925, 33. old.

Év	Külföldiek száma	Év	Külföldiek száma
1850	6 000	1888	7.300
1860	6.100	1900	8.700
1870	7.500	1910	10.800
1880	8.200	1920	8.500

A külföldiek száma aránylag legnagyobb volt Zürich városában, ahol 100.000 lakos közt külföldi volt 1922-ben 19.390, – 1923-ban pedig 19.400.³⁶

Budapesten 1925-ben 100.000 lakos közt 4250 egyén volt külföldi honos.³⁷

Európán kívül fekvő területek hasonló adatai a következők:

Az Északamerikai Egyesült-Államokban az ide vágó adatgyűjtés a születési hely alapulvételével folyik; e szerint:³⁶

Népszámlálási év	Az egész lakosság száma	Ezekből külföldön született	100.000 egyén közt külföldön született
1850	23,191.876	2,244.602	9.667
1860	31,443.321	4,138.697	13.162
1870	38,558.371	5,567.229	14.438
1880	50,155.783	6,679.943	13.318
1890	62,947.714	9,249.560	14.678
1900	75,994.575	10,341.276	13.607
1910	91,972.266	13,515.886	14.695
1920	105,710.620	13,920.692	13.168

³⁶ Statistisches Jahrbuch der Stadt Zürich, 18. und 19. Jahrgang, 1922 und 1923 mit Hauptübersichten 1924, Zürich, 1925, 3. és 137. old.

³⁷ Budapest székesfőváros statisztikai zsebkönyve, XIV. évfolyam, 1929, Budapest, 1929, 23. old.

³⁸ Abstract of the Fourteenth Census of the United States 1920, Washington, 1923, 19 és 103. old. – Senate: Reports of the Immigration

Végül Kanada lakossága születési hely szerint a következően oszlott meg:³⁹

Év	Az egész lakosságból született				100 lakos közt volt külföldi
	Kanadában	Nagy-Britanniában	Külföldön	Ismeretlen helyen	
1871	2,892.763	-	591.170	1.828	17·0
1881	3,715.492	—	602.981	6.334	13·9
1891	4,185.877	—	643.871	3.491	13·3
1901	4,671.815	—	684.671	14.829	12·7
1921	6,832.747	1,065.454	890.282	—	10·1

Amint a felsorakoztatott adatokból láthatjuk, a külföldiek száma sok helyütt a lakosság számának tetemes részét teszi ki, tehát kriminalitásuknak vizsgálata – tekintetbe véve kriminalitásuknak a későbbiek során bemutatandó fokozott méretét és eltérő irányát is – fontos kérdés, különösen ott, ahol a külföldieknek bevándorlása állandó és emelkedő irányt mutat; ha a bevándorlók száma a visszavándorlás által csökken is, a bevándorlók számának ez az apadása csak annyiban esik latba, amennyiben a bevándorlók természetes szaporulata ki nem egyenlíti. A bevándorlóknak a kriminalitás szempontjából való megfigyelése azért is fontos, mert a bűnözésben való részvételük legtöbb helyütt emelkedik.

6. Már a fentiek során a külföldieknek két csoportját láttuk; az egyik letelepedési szándékkal, esetleg tartós kereset céljából jön idegen államterületekre, ezek a bevándorlók; a másik csak ideiglenesen, átmenetileg tartózkodik idegen országokban szórakozás, üdülés, tanulmány vagy akár üzletkötés céljából, települési szándék nélkül; az utóbbiak vándormozgalmát szokták idegenforgalom névvel jelölni. Kétség-

Commission, 5. köt.: Statistical Review of Immigration, 1819-1910, Distribution of Immigrants 1850-1900, Washington, 1911, 409. old.

³⁹ Reports of the Immigration Commission, Washington, 1911, 40. köt., 74. old., – Sixth Census of Canada, 1921, Bulletin X., 11. old. Az 1871-1901. éveknél a nagybritanniai születésűek Kanadában születetteknek vették.

telén, hogy nemcsak a bevándorlók, hanem az idegenforgalomban szereplő külföldiek is részt vesznek a kriminalitásban. A bűnügyi statisztikai adatgyűjtések különbséget e tekintetben alig tesznek, a bennük regisztrált kriminalitás azonban javarészt a letelepedett kivándorlótól ered, az átutazók és rövidebb ideig külföldön tartózkodóknál inkább hiányzanak azok a tényezők (rossz gazdasági helyzet, morális fogyatkozás, városokban való elhelyezkedés stb.), amelyek a külföldiek bűnözésénél erősen latba esnek. További vizsgálataink is elsősorban a letelepülési szándékkal jött vagy már is letelepedett bevándorlók kriminalitására vonatkoznak.

A vándorlások során az idegen nemzeteknek számtalan tagja kerül más állam területére. Az államok között régente fennállott teljes elszigetelés kulturális haladásunk mai fokán teljesen megszűnt. Még a világháború és következményei is csak ideig-óráig tudták ezt a fejlődési folyamatot megállítani. Sőt sok tekintetben éppen a világháború és a vele kapcsolatos politikai változások új jelentőséget adtak problémáknak, amennyiben a még ma is a bolsevizmus uralma alatt álló területekről sok millió egyén más országokba átvándorolt és mint bevándorló él ottan.

Amidőn a bevándorlók új tartózkodási helyükön összeütközésbe kerülnek az ottani büntetőtörvényekkel, nemcsak kriminaletiológiai, hanem szociológiai szempontból is érdekes megfigyelésekre adnak alkalmat: mutatják, hogy az ember mennyiben tud más viszonyokba, más állami szervezetbe, eltérő jogi rendszerekbe beilleszkedni.

A kriminaletiológia mellett a kriminalpolitikának is egyik fontos problémája annak tisztázása, hogyan lehetne a külföldről jövő büntetéseknél kriminalitását megelőzni vagy legalább is túrhető mértékre szorítani.

A népek vándormozgalma itt a megfigyelésekre, adatgyűjtésre, következtetésekre és megállapításokra bő alkalmat és lehetőségeket nyújt.

2. §. Történeti adalékok.

1. A jelenben alig néhány országban, így elsősorban Svájcban, az Északamerikai Egyesült-Államokban és Németországban találunk rendszeres adatgyűjtést a külföldiek

eltérő kriminalitása tekintetében. Annál érthetőbb, hogy az elmúlt időkre vonatkozólag még gyérebbek az adatok.

Ezen adatgyűjtéseknek hiányát menti részben a bűnügyi statisztikai adatgyűjtéseknek, de főként a bűnügyi aetiologiai kutatásoknak rövid múltja.

A Történeti adalékokban foglaltuk össze azokat a rendelkezésünkre álló adatokat, amelyek az elmúlt századdal lezáródó megfigyelési időszakokra vonatkoznak, – a többi felkutatott adatot pedig a II. részben adjuk közre, ahol a probléma jelen állásával foglalkozunk.

2. A XIX. században főként Svájc egyik-másik kantonjában találkozunk céltudatos adatgyűjtésekkel a külföldiek kriminalitását illetően.

Az egész Svájcra vonatkozólag az 1865 évből áll rendelkezésünkre adat, amely szerint:¹

Az állam területén elítéltetett		
svájci polgár		külföldi
saját kantonjában	más kantonban	
7.380	969	640
1.000		
a saját kantonjában	más kantonban	külföldiből
élő svájci polgárból		
elítéltek büncselekmény miatt		
3·4	3·6	4·8

¹ Lásd: Orelli, Aloys v., Straf recht und Strafverfahren című cikkét az Allgemeine Beschreibung und Statistik der Schweiz, I. kötet, Zürich, 1870. című mű 748. s köv. oldalain. A számításoknál szükséges népszámlálási adatoknál az 1860. és 1870. évi népszámlálási eredmény közép-arányosát vettük alapul; ezen népszámlálási adatokat lásd: Die Ergebnisse der eidgenössischen Volkszählung vom 1. Dezember 1888. I. kötet, Bern, 1892, 52*. old.; ezek szerint 1860. évben számláltak 2,168.668 kantonjában élő, 226,843 más kantonban élő svájci állampolgárt és 114,983 külföldit, – ellenben 1870-ben ezek a számadatok 2,224.204, illetve 294.036 és 150.907.

Azaz az arány a kantonbeli polgárok, a más kantonokból való svájci polgárok és a külföldiek kriminalitása közt olyan volt, mint 1: 1.05: 1.41.

Az 1892-1896. évekre terjedő időszakban pedig az arány a svájci honosok és a külföldiek kriminalitása közt a következően alakult:²

	Az egész lakosságból	A letartóztatottak közül	A letartóztatottak arányszáma Svájc területén 10.000 egyénre viszonyítva
Svájci honos	92·1 ⁰ / ₀	88·5 ⁰ / ₀	9·4
Külföldi	7·9 ⁰ / ₀	11·5 ⁰ / ₀	14·3
	100·0 ⁰ / ₀	100·0 ⁰ / ₀	

A külföldiek nagyobb kriminalitása ezen adatokból is kitűnik és úgy viszonylott a belföldiekéhez, mint 1.52: 1-hez.

Rendkívül gazdag adatgyűjtéssel találkozunk Genf kantonban az 1817-től 1885-ig terjedő időszakra vonatkozólag, amelynek feldolgozása és közreadása CUÉNOUD JOHN svájci statisztikusnak az érdeme.³

CUÉNOUD a külföldiek bűnözésére vonatkozó vizsgálatainál több megfigyelési periódust különböztetett meg. Vizsgálatainál az első periódusokra vonatkozólag szembeállította a Genf-kantonbelieket a kantonon kívüli származásúakkal (tehát más svájci kantonokból valók és külföldiek), – utóbb azután helyesebben három csoportot különböztetett meg: Genf kantonból valókat, más svájci kantonból valókat és külföldieket. A megfigyelési periódusok megállapításánál döntő lehetett az is, hogy egyes évekre vonatkozólag hiányoztak az adatok, amint ezt CUÉNOUD ki is emeli például az 1850. évre vonatkozólag.⁴

² Die Ergebnisse der Schweizerischen Kriminalstatistik während der Jahre 1892-1896, Bern, 1900, 16-17. old.

³ Cuénoud, John, Statistique générale des crimes et des délits divers accomplis à Genève depuis 1817 à 1885, Zeitschrift für Schweizerische Statistik, 26 (1890). évfolyam, 97-120. old.

⁴ Cuénoud, id. h. 112. old. 2. hasáb.

Az első megfigyelési periódus az 1829-1838. években elkövetett súlyosabb bűncselekményekre vonatkozik; a közreadott adatok a következők:⁵

		A genfi kantonnak					
		Egész lakosságából (56.246)		A kantonból származó lakosságából (37.794)		A kantonon kívüli területről származó lakosságából (18.452)	
		vádolt	elítelt	vádolt	elítelt	vádolt	elítelt
Összesen		444	391	198	168	246	223
1.000 egyénre esett	az egész megfigyelési időszakban	7·90	6·95	5·20	4·40	13·35	12·16
	évente	0·79	0·70	0·52	0·45	1·35	1·21

Az adatok tanúsága szerint az elítéltek száma 1000 egyénre vonatkozólag a kantonon kívüli származásúaknál majdnem háromszor annyi, mint a genfiéknél. S hasonló eredményt mutat a következő összeállítás,⁶ amely a Genf kantonban 1839-től 1850-ig elkövetett ugyancsak súlyosabb bűncselekményekről számol be:

		A genfi kantonnak					
		Egész lakosságából (61.565)		A kantonból származó lakosságából (38.909)		A kantonon kívüli területről származó lakosságából (22.656)	
		vádolt	elítelt	vádolt	elítelt	vádolt	elítelt
Összesen		522	416	213	164	309	252
1.000 egyénre esett	az egész megfigyelési időszakban	8·50	6·70	5·40	4·20	13·65	10·70
	évente	0·70	0·56	0·55	0·37	1·16	0·90

⁵ Cuénoud, id. h. 110. old. A lakosságra vonatkozólag az 1828., 1834. és 1837. évi népszámlálás középnépességét vette alapul.

⁶ Cuénoud, id. h. 112. old. A lakosságra nézve az 1837., 1843. és 1850. évi népszámlálási eredmény középáránvosát vette alapul.

A kisebb súlyú bűncselekményekre vonatkozólag mindenekelőtt az 1843-1847. éveket illetőleg ad közre adatokat CUÉNOUD:⁷

		A genfi kantonnak					
		Egész lakosságából (63.000)		A kantonból származó lakosságából (39.250)		A kantonon kívüli területről származó lakosságából (23.750)	
		vádolt	elítelt	vádolt	elítelt	vádolt	elítelt
Összesen		2.475	1.785	1.438	1.037	1.037	748
1.000 egyőre esett	az egész megfigyelési időszakban	39'29	28'33	36'63	26'42	43'67	31'49
	évente	7'86	5'67	7'33	5'28	8'73	6'30

Az utóbbi periódusra és ezekre a kisebb jelentőségű deliktumokra vonatkozólag a kriminalitás irányára is találunk adatokat; arra, hogy a genfiak és a külföldiek mennyiben osztozkodtak az egyes deliktumcsoportok elkövetésében. 1000 genfire esik 3 lopás, csalás és hűtlen kezelés, ellenben ugyanannyi külföldire 7.75; a becsületsértés, rágalmazás, rendzavarás és lázadás deliktumait illetőleg 125, illetve a külföldieknél 11.0; a mezőrendőri, halászati és vadászati deliktumoknál 4.8, illetve a külföldieknél 3.12. Ezen utóbbi adatok arról tesznek tanúságot, hogy a genfiak kevésbé fegyelmezettek, mint a kantonban lakó külföldiek.

A súlyosabb bűncselekményekre vonatkozó következő megfigyelési időszak az 1851-1862. évek adatait öleli fel és az előbbi adatoknál annyiban gazdagabb, hogy már elkülöníti nemcsak a genfiakat a többi svájci kantonokból valóktól és a külföldiektől, hanem ezenfelül még a külföldi vádlottakra vonatkozólag külön adatokat szolgáltat a szárdokra, franciákra, valamint németekre és olaszokra nézve is. A adatok a következők:⁸

⁷ Cuénoud, id. h. 113. old.

⁸ Cuénoud, id. h. 114. old. A lakosságra nézve az 1850. és 1860. évi népszámlálási adatok középárayosa vétetett alapul.

		A genfi kantonnak							
		Egész lakosságából (73.480)		A kantonból származó lakosságából (40.340)		A többi kantonból való svájci származású lakosságából (11.170)		Külföldi származású lakosságából (21.970)	
		vádolt	elítelt	vádolt	elítelt	vádolt	elítelt	vádolt	elítelt
Összesen		447	323	180	131	67	48	200	144
1.000 egyre esett	az egész megfigye- lési időszakban	6:10	4:40	4:45	3:25	6	4:30	9	6:50
	évente	0:50	0:36	0:37	0:26	0:50	0:36	0:75	0:50

A külföldiekre vonatkozólag még közreadott egyéb részletező adatok pedig a következők:

Külföldiek (15.249)	A külföldi népfajokra vonatkozó		A külföldi népfajok %-os részesedése a vádlottak közt
	abszolút számok	%	
Szardok	9.145	60	49
Franciák	4.184	27	29
Németek, olaszok és mások	1.920	13	22
Összesen	15.249	100	100

Vagyis a szardok aránylag kisebb, a többiek pedig aránylag nagyobb mértékben követtek el bűncselekményeket, mint amilyen a részesedésük az egész lakosságban.

A súlyosabb bűncselekményekre vonatkozó következő megfigyelési időszak az 1863-1874. évekre terjed,⁹ ezek az adatok is a külföldieknek nagyobb kriminalitását tükröztetik vissza a következőkben:

⁸ *Cuénoud*, id. h. 116. old. *Cuénoud* az enyhébb bűncselekményeket illetőleg még az 1848-1857. évekre nézve is közöl adatokat, amelyekre azonban azért nem terjeszkedünk ki, mert részben hiányosak, például csak a vádlottakat tárgyalja, ellenben hiányoznak az elítéltekre vonatkozó adatok.

		A genfi kantonnak							
		Egész lakosságából (85.800)		A kantonból származó lakosságából (39.750)		A többi kantonból való svájci származású lakosságából (14.750)		Külföldi származású lakosságából (31.300)	
		vádolt	elítelt	vádolt	elítelt	vádolt	elítelt	vádolt	elítelt
Összesen		319	221	90	62	63	44	166	115
1.000 egyénre esett	az egész megfigye- lési időszakban	3'70	2'60	2'25	1'55	4'25	2'95	5'30	3'60
	évente	0'30	0'21	0'19	0'13	0'35	0'23	0'44	0'30

Az enyhébb súlyú bűncselekményekre vonatkozó másik megfigyelési időszak az 1858-1871. évi adatokat öleli fel, amelyek azonban csak a vádlottakra szorítkoznak; ezek szerint¹⁰ az egész megfigyelési időszakban (14 évben) 1000 egyénre általánosságban 62'50, a genfi származásúaknál 44.60, a más kantonbelieknél 72.60, ellenben a külföldieknél 80.50 vádlott esett, – vagyis a külföldiek aránylag majdnem kétszer annyi vádlottat adtak, mint a kantonnak a leszármazottjai.

Az utolsó megfigyelési időszak, amelyre nézve CUÉNOUD a súlyosabb cselekményeket illetőleg ad közre adatokat, az 1875-1885. évekre terjed ki,¹¹ ezek az adatok a következők:

		A genfi kantonnak							
		Egész lakosságából (99.712)		A kantonból származó lakosságából (41.751)		A többi kantonból való svájci származású lakosságából (20.763)		Külföldi származású lakosságából (37.198)	
		vádolt	elítelt	vádolt	elítelt	vádolt	elítelt	vádolt	elítelt
Összesen		142	116	30	25	29	25	83	66
1.000 egyénre esett	az egész megfigye- lési időszakban	1'42	1'16	0'72	0'60	1'40	1'20	2'20	1'80
	évente	0'13	0'10	0'06	0'05	0'13	0'10	0'20	0'16

Végezetül CUÉNOUD¹² még adatokat ad közre az 1872-1885. években elkövetett enyhébb bűncselekményekre, de csak a vádlottakra vonatkozólag; ezek szerint 1000 egyénnel az egész megfigyelési időszakban (14 évben) általánosságban 50.30, a genfi származásúaknál 31.25, a más kantonbeliekéknél 62.50, a külföldiekéknél 59.80 vádlott esett.

Időrendi szempontból a CUÉNOUD által közreadott adatok kétségtelenül a legelsőek, amelyek részletesebben foglalkoznak a külföldieknek relative nagyobb kriminalitásával. Bármennyire értékesek is a mi szempontunkból CUÉNOUD adatai, mégis reá kell mutatnunk két fogyatékoságukra; először, hogy hiányoznak a külföldi bűntevők személyi viszonyaira (nemi megoszlás, foglalkozásuk, koruk stb.) vonatkozó adatok, amelyek ismerete nélkül a külföldiek bűnözésének kriminaletiológiai vizsgálata lehetetlen, másodsor pedig, hogy a megfigyelt egyének száma elég alacsony, tehát a nagy számok törvénye alig tud érvényesülni.

Svájcban, Appenzell Inner-Rhoden kantonban folyt még az 1836-1865. években a súlyosabb bűncselekményekre vonatkozólag adatgyűjtés; e szerint elítéltek a kantonbeli polgárok 131, más svájci kantonból való egyének 23, külföldiek 6, és ismeretlen illetékességűek? esetben.¹³ Tekintettel az itt megfigyelt esetek alacsony számára, ezek az adatok alig alkalmasak további következtetésekre.

Svájcot illetőleg még Zürich kantonra vonatkozólag ismerünk régebbi adatokat a külföldiek kriminalitásáról, és pedig:¹⁴

¹⁰ Cuénoud, id. h. 116. old. Az elítéltekre vonatkozó adatszolgáltatást ebben a megfigyelési periódusban Savoyának az 1860-ban Franciaország-hoz való átsatolása zavarta meg.

¹¹ Cuénoud, id. h. 117. old. A lakosságra vonatkozólag az 1880. évi népszámlálási adatokat vette alapul.

¹² Cuénoud, id. h. 118. old. A népszámlálási adatok az 1880. évből vétettek.

¹³ Lásd ez adatokra: *Rusch J. B.*, Zur Statistik der Straf rech tspf lege m Appenzell Inner-Rhoden, Zeitschrift für schweizerische Statistik, 1868. évi kötet, 57-60. old.

¹⁴ Mayer, Albert, Die Verbrechen in ihrem Zusammenhang mit den wirtschaftlichen und sozialen Verhältnissen im Kanton Zürich, Jena, 1895, 62-64. old. – A népszámlálási adatokra lásd: Resultats statistiques

	Az 1853—1870. évek átlagában 100 elítélt közt	Az 1850., 1860. és 1870. évi népszámlálási ered- mények középarányosa szerint 100 lakos közt
Svájci honos	80·6	89·2
Külföldi	19·4	10·8

A külföldiek részesedése tehát a bűnözésben majdnem kétszer olyan nagy volt, mint az egész lakosságban való részük.

Zürich kantont illetőleg azután még rendelkezésre áll egy másik adatgyűjtés, amely az 1871-1884., illetve 1885-1891. években elbírált bűntettekre vonatkozik¹⁵ és Zürich kantonbélieket, egyéb kantonból valókat és külföldieket különít el; az adatok a következők:

		Zürich kanton- bellekre vonatkozó- lag	Egyéb svájci polgárokra vonatkozó- lag	Kül- földiekre vonatkozó- lag
1871—1884				
Bűn- tetek	száma összesen	13.852	5.213	4.931
	megoszlása százalékokban	57·7	21·7	20·6
A lakosság megoszlása százalékokban az 1880. évi népszámlálás adatai szerint		77·8	13·6	8·6
10.000 egyénre esik büntett	az egész időszakra vonatkozólag	594	1.278	1.917
	évente	42	91	137
1885—1891				
Bűn- tetek	száma összesen	6.638	3.548	3.127
	megoszlása százalékokban	49·9	26·6	23·5
A lakosság megoszlása százalékokban az 1888. évi népszámlálás adatai szerint		74·0	15·8	10·2
10.000 egyénre esik büntett	az egész időszakra vonatkozólag	265	676	920
	évente	38	97	141

du recensement fédérales de la population du 1. Décembre 1910, I. köt. Berne, 1915. 31\ old.

¹⁵Ergebnisse der Rechtsstatistik in der siebenjährigen Periode 1885-

Ezek az adatok azt mutatják, hogy a külföldiek kriminalitása több mint háromszor olyan magas, mint a Zürich kantonbelieknek a bűnözése, – és hogy több mint 50% -kai nagyobb, mint a svájci polgárok kriminalitása.

Zürich kantonra vonatkozóan azután találunk még adatokat, amelyek az 1871-1891. évekre vonatkozólag a külföldiek kriminalitásának eltérő irányzatáról tájékoztatnak bennünket; ezen adatok a következők:¹⁶

		Zürich kantonbeliekre vonatkozólag	Egyéb svájci polgárokra vonatkozólag	Külföldiekre vonatkozólag
1871—1884				
Bűntettek	száma összesen	13.852	5.213	4.931
	megoszlása százalékokban	57·7	21·7	20·6
A lakosság megoszlása százalékokban az 1880. évi népszámlálás adatai szerint		77·8	13·6	8·6
10.000 egyénre esik büntett	az egész időszakra vonatkozólag	594	1.278	1.917
	évente	42	91	137
1885—1891				
Bűntettek	száma összesen	6.638	3.548	3.127
	megoszlása százalékokban	49·9	26·6	23·5
A lakosság megoszlása százalékokban az 1888. évi népszámlálás adatai szerint		74·0	15·8	10·2
10.000 egyénre esik büntett	az egész időszakra vonatkozólag	265	676	920
	évente	38	97	141

1891 und Vergleichen mit der zehnjährigen Periode 1875-1884. Statistische Mitteilungen betreffend den Kanton Zürich, herausgegeben durch das kantonale statistische Bureau, Wintherthur, 1892, 254. old.

¹⁸ Zürcher E., Sträuli E., Grundlagen und Ergebnisse der Statistik der Rechtspflege im Kanton Zürich, Zürich, 1895, 148-149. old.

¹⁷ Lásd e tárgyban: Ergebnisse der Rechtsstatistik in der sieben-

A kantonbeli svájci polgároknak a hivatali bűncselekményekben való nagy részesedését az a körülmény magyarázza, hogy a közhivatali állásokban elsősorban kantonbeli polgárok nyernek alkalmazást. A külföldieknek a közbizalom elleni bűncselekményekben való nagy részesedését magyarázza az a körülmény, hogy ők kerülnek legtöbbször abba a helyzetbe, hogy az igazolásukra szolgáló okiratokat hamisítsák; viszont az állam és a közrend ellen irányuló bűncselekményekben való nagy részesedésüket magyarázza az a körülmény, hogy ők azok, akik legtöbbször sértik meg a kiutasításra vonatkozó szabályokat, amely deliktum is ebbe a csoportba tartozik. Általában bűnözési arányuk, a legtöbb bűncselekményt illetőleg messze felette mozog a népesedésben elfoglalt részüknek.

Végezetül Zug kantonban az 1888-1897. évekre vonatkozó adatok szerint a kriminalitás megoszlása a svájci honosok és külföldiek közt a következő volt:¹⁸

	Az elítéltek száma	Az elítéltek százalékos megoszlása	A lakosság százalékos megoszlása
Zug kantonban honosok	275	36·3 0/0	60·6 0/0
Svájci honosok	332	43·9 0/0	35·6 0/0
Külföldiek	150	19·8 0/0	3·8 0/0
Összesen	757	100·0 0/0	100·0 0/0

Attól eltekintve, hogy ezen utóbbi adatok kis számú esetekre vonatkoznak, messzebbmenő következtetések levonására alig alkalmasak, – úgy ezek, valamint a megelőzőleg bemutatott adatok egyaránt azt mutatják, hogy Svájcban már régebben is a külföldieknek kriminalitása tetemesen magasabb volt, mint a belföldieknek a bűnözése.

3. Németországban 1891-ben történt adatgyűjtés a külföldiek kriminalitása nagyságának megállapítása céljából.

jährigen Periode 1885-1891 und Vergleichen mit der zehnjährigen Periode 1875-1884, Winterthur, 1892, 254-255. old.

¹⁸ Kriminalstatistik: Zug, Schweizer Zeitschrift für Straf recht, 12 (1899). évfolyam, 166. old.

Ez az adatgyűjtés¹⁹ kiterjeszkedik a külföldiek hazájára is a következőkben:

		1.000 egyénre esett elítélt az illető kategóriában
Német ho- nosoknál	az 1886. évben	7
	az 1891. évben	8
	az 1896. évben	9
Külföldi- eknél	az 1886. évben	10
	az 1891. évben	10·8
	az 1896. évben	11
A külföldiek hazájuk szerint csoportosítva: (1891. évi kriminalitásuk szerinti sorrendben)		
Oroszok		28·6
Svédek		16·6
Norvégek		15·7
Olaszok		14·5
Osztrák-magyarok		12·3
Németalföldiek		11·4
Egyéb európai államok honosai		9·8
Belgák		9·4
Görögök		8·5
Ausztráliában, Ázsiában, Afrikában és Ame- rikában (az Északamerikai Egyesült- Államok kivételével) honosok		7·5
Svájciak		7·4
Luxenburgiak		6·4
Dánok		4·8
Franciák		4·2
Nagy-britanniaiak		4·1
Északamerikai Egyesült-Államokban honosok		3·9

Ezen adatok tanulsága is az, hogy a Németországban 1891-ben élt külföldiek javarészt jóval több bűncselekményt követtek el, mint a német honosok.

4. Franciaországban az 1866-1870.²⁰ évek átlagában 1000 külföldre 0.4, az 1876-1880. évek átlagában²¹ pedig 0.38 az esküdtsek előtt megvádolt egyén esett, míg az országos átlag ugyanekkor 0.10, illetve 0.12 volt; a külföldiekre tehát 3-4-szer annyi vádlott esett, mint az ország összlakosságára.

A külföldiek kriminalitásának a belföldiekéhez való viszonyát Franciaországban még hűségesebben tükröztetik vissza az elítéltekről a bűnügyi nyilvántartóba érkező értesítések. Ezek tanulsága szerint²² 1885-ben 1000 francia honosra esett 5, – ellenben 1000 külföldre 20 elítélés, vagyis a külföldiek kriminalitása négyszer akkora volt, mint a belföldieké.

5. Végezetül ide iktatunk néhány Szerbiára vonatkozó adatot. Itt az elítéltek száma a következő volt.²³

23. old. A táblázat 1-4. és 6. sorában foglalt adatokra lásd: Mayr, Statistik und Gesellschaftslehre, III. köt., Tübingen, 1917, 850. old.

²⁰ Compte général de l'administration de la justice criminelle en France et en Algérie pendant l'année 1887, Paris, 1889, XI. old.

²¹ La justice en France de 1826 à 1880 et en Algérie de 1853 à 1880, Paris, 1882, XXXIV. old.

²² Compte général de l'administration de la justice criminelle en France et en Algérie pendant l'année 1885, Paris, 1887, – XL old.

²³ Statistique de la justice criminelle dans le royaume de Serbie pendant les années 1888, 1889 et 1890, Belgrade, 1896, CXIX. old., – ugyanez az 1891-1895. évekre, Belgrade, 1900. CXVIII. old., – ugyanez 1896. évre, Belgrade, 1905, LXIV. old. – A népszámlálási adatokra: Dénombrement de la population dans le royaume de Serbie le 31. Décembre 1895, II. rész, Belgrade, 1899, CXII. old.,- Resultats préliminaires du recensement de la population dans le royaume des Serbes, Croates et Slovènes du 31. Janvier 1921, Sarajewo. 1924, XIV. old. – Ezen források szerint élt Szerbiában 1890-ben 2,161.961 honos és 22,105 külföldi, 1895-ben pedig 2,312.484, illetve 21.671; számításainknál ezek középárányosát vettük.

Év	Az elítéltek száma	
	Szerb	Külföldi
1888	2.544	35
1889	2.067	28
1890	2.315	42
1891	3.386	62
1892	3.206	57
1893	2.551	57
1894	3.540	45
1895	4.641	177
1896	2.795	39
Összesen	27.045	542

A megfigyelés egész időszakában tehát 1000 egyénre a szerbeknél 12-09, ellenben a külföldieknél 24.76, egy év alatt a szerbeknél 1.34, külföldieknél pedig 2.75 elítélt jutott.

6. Az Északamerikai Egyesült-Államokban az 1890. évből való adatok szerint a külföldi születésű fehérek a kriminalitásban ugyancsak nagyobb arány szerint részesedtek, mint a belföldön született fehér lakosság. Az adatok a következők:²⁴

	Számuk	%-os részük	Részük a letartóztatottak közt
Az országban született fehér lakosság	45,979.391	83.44 %	71.75 %
A külföldön született fehér lakosság	9,121.867	16.56 %	28.25 %
	55,101.258	100.00 %	100.00 %

²⁴ Report on Crime, Pauperism and Benevolence in the United States at the Eleventh Census: 1890, Part I.: Analysis, Washington, 1896, 129. old. – A népességre: Abstract of the Fourteenth Census of the United States, 1920, Washington, 1923, 96. old.

Massachusetts államban 1885-ben míg a lakosság-nak csak 27.1%-a volt külföldi születésű, addig a kisebb súlyú bűncselekmények miatt elítélteknek 40.60%-a, a súlyosabb bűncselekmények miatt elítéltek közt pedig 36.87% volt külföldi születésű, és az előbbieket közt 60.30 %-nak, az utóbbiak közt viszont 51.14 %-ának úgy atyja, mint anyja külföldi születésű volt.²⁵

Ezen statisztikai adatok mellett még olyan történeti reminiscenciára óhajtanánk kitérni, amely hasonlóképpen a külföldiek kriminalitásával van összefüggésben, t. i. az Északamerikai Egyesült-Államokban az elmúlt század közepén keletkezett úgynevezett „Know Nothings” mozgalomra.²⁶

Az Északamerikai Egyesült-Államokban az erős bevándorlás és a bevándorlóknak nagyobb kriminalitása – érthetően – mozgalmat váltott ki a kriminálisabb tendenciájú idegenek beözönlése ellen. Ennek az 1848. és 1850. közt keletkezett mozgalomnak eredményeképpen, valószínűleg 1850. körül New-York városában, titkos társaság alakult, amelynek nemcsak üléseit és ténykedéseit, hanem még nevét is titokban tartották annyira, hogy éppen csak a szervezetnek legfőbb vezetői tudtak ezekről. A tagoknak kötelességévé tették, hogy a szervezet tárgyában hozzájuk intézett kérdésekre mindig csak azt válaszolják, hogy: „I don't know (Én nem tudok a dologról)”, amely kitéletről kapta a szervezet nevét: „Know Nothings (Semmit tudók)”.

Hogy ennek a mozgalomnak és szervezkedésnek jelentőségét kellően értékelni tudjuk, utalunk arra, hogy az a politikai és törvényhozási életbe is befolyjni igyekezett, például az 1854-56-iki, a 34. kongresszus választásai alkalmával, amikor azonban jelöltjei kisebbségben maradtak.

A mozgalom főtörekvése oda irányult, hogy egyrészt külföldi büntetéseknek és elszegényedett egyéneknek bevándorlását intézményesen, a bevándorlásra vonatkozó törvények

²⁵ Mayo-Smith, Emigration and Immigration, New-York, 1898, 157. old. – Johnson, A History of Emigration, London, 1913, 320. old.

²⁶ Lásd erre: Senate: Reports of the Immigration Commission, 2. köt: Abstracts of Reports of the Immigration Commission, with Conclusions and Recommendations and Views of Minority, Washington, 1911, 562. s. köv. old.

megszigorítása által gátolja, másrészt meg, hogy szigorúbb feltételekhez köttessék az, hogy a bevándoroltak új hazájukban polgárjogot szerezhessenek, nevezetesen, hogy erre csak hosszabb időtartam eltelte után kerülhessen sor.

Ebben a mozgalomban kell' talán az első olyan törekvést látnunk, amely problémánk gyakorlati politikai következményeit le akarta vonni.

7. *Algériában* – TARDE közlései szerint²⁷ – a múlt század vége felé 10.000 európaيرا, tehát Algéria szempontjából külföldre 111 terhelt, ellenben ugyanannyi franciára 71, ugyanannyi benszülöttre pedig már csak 34 terhelt esett.

Tehát itt is a honosok kriminalitása jóval csekélyebb a külföldiek kriminalitásánál.

²⁷ Tarde, *La criminalité comparée*, 8. kiadás, Paris, 1924, 14. old., L jegyzet; magyar kiadás (fordította dr. Lengyel Aurél), Budapest, 1908, 14. old. 9. jegyzet.

II. RÉSZ.

A TÉNYEK.

I. Fejezet,

A külföldiek nagyobb kriminalitása.

A külföldiek eltérő kriminalitásának megfigyelésével, kriminalaetiológiai vizsgálatával eddig úgy az elmélet, mint a hivatalos bűnügyi statisztikák alig foglalkoztak, a legtöbb annak a ténynek megállapításával éri be, hogy a külföldiek bűnözése nagyobb. Kivételt e tekintetben csupán Svájcban, Németországban és az Északamerikai Egyesült-Államokban találunk, ahol már hosszabb idő óta foglalkoznak a probléma vizsgálatával. Ahol másutt a kérdéssel foglalkoztak, az adatgyűjtés rendszerint nem kielégítő.¹ Ezek a tények tették azután indokolttá a statisztikai adatoknak a következőkben való elrendezését.

3. §. Svájc.

1. A svájci bűnügyi statisztikai adatok rendkívül erősen tükröztetik vissza azt a tapasztalati tényt, hogy az egyes kantonok saját polgárainak relatíve legesekélyebb kriminalitásával szemben nagyobb az ott élő más kantonbelieknek kriminalitása, viszont még ennél is jóval nagyobb a külföldieknek a bűnözése. Azok a tényezők, amelyek a bevándorlóknak kriminalitását mindenütt emelik, itt jellegzetesen mutatkoznak.

A jelen századbeli első adatgyűjtés és adatfeldolgozás az 1905. évre és ha nem is az egész Svájcra, de annak fontos 12 kantonjára (Zürich, Bern, Luzern, Obwalden, Nidwalden,

¹ Amint erre reámutat Mayr, Statistik und Gesellschaftslehre, III. kötet, Tübingen, 1917, 852. old.

Basel-Stadt, Appenzell A. Rh., St. Gallen, Aargau, Thurgau, Waadt, Neuenburg) vonatkozik; a feldolgozás javarészt KAUFMANN JÓZSEF érdeme, aki munkálatait azért korlátozta a jelzett 12 kantonra, mert a többi kanton statisztikáját nem tartotta teljesen pontosnak.² A külföldiekre vonatkozó adatok – összehasonlítva a svájci honosokra vonatkozó hasonló adatokkal – a következő eltérő kriminális tendenciákról számolnak be:³

	Származásának kantonjában lakó svájci polgár	Más kantonban lakó svájci polgár	Külföldi
Az egész lakosság megoszlása	1,662.500	518.025	303.740
Az elítéltek megoszlása	7.181	3.614	3.789
10.000 egyénre esett elítélt az illető kategóriában	37·20	71·69	124·74

Az összes svájci állampolgároknak kriminalitása 10.000 egyénre viszonyítva pedig 49.05 volt.

A bűncselekmények elkövetésére irányuló hajlamosság a három csoportot illetőleg tehát úgy aránylik egymáshoz, mint 1:1-93:335; a legnagyobb bűnözési hajlamot a külföldiek mutatják; az összes svájci polgároknak a kriminalitása a külföldiekéhez viszonyítva pedig 1: 2.54 arányban áll.

A következő, az 1906. évből való adatok is hasonló törvényszerűségekről tesznek tanúságot. A két különböző évből való statisztikai eredmény összehasonlításánál meglepő az, hogy a 10.000 egyénre vonatkozólag mutatkozó kriminalitás az 1905. évben tetemesen nagyobb volt, mint az 1906. évben, amely nagy eltérésnek magyarázata talán abban rejlik, hogy az 1906. évben egyes kantonokban a kisebb súlyú deliktumo-

² Lásd e tárgyban: Kaufmann, Joseph. Ergebnisse der schweizerischen Strafstatistik für das Jahr 1905, Schweizerische Zeitschrift für Strafrecht, 21 (1908.). évfolyam. 557. old.

³ Kaufmann, Joseph/Ergebnisse der schweizerischen Strafstatistik für das Jahr 1905, Schweizerische Zeitschrift für Strafrecht, 21 (1908.). évfolyam, 345-546. old. – Kaufmann, Joseph, Die Ergebnisse der Strafstatistik des schweizerischen Zentralpolizeibureaus für das Jahr 1905, Zeitschrift für Schweizerische Statistik, 45 (1907.). évfolyam, 1. köt. 421. es 422. old.

kat (kihágások) csekélyebb mértékben vették figyelembe az adatgyűjtéseknél. A mi szempontunkból fontos, hogy a svájci honosoknak a külföldiek kriminalitásához való viszonya az 1906. évben is lényegileg változatlan maradt. Az 1906. évi adatok a következők:⁴

	10.000 az illető kantonból való svájci polgárra	10.000 más kantonból való svájci polgárra	10.000 külföldre
	esett elítélés		
Svájc egész területére vonatkoztatva	21·2	50·3	76·2
Kantonok:			
Zürich	28·3	64·6	86·1
Bern	21·8	31·9	94·4
Luzern	43·1	116·0	150·5
Freiburg	23·3	33·8	70·5
Solothurn	8·1	40·4	147·7
Basel-Stadt	12·2	44·5	47·9
Basel-Land	0·2	48·0	56·1
Schaffhausen	14·7	45·9	60·8
Ausserhoden	14·9	66·9	165·2
St. Gallen	22·4	59·4	147·6
Aargau	38·8	99·5	234·5
Thurgau	23·3	69·1	134·6
Vaud	31·5	50·9	110·7
Neuchatel	20·9	45·6	74·2
Genf	7·7	15·9	11·5

⁴ Béguin, Pierre, Schweizerische Kriminalstatistik für das Jahr 1906. Zeitschrift für Schweizerische Statistik. 45 (1909). évi folvain. I. köt. 561. old.

Az adatok közt csak az feltűnő, hogy tanúságuk szerint Genf kantonban az ott élő külföldiek kriminalitása aránylag alacsonyabb, mint az ott élő más kantonokból származó honosoké; BEGUIN⁵ ezt a jelenséget – elfogadhatóan – azzal magyarázza meg, hogy a Genf kantonban élő külföldiek javarészt a legközelebbi környékről való franciák, tehát tulajdonképpen csak jogi szempontból mondhatók külföldieknek, ellenben szociális és kriminalaetiologiai szempontokból nézve ők nem tekinthetők idegeneknek Genf kantonban, ott honosabbak még a más kantonokból származó és Genfben élő svájci polgároknál is; és ez a tény magyarázza azután alacsony kriminalitásukat is. Ettől az egy kivételtől eltekintve az arány a kantonbeli, más kantonból való svájci polgár és a külföldi kriminalitása között meglehetősen szabályosan mutatkozik; meglepő talán az egyes kantonok kriminalitása közti nagy eltérés, ami a kriminalaetiologiai tényezők eltérő kihatásával magyarázandó. Az egész Svájcra vonatkozólag az arány a kantonbeli, más kantonból való svájci polgár, és a külföldi kriminalitása közt úgy viszonylik egymáshoz, mint 1: 2.4: 3.6, – az összes svájciak és a külföldiek kriminalitása közt pedig mint 1: 2.76, vagyis hasonló a megelőző 1905. év arányszámához.

Végül az utolsó, az egész Svájcra vonatkozólag rendelkezésünkre álló adatgyűjtés az 1909-1911. évekre vonatkozik,⁶ amelynek adatai szerint:

A táblázatot lásd a következő oldalon.

összehasonlítva ezeket a számokat az 1906. évi adatokkal, a kantonbeli polgárok kriminalitása emelkedett, ellenben a másik két csoport bűnözési aránya ugyanaz maradt, azaz az arány a három csoport kriminalitása közt körülbelül olyan, mint 1: 2-09: 313.

2. A svájci honosok és a külföldiek eltérő kriminalitására

⁵ Béguin, id. h. 562. o.

⁶ Schweizerische Kriminalstatistik von 1909 bis 1911, Bern, 1917, 7. old. A népszámlálási adatok az 1910. évre vonatkoznak.

	10.000 egyénre esett elítelt		
	az illető kantonból származó polgároknál	a más kantonból származó svájci polgároknál	a külföldiekénél
Svájc	24·5	51·1	76·6
Kantonok:			
Zürich	32·9	80·4	114·2
Bern	25·2	38·0	97·5
Luzern	22·5	39·7	39·8
Freiburg	61·4	84·2	138·0
Solothurn	26·1	49·8	102·7
Basel-Stadt	18·0	38·7	40·7
Basel-Land	34·3	65·5	100·8
Schaffhausen	14·0	42·1	69·7
Auserhoden	27·2	93·5	125·5
St. Gallen	24·0	31·2	97·0
Graubünden	17·5	38·0	90·0
Aargau	38·8	81·2	168·5
Thurgau	46·7	52·9	103·4
Tessin	3·1	12·7	16·9
Waadt	42·4	58·7	96·4
Neuenburg	21·2	49·1	89·6
Genf	8·6	13·7	17·7

vonatkozó több évre kiterjedő adat még Zürich kantonra nézve áll rendelkezésre.⁷

⁷ Lásd: Rechenschaftsbericht des Obergerichtes und des Kassationsgerichtes, erstattet an den Kantonsrat des Kantons Zürich, az 1910-1926 évekre vonatkozólag; megjelentek mindenkor egy évvel később: Winterthur (Buchdruckerei Geschwister Ziegler).

	10.000 egyénre esett elítélt		
	az illető kantonból származó polgároknál	a más kantonból származó svájci polgároknál	a külföldieknél
Svájc	24·5	51·1	76·6
Kantonok:			
Zürich	32·9	80·4	114·2
Bern	25·2	38·0	97·5
Luzern	22·5	39·7	39·8
Freiburg	61·4	84·2	138·0
Solothurn	26·1	49·8	102·7
Basel-Stadt	18·0	38·7	40·7
Basel-Land	34·3	65·5	100·8
Schaffhausen	14·0	42·1	69·7
Auserhoden	27·2	93·5	125·5
St. Gallen	24·0	31·2	97·0
Graubünden	17·5	38·0	90·0
Aargau	38·8	81·2	163·5
Thurgau	46·7	52·9	103·4
Tessin	3·1	12·7	16·9
Waadt	42·4	58·7	96·4
Neuenburg	21·2	49·1	89·6
Genf	8·6	13·7	17·7

Az 1910. évi népszámlálási adatok⁸ és az 1910-1914. évi kriminalitás átlagát véve alapul 10.000 egyénre esett elítélt a kantonbeli polgároknál 35, – a többi kantonból való svájci polgároknál 88, – és a külföldieknél 123; a három csoport kriminalitása tehát úgy aránylott egymáshoz, mint 1: 2-51: 351.

⁸ Ergebnisse der Eidgenössischen Volkszählung vom 1. Dezember 1910 im Kanton Zürich, Zürich, 1911, 13. old.; e szerint a kantonban élt 268,755 kantonbeli polgár, – 131.976 más kantonból való svájci polgár, és 102,904 külföldi.

Az 1920. évi népszámlálási adatokat⁹ és az 1915-1926. évek kriminalitása átlagát véve alapul 10.000 egyénre esett elítélt a kantonbeli polgároknál 31, – a többi kantonból való svájci polgároknál 85, – és a külföldieknél 69; a három csoport kriminalitása pedig úgy aranylott egymáshoz, mint 1: 2-7: 22.

Ugyancsak hosszabb időszakra, az 1901-1905. évekre vonatkozólag vannak adatok Bern kantonra; ezek szerint:¹⁰

Elítéltettek összesen		
svájci polgár		külföldi
kantonbeli	más kantonból való	
617	86	117
10.000		
svájci polgárra		külföldire
kantonbeli	más kantonból való	
esett elítélés		
12·0	16·0	46·2

Ez adatok kizárólag csak büntetésekre és vétségekre vonatkoznak,¹¹ azonban ezen keretekben is a még kevésbé megtelepedett lakosságnak nagyobb kriminalitásáról tesznek

⁹ Eidgenössische Volkszählung vom 1. Dezember 1920, Kantonsweise Ergebnisse: Zürich, – Bern, 1924, 32-34. old.; e szerint Zürich kantonban élt ekkor 291.141 kantonbeli polgár, 173.631 más kantonból való svájci polgár és 73.830 külföldi.

¹⁰ Kriminalstatistik des Kantons Bern pro 1901-1905, Mitteilungen des Bernischen statistischen Bureaus, Jahrgang 1907, Lieferung II, Bern, 1908, 80-81. old. – A népszámlálási adatokra: Ergebnisse der Eidgenössischen Volkszählung im Kanton Bern vom 1. Dezember 1900, Bern, 1901. 217. old. (Ezek szerint a kantonbeli polgárok száma 512.283, – a más kantonból való svájci polgárok száma 53.717, – végül a külföldieké 25.307 volt.)

¹¹ Lásd e tárgyban: Zürcher, Emil, Kriminalstatistik des Kantons Bern, Schweizerische Zeitschrift für Straf recht. 22 (1909). évi kötet, 73 old.

tanúságot; a három csoport kriminalitása úgy aránylik egymáshoz, mint 1: 1.33: 3.83.

Végezetül még az Appenzell A. Rh. kantonra, az 1907. május 1-től 1908. április 30-áig terjedő hivatali évre vonatkozólag közzétett adatokról számolhatunk be. Ezen adatok¹² szerint:

Elítéltettek összesen		
svájci polgár		külföldi
kantonbeli	más kantonból való	
180	137	93
10.000		
kantonbeli	más kantonból való	külföldire
svájci polgárra		
esett elítélés		
47·5	85·1	229·7

Az arány a három csoport kriminalitása közt tehát olyan, mint 1: 1.79: 4.84.

Az egyes svájci kantonokra vonatkozó bűnügyi statisztikai adatok ellen joggal emelhető az a kifogás, hogy aránylag csekély számú lakosságból és büntetésekből indul ki, tehát a megfigyelések a véletlen esélyeknek erősen ki vannak téve. Ettől eltekintve azonban úgy ezek az adatok, valamint az egész Svájcra vonatkozó adatok is mindenkor arról tesznek tanúságot, hogy a megtelepedett lakosság kisebb számú, a kevésbé megtelepedett lakosság pedig több bűncselekményt követ el, azaz hogy a svájci polgároknak, elsősorban az illető kantonbeli egyéneknek tetemesen kisebb, ellenben a külföldieknek lényegesen nagyobb a kriminalitása.

¹² Tobler, Dr. O., Kriminalstatistisches aus Appenzell A. Rh., Zeitschrift für Schweizerische Statistik, 45 (1909). évf. I. köt. 459. old. - A népszámlálási adatokra: Die eidgenössische Volkszählung vom 1. Dezember 1910, Vorläufige Ergebnisse, Bern, 1911, 6-7. old. (Ezek szerint a kantonbeli polgárok száma 37.867, - a más kantonból való svájci polgárok száma 16.102, - végre a külföldieké 4.050 volt.).

4. §. Németország.

1. A németországi adatok különösen azért felette érdekesek, mert az ott tartózkodó külföldiek száma elég nagy és összetételük nemzeti, társadalmi és műveltségi szempontokból is változatos képet mutat, a legkülönfélébb népek képviselői találkozáskor össze. Talán éppen ezen ellentétek kiegyenlítő hatásának tulajdonítható, hogy Németországban a német honosok és a külföldiek kriminalitása közötti eltérés nem annyira kirívó, mint néhány más államterületen.

Az 1918. és 1922. évektől eltekintve, amelyekre vonatkozó adatok közzététele tudomásunk szerint eddig még nem történt meg, – a német honosoknak és a külföldieknek kriminalitása 1882-től 1925-ig a következő eltéréseket mutatta:¹

A táblázatot lásd a 39. és 40. oldalon.

A külföldiek kriminalitása tehát állandóan magasabb volt, mint a belföldiek bűnözése; bár a német honosok bűnözési aránya is emelkedett, mégis az arány változatlan maradt, mert a külföldiek kriminalitása is – még fokozottabb mértékben – emelkedett. Amint a német 1911. évi hivatalos bűnügyi statisztika kiadványában is megállapítást nyer,³ a külföldiek kriminalitása 1886-tól 1911-ig 0-3%-kal, ellenben a belföldieknek bűnözése csak 0-1%-kal emelkedett.

2. A német birodalom egyes államai közül Hessen nagyhercegségre vonatkozólag vannak adatok az 1903-1908. éveket illetően. Ezen adatok fogyatékosága azonban az, hogy a megfigyelt büntetésekre, különösen a külföldiekre vonat-

¹ Kriminalstatistik für das Jahr 1911, Berlin, 1913, II. 52. old., – 1912. évi, Berlin, 1914, 474. old., – 1913. évi, Berlin, 1918, 480. old., – 1914. évi, Berlin, 1920, 472. old., – 1915. évi, Berlin, 1921, 180. old., – 1916. évi, Berlin, 1922, 46. old., – 1917. évi, Berlin, 1923, 46. old. – 1919. évi, Berlin, 1927, 34. old., – 1920. évi, Berlin, 1928, 36. old., – 1921. évi, Berlin, 1924, 28. old., – 1923. évi, Berlin, 1925, 34. old., – 1924. évi, Berlin, 1926, 52. old., – 1925. évi, Berlin, 1927, 10. old. – A népszámlálási adatokra lásd fentebb 11. old.

³ Deutsche Kriminalstatistik für 1911, Berlin, 1913, II. 53. old.

É v	Az összes elítéltekből		É v	Az összes elítéltekből	
	német honos	külföldi		német honos	külföldi
1882	327.047	2.921	1903	495.067	10.286
1883	326.880	3.248	1904	505.723	11.253
1884	342.321	3.656	1905	507.580	12.776
1885	339.365	3.722	1906	519.442	14.325
1886	349.311	3.689	1907	515.623	15.100
1887	352.570	3.787	1908	532.068	16.342
1888	347.414	3.251	1909	528.805	15.378
1889	365.403	4.241	1910	530.630	15.788
1890	376.955	4.495	1911	536.122	16.438
1891	386.389	4.675	1912	563.432	17.753
1892	417.645	4.682	1913	544.876	16.629
1893	425.655	4.748	1914	446.766	14.092
1894	440.803	5.307	1915	395.367	30.231
1895	448.547	5.664	1916	328.466	12.817
1896	451.467	5.532	1917	341.611	16.197
1897	457.398	6.187	1919	339.097	9.150
1898	470.703	7.104	1920	596.138	12.425
1899	469.836	8.303	1921	644.186	12.576
1900	461.135	8.684	1923	808.732	17.657
1901	487.277	10.033	1924	685.798	12.775
1902	502.863	9.466	1925	563.586	12.159

Az alább megjelölt év népszámlálási eredményének	és az alább megjelölt években elítélt egyének száma középarányosának	10.000 egyénre esett elítélt		Az arány a német honosok és külföldiek kriminalitása között
		a német honosoknál	a külföldiekénél	
alapulvételével				
1885	1883—1887	73·5	99·8	1 : 1·36
1890	1888—1892	72·0	98·5	1 : 1·37
1895	1893—1897	85·9	113·0	1 : 1·32
1900	1898—1902	86·1	111·9	1 : 1·30
1905	1903—1907	85·3	124·0	1 : 1·45
1910	1908—1912	84·6	137·4	1 : 1·62
1925 ²	1921, 1923, 1924 és 1925	109·9	144·1 ²	1 : 1·31

kozó abszolút számok felette alacsonyak, tehát a véletlen esélyeinek nagyon alá voltak vetve. Ezek az adatok:⁴

É v (ápr. 1-től márc. 31-ig számítva)	A szabadságvesztéshüntetés végrehajtása alatt álló egyének közül az illető költségvetési év végén		10.000 egyénre esett elítélt	
	Német honos	Külföldi	Német honosoknál	Külföldiekénél
1900—1901	997	21	8·3	21·6
1901—1902	1.024	15	8·5	15·4
1902—1903	1.298	22	10·8	22·7
1903—1904	1.340	21	11·1	21·6
1904—1905	963	25	8·0	25·7
1905—1906	1.239	30	10·3	30·9
1906—1907	860	38	7·2	39·1
1907—1908	866	38	7·2	39·1

² A viszonyításnál tudatában vagyunk annak, hogy ez ellen statisztikai szempontokból kifogások emelhetők; minthogy azonban az 1910. és 1925. közti időre népszámlálási adatok rendelkezésre nem állottak, más megoldás nem volt.

⁴ Beiträge zur Statistik des Grossherzogtums Hessen, 1900. évre: 50. köt. 2. füz. 30. old., 1901. évre: 51. köt. 1. füz. 30. old., 1902. évre:

Azaz itt is a külföldiek jóval magasabb kriminalitást mutatnak, mint a belföldiek, a német honosok.

5. §. Egyéb európai államok.

1. Ausztria. A világháború előtti Ausztria bűnügyi statisztikájából való a következő adat a külföldiek kriminalitására vonatkozólag:¹

Elítéltek száma						
Honosság	1909 évben			1910 évben		
	Büntett miatt	Vétség miatt	Büntett és vétség miatt	Büntett miatt	Vétség miatt	Büntett és vétség miatt
Osztrák honosok	35.337	8.878	44.215	29.109	5.529	34.638
Külföldiek	1.802	274	2.076	1.607	202	1.809
10.000 egyénre eső elítéltek száma						
Honosság	1909 évben			1910 évben		
	Büntett miatt	Vétség miatt	Büntett és vétség miatt	Büntett miatt	Vétség miatt	Büntett és vétség miatt
Osztrák honosok	12·6	3·2	15·8	10·4	2·0	12·4
Külföldiek	30·9	4·7	35·6	27·6	3·5	31·1

A világháború utáni kriminalitást pedig a következő 1924. és 1925. évi adatok tükröztetik vissza:²

54. köt. 1. füz. 38. old., 1903. évre: 56. köt. 1. füz. 24. old., 1904. évre: 57. köt. 2. füz. 30. old., 1905. évre: 58. köt. 1. füz. 24. old., 1906. évre: 59. köt. 3. füz. 30. old., 1907. évre: 59. köt. 5. füz. 30. old. – A népszámlálási adatokra: ugyancsak Beiträge stb. 58. köt. 2. füz. 11-15. old. (E szerint 1905. dec. 1-én a német honosok száma 1,199.464, – a külföldieké pedig 9.711 volt.) Mind megjelentek: Darmstadt.

¹ österreichisches statistisches Handbuch: 1911. évi kötet, Wien, 1912. 324. old. (az 1909. évi adatokra), – 1912. évi kötet, Wien, 1913, 372. old. (az 1910. évi adatokra). – A népszámlálási adatokra: a 9. oldalon a 22. jegyzetben idézett források.

² österreichische Kriminalstatistik für das Jahr 1924, Wien, 1926. 7. old. – Ugyanaz, 1925. évre, Wien, 1927, 5-6. old. – Ugyanaz, 1926. évre, Wien, 1928, 4-6. old. – A népszámlálási adatokra lásd fentebb a 8. old.

Elítéltek száma												
Honoság	1924 évben				1925 évben				1926 évben			
	Büntetés miatt	Vétség miatt	Kihágás miatt	Összes deliktumok miatt	Büntetés miatt	Vétség miatt	Kihágás miatt	Összes deliktumok miatt	Büntetés miatt	Vétség miatt	Kihágás miatt	Összes deliktumok miatt
Osztrák honosoknál	17.191	906	76.951	95.054	16.602	1.278	75.471	93.351	17.538	1.360	81.832	100.730
Külföldiek-nél	2.234	101	10.519	12.944	2.057	104	9.711	11.872	1.884	126	9.321	11.331
10.000 egyénre eső elítéltek száma												
Honoság	1924 évben				1925 évben				1926 évben			
	Büntetés miatt	Vétség miatt	Kihágás miatt	Összes deliktumok miatt	Büntetés miatt	Vétség miatt	Kihágás miatt	Összes deliktumok miatt	Büntetés miatt	Vétség miatt	Kihágás miatt	Összes deliktumok miatt
Osztrák honosoknál	30·6	1·6	137·0	169·2	29·6	2·3	134·3	166·2	31·2	2·4	145·6	179·2
Külföldiek-nél	63·7	2·8	295·7	354·9	56·4	2·9	266·3	325·6	51·7	3·4	255·2	310·8

Tehát az összes bűncselekményeket illetőleg az osztrák honosok és a külföldiek kriminalitása közötti arány a következő volt: 1909-ben 1:2-25, 1910-ben 1:2-51, 1924-ben 1: 2-1, 1925-ben 1: 1-96, és 1926-ban 1: 1-73.

2. Franciaországban 1910-ben végeztek adatgyűjtést a külföldiek kriminalitását illetőleg,³ eredménye a következő:

10.000 egyénre esett az esküdtszék előtt megvádolt terhelt	
a francia honosoknál	a külföldieknél
0·7	2·8

Egy másik ugyancsak 1910. évből való adat pedig a franciaországi letartóztatási intézetekben lévő elítélt külföldiekre vonatkozik e szerint:

³ Compte général de l'administration de la justice criminelle pendant l'année 1910, Paris, 1912, XVI. old.

⁴ Statistique pénitentiaire pour l'année 1910, Melun, 1912, Rapport 17. es 25. old. A népszámlálási adatokra lásd fentebb: 9. old. 29. jegyzet és Annuaire international de statistique, I. köt, Haye, 1916, 22. old.

Honosság	A letartóztatottak száma 1910. december 31-én	10.000 az illető kategóriához tartozó egyénre esett tehát letartóztatott
Francia honosok (egész lakosságban: 38,469.562)	5.612	1.46
Külföldiek (egész lakosságban: 1,132.696)	706	6.23

Parisban pedig a rendőrség által letartóztatottak között a következő arányban fordultak elő külföldiek:⁵

É v	Letartóztatottak száma	
	belföldiek	külföldiek
1908	22.127	2.150
1909	21.642	2.182
1910	20.236	2.233
1911	23.993	2.595
1912	26.685	2.832
1913	22.984	2.791

A fenti bűnügyi statisztikai adatok átlagát és az 1911. évi népszámlálási adatokat⁶ véve alapul, 10.000 egyénre esett letartóztatott a belföldieknél 87, – a külföldieknél pedig 127; a két csoportra vonatkozó letartóztatások közt az arány tehát olyan volt, mint 1: 1'46-hoz. Véleményünk szerint azonban a külföldiek kriminalitása a valóságban talán valamivel kisebb lehetett, mert számításainknál a népszámlálási adatokat véve alapul az átmenetileg Parisban tartózkodó külföldiek kiestek, pedig ezek is, ha csekély mértékben, mégis részt vettek a külföldiek bűnözésében;

⁵ Annuaire statistique de la ville de Paris 1908, Paris, 1910, 619. old. – Ugyanez, 1909. évi, Paris, 1911, 616. old. – Ugyanez, 1910. évi, Paris, 1912, 660. old. – Ugyanez, 1911. évi, Paris, 1913, 660. old. – Ugyanez, 1912. évi, Paris, 1915, 664. old. – Ugyanez, 1913. évi, Paris, 1917, 642. old.

⁶ Lásd ezeket: Résultats statistiques du recensement générale de la population effectuée le 6 Mars 1921, II. köt., Paris, 1925, 1-2. old. (e szerint Paris lakossága 1911-ben 2,649.072 francia honos és 194.022 külföldi volt).

tehát a letartóztatások valóságos aránya a belföldiek rovására valamivel eltolódhatott.

3. Anglia és Wales. Egyrészt az Anglia, Wales, Skócia és Írországból, másrészt meg az angol kolóniákból, Indiából és a Nagy-Britanniával szemben külföldként jelentkező országokból származó egyének kriminalitását foglaltuk össze és állítottuk egymással szembe; ennek a két kategóriának a kriminalitása a következő képet adja:⁷

É v	Szabadságvesztésbüntetés végrehajtása alatt álló elítéltek születési helye			
	Anglia, Wales, Skócia és Írország		Angol kolóniák, külföld	
	Elítéltek száma	10.000 egyénre esett elítélt	Elítéltek száma	10.000 egyénre esett elítélt
1910	164.928	46	3.237	60
1911	156.580	44	3.114	57
1912	153.675	43	3.179	59
1913	135.916	38	3.083	57
Az 1910–1913 évek átlagában	152.775	43·0	3.153	58·2
1920	41.262	11·1	2.582	47·8
1921	44.481	11·9	1.917	35·5

Az 1910-1913. évek átlagát véve alapul, a bennszülötteknek a kriminalitása úgy aránylik a külföldieknek a bűnözéséhez, mint 1: 135, – 1920-ban mint 1:4-31 és 1921-ben mint 1: 2-97.

⁷ Judicial Statistics: England and Wales: Criminal Statistics, 1910, London, 1912, 139. old. – 1911. évi, London, 1913, 139. old. – 1912. évi, London, 1914, 137. old. – 1913. évi, London, 1915, 135. old. – Az 1914-1919. évekre vonatkozólag az adatok közzététele elmaradt. 1920. évi, London, 1922, 90. old. – 1921. évi, London, 1923, 90. old. – A népszámlálási adatokra: Census of England and Wales, 1911, General Report with Appendices, London, 1917, 204. old. (amely szerint élt ott 1911-ben 35,528.669 Nagy-Britanniában, – és 541.823 az angol kolóniákon és a külföldön született egyén). – Statistical Abstract for the United Kingdom for each of the fifteen years from 1912-to 1926, London, 1928, 14. old.; ezen adatok szerint élt ott 1921-ben 37,129.097 Nagy-Britanniában, – és 539.758 az angol kolóniákon és a külföldön született egyén.

4. Németalföldre vonatkozólag a külföldieknek kriminalitásáról néhány. a háború előtti évből való adat számol be:⁸

É v	Elítéltek születési helye			
	Németalföld európai területe		Németalföldön kívül fekvő európai területek	
	Elítéltek száma	10.000 egyénre esett elítélt	Elítéltek száma	10.000 egyénre esett elítélt
1907	13.167	23	354	51
1908	14.478	25	432	62
1909	14.680	25	384	55
1910	17.444	30	486	70
Az 1907—1910. évek átlagában	14.942	25·8	414	59·2

Az 1907-1910. évek átlagainak alapulvétele mellett tehát a belföldieknek kriminalitása úgy viszonylott a külföldiekéhez, mint 1: 2.29-hez.

5. Olaszországban csak kevéssel magasabb a külföldiek kriminalitása, mint a belföldieké, aminek magyarázatát talán leginkább abban kell keresnünk, hogy az olaszoknak általában magas kriminalitása mellett eltörpül a külföldieknek nagyobb bűnözése. De még így is nagyobb az Olaszországban élő külföldiek bűnözése, mint az olaszoknak a kriminalitása. A külföldieknek a kriminalitása a következő táblázatban a valóságnál alacsonyabbnak jelentkezik, azért is, mert az elítéltek számát a világháború az 1916. és 1917. években erősen leszorította, viszont a számításnál alapul vett népszámlálási adatok az 1911. évből valók, amidőn az Olaszországban élő külföldiek száma még jóval magasabb volt; 1916. és 1917-ben az Olaszországban élő külföldiek száma jóval alacsonyabb lehetett, népszámlálási újabb ada-

⁸ Crimineele Statistik over het jaar 1907, Gravenhage, 1909, 37. old. — 1908. évre vonatkozó, Gravenhage, 1910, 39. old. — 1909. évre vonatkozó, Gravenhage, 1911, 41. old. — 1910. évre vonatkozó, Gravenhage, 1912. — A népszámlálási adatokat lásd: Résultats de neuvième recensement de la population du Royaume des Pays-Bas au 31 décembre 1909, III. rész, Gravenhage, 1911, 243. old. (Ezen adatok szerint élt Németalföldön 1909-ben 5,788.193 honos és 69.982 külföldi.)

tok híján azonban akkori számuk megállapítása akadályokba ütközik. Az adatok a következők:⁹

É v	Az elítéltek száma		10.000 egyénre esik elítés	
	olasz honos	külföldi	az olasz honosoknál	a külföldiekénél
1916	89.722	238	26	30
1917	88.285	204	25	26

A két év átlagában tehát az olasz honosok kriminalitása úgy aránylik a külföldiekéhez mint 1: 1-1-hez.

6. §. Az Északamerikai Egyesült-Államok.

1. Az Északamerikai Egyesült-Államokban a külföldiek kriminalitása tárgyában gyűjtött adatok – az 1923. évi adatok részbeni kivételével – szintén tanúbizonyságot tesznek arról, hogy a külföldieknek a részesedése a bűnözésben aránylag nagyobb, mint a belföldieké.

Az Északamerikai Egyesült-Államokban a bűnügyi statisztikai adatgyűjtések nem évente, hanem előre meg nem határozott és nem egyenlő időközökben történnek; a jelen században három ilyen adatgyűjtés eredményét tették közzé, és pedig az 1904., 1910. és 1913. évre vonatkozóan; a bennszülött és bevándorolt lakosság kriminalitásának szembeállításánál mindenkor csak a *fehér* lakosságot vették számba. Az adatok a következők:

*Az 1904. évre vonatkozólag:*¹

	Az országban született lakosságból			A külföldön született lakosságból		
	A szabadságvesztésre ítéteknek a száma	%-os részük a kriminalitásban	%-os részük a 10 éven felüli fehér lakosságból	A szabadságvesztésre ítéteknek a száma	%-os részük a kriminalitásban	%-os részük a 10 éven felüli fehér lakosságból
1904. júl. 30-án számlálva	41.730	76,3%	} 80,5%	12.945	23,7%	} 19,5%
Évközben elítélve	86.833	71,2%		35.093	28,8%	

⁹ Statistica délia criminalità per gli anni 1916 e 1917, Roma, 1921, CXIII. old. – A népszámlálási adatokra: Censimento della popolazione del Regno d'Italia al 10 giugno 1911, vol. VI., Roma, 1916, 194 old. (Honosok száma 34,591.621, külföldieké 79.756.)

Vagyis az országban születettek részesedése nagyobb az összlakosságban, mint a kriminalitásban, viszont a külföldön született lakosság nagyobb részt vett ki a kriminalitásból, mint amilyen az összlakosságban való részesedése.

Hasonló képet mutat a fiatalok (10-19 évesek) kriminalitása is:²

	Az országban született 10—19 éves fehérek (1900: 12.629.116)				A külföldön született 10—19 éves fehérek (1900: 873.311)			
	Fiatalkorú bűntettek száma	%-os részük a krimina- litásban	%-os részük a 10—19 éves fehér lakos- ságban	10.000 fiatal- korúra esett bűntettes	Fiatalkorú bűntettek száma	%-os részük a krimina- litásban	%-os részük a 10—19 éves fehér lakos- ságban	10.000 fiatal- korúra esett bűntettes
1904. jún. 30-án számálva	17.989	90·6 ⁰ / ₀	93·5%	14·2	1.874	9·4 ⁰ / ₀	21·5	
Évközben eltélve	9.061	89·0 ⁰ / ₀		7·2	1.116	11·0 ⁰ / ₀		12·8

*Az 1910. évre vonatkozólag:*³

	Az országban született lakosság (1910: 68.386.412)				A külföldön született lakosság (1910: 15.345.545)			
	A szabadságvesz- tére ítélt bün- tetteknek és fiatalkorúaknak száma	%-os részük a krimina- litásban	%-os részük a fehér la- kosságban	10.000 egyévre esett elbírált bűntettes	A szabadságvesz- tére ítélt bün- tetteknek és fiatalkorúaknak száma	%-os részük a krimina- litásban	%-os részük a fehér lakosságban	10.000 egyévre esett elbírált bűntettes
1910. jan. 1-én számba véve	71,841	77·4 ⁰ / ₀	83·7	10·5	20,970	22·6	16·3	15·7
Évközben eltélve	253929	71·8 ⁰ / ₀		%	37·1	99,639		

A 10-17 éves fiataloknál pedig 10.000 az országban születettre 13, – ellenben a külföldi származásúaknál 27 az 1910. évben elítélt egyén esett.⁴

¹ Prisoners and Juvenile Delinquents in Institutions 1904, Washing-
ton, 1907, 15., 18., 39. és 40. old.

² Prisoners and Juvenile Delinquents in Institutions 1904, Washing-
ton, 1907, 232., 236. old.

³ Prisoners and Juvenile Delinquents in the United States 1910,
Washington, 1918, 106. old.

Prisoners and Juvenile Delinquents in the United States 1910,
Washington, 1918, 191. old.

Az 1923. évre vonatkozólag:⁵

	Az országban született lakosság (1920: 47,085.000)				A külföldön született lakosság (1920: 12,879.754)			
	A szabadságvesztésre ítélt bűntetteseknek és fiatalkorúaknak száma	%-os részük a kriminálitásban	%-os részük a 18 éven felüli fehér lakosságban ⁶	10.000 egyénre esett elbírált büntetés	A szabadságvesztésre ítélt bűntetteseknek és fiatalkorúaknak száma	%-os részük a kriminálitásban	%-os részük a 18 éven felüli fehér lakosságban	10.000 egyénre esett elbírált büntetés
1923. jan. 1-én számba véve	58,238	79.4 ⁰ / ₀	78.5 ⁰ / ₀	12.4	15,061	20.6 ⁰ / ₀	21.5 ⁰ / ₀	11.8
Az 1. félév kriminalitása	90,496	74.4 ⁰ / ₀		19.5	31,054	25.6 ⁰ / ₀		

Az országban született, illetve külföldi származású lakoságnak 10.000 egyénre vonatkoztatott kriminalitása közt az arány tehát a következő volt:

az 1904. évben a jún. 30-án számlált fiatalkorúaknál 1: 1.51, az évközben elítélt fiatalkorúaknál 1: 1.78;

az 1910. évben a január 1-én számlált büntetteseknél 1: 1.5, az évközben elítéltekre vonatkozólag 1: 2-01, az évközben elítélt fiatalkorúaknál 1:2-1;

az 1923. évben a január 1-én számlált büntetteseknél 1.05: 1, az évközben elítéltekre vonatkozólag 1: 1.24.

Az 1904., 1910. és 1923. évben tehát az Északamerikai Egyesült-Államokban is a külföldieknek a kriminalitása aránylag jóval magasabb volt a belföldieknél. Egyedül az 1923. évben a január 1-én megszámlált büntettesekre nézve ez az arány megfordult, amit a világháború által előidézett és a bevándorlásban és egyéb körülményekben mutatkozó eltérések magyaráznak. A békeévekben a bevándorlóknak

⁵ Prisoners 1923, Washington, 1926, 58. old.

⁶ Az 1904., 1910. és 1923. évi adatokra megjegyezzük, hogy az Északamerikai Egyesült-Államok hivatalos bűnügyi statisztikája is egymástól eltérően az adatokat 1904-ben a 10 éven felüli, 1910-ben az egész, és 1923-ban pedig a 18 éven felüli lakosságra vonatkoztatja. Ezek az eltérések a mi problémánk vizsgálatánál nem esnek latba, éppen azért mi is ebből indultunk ki.

legnagyobb része Dél- és Kelet-Európából⁷ jött, ahol a műveltségi viszonyok rosszabbak lévén, következésképpen kriminalitásuk nagyobb volt, mint a Nyugat- és Észak-Európából érkező műveltebb bevándorlóké; a világháború ezen a téren gyökeres változásokat idézett elő; a kisebb műveltségű és nagyobb kriminalitást mutató dél- és kelet-európaiak bevándorlása a háborús és a háborút követő években minimumra redukálódott, ami azután a külföldiek kriminalitását felette kedvezően befolyásolta. Továbbá az Északamerikában élő külföldiek a világháborúban alig vettek részt, a háborúnak eldurvító és a kriminalitást emelő hatása⁸ velük szemben tehát nem jelentkezett; ellenben az amerikai honosok – ha kis méretekben is, mégis – részt vettek a világháborúban, náluk tehát jelentkezett a háborúnak eldurvító hatása és emelte kriminalitásukat, ami által végeredményben a külföldiek kriminalitása kedvezőbb színben tűnik fel. Ezek az okok magyarázzák a külföldieknek az 1923. évet megelőzőleg átmenetileg valamivel (10.000 egyénre 0-6-del) csekélyebb kriminalitását.

2. És ha elkülönítve nézzük az Északamerikai Egyesült-Államok egyes földrajzilag elhatárolt kerületeiben és az azokba tartozó egyes államokban az 1910. évben a fehér felnőtt és fiatalkorú büntetettek által elkövetett deliktumokat,⁹ úgy ezek is tanúságot tesznek a külföldi születésűeknek lényegesen nagyobb kriminalitásáról:

⁷ A Dél- és Kelet-Európából az Északamerikai Egyesült-Államokba érkező bevándorlók száma volt 1911-ben 562.366, – 1912-ben 557.585, – 1913-ban 872.969. – 1914-ben 894.258, – 1915-ben 118.719, – 1916-ban 94.644, – 1917-ben 94.583, – 1918-ban 18.117, – 1919-ben 6.588, – 1920-ban 159.297, – 1921-ben 513.813, – 1922-ben 136.948, – és 1923-ban 151.491. Lásd e tárgyban: Annual Report of the Commission General of Immigration 1927, Washington, 1927, 190-191. old.

⁸ A háborúnak eldurvító és a kriminalitást emelő hatását lásd: *Szerző*, A világháború hatása a kriminalitásra, Pécs, 1925, különösen 19. s köv. old.

⁹ Prisoners and Juvenile Delinquents in the United States 1910, Washington, 1918, 110. old.

Földrajzi kerület, illetve állam	Bűncselekmények száma 10.000 egyénre vonatkoztatva			Földrajzi kerület, illetve állam	Bűncselekmények száma 10.000 egyénre vonatkoztatva		
	Bennszülöttek	Külföldön születettek	A különbség koefficiense		Bennszülöttek	Külföldön születettek	A különbség koefficiense
Egyesült-Államok	37.1	74.7	2.0	Virginia	29.5	143.1	4.9
New-England	65.0	114.3	1.8	West Virginia	36.7	82.2	2.2
Maine	52.3	148.9	2.8	North Carolina	5.8	42.1	11.1
New-Hampshire	32.7	46.9	1.4	South Carolina	11.1	57.8	5.2
Vermont	42.6	64.9	1.5	Georgia	18.1	43.8	2.4
Massachusetts	75.6	135.4	1.8	Florida	52.5	180.3	5.4
Rhode-Island	45.0	56.1	1.2	East South Centr.	21.0	32.6	1.6
Connecticut	64.1	100.6	1.6	Kentucky	32.5	29.0	0.9
Middle Atlantic	48.8	71.7	1.5	Tennessee	16.5	65.9	3.9
New-York	46.7	59.0	1.3	Alabama	17.8	15.2	0.7
New-Jersey	39.1	53.1	1.4	Mississippi	6.5	25.6	3.9
Pennsylvania	53.8	104.3	1.9	West South Centr.	13.9	38.2	2.7
East North Central	37.6	58.0	1.5	Arkansas	9.7	21.5	2.2
Ohio	33.1	48.5	1.5	Louisiana	15.2	20.7	1.4
Indiana	42.5	45.6	1.1	Oklahoma	22.1	58.1	2.6
Illinois	41.2	59.7	1.5	Texas	11.2	39.8	3.5
Michigan	40.0	58.1	1.5	Mountain	54.5	131.5	2.4
Wisconsin	29.9	69.0	2.3	Montana	71.9	103.7	1.4
West North Centr.	29.6	55.0	1.9	Idaho	22.6	42.6	1.9
Minnesota	35.5	90.8	2.6	Wyoming	37.5	49.0	1.3
Jowa	47.1	51.2	1.1	Colorado	50.2	69.5	1.4
Missouri	24.8	39.5	1.6	New-Mexico	50.8	98.0	1.9
North Dakota	12.6	16.2	1.3	Arizona	175.2	651.4	5.7
South Dakota	21.6	35.9	1.6	Utah	35.0	32.5	0.9
Nebraska	35.2	46.2	1.3	Newada	70.7	72.2	1.0
Kansas	14.0	17.2	1.2	Pacific	57.9	84.5	1.5
South Atlantic	26.1	98.0	3.8	Washington	67.3	143.5	2.1
Delaware	73.9	151.6	2.1	Oregon	81.6	100.3	1.2
Maryland	36.5	75.4	2.1	California	45.7	53.8	1.2
District of Columbia	76.9	87.1	1.1				

Ugyanazt a képet nyerjük, ha különválasztjuk a nagy számban elkövetett részegségi és rendészeti kihágásokat¹⁰ a többi bűncselekményektől:

Földrajzi kerület	A bűncselekmények száma 10.000 egyénre vonatkoztatva					
	Összes deliktumok, részegség és rendészeti kihágásokat kivéve			Részegség és rendészeti kihágások		
	Bennszülött lakosság	Külföldön születettek	A különbség koefficiense	Bennszülött lakosság	Külföldön születettek	A különbség koefficiense
Egyesült-Államok	16·9	28·0	1·7	202·6	466·5	2·3
New-England	20·7	32·9	1·6	42·3	81·4	1·9
Middle Atlantic	20·5	29·1	1·4	28·2	42·5	1·5
East North Central	16·6	21·2	1·3	21·0	36·8	1·8
West North Central	14·9	18·8	1·3	14·7	36·3	2·5
South Atlantic	10·6	37·6	3·5	15·5	60·4	3·9
East South Central	10·0	15·1	1·5	10·9	17·5	1·6
West South Central	9·0	20·4	2·3	4·9	17·8	3·6
Mountain	32·6	53·3	1·6	21·9	78·1	3·6
Pacific	33·7	39·5	1·2	24·2	45·0	1·9

Szemben az Európában, főként Svájcban és Németországban hosszabb időszakokra vonatkozólag tett megfigyelésekkel és adatgyűjtésekkel, az Északamerikai Egyesült-Államokban a bár csak három évben: 1904, 1910 és 1923-ban végzett adatgyűjtések annyiban rendkívül értékesek a mi szempontunkból, hogy nagy tömegekre vonatkoznak, tehát a nagy számok törvénye annál jobban érvényesülhet.

Ezek az adatok a külföldiek magasabb kriminalitását nyilvánvalóvá teszik, amely – amint ezt később látni fogjuk – következménye a bevándorlók sorában található selejtes elemeknek is, amivel az újabb keletű bevándorlási törvények is számolnak és ezen elemeknek a beözönlését már meggátolni törekednek.

¹⁰ Prisoners and Juvenile Delinquents in the United States 1910, Washington, 1918, 114. old.

7. §. Egyéb Európán kívül fekvő államok.

1. Ausztráliában Uj-Dél-Wales-ben (New-South-Wales) kiterjeszkedik a bűnügyi statisztikai adatgyűjtés a szabadságvesztésbüntetésre elítéltek születés helyére. Az adatgyűjtés eredménye a következő 1922-ben és 1923-ban:¹

É v	A szabadságvesztésbüntetésre elítélteknek			
	száma		10.000 lakósra eső hányada	
	Ausztráliában	Ausztrálián kívül	Ausztráliában	Ausztrálián kívül
	születettek		születettek	
1922	1.175	301	6·6	9·4
1923	1.152	281	6·5	8·7

Az arány az Ausztráliában születettek és az Ausztrálián kívül születettek kriminalitása közt az 1922. évben olyan volt, mint 1: 1-42-höz, és 1923. évben mint 1: 1-34-hoz, azaz itt is jelentkezik a távolabbi tájakról jövőknek nagyobb kriminalitása.

2. Braziliában csupán az 1907-ben szabadságvesztésbüntetés végrehajtása alatt állott egyénekre nézve állnak rendelkezésünkre adatok,² tanúságuk szerint:

¹ The Official Year Book of New-South-Wales, 1923, Sydney, 1924, 269. old. (itt találjuk az 1922-re vonatkozó bűnügyi statisztikai adatokat). – Ugyanez 1924. évre, Sydney, 1925, 285. old. (itt találjuk az 1923. évi adatokat). – A népszámlálási adatokra: Census of the Commonwealth of Australia taken for the night between the 3-rd and 4-th April, 1921, I. kötet, Melbourne, 32. old. (E szerint Új-Dél-Walesben az Ausztráliában született népesség száma: 1,772.614, az Ausztrálián kívül született népességé pedig 321.854.)

² Annuaire statistique de Brésil, 1-ère Année, III. kötet, Rio de Janeiro, 1927, 384-385. old. – A népszámlálási adatokra: Ugyanez, az 1908-1912. évekre vonatkozólag, I. kötet, 1916, 269. old. (Ezen adatok szerint élt 1900-ban Braziliában 16,061.750 braziliai és 1,256.806 külföldi.)

Elítéltek száma		10.000 lakosra esett elítélt	
brazíliaiak	külföldiek	brazíliaiaknál	külföldieknél
1.265	184	0·8	1·5

Az arány a honosok és a külföldiek kriminalitása között tehát olyan, mint 1: 1.88.

3. Chilében a honosok és a külföldiek a lakosságban, illetve a szabadságvesztésbüntetésre elítéltek sorában a következően részesedtek:³

É v	10.000 lakósból		10.000 szabadságvesztésbüntetésre elítéltekből	
	honos	külföldi	honos	külföldi
1904	—	—	9370·4	629·6
1905	—	—	9293·2	706·5
1906	—	—	9362·2	637·8
1907 ⁴	9602·7	397·3	9347·6	652·4
1908	—	—	9054·3	945·7
1909	—	—	8422·7	1.577·3

Itten is tehát a külföldieknek a kriminalitásban való részesedése jóval nagyobb, mint a lakosságban mutatkozó arányuk.

³ Republica de Chile: Estadística Carcelaria correspondiente al año de 1905, Santiago de Chile, 1906, 25. old. – Ugyanez, 1909. évre, Santiago de Chile, 1910, 15. old.

⁴ Censo de la Republica de Chile, levantado el 28 de Noviembre de 1907, Santiago de Chile, 1908, XIX. old.

II. Fejezet.

A külföldiek kriminalitásának és a kriminalításra általában gyakorolt hatásuknak jellemzése.

8. 1. A bevándorlók kriminalitásának főbb jellegzetességei.

1. Régi tapasztalati tény, hogy a kivándorlók sorában valamely népnek rendszerint nem a leghasznosabb és legderekabb tagjait találjuk, hanem hogy többnyire azok hagyják el hazájuk területét, akik – gyakran önhibájukból – ott boldogulni nem tudtak. Műveltségi és erkölcsi fogyatkozások, hivatásukban való kisebb jártasság és munkabírási és sok más fogyatékoságuk a kivándorlóknak az emberek közti értékét csökkenti.

Mindez azután – amint láttuk – nemcsak a bevándorlóknak kriminalitását emeli, hanem hatással van kriminalitásuknak irányára is.

A bevándorlóknak kriminalitása más irányú, eltérő minőségű, különböző jellegű, mint a bevándorlás helyén hosszú idő óta tartózkodó, ottan honossággal bíró lakosságuk kriminalitása.

Itt nem feladatunk, hogy ezzel a kérdéssel hosszasan foglalkozzunk, hogy kitérjünk a honosok és bevándoroltak kriminalitása közt jelentkező minden különbségre; a különféle jogterületeken jelentkező adatoknak összehasonlító megtárgyalása már csak azért is bajos, mert az egyes országokban a büntetendő cselekményekre vonatkozó terminológia eltérő és az egyes cselekmények tényálladékai is gyakran eltérően nyertek szabályozást, így tehát az összehasonlításnak alapjai könnyen megdőhetnek. Ezen nehézségek ellenére néhány ilyen összehasonlító táblázat egybeállítását megkíséreltük, hogy a külföldiek kriminalitásában mutatkozó néhány olyan eltérésre utalhassunk, amely a honosok kriminalitásával szemben jelentkezik.

2. Elsősorban megkíséreljük az 1906. évi svájci, az 1910. évi az Északamerikai Egyesült-Államokban gyűjtött és az 1911. évi németországi bűnügyi statisztikai adatok legfontosabb eredményeinek összehasonlítását, már amenny-

nyiben az egyes csoportokat illetőleg lehetséges volt. A bűncselekményeket a svájci bűnügyi statisztikában alapul vett könnyen áttekinthető csoportosítás szerint osztályoztuk.

Bűncselekmények csoportja	10.000 egyénre esett elítélt az illető kategóriában					
	Svájceban 1906-ban ¹		Az Északamerikai Egyesült-Államokban 1910-ben ²		Németországban 1911-ben ³	
	Honosokra	Külföldiekre	Az országban születettek	Külföldön születettek	Honosokra	Külföldiekre
Élet és testi épség elleni bűncselekmények	5·58	16·19	12·9	38·5	186·54	289·6
Személyes szabadság és a családi jogok ellen irányuló bűncselekmények	1·41	3·69	—	—	19·13	34·48
Szemérem elleni bűncselekmények	3·87	9·57	4·8	5·5	23	38
Vagyon elleni bűncselekmények	14·01	35·79	49·6	69·7	336·3	612·1
Közhitel elleni bűncselekmények	0·72	2·90	2·3	1·8	13·49	34·5
Közveszélyes bűncselekmények	0·62	0·55	—	—	44·41	61·72
Igazságszolgáltatás elleni bűncselekmények	1·36	7·39	—	—	2·38	1·93
Hivatali bűncselekmények	0·03	—	—	—	1·5	1·2
Rendészeti kihágások	8·87	17·50	250·1	544·7	118·0	175
Jövedéki bűncselekmények	0·21	0·59	—	—	—	—
Bűncselekmények általában	27·94	76·19	371·3	746·6	842	1.305

Az 1923. évre vonatkozólag Németországban és az Északamerikai Egyesült-Államokban állnak rendelkezésre

¹ Béguin, Pierre, Schweizerische Kriminalstatistik für das Jahr 1906, Zeitschrift für Schweizerische Statistik, 45 (1909). évf. I. köt. 563. old.

² Prisons and Juvenile Delinquents in the United States 1910, Washington, 1918, 112. old.

³ Deutsche Kriminalstatistik für das Jahr 1911, Berlin, 1913, II. 58. old.

hasonló adatok a bűncselekmények egyes csoportjaira nézve.

Bűncselekmények csoportja	10.000 egyénre esett elítélt az illető kategóriában					
	Németországban 1923-ban ⁴			Az Északamerikai Egyesült Államokban 1923-ban ⁵		
	Honosokra	Külföldiekre	A két szám aránya	Bennszülöttekre	Külföldön születettek	A két szám aránya
Élet és testi épség elleni bűncselekmények	6:48	4:69	1:072	0:36	1:0	1:278
Személyes szabadság és a családi jogok ellen irányuló bűncselekmények	1:23	1:07	1:087	—	—	—
Szemérem elleni bűncselekmények	0:55	0:58	1:105	0:18	0:16	1:089
Vágyon elleni bűncselekmények	82:22	101:45	1:123	1:55	1:79	1:115
Közhitel elleni bűncselekmények	1:35	2:95	1:219	0:19	0:12	1:063
Igazságszolgáltatás elleni bűncselekmények	0:42	0:39	1:093	—	—	—
Rendészeti kihágások	—	—	—	7:82	17:81	1:227
Bűncselekmények általában	117:24	132:84	1:113	11:15	22:65	1:203

Ezek az adatok számszerűleg tüntetik fel azokat az eltéréseket, amelyek a honosoknak és a külföldieknek kriminalitása között mutatkoznak.

3. Eltekintve ezektől a számszerű adatoktól, még néhány más hasonló eltérésre és azok okaira akarnánk reámutatni.

A bevándorlóknak, a külföldieknek fokozott kriminalitása a legtöbb bűncselekményt illetően megállapítható. Az élet és testi épség ellen irányuló bűncselekményeknek

⁴ Statistisches Jahrbuch für das Deutsche Reich 1926, Berlin, 1926, 439. old. – Az 1925. évi népszámlálási adatokra lásd fentebb a 11. oldalt.

⁵ Prisoners 1923, Washington, 1926, 68. old. – A népszámlálási adatokra: Abstract of the Fourteenth Census of the United States 1920, Washington, 1923, 96. old. (Ezek szerint 1920-ban a belföldön született fehér lakosság 81,108.161, – ellenben a külföldön született fehér lakosság 13,712.754 lelket számlált.)

nagyobb aránya – Északamerikában – főként a Dél-Európából, elsősorban Olaszországból kiinduló bevándorlási mozgalmakkal magyarázható.⁶ Hogy a közhitel ellen több deliktumot követnek el, ezt magyarázza az a körülmény, hogy a bevándorlás helyén ismeretlenek lévén, ebben az ismeretlen környezetben inkább kínálkozik alkalom ilyen cselekmények elkövetésére. A közrendészeti cselekményekben (az Északamerikai Egyesült-Államok terminológiája szerint: disorderly conduct, drunkennes, vagrancy, the violation of corporation, ordinances, stb.) való nagy részesedésüket az új tartózkodási helyükön érvényes jogszabályokban való járatlanságuk magyarázza.

Egyes speciális bűncselekmények tekintetében pedig a tapasztalat az, hogy azokat majdnem kizárólag éppen csak külföldiek követik el. Például régi tapasztalati tény, hogy a nagy világvárosokat összekötő vasúti vonalakon, főként az expresszvonatokon garázdálkodó tolvajok javarészt külföldiek. Például a Kölnben 1920-tól 1926-ig letartóztatott vasúti tolvajok közt volt 34 külföldi és csak 5 német honos.⁷

Egyes időszakok azután egészen különleges képet mutatnak a külföldiek kriminalitásáról. Például a világháború utolsó és az azt követő években a hamisítók, csalók, siberek, szállodai tolvajok, csempészek, árdrágítók és hasonló elemek közt egészen szokatlan arányban fordultak elő külföldiek. Például Wienben 1922-ben a rendőrség által letartóztatott tolvajoknak 34%-a, a csalóknak pedig 55%-a külföldi volt.⁸

Az Északamerikai Egyesült-Államokban pedig a tapasztalat az, hogy a külföldiek nagyobb mértékben fordulnak elő a könnyebb súlyú bűncselekmények elkövetői közt, mint a súlyosabb deliktumok tettesei sorában.⁹

⁶ Az Északamerikai Egyesült-Államokban a kongresszus felső háza által a bevándorlás problémájának tanulmányozása végett kiküldött, bizottság is reámutat munkálataiban erre a szempontra. Lásd: Reports of „the Immigration Commission, Washington, 1911, 36. köt. 2. old.

⁷ Schmitz, Hans, Das internationale Verbrechen und seine Bekämpfung. Köln, 1927, 52. old.

⁸ Exner, Franz, Krieg und Kriminalität in Österreich, Wien, 1927, 38, 53. és 73. old.

⁹ Senate: Reports of the Immigration Commission, 36. köt. Washington, 1911, 5. old.

9. §. A külföldieknek a belföldiek kriminalitására gyakorolt közvetett hatása.

1. A Bevezető részben utaltunk a legfontosabb bevándorlási területekre és az oda bevándorolt egyének számára, valamint az egyes országokban tartózkodó idegen állampolgárok számára is.

Talán felesleges utalni arra, hogy ez a sok milliónyi külföldi új hazájába új gondolatokat, sokszor eltérő eszméket, nézeteket és társadalmi felfogásokat, és erkölcsileg sokszor káros törekvéseket és megnyilatkozásokat is hoz magával, aminek hatása azután a bevándorlási államban is érezhetővé válik. Ezekre a bevándorlás által előidézett, az illető bevándorlási terület polgárainak kriminalitásában jelentkező követelményekre, a bevándorlásnak eme követett kihatására akarunk itt kitérni.

2. A kriminalaetiológiában régi tapasztalati tény, hogy a különböző erkölcsi nézetek az emberek kriminalitására, annak fokára és irányára is jelentős hatással vannak.

Az a számtalan bevándorló, aki nemcsak más jogterületről, hanem sokszor más erkölcsi nézetek, társadalmi viszonyok közül kerül új tartózkodási helyére, ott akárhányszor akaratlanul is terjesztője lesz ezeknek az eszméknek. A magukkal hozott ethikai, erkölcsi és társadalmi tételektől függ, hogy vajjon kedvező vagy kedvezőtlen hatással lesznek a bevándorlók új hazájuk polgáira.

Hogy csak egy ilyen a bevándorlók által előidézett kedvezőtlen khatásra reámutassunk, utalunk arra, hogy az Északamerikai Egyesült-Államokban szervezett Bevándorlási bizottság tapasztalata szerint¹ Dél-Olaszországban és Szicíliában, ahonnan nagy a kivándorlás Északamerikába, a vérbosszú szokása által előidézett bűncselekmények erősen csökkentek; Palermóban a Bevándorlási bizottság tagjai azt a tájékoztatást nyerték, hogy néhány évvel megelőzőleg 400-500 súlyos bűncselekmény miatt elítélt olasz állampolgár állt rendőri felügyelet alatt; a bizottság palermói tartózkodásakor ezeknek a száma 12-re apadt. Tehát a kivándorlás

¹ Reports of the Immigration Commission, 4. köt. Washington. 1911, 209. old.

tehermentesítette a bevándorlók által elhagyott ország kriminalitását.

Hogy az ilyen hajlamúak új hazájukban az ott élő bel-földiek szokására és kriminalitására kedvező hatást alig fog-nak gyakorolni, talán kiemelni sem kell.

3. Hogy a szociális mozgalmak erős hatást gyakorolnak a bűnözés arányaira, régi tapasztalat. Például a szocialisták-nak a tulajdoneloszlás mai módja ellen folytatott propagan-dája erős befolyással van a tulajdon elleni bűncselekmények számára.

MAYO-SMITH² utal arra, hogy Északamerikában sem a szocializmus, és annál kevésbé az anarchizmus nem ameri-kai, sőt mégcsak nem is angol-szász gondolkodásnak az eredménye; ezeket az eszméket oda a bevándorlók hozták.

Amennyiben pedig a bevándorlók rövid ott tartózkodás után politikai jogokat és szavazati jogot nyernének, úgy - főként a nagy városokban és nagy ipartelepeken, ahol sok iparos foglalkozású bevándorló gyűlik össze – az általuk behozott eszméket még a törvényhozásba is bevihetnék: amennyiben pedig valamely országban különösen sok telje-sen szegénysorsú bevándorlóval találkozunk, amint ez az 1900 előtt Északamerikába özönlő ir kivándorlókról meg-állapítható,³ úgy az ilyen népmozgalom a bevándorlási állam-ban könnyen azzal a következménnyel járhat, hogy az eleinte kizárólag csak gazdasági jellegű ellentétek utóbb politikai térre vitetnek át és kiszélesíttetnek, ami kriminalaetiológiai szempontokból sem lekicsinyelendő bajoknak csiráit rejti magában; az ilyen általános elégedetlenség a honosok krimi-nalitásának felszökését is előidézhetheti.

Az északamerikai nagy városoknak – New-York, Phila-delphia, Chicago, Boston, Cleveland stb. – a szegénysorsú bevándorlók által lakott és túlszűfolt negyedei intő példák a tekintetben; 6-7 személy által lakott helyiségeket gyakran találhatunk ott.⁴

² Mayo-Smith, *Emigration and Immigration*, New-York, 1898, 88. old.

³ Commons, John, R., *Races and Immigrants in America*, New-York, 1907, 176. old.

⁴ Az Északamerikai Egyesült-Államokban a bevándorlás tanul-mányozására kiküldött bizottság mutat reá a bevándorlás által előidézett ezen anomáliákra; lásd: *Reports of the Immigration Commission*, 1. köt Washington. 1911, 36. old.

A gazdasági körülmények kriminalaetiológiai hatásának egyik legalaposabb ismerője: BONGER⁵ utal arra, hogy a mindenütt dívó kapitalisztikus termelési módoknak egyik következménye az, hogy a munkásoknak szervezkedése nemzetközi lett, a munkásosztály mindenütt – elsősorban az ipari munkások – viszonyainak megjavításáért harcol. A bevándorló munkások, akiknek nincs mit veszíteniök, sokszor a legelkeseredettebbé teszik a harcot ezen a téren, ami azután kihatással van a kriminalitás általános méreteire és irányára is.

4. A bevándorlás a honosok erkölcsi viszonyára, és közvetve, kriminalitásukra még más módon is gyakorol hatást. Régi tapasztalati tény, hogy míg a jobb erkölcsi viszonyok kedvezően, addig az erkölcstelenségnek egyes megnyilatkozásai, így például a prostitúció általában károsan befolyásolják a kriminalitást.

Számos statisztikai adat igazolja, hogy a bevándorló nők közt elég nagy számban találunk prostituáltakat.⁶

Hogy külföldön a prostituáltak közt mindenütt aránylag sok, sajnos, a magyar, lengyel, román stb. nő, köztudomású!

Hogy ezek a prostitúció gyakorlása és a különféle mulatóhelyeken való szereplésük közben a belföldiek kriminalitására is kedvezőtlen hatást gyakorolnak, az könnyen képzelhető.

Az erkölcsiség szempontjából jelentős tényezők közé sorolandó még az alkoholizmus is, amelynek nagy szerep jut főként az élet elleni bűncselekmények elkövetésénél.

Hogy a bevándorlók közt találunk olyant, akiben nagy a hajlam ilyen kicsapongásokra, utalunk az alkoholizmus kriminalaetiológiai hatásával összefüggésben felsorakoztatott adatokra.⁸

5. A bevándorlási mozgalmak azután közvetve adnak

⁵ Bonger, W. A., *Criminalité et conditions économiques*, Amsterdam, 1905, 335. old.

⁶ Lásd e tárgyban az alább, a 120. és 121. oldalon közölt adatokat!

⁷ Erre mutat rá Exner, Franz, *Krieg und Kriminalität in Österreich*, Wien, 1927, 162. old.

⁸ Lásd alább a 124. és 125. oldalt!

alkalmat sok visszaélésre és vagyon elleni bűncselekmény elkövetésére az ú. n. bevándorlási bankok üzemei keretében,, amelyek üzemében sok honos egyén a bevándorlók tapasztalatlanságát és az ottani viszonyokban való járatlanságát csalásokra, sikkasztások, okirathamisítások és sok más nyereségvágyból eredő bűncselekmény elkövetésére használja fel.

Északamerikában állandó ellenük a panasz. Ellenőrzésüket főként az is gátolja, hogy más mindenféle üzletkebe és üzemekbe burkolva folytatják üzemeiket; gyakran a bevándorlók anyanyelvének ismerete, menetjegyek árusítása, különféle, a helyi ismeretek révén adható tanácsok és kisebb szívességek révén a kisebb intelligenciájú és műveltségű bevándorlókat könnyebben tudják üzletfeleik körébe vonni és bizalmukat elnyerni, mint a több gazdasági biztosítékot nyújtó és ellenőrzés alatt álló nagyobb bankok.

Ezeknek az „Immigrant Bank”-oknak jelentőségét csak akkor becsülhetjük meg helyesen, ha tudjuk, hogy az Észak-amerikai Egyesült-Államokban 1910 körül több mint 2600 ilyen bank működött.⁹ Becslések szerint a bevándorlók az általuk hazaküldött pénzeknek körülbelül fele részét, 1907 elejétől 1909 június 30-áig körülbelül 250,000.000 dollárt, ilyen „Immigrant Bank”-ok által utaltatták át.¹⁰

Hogy a kriminalitás terén való jelentőségüket illusztráljuk, utalunk még arra is, hogy egyedül New-York City-ben 1907 szept. 1-től 1908 szept. 1-ig 25 ilyen bank került csődbe összesen körülbelül 1.459 millió dollár adóssággal és csak 295 millió dollár cselekvő vagyonnal, és összesen 12.279 hitelezővel.¹¹ Visszaéléseiket erősen megkönnyíti az, hogy ellenőrzés alatt alig állanak.

⁹ Lásd: Reports of the Immigration Commission, 37. köt. Washington, 1911, 209. old. Itt, különösen 203. és 214 s köv. old., valamint 1. köt. (Washington, 1911.) 31. old., és 2. köt. (Washington, 1911.) 413. és 431. old., - sok érdekes részletet találunk ezen bankok működésére és tizeiméire vonatkozólag.

¹⁰ Lásd e tárgyban Reports of the Immigration Commission, 37. köt. Washington, 1911, 203. és 261. old.

¹¹ Reports of the Immigration Commission, 37. köt. Washington» 1911, 304. old.

10. §. A kivándorlóknak a kivándorlás által előbbi hazájuk kriminalitására gyakorolt közvetlen hatása.

A kivándorlásnak a kriminalitásra gyakorolt tehermentesítő hatására fentebb¹ már utaltunk. A kivándorlásnak a kivándorló előbbi hazája kriminalitására gyakorolt hatásaira akarnánk még itten kitérni!

Bár a kivándorlók sorában – amint erre alább még részletesen fogunk kitérni – aránylag kevés a nős és családos férfi, vagy férjes nő, mégis akad közöttük sok olyan, aki előbbi tartózkodási helyén családját hátrahagyva, a kivándorlásban keresi szerencséjét.

Amennyiben a kivándorlónak sora új tartózkodási helyén rosszul megy, úgy a hátrahagyott családjának helyzete gyakran válságossá lesz; a család elveszíti fenntartóját, esetleg az anya kénytelen kereset után nézni.

De még ha elmaradnak is a gazdasági bajok, a család-fenntartónak távozása azzal a következménnyel jár, hogy családja, gyermekei felügyelet nélkül maradnak, ami azután – főként a fiataloknál – alkalmas kriminalitásokat hátrányosan befolyásolni.

Gyakran még ennél is súlyosabb erkölcsi veszélyek, közvetve pedig bűnözési lehetőségek fenyegetik a hátramaradt családot!

A férjnek hosszabb távolléte a házasság tisztaságának nem kedvez: közvetlen folyománya ennek sokszor történetlen gyermekeknek születése, vagy ennek elkerülése végett magzatelhajtások vagy gyermekölések. A férjnek hazatérése után pedig akárhányszor családi viszályok, családi tragédiák, az ezekkel kapcsolatos bűncselekmények, – legtöbb esetben, ha ezek el is maradnak, – erkölcsatlenség a kivándorlásnak a következménye.²

Amennyiben pedig a hazatérők jobb vagyoni helyzetben vannak, úgy hetvenkedésük, az otthonmaradtaknak irigysége újabb bajok csiráját hordja magában. Veszéke-

¹ Lásd 58. s köv. oldalt!

² Ezekre mutat rá: Thirring Gusztáv, A magyarországi kivándorlás és a külföldi magyarság, Budapest, 1904, 198. old.

dések, becsületsértési esetek ezeknek a következményei; egyes szerzők még a bíróságok elé került becsületsértés! pereknek ilyen módon való szaporodásával is számolnak.³

A főveszélyt az otthon hagyott család és a gyermekek gyámolításának elhanyagolásában és felügyelet nélkül hagyásában kell keresnünk, ami alkalmas ezek kriminalitását károsan befolyásolni.

Emellett azonban még egy közvetett hatásra is reá kell mutatnunk!

A kivándorlók ezreinek útiköltsége, az első elhelyezkedésükre fordított és az első kereset szerzéséig szükségelt pénzek nagy összegekre rúgnak; ennyivel nemcsak a nemzeti vagyon csökken, hanem az otthon maradottak gazdasági helyzetét is érinti ez. A gazdasági erőknél ez a csökkenése természetesen – közvetve – kihatással van a kriminalitás alakulására is és alkalmas annak hátrányos befolyásolására.⁴

11. §. Konklúziók.

1. A jelen II. rész I. fejeztében felsorakoztatott adatok – alig egy-két indokolt kivétellel – mind meggyőző tanúságot tesznek arról, hogy a külföldieknek kriminalitása mindenütt nagyobb, mint a honosoknak a bűnözése.

Eltérés az egyes jogterületeken csak annyiban tapasztalható, hogy az egyik helyen a külföldieknek a kriminalitása 2-3-szor olyan nagy, mint a honosoknak a bűnözése, ez a helyzet Svájcban, – másutt pedig, mint például a Német birodalomban vagy az Északamerikai Egyesült-Államokban, a külföldieknek kriminalitása csak 10-50%-kal nagyobb a honosoknak bűnözésénél. Eltérést tehát éppen csak a nagyobb bűnözés terjedelme tekintetében találunk; a bennünket elsősorban érdeklő tény: hogy a külföldiek iőbb bűncselekményt követnek el, majdnem mindenütt jelentkezik.

³ így: Gerényi József, Az amerikai kivándorlás okai és hatása, Bártfa (évszám nélkül), 99-101. old.

⁴ Ezekkel a következményekkel hosszabban foglalkozik: Schulte im Hofe, Auswanderung und Aus Wanderungspolitik, Berlin, 1918, 59. s köv. old.

2. Azzal a kérdéssel, hogy a külföldiek kriminalitása milyen eltéréseket mutat a honosoknak bűnözésével szemben, alig foglalkoztak a kriminalaetiológiában. A hivatalos bűnügyi statisztikák is alig érintették és dolgozták fel e társadalmi jelenség részleteit. Mégis ahol érintették a problémát, majdnem kivétel nélkül megállapítást nyert a külföldieknek nagyobb kriminalitása.

A svájci 1909-1911. évi hivatalos bűnügyi statisztikában¹ találkozunk azzal a megállapítással, hogy a külföldieknek kriminalitása nagyobb, mint a svájci honosoké.

Ugyanilyen konklúziókra jut a német hivatalos bűnügyi statisztika is 1911. évi kötetében,² ahol a külföldieknek 1882-1911. évi kriminalitását mutatja be; amint fentebb³ láttuk, ott is a külföldieknek bűnözése állandóan magasabb, mint a német honosoké.

Hasonló megállapításokkal találkozunk az Észak-amerikai Egyesült-Államokban a hivatalos bűnügyi statisztikai kiadványokon⁴ kívül főként a kongresszusnak 1907. február 20-án hozott határozatával kiküldött bizottság (Immigration Commission) munkálataiban; ez a bizottság⁵ 3-3 felsőházi és képviselőházi tagból állt és feladatává tették, hogy a bevándorlással összefüggő összes problémákat tanulmányozza és tapasztalatai eredményéről jelentést tegyen. A bizottság megfelelő szakértők bevonásával és hosszabb (1907. május 18-tól ugyanaz év szeptember 6-áig tartó) külföldi, Európa számos államába is elvezető tanulmányút folytatása után, 1911-ben megjelent 42 kötetes munkálatában (Reports of the Immigration Commission, Washington, 1911) adott számot kutatásai eredményeiről; ha a munkálat tudományos módszere ellen lehet is kifogásokat emelni, mégis el kell ismerni annak nagy értékét, főként hogy a bevándorlás problémáját minden elképzelhető oldalról megvilágította és hogy a megfigyeléseket rendkívül

¹ Schweizerische Kriminalstatistik von 1909 bis 1911, herausgegeben vom eidgenössischen statistischen Bureau, Bern, 1917, 7-8. old.

² Kriminalstatistik für das Jahr 1911, Berlin, 1913, II. 53. old.

³ Lásd fentebb 40. oldalt.

⁴ Lásd fentebb a 47. és 48. oldalon a jegyzetben felsorolt hivatalos bűnügyi statisztikai kiadványokat.

gazdag statisztikai adatokkal illusztrálta. Ennek a munkálatnak a keretében (főként a 36. kötetben) foglalkoznak azzal a kérdéssel is, hogy a bevándorlás mennyiben emeli a kriminalitást és végeredményben – több ellentmondás után – arra a konklúzióra jutnak, hogy a bevándorlás emeli a bűnözést.⁵

3. Az irodalomban a bevándorlók bűnözésének kriminaletiológiai vizsgálatával aránylag keveset foglalkoztak.

Az a néhány író viszont, aki a problémát inkább csak érintette, majdnem egyértelműleg ugyanarra a végső következtetésre jutott, hogy a bevándorlók bűnözése nagyobb, mint a honosoké.

JOLY,⁶ MEYER ALBERT,⁷ SMITH⁸ és SUTHERLAND⁹ mind azon véleményen vannak, hogy a bevándorlók kriminalitása nagyobb, és erre a felfogásra hajlanak HOURWICH¹⁰ és MAYR GEORG¹¹ is.

Bár a jelenségnek okait kielégítően feltárni eddig nem sikerült, többnyire az a nézet alakult ki, hogy a külföldiek hatékonyabb kriminaletiológiai tényezők (városokban való elhelyezkedés, iparos foglalkozás, férfi nem túlsúlya,

⁵ Erre az eredményre jutnak: Reports of the Immigration Commission I. köt. Washington, 1911, 33. old. („Statistics show that the proportion of convictions for crimes according to the population is greater among the foreign-born than among the native-born.”). Hasonlóan: 2. köt. 163. old., 36. köt. 2. old. – Ezekkel szemben másutt (Reports of the Immigration Commission 36. köt. 5. old.) oda konkludálnak, hogy a bevándorlók nagyobb kriminalitása főként csak a kisebb súlyú deliktumok tekintetében jelentkezik; ismét másutt (Reports of the Immigration Commission 2. köt. 163. old.) azon megállapításra jutnak, hogy főként a bevándorlók leszármazól, elsősorban az első generáció, követ el több bűncselekményt, mint a honosok.

⁶ Joly, Henri, La France criminelle, Paris, 1889, 58. old.

⁷ Meyfer Albert, Die Verbrechen in ihrem Zusammenhang mit den wirtschaftlichen und sozialen Verhältnissen im Kanton Zürich, Jena, 1895, 62. old.

⁸ Mayo-Smith, Emigration and Immigration, New-York, 1898, 157. oldal.

⁹ Sutherland, Criminology, Philadelphia, 1924, 97. old.

¹⁰ Hourwich, Immigration and Crime, American Journal of Sociology, 1912. januári füzet, 478-479. old.

¹¹ Mayr, Georg v., Statistik und Gesellschaftslehre, III. köt., Tübingen, 1917. 850. old.

kriminálisabb korosztályok stb.) hatása alá jutván, ez idézi elő nagyobb bűnözésüket. Ezeknek az okoknak a felkutatása lesz feladatunk dolgozatunk III. részében.

Sorra kell tehát vennünk mindazokat a tényezőket és okokat, amelyek kriminalaetiologiai szempontokból a bevándorlók személyében, a bevándorlók tömegének összetételében és a bevándorlók régi és új környezetében jelentkeznek és kriminalitásukra befolyással vannak. Alig van olyan kriminalaetiologiai faktor, amely a ki- és bevándorlás népmozgalmával közvetlenül vagy közvetve összefüggésben nem állana.

Az itt magunk elé tűzött feladatunk az, hogy ezen összefüggések felkutatását megkíséreljük.

Először sorra vesszük a kriminalszociologiai, majd a kriminalanthropologiai tényezőket.

III. RÉSZ.

A TÉNYEK KRIMINÁLAETIOLOGIAI MAGYARÁZATA.

I. Fejezet.

Kriminálszociológiai szempontok.

12. §. Gazdasági tényezők, vagyoni különbségek.

1. Kedvező gazdasági viszonyok apasztják, ellenben a kedvezőtlen gazdasági viszonyok növelik a vagyon elleni kriminalitást. Ezzel a régi tapasztalati tétellel a bevándorlónak rossz gazdasági viszonyaira való tekintettel adva van a kriminalaetiologiai probléma: a bevándorlás által előidézett rosszabb gazdasági viszonyok folytán jelentkező nagyobb kriminalitás, főként a szegényebb sorsú néposztályok körében; ezeknél különösen markánsan jelentkezik az a régi tapasztalati tény, hogy a kriminalitás arányai a gazdasági körülményekkel és helyzettel szoros kapcsolatban állanak.

A gazdasági tényezőknek kriminalaetiologiai jelentősége azután még azáltal is nő, hogy egyes országokban, így például Nagy-Britanniában, egyenest támogatják az elszegényedett egyéneknek különösen az Északamerikai Egyesült Államokba való kivándorlását.¹

Találóan mondja ezekkel a problémákkal összefüggésben DEVON,² hogy: a szegénység ugyan nem vétek, de nagyon közel áll a rendészeti kihágásokhoz.

¹ Erre utal Commons, John R., Races and Immigrants in America, New-York, 1907, 176. old.

² Devon, James, The criminal and the community, London, 1912. 72-73. old.

A bevándorlási mozgalmak megfigyelése során mindenütt az a tapasztalat, hogy a bevándorlók megérkezésük után rossz gazdasági viszonyok közt, helyi ismeretek, barátok, támogatók és segédforrások nélkül lévén, kriminalitásuk ebből kifolyólag nagyobb.³

A gazdasági viszonyoknak a bevándorlás keretében jelentkező kriminális kihatása azután még azért jelentős, mert hiszen a kivándorlási mozgalmak előidézésében a gazdasági viszonyoknak felette nagy a szerepe. Kevés kivétellel majdnem mindig ezek érlelik meg a kivándorlásra irányuló elhatározást. A többi a kivándorlást előidéző okok, mint politikai rossz viszonyok, politikai és vallási elnyomatás, ha jelentkeznek is, hatásuk csekélyebb,⁴ a legtöbb kivándorló gazdasági tényezők hatása alatt és gazdasági helyzete megjavítása végett indul útnak.

2. A gazdasági tényezőknek és a vagyoni különbségnek a bevándorláson keresztül való kriminalaetiologiai befolyását különféle módon igazolhatjuk, bár a bevándorlóknak nagy tömege meglehetősen megnehezíti gazdasági helyzetüknek megfigyelését és felderítését.

Az egyik módszer az volna, hogy megállapítjuk a kivándorlók által magukkal vitt összeget és ebből vonjuk le további következtetéseinket. A hazánkból kivándorlóknál THIRRING⁵ adatai szerint esett egy-egy kivándorlóra:

az	1894/95. évben.....	13.1 dollár
az	1895/96. évben.....	12.0 dollár
az	1896/97. évben.....	11.2 dollár
az	1897/98. évben.....	12.4 dollár
az	1898/99. évben.....	12.7 dollár
az	1899/900. évben.....	11.6 dollár
az	1900/01. évben.....	11.9 dollár
az	1901/02. évben.....	11.3 dollár

³ Mayo-Smith, Richmond, Statistics and Sociology, New-York, 1895, I. 334. old.

⁴ Ezek jelentőségét hangsúlyozza: Reports of the Immigration Commission, I. köt., Washington, 1911, 25. és 185. old.

⁵ Thirring, A magyarországi kivándorlás és a külföldi magyarság, Budapest, 1904. 179. old.

A következő években az Északamerikai Egyesült Államokba indult magyar anyanyelvű kivándorlók gazdasági helyzetére nézve pedig a következő adatok tájékoztatnak bennünket:⁶

Évek	Összes magyar anyanyelvű bevándorlók száma	Pénzügyi viszonyaik			Az egy bevándorlóra eső pénzösszeg
		50 dollárt vagy többet hoztak magukkal	50 dollárnál kevesebbet hoztak	a magukkal hozott pénzösszeg dollárokbán	
1905. VII.—1908. VI.	128.710	4.112	95.959	2,015.822	15·8
1908. VII.—1910. VI.	56.006	3.168	41.045	1,002.757	17·9
1910. VII.—1913. VI.	74.205	6.714	46.954	1,940.157	26·1

Ha figyelembe vesszük azt a tényt, hogy ilyen fejenkénti minimális összeggel a zsebükben keltek át a mi kivándorlóink Amerikába új exisztenciát alapítani, akkor gazdasági helyzetük valóban felette sivárnak mutatkozik, még akkor is, ha tekintettel vagyunk ezen adatok időpontjára és arra, hogy akkor a pénznek vásárlási ereje még nagyobb volt, mint a világháborút követő időkben. Épen a fejkvótának az Északamerikai Egyesült Államokban való állandó emelése, amint erre alább reá is mutatunk, szintén igazolja, hogy ezen most vázolt minimális összegek nem elegendők új exisztencia megalapozására és közvetve tehát a bevándorlók kriminalitását is kedvezőtlenül befolyásolják.

Hozzávetőlegesen tájékoztatnak bennünket azután azok az adatok is, amelyeket az Északamerikai Egyesült Államokban végzett megfigyelések alapján gyűjtöttek össze. Ezek* szerint az 1899-1910. költségvetési években (azaz 1898 júl. 1-től 1910 jún. 30-ig) bebocsátott bevándorlóknak gazdasági helyzete a következően alakult:

A bebocsátott bevándorlóknak száma 9,555.673
 Ezek között pénzt mutattak fel 7,121.335
 A felmutatott pénzeknek végösszege..... 206,145.738 dollár

⁶ Magyarország kivándorlása és visszavándorlása 1899-1913., Budapest, 1918, 48. táblázat.

⁷ Reports of the Immigration Commission, 1. köt. Washington, 1911, 103. old.

A fejenként felmutatott pénzösszegnek átlaga	}	az összes bebocsátott bevándorlók számát véve alapul	21.57 dollár
		azoknak a bevándor- lóknak számát véve alapul, akik pénzt felmutattak	28.95 dollár
A pénzzel bevándorlók közt felmutatott	}	30 dollárt vagy annál nagyobb összeget (1899—1903)	17.6 %
		50 dollárt vagy annál nagyobb összeget (1904—1910)	13.9 %

A bevándorlók gazdasági helyzetét még a következő ugyancsak az Északamerikai Egyesült-Államokban *gyűjtött* adatok is illusztrálják:⁸

A táblázatot lásd a következő oldalon.

Az 1914-1927 évek átlagában egy bevándorló hozott magával 60.04 dollárt; talán kiemelni sem kell, hogy ez az összeg felette csekély az új hazában megalapítandó új egzisztencia megteremtésére. Sokan azonban még ezen minimális összeg felett sem rendelkeztek. Ezek a gazdasági bajok azután tisztességes úton való megélhetésüket eléggé veszélyeztetették és kriminalitásuknak tág kaput nyitottak. A fenti adatokból kitűnik még az is, hogy az 1914-1927 évekre vonatkozó adatoknak átlagában a bevándorlóknak csak 58%-a viselte maga a ki-, illetve bevándorlásával kapcsolatos útiköltséget, a többi 42% pedig idegen segítségre támaszkodva keresett új

⁸ A fenti adatokat lásd: Annual Report of the Commissioner General of Immigration to the Secretary of Labor for the fiscal year ended June 30, 1914, Washington, 1915, 43 old.; 1915. évi: 65. old., 1916. évi 21. old., 1917. évi 21. old., 1918. évi 65. old., 1919. évi 93 old., 1920. évi 97. old., 1921. évi 36. old., 1922. évi 34. old., 1923. évi 50. old., 1924. évi 44. old., 1925. évi 42. old., 1926. évi 39. old., 1927. évi 42. old.; az 1915-1927. évi jelentések mind abban az évben jelentek meg, amelyre vonatkoznak. A táblázat 2. rovatában levő adatok (Bevándorlók összszáma.) 1927. évi Annual Report etc.-ből van véve, lásd ott 185. old.

Költségvetési év (a megelőző év jól. 1-étől az előző év jún. 30-áig)	Bevándorlók összszáma	A bevándorlók által felmutatott pénzek összege dollár- ban	Egy bevándor- lóra esett ál- lagban dollár	A bevándorlók száma, akik hoztak magukkal		Ki viselte az áthajózás költségeit		
				50 dol- lárt vagy annál nagyobb összeget	50 dollár- nál kisebb	A bevándorlók személyesen	A bevándorlók valamilyen rokonára	Más valaki
1914	1,218.480	42,553.266	34-92	172.394	737.079	770.245	436.343	11.892
1915	326.700	19,568.353	59-90	95.711	133.774	190.857	128.146	7.697
1916	298.826	19,378.846	64-84	87.570	124.264	189.378	104.433	5.015
1917	295.403	21,131.132	71-53	88-598	119.998	184.777	104.864	5.762
1918	110.618	8,960.433	81-—	38-377	47 165	63.997	42.485	4.136
1919	141.132	15,831.247	112-17	68.193	55.305	79.646	49.773	11.713
1920	430.001	32,952.401	76-63	134.250	141.799	265.102	144.988	19.911
1921	805.228	36,718.855	45-60	179.968	264.626	489.276	294.286	21.666
1922	309.556	21,880.961	170-68	102.864	108 409	155.957	145 545	8.024
1923	522.919	33,967.040	64-95	169.412	191.502	283.420	223.513	15.986
1924	706.896	45,947.251	64-90	235.852	247.811	376.050	315.495	15.351
1925	294.314	22,357.977	75-96	111.827	102.611	153.020	135.769	5.525
1926	304.488	25,182.429	82-70	119.879	111.802	171.164	128.075	5.249
1927	335.175	21,821.063	65-10	131.446	126.504	200.038	130.813	4.324

létet; ez szintén adat a bevándorlók gyenge gazdasági helyzetére; végeredményben mind olyan körülmények, amelyek a bevándorlók kriminalitásának fokozására felette alkalmasak.

A bevándorlók utazásának gazdasági oldalát azután hasonló értelemben illusztrálják a Kanadában e tárgyban gyűjtött adatok⁹ is, ezek szerint a Kanadába visszatérő egyéneket és turistákat leszámítva a Kanadába bevándorlók közt volt:

⁹ Report of the Department of the Immigration and Colonization for the Fiscal Year Ended March 31, 1922, Ottawa, 1922, 12-13. old. - 1923. évi, Ottawa, 1923, 11-12. old. - 1924. évi, Ottawa, 1925, 11-12. old. - 1925. évi, Ottawa, 1926, 14-15. old.

Év (amely az alább megjelölt év márc. 31-én végződik)	A bevándorlók közt volt			
	I. osztályú utas	Fedélközi utas	% -os megoszlásban	
			I. osztályú utas	Fedélközi utas
1922	12.899	60.654	17	83
1923	7.092	50.880	12	88
1924	6.752	128.039	5	95
1925	6.262	95.544	6	94

A bevándorlási államoknak törvényhozásai számoltak is állandóan ezekkel a nehézségekkel és hogy biztosítsák a bevándorlóknak sima és zökkenés nélküli elhelyezését, megállapították azt a pénzüsszeget, mellyel a bevándorlónak partraszállásakor rendelkeznie kell. Az Északamerikai Egyesült-Államokban ezt az összeget állandóan emelték; ez az összeg (head tax) 1882-ben egy fél dollár volt,¹⁰ többrendbeli emelés után pedig 1917-ben már 8 dollár volt.¹¹ Kanadában pedig ezt az összeget 1921-ben már 250 dollárra emelték;¹² mivel azonban itt számos kivétel van az országban szükségelt személyek (cselédek stb.) bevándorlásának megkönnyítése *Yégett*, a bevándorlók gazdasági léte és a bűnözéstől való megóvása még távolról sem mondható biztosítottnak.

A bevándorlóknak gazdasági helyzetét a következő adatok is szemléltetik:

Az Északamerikai Egyesült-Államokban azon okok között, amelyek fennforgása esetében a bevándorlókkal szemben a partraszállás meggátolható, illetve utólagosan az államterületről eltávolíthatók, szerepel az, hogy az illető egyén koldus, keresetképtelen vagy hogy előreláthatólag közterhet fog képezni, eltartásra fog szorulni; a partraszállásban továbbá megakadályozzák a nagy tengeren járó hajókon

¹⁰ Lásd Mac Lean, *Modern Immigration*, Philadelphia, 1925. 65. old.

¹¹ *Immigration Laws and Rules of March, 1, 1927*, Washington, 1927, 93. old.

¹² Walterhausen, A. Sartorius von, *Auswanderung*, Handwörterbuch der Staatswissenschaften, 4. kiad., II. köt., Jena, 1924, 86. old.

elrejtőző ú. n. potyautasokat (stowaways); az idevágó statisztikai adatgyűjtéseknek az eredménye a következő:¹³

Év (június 30-án való végző- déssel számítva)	A partraszállást gátló ok			
	hogya a bevándorító előreláthatólag a közterhére fog esni	hivatásos koldusok	segélyezett idegenek	U. n. potyautasok
1892—1907	54.255	—	306	—
1908	3.710	31	54	—
1909	4.402	56	34	—
1910	15.918	9	34	—
1911	12.039	9	116	—
1912	8.160	22	94	—
1913	7.946	10	129	—
1914	15.756	28	330	—
1915	15.557	39	698	—
1916	10.392	35	521	—
1917	7.881	12	250	38
1918	2.825	9	92	161
1919	4.002	3	96	464
1920	5.308	7	108	1.241
1921	5.875	25	136	2.291
1922	5.531	2	161	1.483
1923	8.242	—	206	1.929
1924	8.134	1	325	2.436
1925	3.031	2	12	308
1926	3.595	—	55	—
1927	1.848	1	46	—

Északamerikának másik nagy bevándorlási államában r Kanadában pedig 1909-ben 1,074,¹⁴ 1922-ben 13,149¹⁵ bevándorlót távolítottak el azon okból, mert előreláthatólag a köznek terhére esnének.

Talán felesleges annak a kiemelése, hogy még a leg gondosabb ellenőrzés mellett is a bevándorlók között becsúszik sok olyan egyén, akik a most részletezett okoknál fogva visszautasítandók lettek volna, és kézenfekvő, hogy ezek azután a bevándorlók kriminalitását befolyásolják. Hiszen a kriminologiaetiológiában ma már közhelyet képez, hogy a szegények és vagyontalanok a kriminalitásból aránytalanul nagyobb részt vesznek ki.

3. És az a nézet, mintha a bevándorlás helyén létező jobb gazdasági és megélhetési viszonyok talán a bevándorolt szegénysorsúakat az ott kínákozó nagyobb jövedelem folytán ellentállóbbá tennék a bűnözésre való csábításokkal szemben, szintén alig helyt álló.

Kétségtelen, hogy például az Északamerikai Egyesült-Államokban a kereseti lehetőségek jobbak, mint a legtöbb európai ipari államban. Az e tárgyban még a világháború előtti időkre vonatkozólag gyűjtött adatok a következő képet nyújtják a legfontosabb foglalkozási ágakra vonatkozólag:^{16*}

A táblázatot lásd a következő oldalon.

Ezek az adatok az Északamerikai Egyesült-Államokban majdnem kétszer olyan nagy munkabérekről és javarészt kevéssel rövidebb munkaidőkről, tehát az ipari munkásnak lényegesen magasabb jövedelméről tesznek tanúságot, mint amilyent ezek a legfontosabb európai ipari államokban: Nagy-Britanniában, Németországban és Franciaországban elérhetnek. Ezzel szemben azonban a megélhetés is költségesebb, amint ezt a legfontosabb élelmiszerekre vonatkozólag leközölt árakból is láthatjuk.

¹⁴ Senate: Reports of the Immigration Commission, 40. köt. Washington, 1911, 53. old.

¹⁵ Report of the Department of the Immigration and Colonization for the Fiscal Year March 31, 1922, Ottawa, 1922. 18-19. old.

¹⁶ Lásd: Reports of the Immigration Commission, 4. köt. Washington, 1911, 55. old.

Foglalkozási ág	Órabérek dollárban				Heti munkaidő órákban			
	Észak-amerikai Egyesült-Államok	Nagy-Britannia	Németország	Franciaország	Észak-amerikai Egyesült-Államok	Nagy-Britannia	Németország	Franciaország
Kovács	0'30	0'17	0'12	0'16	56'56	53'67	60'19	60'19
Rézműves	0'28	0'17	0'11	0'15	56'24	53'67	60'00	61'50
Kőműves	0'55	0'21	0'13	0'13	47'83	51'83	56'50	63'00
Kárpitos	0'36	0'20	0'13	0'15	49'46	50'17	55'30	60'00
Betűszedő	0'45	0'18	0'14	0'13	49'18	50'00	51'08	60'00
Kőműves segéd-munkás	0'29	0'13	0'08	0'10	47'98	51'83	59'50	63'91
Vasmunkások	0'30	0'17	—	0'13	56'80	53'67	—	60'00
Napszámosok	0'17	0'10	0'08	0'10	56'29	52'60	56'36	60'00
Gépészek	0'27	0'17	0'13	0'13	56'12	53'67	60'00	61'50
Mázolók és festők	0'35	0'18	0'12	0'13	48'89	51'00	56'25	60'00
Ólom munkások	0'44	0'20	0'11	0'15	48'91	49'17	56'68	54'00
Kőfaragók	0'42	0'20	0'12	0'14	48'67	50'17	54'00	60'00
Kővel dolgozó kőműves	0'46	0'21	0'13	0'14	49'54	50'17	56'50	66'00
Élelmiszer ¹⁷	Ezzel szemben 1914-ben egy dollárért vásárolható volt:							
	Az Észak-amerikai Egyesült-Államokban	Nagy-Britanniában		Németországban		Franciaországban		
k i l o g r a m m								
Kenyér	8'1		15'1		14'7		13'1	
Marhahús	2'3		2'3		2'3		3'0	
Burgonya	26'3		31'2		52'6		20'9	
Cukor	8'2		11'3		9'1		6'9	

¹⁷ Az élelmiszerárakra lásd: Statistisches Jahrbuch für das Deutsche Reich, 25 (1926). kötet, Berlin, 1926, 259-261. és 102* old. Az árak átszámításánál 1 angol fontot 24-17, 1 dollárt 493, 1 német márkát 1.18 és 1 francia frankot 0.96 aranykoronának vettünk.

Téves volna tehát a bevándorolt ipari munkásnak biztosabb megélhetésére, és közvetve kisebb kriminalitására következtetést vonni.

Ezenfelül a legtöbben, így MAYO-SMITH¹⁸ és SLESZYNSKI,¹⁰ megfigyeléseikben még oda konkludálnak, hogy ha eleinte a bevándorló többet is keres, mint előbbi hazájában, ez csak látszólagosan nagyobb jövedelem; életstandardja hamar emelkedik, gyorsan magáévá teszi az új tartózkodási helyén divó kényelmesebb megélhetési viszonyokat, és következőképpen a gazdasági helyzete végeredményben rosszabbodik; vagy amennyiben életstandardját megtartja és a megélhetésért folytatott versenyben beéri alacsonyabb munkabérekkel, úgy az ottani honi munkásnak bérvizonyait hátrányosan befolyásolja és azoknak életstandardját rontja.

A bevándorlóknak a belföldön született lakosság gazdasági viszonyaihoz viszonyított rosszabb helyzetét azonban még más úton-módon is lehet illusztrálni.

Az egyik mód az, amelyet az Északamerikai Egyesült-Államokban alkalmaztak és amely a külföldi születésű elszegényedett egyéneknek a különféle menházak lakosságában való részesedéséről ad számot.

Az egyik adatgyűjtés visszanyúl 1850-ig:²⁰

Születési hely	1.000.000 az illető kategoriából való egyénre esett menházi szegény a következő évben				
	1850	1860	1870	1880	1890
A bennszülötteknél	1.765	1.849	1.635	994	836
A külföldön születetteknél	5.986	7.843	4.095	3.438	3.072

Az Északamerikai Egyesült-Államok északi államaiban

¹⁸ Mayo-Smith, Emigration and Immigration, New-York, 1898. 8. old.

¹⁹ Sleszynski, Thaddeus, The Second Generation of Immigrants in the Assimilative Process, Annals of the American Academy of Political and Social Science, 1921 januári kötet, 158. old.

²⁰ Report on Crime, Pauperism and Benevolence in the United States at the Eleventh Census: 1890, Part. 1.: Analysis, Washington, 1896, 267. old.

(North Atlantic States) pedig 1904-ben a helyzet a következő²¹ volt; 1,000.000 választóra esett elszegényedett menházi férfi lakos:

Bennszülött szülőktől származó bennszülött fehéreknél	2.360
Külföldi szülőktől származó bennszülött fehéreknél	2.252
Külföldről jött fehéreknél	5.119

Azaz a külföldi születésűek közt sokkal több, körülbelül 2-4-szer annyi szorul köztámogatásra és elhelyezésre, mint a bennszülött lakosság sorából.

Egy másik ugyancsak az Északamerikai Egyesült-Államokban 1890 előtt gyűjtött adat pedig a bevándorlók születési országának ebbeli hatását tükrözteti vissza.²²

Születési ország	1,000.000 az il- lető ország- ban született egyénre eső menházi lakos száma
Anglia	2.672
Irország	5.657
Ausztria	2.606
Belgium	2.003
Franciaország	4.512
Németország	2.048
Olaszország	5.161
Oroszország	3.362
Spanyolország	3.322
Svédország	1.351
Svájc	2.662

Éppen azok az országok, Írország és Olaszország, adják a legtöbb menházi lakost, amelyeknek kriminalitása is közismerten a legnagyobb. A gazdasági bajok nemcsak az illető bevándorlók születési helyén éreztetik hatásukat, hanem még új tartózkodási helyükre is elkísérik a kivándorlókat. Ezeknek az országoknak a kivándorló polgárai képeznek leginkább közterhet a bevándorlás helyén.

Egyéb körülmények is a mellett szólnak, hogy a régi bazából magukkal hozott gazdasági bajok a bevándorlókat állandóan kísérik.

Ezeknek a gazdasági bajoknak egy következménye például az is, hogy a külföldi származású elítéltek közül aránylag többen ülik le a velük szemben megállapított pénzbüntetéseket, mint a bennszülöttek közül. Az Észak-amerikai Egyesült-Államokban 1910-ben végeztek e tárgyban a fehérbőrű elítéltekre vonatkozólag adatgyűjtést a következő eredménnyel:²³

Az Északamerikai Egyesült-Államok kerülete	A pénzbüntetést behajthatatlanság miatt szabadságvesztésre változtatták át az alábbi % számokban	
	Bennszülött lakosságnál	Külföldön született lakosságnál
New-England	38·7	41·8
Middle Atlantic	44·2	47·2
East North Central	61·6	66·8
West North Central	55·4	66·3
South Atlantic	68·2	74·3
East South Central	64·4	73·1
West South Central	60·0	72·9
Mountain	54·3	72·9
Pacific	44·7	52·1
Északamerikai Egyesült-Államok	52·5	54·3

²³ Prisoners and Juvenile Delinquents in the United States 1910, Washington, 1918, 115. old.

A százalék a külföldön születetteknél mindenütt nagyobb, mint a belföldiekénél. Ennek oka elsősorban az, hogy az előbbieket rosszabb gazdasági helyzetüknél fogva kevésbé vannak abban a helyzetben, hogy a velük szemben megállapított pénzbüntetéseket készpénzben kifizethetnék.

Végül a bevándoroltak gazdasági helyzetének illusztrálására utalunk még az Északamerikai Egyesült-Államokban készített alkalmi statisztikai adatösszeállításra, amely az ugyanabban a szobában háló személyek számából indul ki; ezek az adatok is közvetve a bevándorlóknak gyengébb anyagi erejére engednek következtetni; az adatok a következők:²⁴

A családfő	A háztartások összeszáma	Hány háztartásban esett egy-egy hálószobára					Százalékos megosztás szerint: egy-egy háló- szobára esett				
		2	3	4	5	6	2	3	4	5	6
		személy					személy				
Bennszülött, de külföldi születésű atyától származik	640	451	143	31	11	4	70.5	22.4	4.8	1.7	0.6
Bennszülött	1.712	1.168	387	107	35	15	68.3	22.7	6.2	2.0	0.8
Külföldi születésű	21.583	12.025	5.934	2.399	924	361	55.7	27.4	11.1	4.2	1.6

4. Végeredményben a bevándoroltak gazdasági ereje tehát gyengébb, mint a bevándorlás országában honos egyéneké. Ez közvetve – a gazdasági tényezőkön keresztül – kedvezőtlen befolyást gyakorol a bevándorlók kriminalitására is.

A gazdasági tényezőknek a bevándorlók kriminalitására gyakorolt hatását nem szabad lebecsülni. A belföldön született lakosság már hosszabb idő óta az adott helyen lakik és így gazdaságilag is összehasonlíthatatlanul kedvezőbb helyzetben van, a viszonyokat ismeri, ellenben a bevándorlóknál az új rendbe, az eltérő gazdasági viszonyokra való beilleszkedés is sok nehézséggel jár. Erre a svájci 1909/1911. évi bűnügyi statisztika²⁵ is rámutat.

²⁴ Reports of the Immigration Commission, 1. köt. Washington, 1911, 435. old. Megjegyezzük, hogy az itt közölt táblázaton az összeadásokba és százalékok kiszámításába többrendbeli hiba csúszott be, amelyeket igyekeztünk helyesbíteni; továbbá, hogy az adatgyűjtésnek közelebbi körülményei ismeretlenek.

²⁵ Schweizerische Kriminalstatistik von 1909 bis 1911, herausgegeben vom eidgenössischen statistischen Bureau, Bern, 1917, 8. old.

Ennek a kriminalaetiologiai tényezőnek jelentőségét emeli még az a tény is, hogy a bevándorlóknak java része éppen gazdasági okokból, a kivándorlási államban uralkodó rossz gazdasági helyzetnek hatása alatt határozza el magát a kivándorlásra, remélvén, hogy új tartózkodási helyén jobb viszonyokat talál. Jó gazdasági viszonyok közt levő egyének csak a legritkábban keresnek másutt boldogulást. Nem állítjuk, hogy kizárólag éppen csak gazdasági okok idézik elő a kivándorlást, tagadhatatlan, hogy politikai okok is szerephez jutnak, – de elsősorban gazdasági okok készítetik az embert kivándorlásra és ugyanilyen okok irányítják azt az elhatározását is, hogy mely országot válassza a kivándorló új tartózkodási helyéül.²⁶

A bevándorlás jelensége keretében a bevándorlóknak a rossz gazdasági helyzete kriminalitásukra annál nagyobb hatással lesz, mentül gyengébb a gazdasági erejük az új haza benszülött lakosságának gazdasági helyzetéhez viszonyítva. Tapasztalati tény, hogy mentül nagyobb a különbség a bevándorolt és a benszülött lakosság gazdasági helyzete közt, annál nehezebben tudnak a bevándorlók új környezetükbe beilleszkedni és annál nagyobb kriminális veszélyt rejt magában a bevándorolt néptömeg.

13. §. A bevándorlók foglalkozásának, különösen az iparos foglalkozásnak, valamint a bevándorlás helyén dívó különleges termelési módoknak hatása.

1. Az ember foglalkozásának kriminalaetiologiai hatását ma már senki sem vonja kétségbe.

A tapasztalat e téren mindenütt az, hogy általában az ipari foglalkozásúak nagyobb bűnözést mutatnak, mint az egyéb foglalkozásúak. Ez a tapasztalati törvény áttörést csak annyiban szenved, hogy az őstermelők, bányászok kriminalitása a személy elleni bűnözés terén valamivel nagyobb, és ezzel szemben a többi foglalkozásúak, így első-

²⁶ Ezen gazdasági és politikai okoknak az új tartózkodási hely kiválogatásánál való kihatását szépen méltatja: Kapp, Friedrich, Über Auswanderung, Berlin, 1871, 15. old.

sorban az ipari foglalkozásúak jóval nagyobb részt vesznek ki a vagyon elleni kriminalitásból.

Hogy csak egy ilyen megállapításra utaljunk, hivatkozunk egy régebbi keletű adatra, amelyet LEVASSEUR¹ adott közre a franciaországi lakosságra vonatkozólag; e szerint az őstermelőknél 100.000 férfira 24-3, 100.000 nőre pedig 4-2 vádlott esett, az iparosoknál ellenben 40-4, illetve 6-4; egyes iparágaknak képviselői hasonló kriminalitásról tesznek tanúságot, például a szövőipari munkásoknál ez a szám 37-6, illetve 9-0, az ipari és technikai munkásoknál 59-0, illetve 7-7; vagyis Franciaországban az őstermelők már akkor, a XIX. század 3-dik negyedében, jóval kisebb kriminalitást mutattak. Pedig azóta a helyzet az ipari foglalkozásúakat illetőleg erősen rosszabbodott, mert hiszen a nagy ipari gócpontoknak túlszűfolt lakossága és az ottani megélhetési nehézségek még csak rontottak helyzetükön.

A problémának tisztázása végett két előzetes kérdést kell megvizsgálnunk. Először, hogy az összlakosságban az egyes foglalkozási ágakhoz tartozók milyen arányban vannak képviselve, másodsor, hogy a bevándorlóknak foglalkozás szempontjából való összetétele milyen, és végül – minthogy majd látni fogjuk, hogy az összlakosságban kevesebb az iparos foglalkozású, mint a bevándorlók sorában – levonhatjuk a konzekvenciát, t. i. hogy az aránytalanul sok iparos foglalkozású bevándorló is károsan befolyásolja a bevándorlók kriminalitását.

2. A megfigyelt egyének főfoglalkozását véve alapul, a kereső lakosságnak az egyes foglalkozási ágak közti megoszlása a legfontosabb államokban a következő volt:²

A táblázatot lásd a következő oldalon.

¹ Levasseur E., La population française, II kötet, Paris, 1891, 456. o.

² Statistique Générale de la France: Annuaire Statistique, 24. köt., Paris, 1924, 192-193. old.

Ország és megfigyelés éve	Ezrekben kifejezve				
	Mező- gazdaság	Ipar	Keres- kedelem	Szabad foglalkozás és köz- szolgálat	Háztartási szolgálat
Anglia és Wales (1921).	1.254	8.614	2.308	1.072	1.210
Dánia (1921).	461	437	147	90	181
Norvégia (1920).	336	368	119	51	97
Svédország (1910).	999	645	120	79	167
Finnország (1920).	1.024	284	50	43	32
Oroszország (1897).	18.108	7.013	1.600	1.000	2.227
Ausztria (1910).	8.497	4.024	924	523	725
Magyarország (1910).	5.600	1.962	301	275	391
Svájc (1920).	486	918	217	98	25
Németország (1907).	9.858	12.155	2.452	1.345	1.581
Németalföld (1920).	623	1.191	359	233	221
Belgium (1910).	517	1.756	354	189	207
Franciaország (1911).	8.517	7.486	2.053	1.224	930
Olaszország (1911).	9.026	4.912	922	714	484
Kanada (1911).	341	1.030	304	254	108
Északamerikai Egyesült- Államok (1920).	10.900	16.787	4.243	2.689	3.405
A fentebb felsorolt or- szágok összlakossá- gában	76.547	69.682	16.473	9.879	11.991
%-os megoszlás:	41·5%	37·8%	8·9%	5·3%	6·5%

Százalékos megoszlásban pedig a kereső lakosság foglalkozásának megoszlása az egyes államokban a következő képet mutatja:³

³ Statistisches Jahrbuch für das Deutsche Reich, 1926, – Berlin, 1926, 27*. oldal.

Ország.	A megfigyelés éve	100 foglalkozást űző egyén közt volt							
		mező-, erdőgazdálkodási, halászati foglalkozó	iparos és hányász	kereskedelmi (közlekedési vállalkoz., vendéglői iparban) foglalkozó	katonai, haditengerész	közfoglalkozás, szabad foglalkozás	Háztartásbeli foglalkozású	Egyéb	
Németország	1907	35.2	40.0	12.4	2.3	3.9	4.5	1.7	
Belgium	1910	16.6	50.7	17.4	1.3	5.9	6.1	2.0	
Dánia	1921	35.6	28.1	17.0	0.7	5.4	12.0	1.2	
Finnország	1920	70.4	13.1	6.1	0.2	2.8	2.1	5.3	
Franciaország	1911	40.7	35.8	9.8	3.4	5.9	4.4	—	
Nagy-Britannia	1921	7.8	51.5	22.2	1.3	5.9	7.5	3.8	
Anglia és Wales	1921	7.5	51.1	22.4	1.4	5.9	7.7	4.0	
Skótszág	1921	10.1	54.5	20.7	0.8	5.5	6.1	2.3	
Irország	1911	43.0	21.9	10.8	1.6	5.6	7.8	9.3	
Olaszország	1911	55.5	27.5	8.1	1.5	4.2	3.0	0.1	
Németalföld	1920	23.6	38.0	21.3	0.7	7.4	8.1	0.9	
Norvégia	1920	36.8	29.4	19.7	0.3	4.7	7.4	1.7	
Ausztria	1910	55.9	24.3	8.8	1.7	3.5	3.1	1.7	
Oroszország	1897	58.3	17.9	7.1	3.6	3.8	5.2	4.1	
Svédország	1910	46.2	25.7	10.5	1.4	3.5	7.6	5.1	
Svájc	1920	26.0	44.7	16.6	0.2	6.2	5.0	1.3	
Spanyolország	1910	56.2	14.6	5.4	1.8	4.3	4.3	13.4	
Cseh-Szlovákia	1921	40.3	36.8	10.1	2.3	4.7	4.1	1.7	
Magyarország	1910	64.1	16.3	7.0	1.5	3.6	4.5	3.0	
Északamerikai Egyesült-Államok	1920	26.3	34.4	26.6	0.5	6.5	3.0	2.7	
A fent felsorolt államokban jelentkező átlagban:	—	40.4	31.2	14.5	1.8	4.8	4.6	2.7	

Azaz a kereső lakosságban az ipari foglalkozású lakoságnak százalékos részesedése átlagban – a francia, illetve német számítási módszereknek és a táblázatban szereplő államok eltérő összeállításának megfelelően – tehát 31-37, a mezőgazdáké pedig 40-41% körül mozgott.

3. További feladatunk már mostan az, hogy tisztázzuk, hogy a ki-, illetve bevándorlók sorában a nagyobb kriminális iparosok milyen százalékos részesedést mutatnak fel. Csak így vonhatjuk le azután azt a végső következtetést,

hogy a bevándorlásnak a kriminalitást emelő hatása a nagyobb számú iparos bevándorló foglalkozásán át válik látenssé.

Hogy régebbi keletű adattal kezdjük, 1889 és 1890-ben Angliában, Írországból és Skóciából a kivándorlók sorában a legfontosabb foglalkozási ágak a következők voltak képviselve:⁴

Foglalkozási ág	Abszolút számok		Százalékos megoszlás	
	1889	1890	1889	1890
Mezőgazdasági munkások	16.299	11.441	11·9	8·7
Iparosok	15.467	12.113	11·2	9·2
Napszámos	62.192	67.772	45·2	52·1
Háztartásbeli alkalmazott	28.565	25.772	20·8	19·9
Tőkések, kereskedők	15.131	13.172	10·9	10·1
Összesen:	137.654	130.270	100·0	100·0

Az iparosokat és a napszámosokat összeadva, itt 56.3, illetve 61.3%-ot kapunk.

Olaszországból az Északamerikai Egyesült-Államokba az 1899-1909. években kivándorolt egyének foglalkozási szempontjából a következők oszlottak meg:⁵

Foglalkozási ág	Észak-olaszországból	Dél-olaszországból
	kivándoroltaknál	
Képzett szakemberek	0·9	0·3
Szakképzett kézművesek	16·6	11·6
Mezőgazdasági napszámosok	15·0	24·4
Mezőgazdák	1·7	0·7
Napszámosok	37·6	34·2
Háztartásbeli alkalmazottak	6·3	4·4
Egyéb foglalkozásúak	1·7	1·0
Foglalkozás nélküliek	20·2	23·4
	100·0	100·0

⁴ Levasseur E., La population française, III. kötet, Paris, 1894/348. old.

Ha ezek sorából összevonjuk a szakképzett kézműveseket és a napszámosokat (a mezőgazdasági napszámosok elkülönítve vannak kimutatva!), úgy 54.2, illetve 45.8%-ot kapunk, mely adat még ennél a nem-iparos államnál is az ipari foglalkozásúaknak erős kivándorlása mellett érvel és bizonyít.

Ezt a megállapítást látszólag megcáfolja a Magyarországból az Északamerikai Egyesült-Államokba kivándorlóknak a foglalkozási ágak közti megoszlása. Amint erre későbben még vissza fogunk térni, a tapasztalat azt mutatja, hogy a mezőgazdasági foglalkozásúaknak a kivándorlásban való erős részesedése az új hazában gyengül, amennyiben közülük elég sokan ipari munkával keresik meg kenyerüket. Hiszen a tapasztalat alapján majdnem már közmondássá vált az a megállapítás, hogy a magyar földművesből új hazájában nagyon sokszor bányamunkás lesz. Azonkívül a mi kivándorlóink foglalkozásuk szerinti megoszlásánál hazánk erős agrikultur jellege és a mezőgazdasági proletariátus elég magas száma is erősen latba esik. Az adatok a következők:⁶

A kivándorlók foglalkozása.	1905/07	1911/13
	években	
Östermelő	66.4%	67.0%
Bányászat, ipar és forgalom	14.9%	12.4%
Napszámos	11.4%	12.5%
Cseléd	5.8%	5.5%
Egyéb foglalkozású	1.5%	2.6%
	100.0%	100.0%

4. Az ipari foglalkozású egyéneknek erős bevándorlása az egyes bevándorlási területeken igazolható még azokkal az adatokkal is, amelyek a külföldi munkáselemeknek az «gyes foglalkozási ágakban való elhelyezkedéséről, illetve a bevándorlóknak foglalkozásáról tájékoztatnak bennünket.

⁵ Senate: Reports of the Immigration Commission, 4. kötet, Washington, 1911, 179. old.

⁶ Magyarország kivándorlása és visszavándorlása 1899-1913. Magyar statisztikai közlemények, Új sorozat, 67. kötet, Budapest, 1918. 57. táblázat.

A világháború előtti Ausztriában az 1890, 1900 és 1910 december 31-iki népszámláláskor⁷ 1000 külföldi (kereső és hozzátartozók) egyéneknek a különféle foglalkozási ágakban való elhelyezkedése a következő képet mutatta:

Foglalkozás	1890	1900	1910
Mező- és erdőgazdaság	121·4	105·4	103·1
Ipar	349·3	406·0	455·6
Kereskedelem, közlekedés, vendég- lői ipar	341·3	288·1	248·0
Közszolgálat, szabad pályán levők, foglalkozás nélküliek	188·0	200·5	193·3
	1000·0	1000·0	1000·0

Ezek az adatok az ipari foglalkozásúknak a bevándorlási mozgalmakban mindinkább megerősödő és megnövekedő térfoglalásáról tesznek meggyőző bizonyosságot.

Németországban 1907 június 12-én gyűjtöttek adatokat a külföldi származású munkások foglalkozására; e szerint:⁸

A táblázatot lásd a következő oldalon.

Vagyis míg 100 munkás közt átlagban 4.08, addig a mező- és erdőgazdasági munkások közt 3.84, a kereskedelemben és a közlekedési vállalatoknál tevékenykedők sorában 2.31, a háztartási alkalmazottak körében 1-90 külföldi található, ellenben az ipari munkások sorában ez az arányszám 5'13-ra ugrik fel, amely körülmény szintén bizonyosságot tesz az ipari foglalkozású egyéneknek nagyobb ki-, illetve bevándorlási hajlandóságáról.

Az európai bevándorlási területek között Svájc egyik városára: Zürichre vonatkozólag találunk tanulságos adatokat; ezek szerint⁹ azok a külföldiek, akik 1905-ben Zürich

⁷ Die Ergebnisse der Volkszählung vom 31. Dezember 1910, II. köt. 2. füzet: Die Ausländer, Wien, 1912, 27. old.

⁸ Schulte im Hofe, A., Auswanderung und Auswanderungspolitik, Berlin, 1918, 55. old.

⁹ Der Zuzug in die Stadt Zürich (herausgegeben vom Statistischen Amt der Stadt Zürich), Zürich, 1908, 9. old.

Hazája	Mező- és erdő-gazdasági munkások	Ipari munkások	Kereskedelem és közlekedés	Háztartásbeli alkalmazottak	Összesen
<i>I. Külföld.</i>					
Osztrák-magyar monarchia	93.732	210.681	20.292	15.954	340.659
Oroszország	153.095	39.568	4.258	4.018	200.939
Olaszország	864	120.945	2.760	951	125.520
Németalföld	11.912	31.351	4.639	4.137	52.039
Svájc	8.777	12.629	2.712	2.712	26.640
Dánia	3.321	4.881	1.359	1.018	10.579
Franciaország	2.345	5.111	1.532	1.350	10.338
Belgium	702	3.612	617	544	5.475
Luxemburg	1.154	2.849	574	475	5.052
Svédország	1.079	2.023	1.253	587	4.942
Nagy-Britannia	189	887	1.799	784	3.659
Norvégia	41	367	452	126	986
Egyéb államok	729	5.896	2.958	1.432	13.038
Összesen	279.940	440.800	45.205	33.918	799.863
<i>II. Németország.</i>	7,003.531	8,152.325	1,914.320	1,701.532	18,772.708
Összesen: (I. és II. alattiak)	7,283.471	8,593.125	1,959.525	1,736.450	19,572.571
100 munkásból külföldi volt az illető foglalkozási ágban	3.84	5.13	2.31	1.90	4.08

városában letelepedtek és foglalkozást űztek, a következő hivatások körében fejtettek ki tevékenységét:

Foglalkozás	A letelepedők sorában való részesedésük	Az elköltöző és a letelepedő egyének számbavétele után az egyes foglalkozási ágakban mutatkozó többlet %-okban
Mezőgazdaság	1.8%	1.0%
Ipar	44.1%	58.7%
Kereskedelem	16.9%	14.6%
Közlekedés	2.9%	5.4%
Tisztviselők, szabad foglalkozásúak	4.9%	4.2%
Háztartásbeliek	16.7%	14.9%
Foglalkozás nélküliek	12.7%	1.2%
Összesen:	100.0%	100.0%

A legnagyobb bevándorlási területen, az Északamerikai Egyesült-Államokban a bevándorlók néptömege foglalkozás szempontjából a következő megoszlást mutatja:¹⁰

Táblázatot lásd a 89. oldalon.

Azaz az iparosok részesedése az 1911-27. években átlagban körülbelül 33.4% (szakképzett kézművesek: 16.5, és nap-számosok 16.9%) volt. Az Északamerikai Egyesült-Államokban az iparos elemeknek túlsúlya nem domborodik ki eléggé. Ennek többféle oka van. Először, hogy az amerikai nomenklatura eltérő lévén az európaiktól, az megnehezíti a párhuzamvonalat. Azután az északamerikai bevándorlási politika a legutolsó években inkább az északnyugateurópai mezőgazdasági kivándorlási területeknek (Norvégia, Svédország, Dánia, Írország stb.) kedvezett.¹¹ Az onnan jövő nagyszámú mezőgazdasági foglalkozású leszorítja az iparosok arányát, viszont még így is a szakképzett kézműveseknek aránya a legutóbbi években, az 1911/15. évi 14.9% átlagról 1927-ig 18-4%-ra emelkedett.

Északamerika másik nagy bevándorlási területének: Kanadának a bevándorlói foglalkozás szerint a következően oszlottak meg:¹²

Táblázatot lásd a 90. oldalon.

¹⁰ Annual Report of the Commissioner General of Immigration to the Secretary of State of Labor for the Fiscal Year ended June 30, 1927, Washington, 1927, 223. old.

¹¹ Lásd erre fentebb a 48. és 49. oldalon!

¹² Az 1907-09. évre vonatkozó adatokat lásd: Senate: Reports of the Immigration Commission, 40. kötet; The Immigration Situation in Other Countries: Canada, Australia, New-Zeeland, Argentina, Brasil, – Washington, 1911, 15. old. – A többi adatra: Report of the Department of the Immigration and Colonization for the Fiscal Year Ended March 31, 1922, Ottawa, 1922, 15. old.; ugyanaz 1923. évre, Ottawa, 1923, 15. old.; ugyanaz 1924. évre, Ottawa, 1924, 13. old.; ugyanaz 1925. évre, Ottawa, 1925, 17. old.

Foglalkozás.	Abszolút számok					Százalékos megoszlás				
	1907-09	1922	1923	1924	1925	1907-19 09	1922	1923	1924	1925
Mezőgazdasági foglalkozásúak	206.104	18.341	16.148	47.913	37.959	38·7	30·1	31·8	37·3	32·8
Napszámosok	122.917	4.250	3.407	16.036	10.081	23·1	7·0	6·7	12·4	10·5
Kézművesek	108.114	6.428	6.287	20.107	9.731	20·2	10·7	12·3	15·7	10·2
Tisztviselők, kereskedők	34.648	2.881	1.891	6.156	5.234	6·4	4·7	3·7	5·0	5·4
Bányászok	12.322	704	1.173	3.084	1.388	2·3	1·1	2·3	2·4	1·4
Háztartási cselédek	22.018	6.880	6.273	13.284	12.070	4·1	11·5	12·3	10·4	12·7
Nem osztályozottak	27.921	21.170	15.701	21.453	19.081	5·2	34·9	30·9	16·8	20·0
Összesen:	534.044	60.654	50.880	128.039	95.544	100·0	100·0	100·0	100·0	100·0

A táblázat adatainak értékét csökkenti a „nem osztályozottaké” magas százaléka. A sok mezőgazdasági foglalkozásút Kanadába ennek az államnak erős agrikultur jellege és az e téren még kihasználatlan kereseti és vállalkozási lehetőségek vonzzák.

A statisztikai adatgyűjtések eredményei mellett még a legtöbben azok közül, akik a bevándorlás problémájával foglalkoztak, tapasztalat alapján is reámutatnak arra, hogy a bevándorlók javarészt az iparosok közül kerülnek ki. Ezt a véleményt képviseli például COMMONS (John R.)¹³ is, a bevándorlás problémájának egyik legalaposabb ismerője Északamerikában.

A jelenségnek magyarázata az, hogy az iparosok egyes ipari területekre inkább vonzódnak és vándorolnak; aminek oka rendszerint abban keresendő, hogy az illető terület gazdasági termelése a mezőgazdaságról a gyáriparra tér át; következménye ennek azután az, hogy a mezőgazdasági munkásokban csökken a kereslet, ellenben annál nagyobb lesz

¹³ Commons, John R., Races and Immigration in America, New-York, 1907, 169. old.

az ipari munkásokban; nemcsak a külföldi ipari munkások, hanem még az illető jogterületnek saját mezőgazdasági munkásai is élve az alkalommal, ipari téren keresnek munkalehetőséget; akárhányszor még a bevándorolt mezőgazdasági foglalkozásúak is az új hazában ipari téren nyernek foglalkoztatást, amint ezt sok Magyarországból kivándorolt egyén példája igazolja.¹⁴ Persze ezeket a bevándorlók foglalkozásában beálló eltolódásokat a statisztikai adatok nem is tükrözhetik vissza. Az olyan esetekről, mint amelyeket a magyar kivándorlóknál sokszor tapasztalunk és már említettünk is, hogy a kivándorló földművesből az új hazában bányász lesz a kényszerítő körülmények hatása alatt, számot adni a statisztikai adatgyűjtések alig tudnak, mert azok a tényleges állapotot, nem pedig a foglalkozásban való változásokat rögzítik meg.

A bevándorlók mezőgazdasági foglalkozása magyarázza azt a jelenséget is, hogy egyes délamerikai, inkább mezőgazdasági államokban nem igen találkozzunk panaszokkal a bevándorló külföldiek magasabb kriminalitása miatt. Az ottani mezőgazdasági jó elhelyezkedési lehetőségek inkább a mezőgazdasági elemeket csábítják bevándorlásra, az ő kriminalitásuk pedig – amint erre már reámutattunk – csekélyebb lévén, bevándorlásuk által a kriminalitás terén lényeges eltolódások nem jelentkeznek.

5. A nagyobb kriminalitású iparos elemeknek beözönlése azután végeredményben természetesen azt okozza, hogy a bevándorlás helyén a külföldi bűnözők sorában több iparost találunk.

Lássunk néhány statisztikai adatot, amely a külföldről bevándorolt iparosoknak nagyobb bűnözéséről tesz tanúságot!

Németországban az 1911. évben gyűjtött adatok szerint a külföldi elítéltek a következő foglalkozási ágak között oszlottak meg:¹⁵

¹⁴ The Immigration Problem in the United States, kiadta a National Industrial Conference Board, New-York, 1923, 29. old.

¹⁵ Kriminalstatistik für das Jahr 1911, Berlin, 1913, II. 56. old.

		Mezőgazdaság	Ipar	Kereskedelem és közlekedés	Napszámosok	Házartásbeli alkalmazottak	Köszöngélőt, szabad pályák	Foglalkozás nélkülek, és akik foglalkozásukat nem jelenték	Összesen
Foglalkozást űző egyének	abszolút száma	3.330	7.903	2.716	1.195	175	260	186	15.765
	%-os megoszlása	21·2	50·0	17·2	7·5	1·1	1·8	1·2	100·0
Hozzá tartozók	abszolút száma	48	474	77	44	—	15	15	673
	%-os megoszlása	7·1	70·6	11·4	6·5	—	2·2	2·2	100·0
Német honosok %-os megoszlása		20·5	51·0	17·0	7·5	1·1	1·7	1·2	100·0

Az iparosok erős túlsúlya itt is kitűnik; ez nemcsak Németország erős ipari jellegére, hanem elsősorban az iparos-
elemek erős bevándorlására is visszavezethető.

Franciaországban nem találkozunk olyan irányú adatgyűjtéssel, amely közvetlenül utalna a külföldről bevándorolt
különbféle foglalkozási águak eltérő kriminalitására. Viszont a régebbi időkre nézve módunkban áll hozzávetőlegesen tájé-
kozódni e tárgyban. A francia 1887. évi hivatalos bűnügyi statisztika¹⁶ számot ad a külföldieknek az egyes département-
okban mutatkozó eltérő bűnözéséről; ez a szám 1000 kül-
földre viszonyítva szélsőségesen 10 és 47 közt, a legtöbb
département-ban 19 és 30 közt mozog. A Hérault département-
ban 45, a Seine-et-Marne département 31, az Oise départe-
ment-ban 30, a Seine Inférieure, Bouches-du-Rhône es Pas-de-
Calais département-ban 24-24; ezeket az elég magas szá-
mokat talán az ottlevő nagy gyáripar által odavonzott ipari
munkásság nagy száma magyarázza.

Meggyőzően igazolják a külföldi ipari munkáselemeknek
fokozottabb kriminalitását a következő adatok,¹⁷ amelyek

¹⁶ Compte général de l'administration de la justice criminelle en France et en Algérie pendant l'année 1887, Paris, 1889, XII. old.

¹⁷ Prisoners and Juvenile Delinquents in Institutions 1904, Washing-
ton, 1907, 59. old.

az Északamerikai Egyesült-Államokban az 1904. évben elítélt férfi büntetésekre vonatkoznak:

Az elítéltetés előtti foglalkozás	Az összlakosság-nál	A fehérbőrű lakosságnál			
		Összesen	az országban születettek-nél	a külföldön születettek-nél	az ismeretlen helyen születettek-nél
Képzett szakemberek	0·9	1·0	1·1	0·7	0·4
Lelkészek, tisztviselők	2·1	2·5	2·9	1·6	0·2
Kereskedők és gyárosok	2·6	2·6	2·5	2·6	2·1
Közszolgálat	0·7	0·8	0·8	0·8	0·9
Személyes szolgálat, rendőrség, katonaság	1·8	1·7	1·8	1·4	1·2
Munkások	50·1	47·3	44·9	52·8	76·9
Kézművesek, mechanikai ipar	23·7	27·0	27·5	26·2	7·9
Mezőgazdaság, szállítási üzemek és egyéb a szabadban végzendő munkálatok	17·2	16·3	17·6	13·2	9·4
Egyéb foglalkozások	0·9	0·8	0·9	0·7	1·0
Összesen:	100·0	100·0	100·0	100·0	100·0

Míg a mezőgazdaságban és egyéb szabadban végzendő foglalkozásoknál a külföldön születetteknek részesedése a honosokon alul marad, addig a munkásoknál a külföldiek részesedése jóval nagyobb, mint az országban születetteké.

A más országokból betelepedett, a gazdasági és ipari életben részt vevő néposztályoknak nagyobb kriminalitására érdekes példát láthatunk Algériában, ahol – amint erre fentebb már utaltunk – az ott élő 10.000 bennszülöttre csak 34, ugyanannyi franciára 71, és ugyanannyi európaira 111 terhelt jut, holott nem lehet azt állítani, hogy a büntető igazságszolgáltatás a bennszülöttekkel szemben elnéző volna. A bevándorolt franciák és egyéb európaiak terhére mutatózó hatalmas többletet az európai lakosságnak a kereskedelmi életben való intenzívebb részvétele magyarázza.¹⁸

6. A bevándorlók foglalkozása, elsősorban iparos foglal-

¹⁸Tarde G., La criminalité comparée, Paris, 1924, 14. old.

kozásuk tehát szintén hatással van az új hazájukban jelentkező kriminalitásukra.

A nagyobb kriminalitást előidéző *foglalkozások* révén sokszor egyes országokban az ott élő egyik-másik nemzeti-ségnek bűnözése erősen megduzzad. így például Németországban a világháború előtti években a Lengyelországból, Galiciából és Olaszországból jövő munkástömegek a Németországban élő oroszok, osztrák-magyarok (a német bűnügyi statisztika ezeket t. i. együttesen vette számba) és olaszok kriminalitásának arányszámát erősen felszöktette.¹⁹

Hogy az ipari munkáüzemek mennyire odavonzzák nemcsak az illető körleten kívüli honosakat, hanem még a külföldi elemeket is, tehát hogy az ipari üzemek mindenütt sok külföldi ipari munkást, következésképpen kriminálisabb tendenciájú elemeket vonzanak, erre meggyőző bizonyítékokat szolgáltat a Zürich kantonban az 1920. dec. 1-én tartott népszámlálással kapcsolatos adatgyűjtés,²⁰ amely szerint azokban a községekben és városokban, ahol többen foglalkoznak mezőgazdasági munkálatokkal kevesebb, viszont ott, ahol túlnyomóan ipari munkákat végeznek, több a kívülről odavándorolt elem; az adatok a következők:

A község vagy város jellege	1000 lakós közül			
	az illető város vagy község polgára	máshová való, de kantonbeli polgár	más kantonból való svájci polgár	külföldi
Tiszta parasztközségekben	627	165	180	28
Túlnyomóan mezőgazdasági jellegű községekben	530	235	205	30
Foglalkozás szempontjából vegyes községekben:				
a) ahol a mezőgazdaság a legjobban elterjedt foglalkozás	449	271	237	43
b) ahol az ipar a legjobban elterjedt foglalkozás	320	341	262	77
Túlnyomóan ipari jellegű községekben	281	286	318	115
Tisztára ipari jellegű községekben	213	322	357	108
Városokban, és pedig: Zürichben	266	151	363	220
Winterthurban	277	273	357	93

Vagyis mentül erősebb az illető körzetben az ipari jelleg, annál nagyobb az odavándorolt elemeknek az aránya. Ezek a számadatok is igazolják az ipari foglalkozású elemeknek erős vándorlási hajlamait; figyelembe véve azután az iparos foglalkozásiaknak fokozottabb kriminális tendenciáját, nyilvánvaló lesz, hogy a bevándorlás keretében a sok ipari foglalkozású erősen megduzzasztja a bevándorlók összességének a kriminalitását.

És ez a jelenség még kifejezettebben jelentkezik azokban az államokban, ahonnan, mint például az Északamerikai Egyesült-Államokban,²¹ az ottani kivándorlás éppen a mezőgazdasági foglalkozásúakat vonja el; az Északamerikai Egyesült-Államokból az 1907-1909. években kivándoroltaknak túlnyomó többsége, 78.7%-a földmíves foglalkozásúakból állott, amely vándormozgalom azt eredményezte, hogy a nagyobb kriminalitása iparos elem aránya megnőtt. Az innen kivándorolt földmíveselemeket többnyire a közeli Kanada vonzotta magához.

Az északamerikai szakemberek²² figyelmét az iparos foglalkozású elemek bevándorlásának még egy következménye vonta magára. A sok iparos foglalkozású egyénnek a bevándorlása még azzal a következménnyel is jár, hogy a munka piacon fokozódván a kínálat, de nem változván a kereslet, csökkennek a munkabérek, és közvetve nehezebb lesz az ipari munkáselemeknek a megélhetése, ami azután közvetve természetesen hatást gyakorol ezen néposztályok bűnözése arányaira is.

7. A foglalkozásnak a bevándorlók kriminalitására gyakorolt hatásával összefüggésben még reá kell mutatnunk a mai termelési módokkal összefüggő oly jelenségre, amely

¹⁹ Deutsche Kriminalstatistik für das Jahr 1911, Berlin, 1913, II. 53. old.

²⁰ Die Hauptergebnisse der Eidgenössischen Volkszählung vom 1. Dezember 1920 im Kanton Zürich, Winterthur, 1924, 18. old.

²¹ Senate: Reports of the Immigration Commission, 40. köt., Washington, 1911, 15. old.

²² Erre a jelenségre utalnak például: Mayo-Smith, Emigration and Immigration, New-York, 1898, 8. old., – továbbá: Mac Lean, Annie Marion, Modern Immigration, Philadelphia, 1925, 35. old.

szintén befolyást gyakorol a bevándoroltaknak a magatartására.

A mai termelési módszerek, az egyes áruknak nagytömegekben, gyárilag való előállításával mellett, főleg a végtelenségig menő munkamegosztás folytán, azzal a következménnyel járnak, hogy a nem-tanult munkás aránylag nagyobb keresletnek örvend, mert olcsóbb a munkaereje; viszont a szakképzett munkások szakbeli ügyessége mindinkább nélkülözhetővé válik.

Ennek a jelenségnek a következménye kettős. Először: hogy a képzetlenebb munkások megélhetése nehezebb lesz, másodsor pedig, hogy a gyárakban dolgozó munkások nagyon is egyoldalú ismeretekre tesznek csak szert, következésképpen utóbb annál nehezebben tudnak elhelyeződni és boldogulni.

A bevándorolt ipari munkások ezen a téren egyrészt nem csak fokozzák a munkáspiac visszásságait, hanem a kényszerítő szükség hatása alatt inkább lévén hajlandók bérigényeikből engedni, a munkabérvizonyokat rontják, főleg²³ akkor, ha rosszabb gazdasági viszonyok és olcsóbb munkabérvizonyok közül kerültek ki.²³

A bérmozgalmak mellett a gyári üzemek rendes menetének erőszakos megzavarása (sabotage), sztrájkmozgalmak és a munkaadók és munkások közti ellentéteknek egészen a bűncselekmények elkövetéséig való elfajulása még csak fokozza a bajokat és a kriminalitást.²⁴

14. §. A bevándorlók családi állapotának kihatása.

1. A családi állapot azon körülmények közé tartozik, amelyek a kriminalitásra jelentékeny hatást gyakorolnak. A családi tűzhely rendesebb életre szoktat és bár emeli a család fenntartásával járó gondokat, a család iránti szeretet végeredményben visszatartó hatást gyakorol a bűnös hajlamokra. Ezt a közismert ténytet legmeggyőzőbben igazolja

²³ Ezeket a szempontokat érintik: Bonger W. A., *Criminalité et conditions économiques*, Amsterdam, 1905, 332. old., – Mac Lean, Annie Marion, *Modern Immigration*, Philadelphia, 1925, 35. old.

²⁴ Ezekre a lehetőségekre utal: Gillin, *Criminology and Penology*, London, 1927, 244. old.

a házasok és családosoknak kisebb, illetőleg a legényembereknek, a hajadonoknak, az özvegyek és az elváltaknak a nagyobb kriminalitása. A házas életnek kedvező hatása, főleg a férfiaknál domborodik ki élesen.

A családnak a családtagokkal szemben jelentkező természetes ellenőrzése magyarázza főként ezt a jelenséget!

A bevándorlóknak javarésze a legény emberek közül kerül ki, tehát náluk hiányzik ez a természetes ellenőrzés. Ennek a hiánya a kriminalitásuk keretében is érezhetővé válik.

Lássunk mindenekelőtt néhány szemléltető adatot a különféle családi állapotúaknak eltérő kriminalitására nézve.

A bűnügyi statisztikai adatok gyűjtése a legmesszibb múltra Franciaországban tekinthet vissza. Már az ottani több mint száz év előtti időkből való adatok¹ is az egyedül állóknak: a nem házasságban élőknek és özvegyeknek magasabb kriminalitásáról tesznek tanúságot és az ezen családi állapotban levőknek az adatai állandóan emelkedő kriminalitásáról» viszont a házasságokban élőknek csökkenő kriminalitásáról adnak számot; ezen adatok szerint a büntetetteknek családi állapota a következő volt:

I d ő s z a k	Nemházasok	Házások	Özvegyek	Összesen
1826—30	56·3	39·2	4·5	100·0
1851—60	52·7	41·4	5·9	100·0
1861—69	54	39·3	6·7	100·0
1871—80	56	37	7	100·0
1881—85	59	34	7	100·0

A franciaországi a férfiakra és nőkre elkülönített és részben újabb keletű adatok is hasonlóan tájékoztatnak bennünket:²

¹ Levasseur E., La Population française, II kötet, Paris, 1891, 454. old.

² Compte général de l'administration de la justice criminelle pendant l'année 1900, Paris, 1902, XXIII. old.

Családi állapot	100.000 lakásra esett vádlott			
	a férfiaknál		a nőknél	
	1881—85	1896—900	1881—85	1896—900
	években			
Nem-házasknál	62	41	8	5
Özvegyeknél	18	12	3	2
Házasknál	24	14	5	3

Hogy az Európán kívüli viszonyokat is illusztráljuk, az Északamerikai Egyesült-Államokban 1910-ben *gyűjtött* következő adatokat³ idézzük:

Családi állapot	Férfiak		Nők	
	A büntetettek százalékos megoszlása	A 15 éven felüli korban levő lakosságban való megoszlásuk 1910-ben	A büntetettek százalékos megoszlása	A 15 éven felüli korban levő lakosságban való megoszlásuk
Nem-házask	68·6	38·9	44·0	29·8
Házask	26·2	56·0	42·8	59·0
Özvegy	4·2	4·6	11·5	10·6
Elvált	1·0	0·5	1·7	0·6
	100·0	100·0	100·0	100·0

Az adatok tehát mindenütt arról tesznek tanúságot, hogy a házask kriminalitása lényegesen csekélyebb, mint a nem-házasknak a bűnözése.

További feladatunk az, hogy megvizsgáljuk, milyen az eltérés a házasknak, illetve a nem-házasknak az összlakosságban, illetve a bevándorlók sorában való részesedése közt, amiből azután levonhatjuk a végső konzekvenciát, azt t. i., hogy a külföldiek, illetve a bevándorlók közt több lévén a magasabb kriminalitású nem-házask, ezáltal is felduzzad a bevándorlónak a kriminalitása.

³ Prisoners and Juvenile Delinquents in the United States 1910, Washington, 1918, 139. old.

2. Mindenekelőtt a házasoknak és nem-házasoknak az összlakosságban való részesedésére nézve néhány fontosabb államterületen *gyűjtött* adatokat sorakoztatjuk fel; ott, ahol párhuzamosan történt az adatgyűjtés, egyben a külföldiekre vonatkozó adatokat is, nyomban hozzáfűzzük.

Németországban az 1910 december 1-én tartott népszámlálás adatai szerint a különféle családi állapotúaknak a lakosságban való részesedése a következő volt:⁴

Családi állás	Férfiak		Nők	
	Abszolút számok	%	Abszolút számok	%
Nem-házas	19,516.340	60·9	18,591.604	56·2
Házas	11,608.028	36·2	11,621.685	35·7
Özvegy	866.675	2·7	2,583.872	7·8
Elvált	49.122	0·2	88.666	0·3
Összesen:	32,040.165	100·0	32,885.827	100·0

Ausztriában az 1910 december 31-én tartott népszámlálás alkalmával⁵ a megoszlás a következő volt:

	1000 jelenlevő egyénből volt			
	nem-házas	házas	özvegy	elvált vagy különélő
Férfiaknál	620·1	349·4	28·9	1·6
Nőknél	574·3	342·8	81·3	1·6
Mindkét nemnél	596·8	346·0	55·6	1·6

Svájcban a különféle családi állapotúaknak megoszlása a következő fejlődést mutatja:⁶

⁴ Statistik des Deutschen Reichs: Die Volkszählung am 1. Dezember 1910, IL Teil, Berlin, 1914, 202-203. old.

⁵ Die Ergebnisse der Volkszählung vom 31. Dezember 1910, I. kötet: Die Alters- und Familienstandsgliederung und Aufenthaltsdauer, Wien, 1914, 44*. old.

⁶ Résultats statistiques du recensement fédérales de la population du 1. Décembre 1910, II. köt., Berne, 1917, 19*. old.

Népszámlálási év	1000 egyénből		
	az összlakosságban	a férfiaknál	a nőknél
	nem-házias		
1850	629	—	—
1860	628	643	613
1870	617	633	603
1880	610	628	593
1888	611	629	594
1900	607	626	589
1910	602	621	584

Svájcból részletesebb adatok az 1910. évre vonatkozólag állanak rendelkezésünkre:⁷

	1000 házasságkötésre alkalmas korban levő egyénből			
	nem-házias	házas	özvegy	elvált
Összlakosságban	387	514	91	8
Svájci állampolgárok	375	519	97	9
Külföldiek közt	449	487	58	6

Összehasonlító képet pedig hosszabb időszakra a következő svájci adatok nyújtanak:⁸

A táblázatot lásd a következő oldalon.

Ezek az adatok nemcsak az általános helyzetre vonatkozólag, hanem a külföldiek közt előforduló jóval több nem-házások arányáról is tájékoztatnak.

⁷ Résultats statistiques du recensement fédérales de la population du 1. Décembre 1910, II. kötet, Berne, 1917, 30*. old.

⁸ Recensement fédéral de la population du 1-er décembre 1920, I. köt., Bern, 1925, 36*. old.

	1920	1910	1900
<i>I. A svájci állampolgárok sorában:</i>			
Nem-házások	586	598	604
Házások	346	334	327
Özvegyek	61	62	64
Elváltak	7	6	5
<i>II. A külföldiek sorában:</i>			
Nem-házások	605	624	632
Házások	329	332	324
Özvegyek	59	39	42
Elváltak	7	5	2
	1000	1000	1000

Svájc egyik kisebb körzetében, Zürich kantonban pedig a megoszlás 1900. évben a következő:⁹

	Férfiak		Nők		Összlakosság	
	Abszolút-szám	%	Abszolút-szám	%	Abszolút-szám	%
Nem-házások	51.028	60·3	52.593	57·2	103.621	58·6
Házások	31.306	36·9	31.144	33·8	62.450	35·3
Özvegyek	2.023	2·3	7.333	7·9	9.356	5·2
Elváltak	456	0·5	1.058	1·1	1.514	0·9
Összesen:	84.813	100·0	92.128	100·0	176.941	100·0

Hasonló konklúziókat vonhatunk a következő, Franciaországban 1921-ben gyűjtött adatokból¹⁰ is, amelyek kizárólag a férfiaknak családi állapotát tükröztetik vissza:

⁸ Résultats statistiques de recensement fédéral du 1-er décembre 1900, IL köt., Berne, 1905, 146-147. old.

¹⁰ Résultats statistiques de recensement général de la population effectué le 6 mars 1921, I. kötet IL rész, Paris, 1927, 28. old.

	Összlakos- ságban	Külföldiek
Nem házasok	4.865	5.208
Házások	4.573	4.354
Özvegyek	513	388
Elváltak	49	50
	10.000	10.000

Belgiumban az 1920 december 31. napján tartott népszámlálás alkalmával a különféle családi állapotúak a következően oszlottak meg:¹¹

	Férfiaknál	Nőknél	Összlakos- ságban
Nem-házások	54·86	52·03	53·42
Házások	41·07	39·74	40·40
Özvegyek	3·84	7·92	5·91
Elváltak	0·23	0·31	0·27
	100·00	100·00	100·00

Végül, hogy egy Európán kívüli állam viszonyait is szemügyre vegyük, Kanadában a megoszlás a következő volt:¹²

A táblázatot lásd a következő oldalon.

1921-ben nem mutatkozik az a jelenség, hogy a bevándorolt britanniai és egyéb külföldi születésűeknél több volna a nem-házás, mint a házás. Ezt a világháború által a bevándorlási mozgalomban okozott eltolódásokkal kell összefüggésbe hoznunk. A világháború előtt az 1911. évben *gyűjtött* adatok, melyek szerint a kanadai születésű férfiaknál 43.98, a nagybritanniai születésűeknél 44.04, ellenben az egyéb külföldi születésűeknél a nem-házásoknak részese-
dése 48.31, erősen visszatükröztetik azt a tényt, hogy a be-

¹ Statistique de la Belgique: Population: Recensement général du 31. Décembre 1926, I. köt., Bruxelles, 1926, 69. old.

¹² Sixth Census of Canada, 1921, Bulletin XV., 6. old.

Családi állapot	A 15 éves és annál idősebb lakosság körében							
	1911-ben				1921-ben			
	összlakosságban	kannadai születésű lakosságban	britanniai születésű lakosságban	külföldiek sorában	összlakosságban	kannadai születésű lakosságban	britanniai születésű lakosságban	külföldiek sorában
<i>I. Férfiaknál:</i>								
Nem-házások	44·65	43·98	44·04	48·31	39·09	41·53	31·98	36·57
Házások	50·76	51·65	49·82	47·86	56·49	53·78	63·57	60·25
Özvegyek	3·40	3·56	4·06	1·94	3·98	4·16	4·31	2·84
Elváltak	0·08	0·08	0·07	0·11	0·12	0·10	0·12	0·20
Megállapíthatatlan	1·11	0·73	2·01	1·78	0·32	0·43	0·02	0·14
<i>II. Nőknél:</i>								
Nem-házások	34·77	37·81	25·08	23·28	31·96	36·28	22·06	19·35
Házások	56·58	54·05	61·54	70·29	59·07	54·75	67·28	74·00
Özvegyek	8·12	7·69	12·50	5·83	8·56	8·47	10·50	6·43
Elváltak	0·10	0·09	0·12	0·15	0·13	0·12	0·16	0·21
Megállapíthatatlan	0·43	0·36	0·76	0·45	0·28	0·38	—	0·01
	100·00	100·00	100·00	100·00	100·00	100·00	100·00	100·00

vándoroltak sorában mindenkor több a nem-házás, mint a bennszülötteknél, mert hiszen a házások már jóval nehezebben szánják rá magukat arra, hogy új hazát keressenek.

3. A nem-házásoknak a külföldiek, illetve a bevándorlók számában való részesedését különben még az alábbi adatok is illusztrálják.

Előre jeleztük, amint ezt a statisztikusok közül sokan, például BERTILLON Jaques¹³ is, megállapította, hogy a bevándorlók közt kevesebb a házás, mint a bennszülött lakosság sorában. Főként a 19. század utolsó évtizede óta a fejlődés az, hogy mind több és több a nem-házás kivándorló, amint ez a Németországból kivándorlóakra vonatkozó adatokból is kitűnik:¹⁴

¹³ Bertillon, Jacques, Cours élémentaires de Statistiques, Paris, 1895, 524. old.

¹⁴ Lásd ez adatokat: Mayr, Statistik und Gesellschaftslehre, II. kötet, Tübingen, 1897, 351. old., – illetve: Waltershausen, A. Sartorius, Auswanderung, Handwörterbuch der Staatswissenschaften, 4. kiad., II. köt.. Jena, 1924, 79. old.

É v	100 kivándorlóból utazott	
	családdal	egyedül
1887	50·5	49·5
1888	52·6	47·4
1889	53·5	46·5
1890	52·1	47·9
1891	54·8	45·2
1892	54·8	45·2
1893	48·1	51·9
1894	43·9	56·1
1895—1899	37·5	62·5
1900—1904	43·9	56·1
1905—1909	40·4	59·6
1910	34·5	65·5

Ha az egyedül utazók közt akad is családost, aki családját otthon hagyta, ez nem változtat sokat; hiszen a messze távol levő családnak jótékony ellenőrző hatása alig tud érvényesülni.

Svájcban az 1888-ban kivándoroltak közt volt:¹⁵

Családi állapot	Abszolút számok	Százalékos megoldás
Nem-házast	6.529	78·3
Házast	1.604	19·3
Özvegy	198	2·3
Elvált	15	0·1
Összesen:	8.346	100·0

¹⁵ Dreifuss I., Die überseeische Auswanderung aus der Schweiz im Jahr 1888, Zeitschrift für Schweizerische Statistik, 1890. évi 2/3. füzet, Bern, 1890, 215. old.

tása az,¹⁶ hogy a bevándorló külföldiek közt rendkívül sok az elvált; ezt a *jelenséget* megmagyarázza az, hogy sok elvált egyén igyekszik tartózkodási helyét változtatni és hogy egyedül való létük is megkönnyíti kivándorlásukat.

Svájcban, Zürich városban az 1905. évben bevándoroltaknak családi állapot szerinti megoszlását a következő táblázat tünteti fel; az idegenek beözönlése arányainak illusztrálása végett hozzáiktatjuk az utóbb következő 1910. évi népszámlálás hasonló adatait.¹⁷

		Bevándorlók 1905. évben		Összlakosság 1910. évben	
		Abszolút szám	‰	Abszolút szám	‰
Nem-házások	Férfiak	19.425	48·2	112.058	58·7
	Nők	12.486	31·0		
Házások	Férfiak	4.136	10·3	67.165	35·1
	Nők	2.874	7·2		
Özvegyek		939	2·3	9.701	5·0
Elváltak		429	1·0	2.245	1·2
Összesen:		40.289	100·0	191.169	100·0

A nem-házásoknak a bevándorlók közti számarányát belyesen csak akkor tudjuk felbecsülni, ha tudatában vagyunk a bevándorlók korbéli megoszlásának, amint ez az alább közölt adatokból¹⁸ kitűnik. A bevándorlók közt aránylag kevés a házasságalépésre még nem alkalmas korban levő, szemben az összlakosságban található sok gyermekkorban levővel. Tehát ha a bevándorló közt ugyanennyi a nem-házásnak százalékos részesedése, ez náluk aránytalanul több

¹⁸ Resultats statistique du recensement fédérales de la population du 1. Décembre 1910, IL köt., Berne, 1917, 24*. old.

¹⁷ Der Zuzug in die Stadt Zürich, Zürich, 1908, 9. old.; – Ergebnisse der eidgenössischen Volkszählung vom 1. Dezember 1910 im Kanton Zürich, Zürich, 1911, 1. old. – Az elköltöző egyénre vonatkozó adatok sajnos nem állanak rendelkezésre.

¹⁸ Lásd 182. s köv. oldalt!

nem-házásra enged következtetni, mert hiszen a bevándorlók-
nak javarésze már házasságkötésre alkalmas korban áll.

Végül még az Északamerikai Egyesült-Államokba be-
vándorlókra vonatkozólag is óhajtunk adatokkal szolgálni.
Ezek szerint:¹⁹

É v	Családi állapot							
	Nem-házias		Házias		Özvegy		Elvált	
	Abszolút szám	o/o	Abszolút szám	o/o	Abszolút szám	o/o	Abszolút szám	o/o
1925	186.945	63·5	96.950	32·9	9.939	3·4	480	0·2
1926	195.414	64·2	98.776	32·5	9.678	3·1	620	0·2
1927	211.744	63·2	112.674	33·7	10.137	3·0	620	0·1

Az adatokból leszűrhető tanúság, hogy a nem-házások
a bevándorlók sorában erősebben vannak képviselve, mint
az összlakosságban.

4. A bevándorlók sorában előforduló sok nem-házias elem
a nem-házásoknak általában nagyobb kriminalitása folytán
szükségképpen vonja maga után nemcsak általában a be-
vándorlóknak, hanem különösen a nem-házias bevándorlók-
nak a nagyobb kriminalitását.

Adatokat e téren majdnem teljesen nélkülözünk, mert
még ott is, ahol a külföldiek eltérő kriminalitására nézve
adatgyűjtés folyt, ez nem terjeszkedett ki a külföldi bűnő-
zök családi állapotára vonatkozó adatgyűjtésnél a külföl-
diekre elkülönülten.

Éppen csak az Északamerikai Egyesült-Államokban ta-
lálunk e tárgyban az 1904. és 1923. évben gyűjtött adato-
kat,²⁰ amelyek a külföldi születésű nem-házásoknak nagyobb
kriminalitásáról a következőkben tesznek tanúságot:

¹⁹ Annual Reports of the Commissioner General of Immigration
to the Secretary of Labor for the Fiscal Year Ended June 30, 1925.,
Washington, 1925, 42. old., – ugyanaz 1926. évre, Washington, 1926,
39. old., – ugyanaz 1927. évre, Washington, 1927, 41. old.

²⁰ Lásd ez adatokra: Prisoners and Juvenile Delinquents in Insti-
tutions 1904, Washington, 1907, 55. old. – Prisoners 1923, Washington,
1926, 84 .old. – A népszámlálási adatokra: Abstract of the Fourteenth
Census of the United States 1920, Washington, 1923, 217. old.

Családi állapot	A belföldön született fehérek százalékos részesedése		A külföldön született fehérek százalékos részesedése	
	az 1904-ben el- ítéltek közt	az 1900. és 1910. évi népszámlá- lások átlagában	az 1904-ben el- ítéltek közt	az 1900. és 1910. évi népszámlá- lások átlagában
Nem-házias	68·7	33·8	56·9	18·9
Házias	23·5	56·3	33·8	65·4
Özvegy	3·8	9·1	7·0	15·3
Elvált	0·6	0·8	0·5	0·4
Ismeretlen	3·4	—	1·8	—
Összesen	100·0	100·0	100·0	100·0

Családi állapot	A belföldön született fehérek megoszlása			A külföldön született fehérek megoszlása		
	az 1923. jan.—jún. ban elítéltek közt		a lakosságban az 1920. évi népszámlálás adatai szerint	az 1923. jan.—jún. ban elítéltek közt		a lakosságban az 1920. évi népszámlálás adatai szerint
	abszolút számok	o/o		abszolút számok	o/o	
Nem-házias	6.217	53·7	30·8	1.175	51·8	14·1
Házias	4.571	39·4	58·6	940	41·4	69·7
Özvegy	399	3·4	9·6	107	4·7	15·5
Elvált	409	3·5	1·0	49	2·1	0·7
Összesen	11.596	100·0	100·0	2.271	100·0	100·0

Amíg a nem-háziasoknak a bűnözők közti részesedése 1904-ben belföldön születetteknél csak körülbelül kétszer, - addig a külföldi születésűeknél több mint háromszor olyan nagy volt, mint a lakosságban való részesedésük. És ugyanezt a törvényszerűséget találjuk az 1923. évi adatoknál is.

Ezek az adatok igazolják a kriminalitásnak a nem-házias bevándorlók erős beözönlése által való megduzzasztását; de a nagyobb kriminalitású nem-háziasoknak a bevándorlók sorában erősebb részesedése szükségképpen vonja maga után azt is, hogy az a bevándorlók összességének kriminalitását kedvezőtlenül befolyásolja.

15. §. A bevándorlók kisebb műveltségének és nevelésüknek hatása.

1. Az általános műveltségi viszonyoknak, a kultúrának nagyobb elterjedése hatalmas befolyást gyakorol nemcsak a kriminalitás arányára, hanem annak irányára is.

Kézenfekvő, hogy annak a megélhetése, akinek több az ismerete és nagyobb az iskolázottsága, jóval könnyebb, mint azé, aki még a legegyszerűbb ismeretekkel sem bír. A kisebb műveltség szociális függőségbe hozza az embereket és csökkenti az életben való versenyképességüket.

Következésképpen – tekintettel a bevándorlóknak «ltérő és többnyire kisebb műveltségi viszonyaira – a műveltségi viszonyok is hatásossá válnak a bevándorlónál és a bevándorlók kriminalitásában visszatükröződnek.

A műveltségi fok mértéke legtöbbször helyütt az írni-olvasni tudás. Tagadhatatlan, hogy valamely néptömeg ebbeli műveltségi foka alkalmas legáltalánosabb műveltségi fokának megmérésére. Ha valamely nemzet összessége vagy nagyobb része ezt a műveltségi fokot nem érte el, a műveltebb államok joggal elzárkóznak az ilyen területről származó elemek befogadása előtt.

Hogy az erős bevándorlás mennyire hatással lehet valamely jogterület kulturális viszonyaira, érdekes példát találunk a legnagyobb bevándorlási terület, az Északamerikai Egyesült-Államok viszonyaiban; itt az 1880. évi népszámlálás adatai¹ szerint a tíz éven felüli korban levő fehér lakosság körében az írni-olvasni nemtudók aránya 9.4% volt; ezzel szemben a tíz éven felüli belföldön született fehér lakosságban az írni-olvasni nemtudók aránya csak 8.7%, ellenben a külföldön születetteknél 12% volt.

A jelenségnek magyarázata az, hogy a kivándorlóknak javarésze az alacsonyabb társadalmi osztályok köréből való, amelynek tagjai közt mindenhol aránylag több az írni-olvasni nem tudó, következésképpen a bevándorlás is megduzzasztja az írni-olvasni nemtudók számát.

A jelenségnek közvetett hatása a kriminalitás terén is jelentkezik.

¹ Mayo-Smith, Emigration and Immigration, New-York, 1898. 161. old.

A továbbiak során mindenekelőtt az írni-olvasni nem tudóknak általános arányát akarnók néhány adattal illusztrálni, azután ezeknek a kivándorlók sorában való számát kísérelnök megállapítani, végezetül utalni akarunk az országban született és bevándorolt írni-olvasni nemtudóknak a bűntettesek sorában való részesedésére.

2. Az írni-olvasni tudás általános elterjedtségére idézzük a következő számadatokat.

A világháború előtti Ausztriában az 1910 december 31-iki népszámlálás adatai szerint:²

Műveltségi fok	1000 tiz éven fe- lüli korban levő egyénből
Írni és olvasni tudott	812·9
Csak olvasni tudott	21·9
Írni, olvasni nem tudott	165·2
	1000·0

Belgiumban az 1920 december 31-iki népszámláláskor az írni-olvasni nemtudók az egyes korosztályokban a következő arányban voltak képviselve:³

Korosztály	Írni-olvasni nem tudók százaléka
8—15 évesek	7·9
15—20 „	3·3
20—25 „	3·5
25—30 „	3·8
30—40 „	4·9
40—50 „	7·1
50—60 „	11·0
60—70 „	17·7
70 évnél idősebbek	28·1

Az Északamerikai Egyesült-Államokban 1900-ban az írni-olvasni nem tudók a következően voltak képviselve:*

O s z t á l y	Öszszám	Írni-olvasni nemtudók- nak	
		száma	%
Az egész lakosságnak 10 éves és idősebb része — — — — —	57,949.824	6,180.069	10·7
A belföldön született szülőktől származó és ugyancsak a belföldön született fehér lakosságnak 10 éves és idősebb része — — — — —	30,310.261	1,734.764	5·7
A részben vagy teljesen külföldi születésű szülőktől származó, de belföldön született fehér lakosságnak 10 éves és idősebb része	10,926.401	178.847	1·6
A külföldi születésű fehér lakosságnak 10 éves és idősebb része	10,014.256	1,287.135	12·8
A színes lakosságnak 10 éves és idősebb része — — — — —	6,698.906	2,979.325	44·5

Ezen adatok bár az írni-olvasni nemtudók arányát elég magasnak tüntetik fel, mégis messze alatta maradnak a bevándorlóknak hasonló adatai alatt.

3. A bevándorló külföldieknek műveltségére, írni-olvasni ludására nézve a következő adatok tájékoztatnak bennünket.

Franciaországban az 1921. évi népszámlálás szerint⁸ a francia állampolgároknak, illetve külföldieknek műveltségi viszonyai a következők voltak:

⁴ Senate: Reports of the Immigration Commission, 3. köt., Washington, 1911, 349. old.

⁵ Statistique générale de la France: Résultats statistiques de recensement générale de la population effectué le 6 Mars 1921, I. köt., II. rész, Paris, 1927, 39. old.

	1000 egyén közt írni-olvasni nem tudott					
	Férfiak közt			Nők közt		
	1901	1911	1921	1901	1911	1921
Összlakosságban	135	97	69	194	141	93
Franciák (született franciák) közt	133	94	64	192	139	90
Honosítottak közt			87			119
Külföldiek közt	217	183	176	243	208	181

Λ bevándorlók műveltsége tekintetében a legtöbb adat az Északamerikai Egyesült-Államokban áll rendelkezésre, ahol a bevándorlás problémájával összefüggő kérdéseket, így a bevándorlásnak a műveltségi viszonyokra való kihatását is, már hosszú évek óta figyelemmel kísérik. Az ott *gyűjtött* adatok az alábbiak szerint tájékoztatnak bennünket e kérdésben; előrebocsátjuk, hogy bár az utóbbi években különféle bevándorlási tilalmak és megszorítások elvben az írni-olvasni nemtudóknak az Északamerikai Egyesült-Államokba való bevándorlását tiltják is, mégis van számos kivétel (például hozzátartozó stb.), amely az ilyen elemeknek bevándorlására mégis lehetőséget nyújt; ez a tény magyarázza az írni-olvasni nemtudó bevándorlók számának erős esését, viszont tény, hogy ilyenekkel még mindig találkozunk a bevándorlók sorában⁶ (az adatok csak a 14, illetve

⁸ Az adatokra lásd: Annual Report of the Commissioner General of Immigration to the Secretary of Labor for the Fiscal Year Ended June 30, 1913, Washington, 1914. 7. old., – ugyanaz 1914. évre, Washington, 1915, 42. old., – ugyanaz 1915. évre, Washington, 1915, 64. old., – ugyanaz 1916. évre, Washington, 1916, 20. old., – ugyanaz 1917. évre, Washington, 1917, 20. old., – ugyanaz 1918. évre, Washington, 1918, 63. old., – ugyanaz 1919. évre, Washington, 1919, 90. old., – ugyanaz 1920. évre, Washington, 1920, 13. (itt található az 1908-1912. évekre vonatkozó adatok) és 96. old., – ugyanaz 1921. évre, Washington, 1921, 34. old., – ugyanaz 1922. évre, Washington, 1922, 32. old., – ugyanaz 1923. évre, Washington, 1923, 49. old., – ugyanaz 1924. évre, Washington, 1924, 43. old., – ugyanaz 1925. évre, Washington, 1925, 48. old., – ugyanaz 1926. évre, Washington, 1926, 45. old., – ugyanaz 1927. évre, Washington, 1927, 50. old.

a későbbi években a 16 éven felüli bevándorlókra vonatkoznak):

É v	Írni-olvasni nem tudtak			Olvasni tudtak, de írni nem tudtak			Összesen	A megelőző rovatban levők hány százalékát képezték az illető évben bevándorolt egyéneknek?
	Férfiak	Nők	Összesen	Férfiak	Nők	Összesen		
1908	—	—	—	—	—	—	172.293	22·0
1909	—	—	—	—	—	—	191.049	25·4
1910	—	—	—	—	—	—	253.569	24·3
1911	—	—	—	—	—	—	182.273	20·7
1912	—	—	—	—	—	—	177.284	21·1
1913	185.872	84.116	260.988	2.842	2.484	5.326	275.314	22·9
1914	170.145	90.007	260.152	1.393	1.681	3.074	263.226	21·6
1915	162.239	18.818	181.057	158	234	392	181.449	55·5
1916	24.877	15.261	40.138	169	138	307	40.445	13·4
1917	18.065	17.150	35.215	135	160	295	35.510	12·0
1918	484	3.028	3.512	70	190	260	3.772	3·4
1919	417	2.410	2.827	145	298	443	3.270	2·3
1920	2.190	12.904	15.094	211	636	847	15.941	3·6
1921	3.287	24.176	27.463	204	999	1.203	28.666	3·5
1922	1.476	9.267	10.743	111	369	480	11.223	3·6
1923	2.001	9.355	11.356	126	432	558	11.914	2·2
1924	1.315	9.260	10.575	114	359	473	11.048	1·5
1925	249	1.681	1.930	19	57	76	2.006	0·6
1926	502	2.302	2.804	18	27	45	2.844	0·9
1927	1.084	4.429	5.513	12	21	33	5.546	1·6

Az olvasni nemtudás bevándorlási tilalma az 1917. évi Immigration Act rendelkezése értelmében 1917 május 1-je óta

⁷ Az összbevándorlókra lásd: Annual Report of the Commissioner General of Immigration to the Secretary of Labor for the Fiscal Year Ended June 30, 1927, Washington, 1927. 188-189. old.

van érvényben,⁸ tehát azt követőleg analfabéták csak kivételesen léphettek át az Egyesült-Államok határait; ez a körülmény magyarázza az 1917. év óta észlelhető nagy esést a most felsorakoztatott számadatokban és az alábbi táblázat adatait:⁹

É v	Olvasni nem tudás miatt visszautasított 16 éven felüli bevándorlók száma
1917	391
1918	1.598
1919	1.455
1920	1.639
1921	1.450
1922	1.249
1923	2.095
1924	1.708
1925	523
1926	682
1927	353

A fenti abszolút számoknál még jobban illusztrálja a helyzetet és mutatja, hogy főként egyes nemzetiségekből kikerülő bevándorlók közt mennyi az analfabéta, a következő¹⁰ összeállítás, amely az 1899-től 1910-ig az Északamerikai Egyesült-Államokba bevándoroltak számát és a bevándorlók sorában levő analfabéták százalékát tükrözteti vissza:

⁸ Lásd erre: Annual Report of the Commissioner General of Immigration to the Secretary of Labor for the Fiscal Year Ended June 30, 1920, Washington, 1920, 13. old.

⁹ Annual Report of the Commissioner General of Immigration to the Secretary of Labor for the Fiscal Year Ended June 30, 1927, Washington, 1927, 231. old.

¹⁰ Reports of the Immigration Commission, 1. köt. Washington, 1911, 99. old.

Nemzetiség	Összszámuk	Ebből az írni és olvasni nem tudó 14 évesek és idősebbeknek százaléka
Afrikaiak (feketék) — — — — —	30.177	19'0
Örmény — — — — —	23.523	23'9
Cseh és morva — — — — —	79.721	1'7
Bolgár, szerb és montenegrói —	95.596	41'7
Kínai — — — — —	21.584	7'0
Horvát és szlovén — — — — —	320.977	36'1
Kubai — — — — —	36.431	6'3
Dalmát, boszniai, hercegovinai —	30.861	41'0
Németalföldi és flamand — — —	68.907	4'4
Kelet-indiai — — — — —	5.724	47'2
Angol — — — — —	347.458	1'0
Finn — — — — —	137.916	1'3
Francia — — — — —	97.638	6'3
Német — — — — —	625.793	5'2
Görög — — — — —	208.608	26'4
Zsidó — — — — —	806.786	26'0
Ir — — — — —	416.640	2'6
Észak-olasz — — — — —	339.301	11'5
Dél-olasz — — — — —	1,690.376	53'9
Japán — — — — —	146.172	24'6
Koreai — — — — —	7.259	38'1
Litván — — — — —	161.441	48'9
Magyar — — — — —	307.082	11'4
Mexikói — — — — —	32.721	57'2
Pacifik tengeri szigetekről való —	336	24'7
Lengyel — — — — —	861.303	35'4
Portugál — — — — —	55.930	68'2
Román — — — — —	80.839	35'0
Orosz — — — — —	77.479	38'4
Ruthén — — — — —	140.775	53'4
Skandináv — — — — —	530.634	0'4
Skót — — — — —	115.788	0'7
Tót — — — — —	342.583	24'0
Spanyol — — — — —	46.418	14'5
Spanyol-amerikai — — — — —	9.008	6'1
Sziriai — — — — —	47.834	53'3
Török — — — — —	12.670	59'5
Velszi — — — — —	17.076	1'9
Nyugat-indiai (kivéve Kubát) —	9.983	3'2
Egyéb nemzetiségűek — — — — —	11.209	44'6
Akiknek nemzetisége megjelölve nem volt	67	7'5
Összesen — — — — —	8,398.624	26'7

A legkisebb műveltségi fokon állóknak ilyen nagy tömegben való beözönlése valamely államterületre nem maradhat hatás nélkül annak viszonyaira, kriminalitásának arányára és irányára.

Ennek a felismerése vezetett azután például arra, hogy az Északamerikai Egyesült-Államokban – a Bill Dillingham alapján – 1917 május 1. napja óta csak az vándorolhat be, aki igazolta, hogy valamely általa választható nyelven vagy tájszóláson (dialektusban) olvasni tud.¹¹ Viszont nem szabad szem elől tévesztenünk, hogy a bevándorlókkal szemben felállított ez a műveltségre vonatkozó korlát sok más állam területén még hiányzik.

A bevándorlók műveltségi viszonyainak kriminalitásukra gyakorolt hatása ma annál nagyobb jelentőségű, mert a tapasztalat¹² azt mutatja, hogy a legnagyobb bevándorlási területre, az Északamerikai Egyesült-Államokba bevándorlóknak átlagos értelmisége még mindig elég alacsony, következményképpen annak, hogy bár a jelenben a Északamerikai Egyesült-Államok hivatalos bevándorlási politikája inkább az Észak- és Nyugat-Európából jövő bevándorlóknek kedvez,¹³ mégis a bevándorlóknak még elég nagy része Európának déli és keleti országaiból való, ahol a műveltségi viszonyok rosszabbak, mint Európának nyugati és északi államaiban, továbbá mert minden nemzetnél inkább csak a gyengébb műveltségű és selejtesebb elemek vállalkoznak új haza keresésére.

4. A kisebb műveltségűeknek a bevándorlók sorában nagyobb számban való találkozása azután szükségképpen azzal a következménnyel jár, hogy ez a körülmény is a bevándorlóknak a kriminalitását hátrányosan befolyásolja. Ez kitűnik abból a tényből, hogy az írni-olvasni nemtudó bevándorol-

¹¹ Lásd ezekre: Walterhausen, A. Sartorius von, Auswanderung, Handwörterbuch der Staatswissenschaften, 4. kiad., II. köt. Jena, 1924, 85. old.

¹² Ezt a felfogást találjuk képviselve: The Immigration Problem in the United States című munkában (46. old.), amelyet a National Industrial Conference Board adott ki (New-York, 1923).

¹³ Lásd e tárgyban a fentebb a 48. és 49. oldalon foglalt statisztikai adatokat!

tak nagyobb százalékban fordulnak elő a büntettek sorában, mint az összlakosságban.

Adatgyűjtést e tekintetben – sajnos – csupán csak az Északamerikai Egyesült-Államokban találunk, ezek azonban eléggé pregnánsan tükröztetik vissza a külföldi születésű fehérbőrű írni-olvasni nemtudóknak magasabb kriminalitását; az 1904. évben elkövetett súlyosabb és enyhébb bűncselekmények tetteseiére vonatkozó adatok e tárgyban a következők:¹⁴

Írni-olvasni nemtudó fehér	A Büntettek sorában való részesedésük %-okban	B A 10 éves és ennél idősebb lakosságban való részesedésük %-okban	A-nak viszonyszáma B-hez
Benzülöttek, összesen	4·4	4·6	0·95
Benzülöttek, akiknek szülei benzülöttek –	4·8	5·7	0·84
Benzülöttek, akiknek szülei külföldiek —	3·9	1·6	2·43
Benzülöttek, akiknek szülei részben benzülöttek, részben külföldiek — — — —	3·5		2·18
Külföldön születettek	20·3	12·9	1·57

Azaz, míg a belföldön született analfabéták a bűnözésből még azt a részt sem vették ki, amelyben az összlakosságban képviselve voltak, addig a külföldi származásúak és születésűek annál nagyobb részt vettek ki a bűnözésből. Itt érvényesül az Északamerikai Egyesült-Államokban sokat hangoztatott törvényszerűség, hogy a bevándorlók közvetlen lemenői mutatják fel aránylag a legnagyobb kriminalitást. Míg a külföldi szülőktől származók 21-24-szer olyan nagy számban fordulnak elő a bűnözők közt mint az összlakosságban, addig a külföldön születettek, tehát a bevándorlók csak 1.57-szer olyan arányban fordulnak elő a bűnözők közt, mint az összlakosságban; ellenben az országban születettek és az

¹⁴ Prisoners and Juvenile Delinquents in Institutions, 1904, Washington, 1907, 57. old. – A népszámlálási adatokra nézve lásd: Abstract of the Fourteenth Census of the United States 1920, Washington, 1923, 427. old.

ilyen szülőktől származók kisebb részt vesznek ki a kriminalitásból, mint amilyen részben fordulnak elő a lakosságban.

Az Északamerikai Egyesült-Államokban az 1910. évre vonatkozólag gyűjtött adatok pedig következően tájékoztatnak bennünket az analfabéták kriminalitása tárgyában:¹⁵

Irni-olvasni nemtudó	A. A büntetettek sorában való részesezésük %-okban	B. A 15 éves és ennél idősebb lakosságban való részesezésük %-okban	A-nak viszonyzáma B-hez
Az országban született fehérek — — — —	4·5	3·2	1·40
Külföldön született fe- hérek — — — —	20·7	13·0	1·59

Azaz, míg az országban született analfabéták a bűnözésből 1-4-szer olyan nagy részt vettek ki, mint ahogy az összlakosságban képviselve voltak, addig a külföldön született fehérek kriminalitása 1'59-szer olyan nagy volt, mint az összlakosságban való részük.

A műveltségi különbségek is tehát erősen latba esnek a bevándorlásnak kriminalaetiologiai hatásánál.

5. A bevándorlóknak alacsonyabb műveltségi viszonyai-
val szoros összefüggésben áll alacsonyabb színvonalú nevelésük is.

Utaltunk fentebb¹⁶ arra, hogy főként a világháborút követő években aránylag még mindig elég bevándorló érkezett Európának keleti és déli államaiból, például az Északamerikai Egyesült-Államokba. Míg az Európa nyugati és északi államaiból érkező bevándorlóknak magasabb műveltségi viszonyai természetesen jobb általános nevelésükről tesznek tanúságot, addig az Európa déli és keleti államaiból érkezőknek alacsonyabb műveltségi viszonyai karöltve járnak azzal, hogy a nevelésük is hiányosabb.

A nevelésnek, főként a családban való élésnek és neve-

¹⁵ Prisoners and Juvenile Delinquents in the United States 1910, Washington, 1918, 147. old.

¹⁶ Lásd a 48. és 49. old.

lésnek hatása az illető egyén egész életére, kriminalitására is, közismert jelenség.

A család körében történt nevelés a jellemképzésre kedvezően, tehát az egyén kriminalitására mérséklően hat; ezt a tételt, bár bizonyítására alig találunk adatot, a legtöbb kriminaletológus magáénak vallja. Köztudomású és mi is ismételten jeleztük, hogy a kivándorlók közt sok az erkölcsileg hajótörött, akinek romlását éppen a gondos nevelés, az élethez szükséges ismeretek hiánya okozta. Tehát a nevelésnek a hatása is hatékonyá válik a kivándorlás képében.

A nevelésnek közvetett, a bevándorláson keresztül való hatásával kapcsolatosan utalnunk kell arra a tapasztalati tényre is, amelyet főként az északamerikai szakkörökben hangoztatnak sokszor, hogy éppen a bevándorlók gyermekei a honi viszonyoktól különböző, külföldi származású szüleiktől nyert eltérő nevelésük folytán is többet bűnöznek, mint az országban született szülőktől származók.

A rendezett családi viszonyok, a meleg családi életnek, ami rendszerint jobb erkölcsi és műveltségi viszonyokat is feltételez, a bűnözésre való kedvező, visszatartó hatása természetesen a bevándorlók személyében is hatékonyá válik. Ennek igazolására sokszor történik hivatkozás arra, hogy a néger letartóztatottak rendszerint jóval fiatalabbak, 71.1%-nyi részük 30 éven aluli korban van, mint a fehér elítéltek, akik közül körülbelül csak 39.9% van 30 éven aluli korban;¹⁷ a fiatalabb korban levő négereknek eme rendkívüli nagy bűnözési arányát éppen a meleg családi élet és nevelés hiányával magyarázzák. A nevelésnek hiányát sok kivándorlónál éppen az egyedülállás, a családjával való teljes szakítás idézi elő; ez egyben a kivándorlásra való elhatározásánál szintén hatékonyan latba esett.

Végeredményben tehát a rosszabb műveltségi viszonyok, valamint a silányabb nevelés is a bevándorláson keresztül hatékonyá válik és a bevándorlás helyén mint a kriminalitást fokozó tényező érezteti hatását.

¹⁷ Prisoners and Juvenile Delinquents in Institutions 1904. Washington, 1907, 51. old.

16. §. A bevándorlók morális fogyatkozásainak (prostitúció,, alkoholizmus stb.) hatása.

1. Régi tapasztalati tény, hogy míg a jobb általános erkölcsi állapotok erős visszatartó hatást gyakorolnak a kriminalitásra és annak arányait leszorítják, addig az erkölcsi megtévelyedések melegágyai a kriminalitásnak.

Ha szemügyre vesszük a bevándorlóknak ebbeli viszonyait, jóval rosszabb körülményeket találunk, mint a ben-szülött lakosságnál.

Sokan éppen azért szánják reá magukat a kivándorlásra, mert előbbi hazájukban – gyakran éppen erkölcsi tekintetben – hajótörést szenvedtek; ennek következményei többnyire új tartózkodási helyükre is elkíséri őket, és ott sem tudják magukat teljesen ezeknek hatása alól kivonni.

Statisztikai adatokkal a morális tényezőknek a bevándorláson keresztül való hatását kimutatni felette bajos vállalkozás lenne; e helyütt csak arról lehet szó, hogy a helyzetet néhány számadattal illusztráljuk.

A bevándorlóknak sok olyan személyes tulajdonsága, szenvedélye esik itt latba, amelyet ők maguk igyekeznek saját érdekükben legjobban leplezni, tehát azoknak felfedése, számszerű megállapításuk a legnagyobb nehézségekbe ütközik; már csak azért, mert ezek a tulajdonságok, ha ismertek is, nem mérhetőek.

Hogy a moralitás szempontjából jelentős megnyilatkozások nagy befolyással vannak a bűnözés irányára és arányára, régi idők óta tapasztalt tény. E helyütt itt főként az erkölcstelenségnek két legkimagaslóbb megnyilatkozásával, a prostitúciónak és az alkoholizmusnak a bevándorlók sorában való megnyilatkozásával óhajtánánk számot vetni.

2. A prostitúciónak kriminaletológiai jelentőségét ma már senki sem vonja kétségbe.

Tehát ha sikerülne annak a valószínűsítése, hogy a bevándorlók sorában aránylag elég sok a prostitúció szolgálatában álló egyén, úgy máris célt érnénk.

A prostitúciónak a bevándorláson át való megnyilatkozására pontos adatokat szolgáltatni, teljesen lehetetlen vállal-

kozás lenne; a helyzetet legfeljebb alkalmi statisztikákkal lehet illusztrálni.

Parisban például 1908-ban 916, 1909-ben 970, 1910-ben 804, 1911-ben pedig 1411 külföldi honos prostituáltat tartóztattak le.¹

Az Északamerikai Egyesült-Államokban az 1911-1927. években² a következő arányokban gátolták meg a partraszállásban, illetve szállították el utóbb azokat az egyéneket, akik prostituáltak voltak vagy akiket prostituáltak tartottak el, vagy akik a prostitúciót előmozdították:

É v (A megelőző év júl. 1-től az alább jelzett év jún. 30-ig számítva)	Prostituáltak, prostituáltak által kitartott egyének, a prostitúciót előmozdító egyének	
	akiknek a partraszállást nem engedélyezték	akik utólag az államterületről eltávolítottak
1911	399	—
1912	462	—
1913	624	559
1914	639	701
1915	490	363
1916	754	394
1917	887	442
1918	249	373
1919	135	378
1920	185	313
1921	152	353
1922	210	275
1923	326	299
1924	313	339
1925	98	327
1926	95	412
1927	49	572

¹ Lásd ez adatokat: Schnitz, Hans, Das internationale Verbrechertum und seine Bekämpfung, Köln, 1927, 12. old.

² Az adatokra lásd: Annual Report of the Commissioner General de Immigration to the Secretary of Labor for the Fiscal Year Ended

Biztos, hogy a visszautasítottak, illetve az államterület-ről utólag elszállított egyének száma aránylag elég csekély. Ne felejtjük el, hogy ezek éppen csak azok, akiknél a kérdéses morális fogyatékoságot megállapítani sikerült. Ebből a számból következtethetünk arra, hogy a bevándorlók nagy tömegében milyen sokan lehetnek azok, akiknek ezen nehezen megállapítható morális fogyatékoság fennforgása ellenére mégis sikerül partraszállniok és ott maradniok. A beutazó egyéneknek még leggondosabb ellenőrzése sem tud «zen a bajon teljesen segíteni.

A külföldieknek a prostitúcióban és a vele összefüggő üzelmekben való erős részvételére következtethetünk azokból a statisztikai adatokból is, amelyek a new-yorki éjjeli bíróságnak (Night court) 1908 november 15. napjától 1909 március 15. napjáig való ügymenetére vonatkoznak; ezen időtartam alatt erkölcsi szempontból kifogásolható helyiségek és prostituáltak tartása miatt elítéltek összesen 2.093 egyént;³ ebből a belföldön született 1.512, külföldi születésű pedig 581 egyén volt; a külföldiek tehát aránytalanul magas számban fordultak elő az elítéltek közt. Az elítélt külföldi születésűek az Északamerikai Egyesült-Államok területére való legutolsó érkezésük évétől az alább közölt éveket jelölték meg; biztos, hogy a legtöbb elítélt törekvése az volt, hogy érkezésének időpontjául mentől korábbi évet jelöljön meg azért, mert tudatában volt annak, amennyiben három évnél hosszabb időtartam óta még nem tartózkodik

June 30, 1913, Washington, 1914, 108., 110-113. old., – ugyanaz 1914. évre, Washington, 1915, 108-111. old., – ugyanaz 1915. évre, Washington, 1915, 128-131. old., – ugyanaz 1916. évre, Washington, 1916, 84., 86-89. old., – ugyanaz 1917. évre, Washington, 1917, 79-88. old., – ugyanaz 1918. évre, Washington, 1918, 146-155 .old., – ugyanaz 1919. évre, Washington, 1919, 177-186. old., – ugyanaz 1920. évre, Washington, 1920, 192-203. old., – ugyanaz 1921. évre, Washington, 1921, 113. és 123. old., – ugyanaz 1922. évre, Washington, 1922, 110. és 120. old., – ugyanaz 1923. évre, Washington, 1923, 126. és 136. old., – ugyanaz 1924. évre, Washington, 1924, 124. és 135. old., – ugyanaz 1925. évre, Washington, 1925, 152. és 160. old., – ugyanaz 1926. évre, Washington, 1926, 133. és 142. old., – ugyanaz 1927. évre, Washington, 1927, 150. és 157. old.

³ Lásd ezeket az adatokat: Reports of the Immigration Commission, 37. köt., Washington, 1911, 62-64. old.

az államterületen, úgy onnan való elszállítására kerül a sor; az adatok a következők:

Az elítéltek által bejelentett érkezési idő a következő évekbe esett	Elítéltek száma
1870—79	1
1880—89	32
1890—99	138
1900	53
1901	61
1902	66
1903	63
1904	61
1905	34
1906	15
1907	5
1908	8
Meg nem jelölve	44
Összesen:	581

A jelzett statisztikai forráshelyen is azt a megállapítást találjuk, hogy az ott feltüntetett esetek kis töredékét képezik a tényleg elkövetett deliktumoknak. Ebből azután megint következtetést vonhatunk arra, hogy milyen sok bevándorolt egyén vesz részt a prostitúcióval összefüggő üzelmekben.

A prostitúció problémájának a kriminalitás szempontjából való nagy jelentőségét főként az adja meg, hogy a prostitúciós üzelmek közt számtalan alkalom nyílik bűncselekmények elkövetésére, hogy azoktól az egyénektől, akik a prostitúcióval összefüggő üzelmekben vesznek részt, a bűnözésre való csábításokkal szemben nagyobb ellentállást nem igen várhatunk, tekintettel kisebb erkölcsi erejükre. A világvárosok rendőrségeinek irattárai erről meggyőző bizonyosságot tesznek.

A prostitúció problémájának a bevándorlás kérdésével való összefüggését a nagy bevándorlási államokban számtalanszor – hivatalosan is – megtárgyalták. Az Észak-

amerikai Egyesült-Államokban a bevándorlás problémájának tanulmányozására a törvényhozás által kiküldött bizottság, az „Immigration Commission” is reámutat munkálataiban⁴ arra, hogy „a prostitúció problémája a bevándorlás kérdésével összefüggő legsajnálatosabb és legvérlázítóbb jelenség”. A kérdésnek a jelentőségét jellemzik a bevándorlási államokban a prostituáltakkal szemben felállított azon bevándorlási tilalmak is, amelyekre alább (a IV. Kriminálpolitikai részben) még ki fogunk térni. Az Északamerikai Egyesült-Államokban tett tapasztalatok arról számolnak be, hogy egyes európai államokból rendkívül sok prostituált és sok a prostitúció szolgálatában álló egyén vándorol be.

Végül utalunk még arra is, hogy a prostitúció következménye a nemi betegségek nagy elterjedése, ami szintén a kriminalitást emelő kriminalaetiológiai tényező.

3. Az erkölcsiség szempontjából jelentős tényező közé sorolandó még az alkoholizmus is, amelynek a kriminalitás erkölcsi tényezői között talán egyik legnagyobb szerep jut.

Több szempontból óhajtjuk a helyzetet számadatokkal megvilágítani.

Az északamerikai törvényhozás a krónikus alkoholistákat a bevándorlásból kizárja; az Északamerikai Egyesült-Államokban a bevándorlástól visszatartott krónikus alkoholistákra vonatkozó statisztikai adatok a következők:⁶

⁴ Reports of the Immigration Commission, 37. köt., Washington, 1911, 57. old. – Lásd még e munkálat 1. kötet (Washington, 1911.) 30. oldalát is!

⁵ Reports of the Immigration Commission, 1. köt. Washington, 1911, 30. old.

⁶ Annual Report of the Commissioner General of Immigration to the Secretary of Labor for the Fiscal Year ended June 30, 1917, Washington, 1917, 79-88. old., – ugyanaz 1918. évre, Washington, 1918, 146-155. old., – ugyanaz 1919. évre, Washington, 1919, 177-186. old., – ugyanaz 1920. évre, Washington, 1920, 192-203. old., – ugyanaz 1921. évre, Washington, 1921, 113-123. old., – ugyanaz 1922. évre, Washington, 1922, 110-120. old., – ugyanaz 1923. évre, Washington, 1923, 126-136. old., – ugyanaz 1924. évre, Washington, 1924, 124-135. old., – ugyanaz 1925. évre, Washington, 1925, 152-160. old., – ugyanaz 1926. évre, Washington, 1926, 133-142. old., – ugyanaz 1927. évre, Washington, 1927, 150-157. old.

É v	Kronikus alkoholisták	
	akiknek a part- raszállást nem engedélyezték	akiket utólag az államterületről eltávolítottak
1917	10	—
1918	24	5
1919	10	2
1920	8	—
1921	5	1
1922	2	1
1923	3	18
1924	5	22
1925	8	42
1926	8	76
1927	4	54

Kanadában az 1909 költségvetési évben összesen 27 bevándorlót szállítottak el az államterületről, mert kitűnt krónikus alkoholista minőségük.⁷

A bevándorlók nagy tömegében ezek kétségtelenül elenyésző alacsony számok, mégis figyelemreméltók azért, mert egyrészt ritkán állapítható meg a bevándorlónak alkoholista mivolta, a legtöbbjük tehát kibújik az ellenőrzés alól, másrészt más adatok is támogatják azt a nézetet, hogy az alkoholizmus mint kriminalaetiologiai tényező hatékonyá válik a bevándorláson keresztül.

Ezt a nézetet támogatják a következő adatok is, amelyek az iszákosoknak a büntetettek egyes csoportjaiban való százalékat mutatják ki 1890-ben az Északamerikai Egyesült Államokban:⁸

⁷ Report of the Immigration Commission, 40. köt. Washington, 1911, 11. old.

⁸ Report on Crime, Pauperism and Benevolence in the United States at the Eleventh Census: 1890, Part. I.: Analysis, Washington, 1896, 191. old.

Büntetettek csoportja	Mindkét nembelinél	Férfiaknál	Nőknél
Összesen — — — — —	23·38	22·25	37·80
Fehéreknél általában —	26·27	24·79	45·24
A belföldön születettek- nél — — — — —	24·71	24·01	37·74
akiknek szülei bel- földön születtek —	22·12	21·82	29·65
akiknek egy szülője külföldi — — — — —	22·94	22·48	31·58
akiknek mindkét szü- lője külföldi — — —	29·88	28·57	49·08
Külföldön születetteknel akiknek születési he- lye ismeretlen — —	29·97	26·55	53·38
Színeseknél általában —	42·14	44·09	15·00
Színeseknél általában —	16·15	15·88	19·53
Négerекnél — — — — —	16·10	15·85	19·18

Ezekből az adatokból kitűnik, hogy a külföldön született büntetettek csoportjánál, valamint azoknál a belföldiek-nél, akiknek mindkét szülője külföldi, körülbelül 5-6%-kal több az iszákos, mint a belföldön született büntetettek csoportjában; ha azonban hozzávesszük azokat, akiknek születési helye ismeretlen és akiknek javarészt a külföldön születettekhez sorolhatjuk, akkor a külföldön születetteknek százaléka alaposan emelkedik; amely tények mind az alkoholistáknak a bevándorlók soraiban való erős beszivárgásáról és a kriminalitásra gyakorolt hatásokról tesznek tanúságot.

A külföldi születésűeknek az alkoholos kicsapongásokban való fokozottabb részvétele kitűnik még abból is, hogy az Északamerikai Egyesült-Államokban a külföldi születésűt aránylag több ízben ítélték el iszákosság miatt, mint a belföldi születésűt (az arány 29.7 a 36.2-hez).⁹

Végül a bevándorlóknak iszákosabb voltát mutatja az Északamerikai Egyesült-Államokban még az is, hogy a bevándorlás tanulmányozására kiküldött bizottság (Immigration Commission) által megfigyelt iszákosság miatt eljárás alá vont 23.758 egyén közül¹⁰ a benszülötteknél csak

⁹ Prisoners and Juvenile Delinquents in Institutions 1904, Washington, 1907, 45-46. old.

¹⁰ Reports of the Immigration Commission, 1. köt., Washington, 1911, 35. old.

18.2%, ellenben a külföldi születésűeknél 25.5% kezeltetett kórházban iszákosság miatt; a kórházakban iszákosság miatt kezelt bevándorlók javarésze Írországból, Skóciából, Angliából és Németországból való volt, mind olyan országok, ahol az alkoholfogyasztás elég nagy; ezek új tartózkodási helyükön sem tudták magukat kivonni annak a szenvedélynek hatalma alól, amelynek már hazájukban is rabjai voltak.

Hogy a most felsorakoztatott morális fogyatékoságok, a prostitúció és az alkoholizmus áldozataivá lett bevándorlók mennyire veszélyeztetik a bevándorlási államok közviszonyait, igazolja az északamerikai törvényhozásoknak ama törekvése is, hogy az ilyen egyéneket a bevándorlásból kizárják.

17. §. A háború és a forradalmak demoralizáló hatása.

1. Az előbbi környezetben elsajátított szokások és tulajdonságok is jelentősek problémánk szempontjából. Itt ezek közül a háború demoralizáló és durvító hatásával akarunk foglalkozni.

Azok a tulajdonságok, amelyeket a katonákban szükség esetén kényszerintézkedések által is fejleszteni kellett azért, hogy a békés polgárból használható katona váljék, mint az elszántság, az ellenséges emberéletnek, sokszor pedig a milliárdokat érő jószágoknak hadműveleti célokból való kíméletlen megsemmisítése, – mindezek távolról sem alkalmasak arra, hogy főleg a kevésbé művelt néposztályokban a polgári életbe való visszatérésre alkalmas világnézetet teremtsenek. Ezek a tulajdonságok sok esetben a garázdálkodásra való hajlamot ébresztik fel és az emberi természetnek eldurvulását idézik elő, ami főleg az ember élete elleni deliktumok, a testi sértések és a hatósági személyek elleni erőszak bűncselekményeinek és hasonló deliktumoknak erős szaporodását vonja maga után.¹

¹ Lásd ezekre: Exner, Franz, Krieg und Kriminalität in Österreich, Wien, 1927, – Hacker, Ervin, A világháború hatása a kriminalitásra, Pécs, 1925, – Juvenile Delinquency in Certain Countries at War, U. S. Department of Labor: Children's Bureau kiadása, Washington, 1918.

Tehát, aki háborús eseményekben részt vett országokból vándorol ki, annál joggal lehet számolni ilyen törekvések fokozottabb megnyilatkozásával, mint a semleges államok kivándorló polgárainál.

Az Északamerikai Egyesült-Államokba az 1921-1927. években az európai hadviselt államokból kivándorlóknak a számáról a következő adatok tájékoztatnak:²

Kivándorlási ország	Az illető országból az 1921-27. években az Északamerikai Egyesült Államokba bevándoroltak száma
Ausztria — — — —	28.591
Magyarország — — —	27.513
Belgium — — — — —	13.570
Bulgária — — — —	2.361
Csehszlovákia — — —	89.774
Esztország — — — —	1.167
Finnország — — — — —	15.277
Franciaország — — —	37.031
Németország — — — —	293.104
Anglia — — — — —	129.190
Skócia — — — — —	120.112
Wales — — — — —	8.611
Görögország — — — —	44.199
Irország — — — — —	151.957
Olaszország — — — —	397.252
Litvánia — — — — —	4.247
Lengyelország — — — —	200.746
Románia — — — — —	62.837
Oroszország — — — —	58.421
Törökország (európai)	13.964
Jugoszlávia — — — —	44.572
Összesen — — — —	1,744.496

A hadviselt államokból jövő nagy tömegeknek eldurvító hatása, ha az a bevándorlóknak akár csak kis töredékében is nyilvánul meg, hatás nélkül alig maradhat; elkerülhetetlen, hogy ez a bevándorlási állam közállapotaiban vissza ne tükröződjön, természetesen nem minden cselekménynél, hanem éppen csak az ú. n. erőszakos deliktumok egyes eseteiben, mint például az élet elleni deliktumoknál, az egyén elleni erőszaknál és a rablásnál; ezen deliktumok számában beállott változások tűnnek ki a következő táblázatból,³ a táblázat adatai, minthogy az csak a háborúban résztvett egyének kriminalitásában beállott változásokat akarja feltüntetni, természetesen csak a férfiakra, és csakis a külföldi születésű lakosokra vonatkozik.

	1910-ben		1923-ban	
	Elkövetett bűncselekmények száma	10.000 egyénre esett bűncselekmény	Elkövetett bűncselekmények száma	10.000 egyénre esett bűncselekmény
Élet elleni deliktumok	387	0·51	512	0·68
Egyén elleni erőszak	264	0·35	356	0·47
Rablás — — — —	231	0·30	306	0·41

Az itt feltüntetett bűncselekményeknél a külföldi születésű fehér férfiak kriminalitása az 1910. évtől az 1923. évig ha nem is sokat, de mindamellert mégis emelkedést mutat; ezt az emelkedést talán magyarázza az a körülmény is, hogy az 1910 és 1923 közt bevándorlók sorában a világháború résztvevői eléggé képviselve voltak és a háború eldurvító hatása

³ A táblázat bűnügyi statisztikai nyers adataira lásd: Prisoners and Juvenile Delinquents in the United States 1910, Washington, 1918, 123, old., – Prisoners 1923, Washington, 1926, 69. old., az itt felsorolt adatok csak az 1923. év első felében elkövetett bűncselekményekről adnak számot; abban a feltevésben, hogy a második félév kriminalitása hasonló volt, az itt foglalt számokat megkétszerezve vettük. – A népszámlálási adatokra: Abstract of the Fourteenth Census of the United States 1920, Washington, 1923, 120. old.; e szerint a külföldi születésű fehér férfiak száma 1910-ben 7,523.788 – 1920-ban pedig 7,528.322 volt; ez utóbbi lévén az 1923. évhez legközelebbi népszámlálás, ezt kellett számításainknál kiindulási pontul elfogadnunk.

a bevándorlók kriminalitásának fokozódásában érezhetővé vált.

A jelenségről, a világháborúnak a bevándorlók sorában megnyilatkozott eldurvító hatásáról pontosabb adatokat szolgáltatni alig lehet. A kriminalitás szövevényes társadalmi jelenség, melynek létrejötténél olyan sok tényező érezeti hatását, hogy a zavaró körülmények kikapcsolására és az egyes tényezők hatásának elkülönítetten való még csak megközelítő megbecsülésére is alig lehet reményünk.

2. Ugyanazok a tételek, amelyeket a háborúknak kriminaetiológiai hatására nézve megállapítani megkíséreltünk, lényegileg a forradalmakra vonatkozólag is fennállnak.

Akik a legutóbbi években a világháborúval összefüggésben álló forradalmi események hatása alól kerültek ki, főként a kisebb műveltségű és intelligenciájú egyének, törvénytiszteletükben alig erősödtek meg. A forradalmi eseményekkel összefüggő gyűjtogatások, rablások és fosztogatások ée az ezekkel párosult az ember élete és testi épsége ellen irányult bűncselekmények az illető jogterület kivándorlóiban hasonló demoralizáló hatást váltottak ki, mint a háborús események.

Míg a háború hatása alatt bűnöző csak azért bűnözik, mert elhalványodtak benne az ellenmotívumok, amelyek őt a bűntől visszatarthatnák, addig a forradalmár a fennálló társadalmi rend ellen irányuló hajlamainál fogva tudatosan harcol ez ellen és igyekszik ezen törekvéseit minél szélesebb körben terjeszteni.

Amint ezt a fentebb⁴ közölt adatok igazolták, Svájcban aránylag talán legnagyobb az eltérés a honosok és a külföldiek kriminalitása között. Köztudomású, hogy a Svájcba bevándorlók közt elég sok az olyan, akit a kivándorlásra politikai okok, hazájának jogi és társadalmi rendjével való elégedetlensége indított. Talán éppen ezzel a körülménnyel, t. i., hogy a Svájcban élő külföldi közt sok a nyughatatlan, forradalmi mozgalmakban való részvételre könnyebben hajló külföldi politikai kalandor, – magyarázható a külföldieknek ottani magas kriminalitása.

⁴ Lásd a 31-37. oldalt!

18. §. A bevándorlóknak a városokban való elhelyezkedése mint kriminalaetiologiai tényező.

1. A bevándorlóknak a nagy városokban való tömeges elhelyezkedése a bevándorlási mozgalmaknak egyik leghátrányosabb kísérő jelensége. A bevándorlóknak legnagyobb része, tekintettel az ottani jobb kereseti viszonyokra, a városokban helyeződik el, aminek következményét a bevándorlók kriminalitásában is látjuk, mert hiszen régi idő óta tapasztalati jelenség az, hogy a város és a vidék – eltérő gazdasági, kulturális és erkölcsi arculatának megfelelően – a bűnözésben is eltérő képet mutat; az összehasonlítások mindenütt a városoknak magasabb kriminalitásáról tesznek tanúságot.

A bevándorlási mozgalmak egyik kriminalaetiologiai hatása tehát az, hogy a bűnözésre amúgy is hajlamosabb bevándorlók nagyobb része a városokban helyezkedik el és ennek folytán a bevándorló elem a városi életnek a kriminalitás méreteire való hátrányos befolyása erősebben jelentkezik.

Feladatunk mindenekelőtt az, hogy a lakosságnak a városok és a vidék között való megoszlását vegyük általánosságban szemügyre, azután majd megkíséreljük annak megállapítását, hogy a bevándorlók az általános aránynál nagyobb mértékben helyeződnek el a városokban, aminek azután logikus következménye, hogy a bevándorlási mozgalmak hatásaképpen a városi nagyobb kriminalitást a bevándorlók még különösen növelik.

2. Néhány fontosabb kultúrállamban a lakosságnak a városok és a vidék közti megoszlása a következő képet mutatja.

Svájcban az 1900. évi népszámlálás adatai szerint¹ az országban jelenlevő egész lakosságnak a város és a vidék közti megoszlása a következő volt; az adatokhoz nyomban hozzáíratjuk a külföldieknek megoszlására vonatkozó adatokat is:

¹ Resultats statistiques du recensement fédérales de la population du 1. Décembre 1910, I. köt., Berne, 1917, 46.* old.

Tartózkodási hely	Svájci honosok		Külföldiek	
	Abszolút számok	‰	Abszolút számok	‰
Városok több mint 10.000 lakossal — —	727.190	22·7	287.061	52·1
Ipari körletek — —	1,219.390	38·1	165.294	30·0
Vegyes jellegű körletek — — — —	844.439	26·4	74.365	13·4
Mezőgazdasági körletek — — — —	410.263	12·8	25.291	4·5
Összesen — — — —	3,201.282	100·0	552.011	100·0

Ezek az adatok mutatják, hogy a külföldiek elhelyezkedésük során mennyire a nagyobb gócpontok, a városok felé törekednek.

Franciaországban a lakosság a városok és a vidék közt a következően oszlott meg:²

Időpont	Városokban lakott		Vidéken lakott	
	Abszolút számok	‰	Abszolút számok	‰
1881 — 85	13,096.542	34·7	24,575.506	65·3
1896 — 1900	15,025.812	39·0	23,492.163	61·0
1901	—	40·9	—	59·1
1906	—	42·1	—	57·9
1911	—	44·2	—	55·8
1921	—	46·3	—	53·7

Belgiumban a megoszlás a következő volt:³

² Compte général de l'administration de la justice criminelle pendant l'année 1900, Paris, 1902, XXIX. old., — Résultats statistiques du recensement général de la population effectué le 6 mars 1901, I. kötet: Introduction, Paris, 1923, 59. old.

³ Statistique de la Belgique: Population: Recensement général du 31 Décembre 1920, II. VM., Bruxelles, 1925, 187. old.

Lakhely		Abszolút számok	%
Városok	100.000 vagy még több lakóssal	888.725	12·0
„	20.000—100.000 lakóssal	1,368.651	18·4
„	5.000— 20.000 „	2,003.033	27·0
„	2.000— 5.000 „	1,526.233	20·8
„	2.000-nél kevesebb lakóssal	1,618.927	21·8
Összesen		7,405.569	100·0

Angliában és Walesben a lakosságnak a városok és a vidék közti megoszlása a következő volt:*

Időpont	Városi lakosság		Vidéki lakosság	
	Abszolút számok	%	Abszolút számok	%
1901	25,058.355	77·0	7,469.355	23·0
1911	28,162.936	78·1	7,907.556	21·9
1921	30,034.385	79·3	7.850.857	20·7

Az Északamerikai Egyesült-Államokban a megoszlás a városok és a vidék lakossága közt a következő volt:⁵

Időpont	Városi lakosság	Vidéki lakosság
1910	45·8 %	54·2 %
1920	51·4 %	48·6 %

Kanadában a lakosságnak a városok és a vidék közti megoszlása a következő volt:⁵

⁴ Census of England and Wales, 1921, Preliminary Report, London, 1921, XII. old.

⁵ Abstract of the Fourteenth Census of the United States 1920, Washington, 1923. 75. old.

⁸ Sixth Census of Canada, Bulletin X, 1921, 6. old.

Időpont	Városi lakosság	Vidéki lakosság	Összesen
1891	31·80 %	68·20 %	100·00 %
1901	37·50 %	62·50 %	100·00 %
1911	45·42 %	54·58 %	100·00 %
1921	49·53 %	50·47 %	100·00 %

A városok és a vidék lakosságának a megoszlására nézve ez adatokból a tanulság az, hogy általánosságban az embereknek nagyobb része lakik vidéken, mint városban.

3. Ezzel szemben teljesen elütő képet mutat a bevándorlóknak a városokban és a vidéken való elhelyezkedése.

Az Északamerikai Egyesült-Államok 1923. évi hivatalos bűnügyi statisztikája is megállapítja,⁷ hogy a városok lakosságában a külföldi születésűek tetemesen magasabb százalékkal vannak képviselve, mint a belföldön születettek.

SUTHERLAND⁸ pedig reámutat arra a tényre, hogy míg Európában a legjelentősebb városokban a külföldi születésűek csak 1.6%-kal vannak képviselve, addig az Északamerikai Egyesült-Államokban a külföldi születésűeknek a városok lakosságában való részesedése 30-40%; sőt 1920-ban a 100.000 vagy több lakossal bíró városokban a bennszülött szülőktől származó fehérek csak 36%-ot tettek ki.

Ezt az állítást megerősítik az Északamerikai Egyesült-Államokban és Kanadában, a két legfontosabb bevándorlási területen gyűjtött statisztikai adatok is.

Az Északamerikai Egyesült-Államokban a külföldi születésűeknek, a bevándorlóknak a városokban és a vidéken való elhelyezkedése az 1900. évben a következő megoszlást mutatta:⁹

⁷ Prisoners 1923, Washington, 1926, 59. old.

⁸ Sutherland, Criminology, Philadelphia, 1924, 132. old.

⁹ Reports of the Immigration Commission, 1. köt., Washington, 1911, 139-140. old.

Lakhely	Bennszülött %	Külföldön született %	Összlakosság abszolút száma	Külföldön született lakosság	
				abszolút száma	%-ka az összlakos- sághoz
Városok 2500 vagy na- gyobb lakossággal —	36·1	66·3	30,583,411	6,859,078	22·4
Városok 100.000 vagy nagyobb lakossággal —	15·5	38·8	14,208,347	4,008,085	28·2
Városok 25.000—100.000 léleknyi lakossággal —	6·7	10·8	5,509,965	1,122,196	20·4
Városok 8.000—25.000 lé- leknyi lakossággal —	6·6	9·2	5,273,887	953,827	18·1
Városok 4.000—8.000 lé- leknyi lakossággal —	4·4	4·6	3,380,193	479,866	14·2
Városok 2.500—4.000 lé- leknyi lakossággal —	2·9	2·9	2,211,019	295,104	13·3
Vidéki körletek — —	63·9	33·7	45,411,164	3,482,198	7·7
Összesen — — — —	100·0	100·0	75,994,575	10,341,276	13·6

Az 1920. évi népszámlálás adatai pedig a következő ké-
pet adják:¹⁰

Néposztály	L a k h e l y			
	városok		vidék	
	Abszolút számok	%	Abszolút számok	%
Összlakosság — — — —	54,304.603	51·4	51,406.017	48·6
Bennszülött fehérek, akik bennszülött szülőktől származnak — — —	24,556.729	42·0	33,865.228	58·0
Bennszülött fehérek, akik külföldi vagy belföldi és külföldi szülőktől származnak — — —	15,706.372	69·2	6,979.832	30·8
Külföldön született fe- hérek — — — — —	10,356.983	75·5	3,355.771	24·5
Négerok — — — — —	3,559.473	34·0	6,903.658	66·0
Indiánok, kínaiak, ja- pánok, egyéb színesek	125.046	29·3	301.528	70·7

¹⁰ Abstract of the Fourteenth Census of the United States 1920, Washington, 1923, 118-119. old.

A kenyérkereső férfiaknak a városok és a vidék közti megoszlása az 1900. évi népszámlálás adatai szerint pedig a következő volt:¹¹

Faj és származási hely	Lakhely: városok 50.000 vagy nagyobb lakossággal				Lakhely: kisebb városok vagy vidék			
	1	munkások			1	munkások		
		2	3	4		2	3	4
Összesen	abszolút számok	az 1. alatti rovat száma-jéka	Faj és származás szerinti megoszlás	Összesen	abszolút számok	az 1. alatti rovat száma-jéka	Faj és származás szerinti megoszlás	
Bennszülött fehérek, akik bennszülött szülöktől származnak —	1,564.252	95.953	6.1	14.7	10,449.314	865.491	8.3	46.4
Bennszülött fehérek, akik külföldi szülöktől származnak	1,526.809	122.732	8.0	18.8	2,616.349	234.713	9.0	12.6
Külföldi születésű fehérek —	2,051.568	331.662	16.2	50.8	2,835.163	374.431	13.2	20.1
Néger, indiánok, mongolok —	333.326	102.309	30.7	15.7	2,580.997	388.972	15.1	20.9
összesen	5,475.955	652.656	11.9	100.0	18,481.823	1,863.607	10.1	100.0

A külföldi születésű fehéreknek a városok felé törekvése itt nyilvánvalóvá lesz.

Hasonló képet nyerünk akkor is, ha a bevándorlóknak előbbi hazáját vesszük kiindulási pontul. Északamerikában 1910-ben a kivándorlási állam szerint csoportosítva, a bevándorlók közül 2500 lakosságnál nagyobb népességű városokban helyezkedett el:¹²

az Ausztriából bevándorlók közül.....	72.4%
Kanada (angol)	69.3%
Kanada (francia)	81.3%
Dánia	48.3%
Anglia és Wales.....	72.0%

¹¹ Reports of the Immigration Commission, 28. köt, Washington, 1911, 19. old.

¹² Prisoners and Juvenile Delinquents in the United States 1910, Washington, 1918, 128. old.

Franciaország	69·9%
Németország	66·7%
Magyarország	77·5%
Írország	84·7 ⁰ / ₀
Olaszország	78·1%
Mexiko	54·2%
Norvégia	42·2%
Oroszország	87·0%
Skócia	72·4%
Svájc	55·9%
Svédország	60·6%

Vagyis aránytalanul többen keresnek boldogulást a városokban és pedig legnagyobb részt éppen azok, akiknek a kriminalitása a legnagyobb, mint például az irek; viszont kevesen helyeződnek el városban a dánok közül, amivel azután sokan alacsony kriminalitásukat is magyarázzák.

Ezek az adatok mind arról tesznek tanúságot, hogy az Északamerikai Egyesült-Államokban a külföldiek jóval nagyobb mértékben helyeződnek el a városokban, mint a ben-született lakosság.

Végül Kanadában a bevándorlóknak a városokban és vidéken való elhelyezkedése a következő megoszlást mutatja:¹³

Születési hely	Összes bevándorlók		Bevándorolt férfiak		Bevándorolt nők	
	váro-sok	vidék	váro-sok	vidék	váro-sok	vidék
Összes külföldi születésűek	56·37	43·63	53·68	46·32	59·73	40·27
Nagy-Britanniai születésűek	65·30	34·70	62·65	37·35	68·32	31·68
Egyéb külföldi születésűek	45·68	54·32	43·88	56·12	48·19	51·81

Az adatokhoz hozzáfűzendő az, hogy a városokban és a vidéken való elhelyezkedés közt mutatkozó, az előbbi eredményeknél kisebb eltérést az a körülmény idézi elő, hogy

¹³ Sixth Census of Canada, 1921, Bulletin XVI., 49. old.

Kanada elsősorban mezőgazdasági állam lévén, a bevándorlók nagy részben ezen foglalkozási ágból kerülnek ki és következésképpen nagy számban a vidéken helyezkednek el, főként a nem Nagy-Britanniából való bevándorlók, mert az ipari jellegű Nagy-Britannia aránylag még a legtöbb ipari foglalkozású bevándorlót adja.

A külföldi születésűekre és a bevándorlókra vonatkozólag a most felsorakoztatott adatokból tehát végeredményben levonhatjuk azt a konklúziót, hogy nagyobb részük inkább városokban, és kisebb részük a vidéken helyeződik el. Jóval nagyobb részben találkozunk velük a városokban, mint az illető belföldi születésű lakossággal. Ez kitűnik azon adatok összehasonlításából, amelyeket fentebb a lakosságnak a városok és a vidék közti általános megoszlására, illetve utóbb a bevándorlóknak hasonló megoszlására nézve felhoztunk.

4. Ha már mostan a bevándorlóknak a városokban nagyobb mértékben való elhelyezkedésének tényéből a kriminalaetiologiai konklúziót akarjuk levonni, úgy mindenekelőtt a következőkre kell reámutatnunk.

Utaltunk arra a régi tapasztalati tényre, hogy a városokban mindenkor nagyobb a kriminalitás, mint a vidéken. A kísértések és a bűncselekmények elkövetésére való alkalmak a városokban mindenkor jóval nagyobb számban kínálóznak, mint a vidéken. Magyarázza ezt az eltérést az a társadalmi feszültség a társadalmi osztályok közt, amely a városokban nagyobb mértékben jelentkezik; ezenfelül a városokban nehezebb a létért folytatott küzdelem is. A városi életnek fokozott munkája és lázas sietsége pedig az egyénben a csábításokkal szemben való ellenállási képességet is csökkenti; a városi bércaszárnyákban való összezsúfoltság is csak növeli az emberek közti súrlódási felületet és közvetve a városi kriminalitást; a városoknak fejlettebb gazdasági élete pedig vagyon elleni bűncselekmények elkövetésére nyújt bő alkalmat, az ott felhalmozott rengeteg ingó vagyon ilyenekre magától kínálkozik. Míg a vidéken keresni kell a bűnözésre való alkalmakat, addig a városokban ezek önként kínálkoznak.

A statisztikai adatgyűjtések is arról tesznek tanúságot, hogy nemcsak a bennszülött lakosságnak, de a külföldről

származó, bevándorolt egyéneknek a kriminalitása is – utóbbiaknál még fokozottabb mértékben – nagyobb a városokban.

Franciaországban a megoszlás a városok és a vidék kriminalitása közt a következő volt:¹⁴

Időszak, illetve év	100 vádlott közt		állandó lakhely nélkül volt
	2000 léleknel nagyobb lakosságú városokban lakott	vidéken lakott	
1841—45	38	58	4
1866—70	44	49	7
1881—85	46	44	10
1886—90	45	42	13
1891—95	46	42	12
1896—1900	49	38	13
1910	56	33	11
1911	55	34	11

Az adatok a *városok* kriminalitásának erős emelkedéséről tesznek tanúságot.

Belgiumban az 1905-1909. évek átlagában 100.000 lakosra eső bűnözők száma így alakult:¹⁵

Városokban legalább 100.000 lakossal	125
„ 25.000—100.000 lakossal	124
„ 10.000— 25.000 lakossal	118
„ 10.000-nél kevesebb „	76

¹⁴ Lásd: Levasseur E. „La Population française, II kötet, Paris, 1891, 455. old.; – Compte général de l'administration de la justice criminelle pendant l'année 1900, Paris, 1902, XIX. old.; – ugyanaz 1910. évre, Paris, 1912, XII. old.; – ugyanaz 1911. évre, Paris, 1913, IX. old.

¹⁵ Jacquait, Camille, La criminalité belge 1868-1909, Louvain, 1912, 88. old.

Vagyis itt is rendkívül pregnánsan jelentkeznek a városokban lakó egyéneknek fokozottabb kriminalitása.

Svédországban még sokkal kirívóbb az aránytalanság a városok és a vidék kriminalitása közt. Az 1921-25. évek adatai e tárgyban a következők:¹⁶

É v	100.000 lakosra esett bűncselekmény			A vidék kriminalitása a városok kriminalitásának %-ában kifejezve
	a vidéken	a városokban	az egész országban	
1921	657·0	4.084·0	1.642·9	16·1
1922	584·1	3.729·2	1.501·4	15·7
1923	656·3	3.967·9	1.620·0	16·5
1924	685·9	4.066·5	1.672·3	16·9
1925	812·8	3.998·4	1.747·3	20·3

Az Északamerikai Egyesült-Államokban a rendelkezésre álló adatok szintén a városi életnek a kriminalitást erősen fokozó hatását mutatják. Ezek az 1910. évre vonatkozó adatok a következők:¹⁷

A táblázatot lásd a következő oldalon.

Az összeállítás – kevés kivétellel – arról tesz tanúságot, hogy ott, ahol a lakosság nagyobb mértékben a városokban lakik, nagyobb a kriminalitása.

A városoknak és a vidéknek a külföldiek kriminalitására való hatása még azáltal is jelentkezik, hogy a városokban sokkal több az alkalom egyes rendészeti kihágások, mint például a rendzavarások és – az Északamerikai Egyesült-Államokban – az alkoholtörvények ellen irányuló kihágások elkövetésére.

¹⁸ Brottsligheten åren 1923-1925 av statistika centralbyran, Stockholm, 1927, Résumé, VI. old.

¹⁷ *Prisoners and Juvenile Delinquents in the United States 1910*, Washington, 1918, 108. és 110. old.

Földrajzi kerület	Elkövetett bűncselekmények száma 100.000 egyénre vonatkoztatva			A városokban élőknek száma %-okban kifejezve	
	Bennszülötteknél	Külföldön születettekénél	A különbség aránya	A bennszülött fehér lakosságánál	A külföldön született fehérek lakosságánál
Eszakamerikai Egyesült államok — — — — —	371·3	746·6	2·0	44·2	72·2
New-England — — —	630·2	1.143·2	1·8	79·6	92·4
Middle Atlantic — —	487·7	716·7	1·5	66·3	83·9
East North Central —	375·9	580·4	1·5	48·4	71·4
West North Central —	296·3	550·1	1·9	31·6	39·2
South Atlantic — — —	261·0	979·8	3·8	25·6	66·0
East South Central —	209·5	325·8	1·6	17·8	66·7
West South Central —	139·0	381·6	2·7	21·6	39·2
Mountain — — — — —	545·1	1.314·7	2·4	36·0	39·7
Pacific — — — — —	578·8	844·6	1·5	55·8	61·3

Az Északamerikai Egyesült-Államok hivatalos bűnügyi statisztikája¹⁸ éppen azzal a körülménnyel, hogy az írek közül 84-7% lakik városokban, magyarázza ezeknek rendkívül magas kriminalitását; bár viszont több más nemzetiségre, például a mexikóiakra, ez az érvelés nem áll, mert annak ellenére, hogy közülük rendkívül kevesen laktak városokban, kriminalitásuk rendkívül nagy; főként talán hevesebb vérmérsékletük magyarázza ezt a jelenséget.

Továbbá ugyancsak a városi életnek a kriminalitást fokozó hatásával hozzák összefüggésbe azt a tényt, hogy a külföldi szülőktől származó fiatalokéknak a kriminalitása is jóval nagyobb. Amint reámutattunk, a bevándorlóknak nagyobb része városokban telepedik le; minthogy a városoknak rossz hatása a fiatalokékkal szemben különösen érvényesül, ezzel a ténnyel magyarázza az északamerikai hivata-

¹⁹ Prisoners and Juvenile Delinquents in the United States 1910, Washington, 1918, 128. és 138. old.

los statisztika¹⁹ a külföldi szülőktől származó fiatalokéknak magasabb bűnözési arányát, mely a fehér lakosságnál 100.000 lélekre viszonyítva a külföldi szülőktől származó fiatalokéknál 269,9, a bennszülött származásúakéknál ellenben csak 130 volt.

5. Azok, akik a bevándorlásnak a kriminalitásra gyakorolt hatásával foglalkoztak, majdnem egyetértően megállapodnak abban, hogy a városi életnek a hatása ezen a téren erősen érvényesül.

Hogy csak néhányat idézzünk, COMMONS,²⁰ GILLIN,²¹ KELSEY²² és WILLCOX²³ mind a bevándorlók magasabb kriminalitásának egyik okát abban látják, hogy a városokban nagyobb mértékben való elhelyezkedésük következtében a városi élet mint kriminálcaetiologiai hátrányos tényező, mint a kriminalitást fokozó faktor náluk erősen jelentkezik. A fiatalokéknak kriminalitását azután még csak fokozza az a tény, hogy míg a vidéken felügyeletük könnyű, addig a városokban nemcsak felügyeletük gyengül, hanem a városi élet számtalan csábításainak inkább ki vannak téve.

Téves volna azt hinni, hogy a vidék lakosságának erkölcsisége talán erősebb alapokon nyugodna. A városoknak számtalan bűnözési alkalma és bűnre való csábítása okozza azt, hogy a városi lakosság kriminalitása nagyobb. Amellett az a sok selejtes elem, amely a vidéken boldogulni már nem tud, a városokban gyülemlik össze és a kínálkozó alkalmakat bűncselekmények elkövetésére használja fel. Azután a váro-

¹⁹ Prisoners and Juvenile Delinquents in the United States 1910. Washington, 1918, 194. old.

²⁰ Commons, John R., Races and Immigrants in America, New-York, 1907, 170-171. old.

²¹ Gillin, John Lewis, Criminology and Penology, London, 1927, 71. és 200. old.

²² Kelsey, Carl, Immigration and Crime, Annals of the American Academy of Political and Social Science, 1926. évi májusi kötetben, 170. old.

²³ Facts About Immigration, Report of the Proceedings of Conferences on Immigration held in New-York City, September 24 and December 12, 1906, by the Immigration Department of the National Civic Federation, New-York, 1907, 57. old.

sokban összehasonlíthatatlanul erősebben jelentkező összecsúfoltság is sok sűrlődési felületet nyújt és bűncselekmények elkövetésére ad alkalmat.

19. §. A külföldön való születés hatása.

1. A bevándorlásnak a kriminalitásra való egyik érdekes hatása a bevándorlóknak a külföldről magukkal hozott sajátosságaikban, illetve gyermekeikben is jelentkezik.

Amerikában, főként az Északamerikai Egyesült-Államokban, ahol a problémát beható megfigyelések tárgyává tették, a bevándorlásnak ezen hatása tekintetében a vélemények felette eltérők. Míg az egyik tábor, például KELSEY,¹ HALL,² azon véleményen van, hogy a bevándorlásnak kriminalaetiologiai hatása leginkább a bevándorlók második generációjában, gyermekeikben válik érezhetővé, – addig a másik párt, például SLESZYNSKI,³ SUTHERLAND,⁴ viszont arra az eredményre jut, hogy a bevándorlók gyermekei már teljesen amerikaiak, vagyis hogy a bevándorlás e téren kriminalaetiologiai kihatással nincsen.

A probléma feletti vita nincsen még teljesen lezárva, mégis – elsősorban a távolabbálló és következőképpen objektívebb megfigyelők is, például JOHNSON,⁵ MAYR,⁶ – általában azon a véleményen vannak, hogy a bennszülöttekkel szemben a bevándorlóknak második generációja is még eltérést mutat kriminalitásában, tehát a bevándorlásnak kriminalaetiologiai hatása ezen a téren is érvényesül.

¹ Kelsey, Carl, Immigration and Crime, Annals of the American Academy of Political and Social Science, 1926 májusi kötet, 174. old.

² Hall, Prescott F. felszólalását lásd: Facts About Immigration, Report of the Proceedings of Conferences on Immigration held in New-York City, September 24 and December 12, 1906, by the Immigration Departement of the National Civic Federation, New-York, 1907, 32-33. oldal.

³ Sleszynski, Thaddeus, The Second Generation of Immigrants in the Assimilative Process, Annals of the American Academy of Political and Social Science, 1921 januári kötet, 156. old.

⁴ Sutherland, Criminology, Philadelphia, 1924, 101. old.

⁵ Johnson, A History of Emigration, London, 1913, 273. old.

⁶ Mayr, Statistik und Gesellschaftslehre, III. kötet, Tübingen, 1917, 855. old.

A tapasztalat az, hogy különbséget kell tennünk a bevándorlók saját és gyermekeik kriminalitása közt és hogy a bevándorlók kriminalitásától eltérő jellegzetességekkel bír a bevándorlók gyermekeinek, tehát a bevándorlók második generációjának a kriminalitása, mely már sok tekintetben közeledik a bennszülöttek bűnözési arányához és irányához.

A megtárgyalandó problémákat ketté kell választanunk és külön kell foglalkoznunk a külföldi születésű bevándorlók kriminalitásával, külön a külföldi származású bevándorlók gyermekeinek bűnözésével.

A bevándorlók gyermekei kriminalitásának megtárgyalásánál közelálló kérdés az átöröklés problémája; már most jelezzük azonban, hogy az átöröklés problémájára kitérni nem óhajtok főként azért, mert az átöröklés kérdéseit megközelítőleg sem látjuk eldöntve és mert e téren a tudományosan megalapozott megoldások teljesen hiányoznak.

2. Első feladatunk tehát az lesz, hogy a bevándorlók külföldi születéséből eredő sajátosságok kihatását tárgyaljuk meg.

A külföldi származásnak a bevándorlók kriminalitására gyakorolt hatása tekintetében, úgy mint a bevándorlás kriminaletiológiai hatására általában, főként az Északamerikai Egyesült-Államokban történtek adatgyűjtések. A legutóbbi évtizedekben ilyen adatgyűjtéseket 1890, 1904, 1910 és 1923 «vekben végeztek.

Az 1890. évi adatgyűjtések e tekintetben azokról a tapasztalatokról számolnak be, amelyek a külföldi születésűek és bennszülöttek kriminalitásának következő százalékos megoszlását és egymástól való eltérését mutatják be:⁷

A táblázatot lásd a következő oldalon.

Míg a fehér külföldi születésűeknek részesedése az elítéltek közt 19-35% volt, addig az összlakosságban való részesedésük jóval kisebb, csak 14.1 % volt; ezzel szemben az országban

⁷ Report on Crime, Pauperism and Benevolence in the United States at the Eleventh Census: 1890, I. rész: Analysis, Washington, 1896, 142. old. – A lakosság megoszlására vonatkozó adatokat lásd: Abstract of the Fourteenth Census of the United States 1920, Washington, 1923, 95-97. old.

	Összesen	Fehér bőrűek								Színesek					
		benszülöttek								Összesen	Négerek	Kínaiak	Japánok	Indiánok	
		Fehér bőrűek: Összesen	Összesen	Benszülött szülőkől	Atyáknak egy szülője benszülött	Külföldi szülőkől	Akiknek egyik vagy mindkét szülője is- meretlen származású	Külföldi születésűek	Ismeretlen születésűek						
I. Elítéltek.															
Mindkét nembeliek	100·0	69·61	49·16	25·55	3·50	15·31	4·80	19·35	1·10	30·39	29·49	0·49	0·02	0·35	
Férfiak	100·0	69·67	50·26	26·48	3·59	15·50	4·69	18·27	1·14	30·33	29·38	0·53	0·02	0·40	
Nők	100·0	68·95	36·15	14·62	2·37	13·04	6·12	32·21	0·59	31·05	30·79	0·01	0·01	0·24	
II. Össz- lakosság.	100·0	87·5	73·4	55·0	5·4	13·0	—	14·1	—	12·5	11·9	0·2	—	0·4	

született fehéreknek a kriminalitásban való részesedése csak 49I6% volt, jóval kevesebb, mint az összlakosságban elfoglalt részük, amely 73*4% volt.

A különféle államterületekről az Északamerikai Egyesült-Államokba érkező bevándorlóknak egymástól eltérő 1890, évi kriminalitását pedig a következő adatok tükröztetik vissza:⁸

A táblázatot lásd a következő oldalon.

A legmagasabb bűnözési arányt a görögök és mexikóiak mutatták; születési országuknak primitívebb viszonyai új hazájukban, kivándorlásuk után is éreztették hatásukat.

Jóval gazdagabbak azok az adatok, amelyek az Észak-amerikai Egyesült-Államokban az 1904. évi adatgyűjtés eredményeként jelentkeznek. Ezek szintén nemcsak a külföldi születésűeknek általában eltérő kriminalitását mutatják ki, hanem emellett a különféle országokból jövő bevándorlóknak egymástól eltérő kriminalitását is illusztrálják.

⁸ Report on Crime, Pauperism and Benevolence in the United States at the Eleventh Census: 1890, Part. I.: Analysis, Washington, 1896, 145. old.

Születési ország	1,000.000 lélekre esett elítélt
Kanada	1.626
Mexiko	7.900
Anglia	2.114
Skócia	1.978
Wales	889
Irország	2.971
Ausztria	1.404
Belgium	1.149
Dánia	853
Franciaország	2.468
Németország	1.065
Görögország	8.524
Németalföld	746

A külföldi és belföldi származásúak eltérő kriminalitását általánosságban a következő adatok mutatják be:⁹

Faj és származás	Az 1904 évben szabadságvesztés-büntetésre elítéltek százalékos megoszlása			A lakosság százalékos megoszlása az 1900 és 1910 évi népszámlálások köreparányosában
	Összesen	Férfiak	Nők	
Fehér bőrűek	83·6	84·1	78·2	88·4
A belföldön születettek .	58·0	59·4	44·0	75·8
A belföldön született szülöktől származók . .	34·7	35·6	25·3	57·6
Külföldi szülöktől származók	16·3	16·6	13·6	12·5
Vegyes származású szülöktől származók . . .	3·8	3·8	3·4	5·7
Ismeretlen származásúak	3·2	3·3	1·7	—
Külföldi születésűek . . .	23·4	22·4	33·6	12·6
Ismeretlen születésűek .	2·1	2·3	0·6	—
Színesek	16·4	15·9	21·8	11·6
Néger	15·8	15·3	21·3	11·2
Mongolok	0·1	0·1	—	0·1
Indiánok	0·5	0·5	0·5	0·3

⁹ Prisoners and Juvenile Delinquents in Institutions 1904, Washington, 1907, 38. old. – A lakosság megoszlására vonatkozó adatokat

Itt is az országban születettek a kriminalitásból jóval kisebb részt vesznek ki, mint amilyen a lakosságban elfoglalt részük és viszont a külföldi születésűeknek a lakosságban való részesedése jóval kisebb, mint kriminalitásuk.

A bennszülött és külföldi születésűek kriminalitásának a súlyosabb bűncselekmények közti megoszlásáról pedig a következő adatok tájékoztatnak bennünket:¹⁰

Szár- mazás	Az 1904 évben szabadságvesztésbüntetésre elítéltek és ismert helyen születettek százalékos megoszlása			A 19. éven feldűlő fehér lakosság- nak megoszlása az 1900 évben
	Összes bűn- cselekmények	Súlyosabb bűn- cselekmények	Enyhébb bűn- cselekmények	
Benszülöttek	71.2 %	78.3 %	69.9 %	78.1 %
Külföldön születettek	28.8 %	21.7 %	30.1 %	21.9 %
Összesen	100.0 %	100.0 %	100.0 %	100.0 %

A különféle külföldi területekről származóknak egymásközt eltérő bűnözési arányát a következő két táblázat tünteti fel¹¹ és ad alkalmat további következtetésekre.

A táblázatot lásd a következő oldalon.

Az adatok arról tesznek tanúságot, hogy a lakosságban való részesedésük százalékánál jóval nagyobb részt vesznek ki a bűnözésből az osztrákok, olaszok, mexikóiak, lengyelek és oroszok. A régi haza és az új tartózkodási hely eltérő berendezései emellett kulturális, de főként talán vérmérsékleti tényezők éreztetik e téren hatásukat.

Bár kevesebb államterület szülöttjeire, de az egyes bűncselekményi csoportokra nézve mutatja be ezeket az eltéré-

lásd: Abstract of the Fourteenth Census of the United States 1920, Washington, 1923, 95-97. old.

¹⁰ Prisoners and Juvenile Delinquents in Institutions 1904, Washington, 1907, 40. old.

¹¹ Prisoners and Juvenile Delinquents in Institutions 1904, Washington, 1907, 44. old.

Származási ország	A külföldi születésűek megoszlása	
	A súlyosabb bűncselekmények miatt 1904-ben elítélt fehér lakosság közt	Összalakosság: 1900.
Ausztria	5·0	2·7
Kanada	12·0	11·4
Dánia	0·9	1·5
Anglia és Wales	7·9	9·0
Franciaország	1·5	1·0
Németország	16·1	25·8
Magyarország	1·5	1·4
Irország	10·7	15·6
Olaszország	14·4	4·7
Mexiko	4·4	1·0
Norvégia	1·7	3·3
Lengyelország	4·5	3·7
Oroszország	6·5	4·1
Skócia	2·4	2·3
Svédország	2·4	5·5
Svájc	0·6	1·1
Egyéb országok	7·4	5·9
Összesen:	100·0	100·0

seket a következő táblázat,¹² amely az Északamerikai Egyesült Államokban az 1904. évben elítéltekre vonatkozik.

A táblázatot lásd a következő oldalon.

Az egyes bűncselekményi csoportokat véve figyelembe, mindenekelőtt azt látjuk, hogy a vagyon elleni bűncselekményeket kivéve, minden más csoportban a külföldön születettek kriminalitása az átlagon felül mozog; hogy a vagyon elleni bűncselekményekből az átlagnál valamivel kisebb részt vesznek csak ki, ezt magyarázza az a tény, hogy a bevándorlóknak a gazdasági életbe való bekapcsolódása és az abban való részvételük csak hosszabb idő múlva következik be,

¹² Prisoners and Juvenile Delinquents in Institutions 1904. Washington, 1907, 45. old.

		F e h é r e k															
		Külföldön születettek															
		Születési ország															
		Osszesen	Osszesen	Benzilítettek	Osszesen	Ausztria	Kanada	Anglia és Wales	Németország	Irország	Olaszország	Mexiko	Lengyelország	Oroszország	Skócia	Svédország	Egyéb országok
Súlyosabb büncselekmények miatt elítéltek																	
Társadalom elleni büncselekmények	12•1	14•8	14•5	15•5	11•4	14•9	14•4	14•4	26•9	12•6	15•8	15•1	12•3	11•0	14•0	16•3	6•2
Szemérem elleni büncselekmények	4•2	4•9	4•8	5•2	5•2	9•3	6•4	4•1	3•4	3•3	2•7	8•1	3•3	2•0	5•0	7•0	2•6
Közrendészeti büncselekmények	7•9	9•9	9•7	10•3	6•2	5•7	8•0	10•4	23•5	9•3	13•1	7•0	8•9	9•0	9•0	9•3	3•5
Személy elleni büncselekmények	28•1	23•1	21•5	29•0	39•8	20•4	15•3	20•5	22•2	57•1	27•9	35•5	19•7	23•0	24•0	30•6	38•9
Vagyon elleni büncselekmények	58•9	61•2	63•1	54•8	47•9	63•4	69•7	64•5	49•3	30•1	56•3	48•9	66•5	65•0	62•0	52•4	53•9
Egyéb, nem osztályozott büncselekmény	0•9	0•9	0•9	0•8	0•9	0•8	0•6	0•6	1•8	0•2	—	0•5	1•5	1•0	—	0•7	1•1
Enyhébb büncselekmények miatt elítéltek																	
Társadalom elleni büncselekmények	74•1	77•2	75•3	81•1	69•2	79•9	85•6	76•5	90•7	54•0	62•5	57•6	62•4	86•9	80•0	73•2	53•3
Szemérem elleni büncselekmények	2•3	2•1	2•3	1•7	1•8	2•6	2•0	1•4	1•2	1•8	0•3	2•9	2•3	1•3	1•4	2•6	3•6
Közrendészeti büncselekmények	71•8	75•5	73•0	79•4	67•4	77•3	83•6	75•1	89•5	52•2	62•1	54•7	60•1	85•6	78•6	70•6	49•7
Személy elleni büncselekmények	6•4	5•3	5•1	6•2	12•2	4•7	3•6	6•7	2•8	22•6	8•6	16•3	13•0	4•2	5•1	10•0	13•5
Vagyon elleni büncselekmények	18•0	16•2	18•2	11•9	17•1	14•8	10•3	16•0	6•0	22•5	26•9	24•6	23•4	8•3	14•0	15•3	29•9
Egyéb, nem osztályozott büncselekmény	1•5	1•3	1•5	0•7	1•5	0•6	0•6	0•9	0•4	1•0	2•0	1•4	1•2	0•6	1•0	1•4	3•4

következésképpen náluk részben elesnek az ezzel kapcsolatosan elkövethető büncselekmények is. Az egyes büncselekményi csoportok között a társadalomellenes büncselekményeknél az átlagot jóval meghaladja az irek, az angolok és walesiek és skótok kriminalitása, — a szemérem elleni büncselekményeket illetően pedig a kanadaiak bűnözése, — a személy elleni büncselekményeket illetőleg az olaszok, lengyelek,

osztrákok és oroszok bűnözése, – a vagyon elleni bűncselekményeknél pedig főként a mexikóiak, lengyelek és oroszok kriminalitása haladja meg az átlagot; amely jelenséget a vagyon elleni bűncselekményeknél főként gazdasági tényezők, a személy elleni deliktumoknál vérmérsékleti és műveltségi, végül a többi csoportnál pedig műveltségi tényezők és az a körülmény magyaráz, hogy az illetők fegyelmezetlenebbek; ezen körülmények hatása a külföldi származás folyamánát képezi.

Az Északamerikai Egyesült-Államokban végzett másik adatgyűjtés az 1910. évre vonatkozik. Az adatokat kétféle módon csoportosították,¹³ az első táblázat a belföldön, illetve a külföldön születetteknek egymástól való elkülönítésből indul ki, a második táblázat pedig ezt a csoportosítást még továbbfejleszti annyiban, hogy még a fehér és színes lakosság kriminalitását is elkülöníti.

	Fehér szabadságvesztésre ítélték és fiatalok büntettek				A fehér összlakosságának százalékos megoszlása 1910-ben
	1910 január 1-én számolva		Évközben elítélve		
	Abszolút szám	Százalékos megoszlás	Abszolút szám	Százalékos megoszlás	
Az országban születettek	71.841	76.6	253.929	66.5	83.7
Külföldön születettek .	20.970	22.3	99.639	26.1	16.3
Akiknél a születési hely ismeretlen . .	1.030	1.1	28.484	7.5	—
Összesen: . .	93.841	100.0	382.052	100.0	100.0

Az elítéltek közt elég sok olyan fordul elő, akinek születési helye ismeretlen; ezt a körülményt talán az elítélteknek az a törekvése magyarázza, hogy a külföldiek származásukat

¹³ Prisoners and Juvenile Delinquents in the United States 1910, Washington, 1918, 106. old. Ennek a táblázatnak a százalékos megoszlásra vonatkozó adatai eltérnek a fentebb a 47. oldalon közreadott hasontárgyú táblázattól, mert az utóbbinál az ismeretlen helyen született büntettek teljesen figyelmen kívül hagyattak, ellenben a most itt leközölt táblázaton az ismeretlen helyen születettek a büntettek közt szerepelnek, 1030, illetve 1.1%-kal; viszont a lakosságban az ő számuk a hivatalos statisztikában az országban születettekhez adatott hozzá és így ott kiestek. Lásd erre az e jegyzetben idézett kiadmány 106. oldalát, a 103. és 104. sz. táblázatnál levő jegyzetet!

lehetőleg titkolni törekednek, nehogy külföldi származásuk kitűnven, elítéltetésük miatt az országból való eltávolításnak tegyék ki magukat; tehát ez a csoport, vagy legalább is annak tetemes része bizvást a külföldön születettekhez számítható hozzá; így a külföldi születésűeknek kriminalitása a valóságban nagyobb, mint amint ezt a számadatok feltűntetik.

A másik táblázat¹⁴ a következő megállapításokról nyújt tájékoztatást:

Faj, illetve születési ország	Az 1910. évben 100.000 lélekre esett szabadságvesztésbüntetésre elítélt és fiatalkorú büntettes az egyes kategóriákban		Százalékos megoszlása		
	Január 1-én számolt büntette-sekből	Az évközben elítélt büntette-sekből	az összlakosság-nak 1910. évben	a szabadságvesztésbüntetésre elítélteknek és fiatalkorú büntetteknek 1910. évben	
				Január 1-én számolt büntette-sekből	Az évközben elítélt büntette-sekből
Osszes lakosságnál . .	148·4	537·0	100·0	100·0	100·0
Fehérbőrű lakosságnál	114·8	467·4	88·9	68·8	77·3
Az országban született fehérbőrű lakosságnál	105·1	371·3	74·4	52·6	51·4
A külföldön született fehérbőrű lakosságnál	157·1	746·6	14·5	15·4	20·2
Akiknek a születési helye ismeretlen volt	—	—	—	0·8	5·8
Négereknél	424·6	1.101·7	10·7	30·6	21·9
Egyéb színeseknél . .	218·6	876·0	0·4	0·7	0·7

Ezekből az adatokból is kitűnik, hogy az országban születettek kriminalitása jóval alatta marad annak, amit a külföldről származók mutatnak fel.

Egy másik, részletesebb kimutatás ad számot a külföldön született fehérbőrű szabadságvesztésbüntetésre elítéltek és fiatalkorú bűntevőknek 1910. évi kriminalitásáról, azt származási ország és fontosabb bűncselekmények szerint elkülönítve; a számadatok mindenütt 100.000 lélek kriminalitására vonatkoznak.¹⁵

¹⁴ Prisoners and Juvenile Delinquents in the United States 1910, Washington, 1918, 106. old. Lásd a százalékos megoszlásban való számítási eltérésekre a 149. old. jegyzetét!

¹⁵ Prisoners and Juvenile Delinquents in the United States 1910, Washington, 1918, 131. old. A belföldön születettek kriminalitására vonatkozó adatokat lásd ugyanott 112. old.

A mutatkozó különbségek kétségtelenül a bevándorlók nemzeti vonásainak és viszonyaiknak következményét képezik, viszont téves volna arra a következtetésre jutni, hogy egyes nemzetek képviselőinek nagyobb kriminalitásából az illetők erősebb bűnözési tendenciájára lehetne teljes határozottsággal következtetni; számtalan személyi körülmény és tulajdonság, valamint környezeti körülmény egymástól nehezen elválasztható hatása jelentkezik együttesen. A lényegesebb eltérések közül reámutatunk arra, hogy az ember élete és testi épsége ellen irányuló deliktumoknál – hevesebb vérmérsékletüknek következményeképpen – főként az olaszok és mexikóiak fokozottabb bűnözése tűnik ki, azután a közrendészeti deliktumok (botrányt okozó magaviselet) terén ugyancsak a mexikóiak nagyobb bűnözését látjuk, amit talán fegyvelmeztlenségük magyaráz.

Az Északamerikai Egyesült-Államokban végzett harmadik fontosabb ilyen tárgyú, 1923. évi adatgyűjtés eredményeit általánosságban fentebb¹⁶ már ismertettük. Ezeket az adatokat kiegészítjük a következőkkel, amelyek az 1923. január 1. napjától június 30. napjáig a fehérbőrű bevándorlók által elkövetett bűncselekményekre vonatkoznak és azokat – mindig a megfelelő kategória – 100.000 egyénére viszonyítva mutatják be.¹⁷

A táblázatot lásd a következő oldalon.

A külföldön születettek magasabb kriminalitása itt is a legtöbb bűncselekménynél megállapítható, éppen csak néhány vagyoni elleni deliktumoknál marad az csekély mértékkel az országos átlagon alul, amit magyaráznak azok a világháborúval kapcsolatos körülmények és tényezők, amelyekre fentebb¹⁸ már reámutattunk.

A külföldi származású, bevándorolt egyéneknek a belöldiekétől eltérő kriminalitásánál tapasztalati tény, amire az Északamerikai Egyesült-Államok 1904. évi hivatalos

¹⁶ Lásd 48. old.

¹⁷ Prisoners 1923, Washington, 1926, 100. old.; az összlakosságra vonatkozó adatokra lásd ugyanezen kiadmány 43. oldalát!

¹⁸ Lásd 48-49. old.

Külföldi születésűek születési országa

Bűncselekmény.	Külföldi születésűek születési országa														Összesen			
	Ausztria	Kanada	Anglia és Wales	Finnország	Németország	Csehszlovákia	Magyarország	Irország	Olaszország	Mexiko	Norvégia	Lengyelország	Csehszlovákia	Svédország		Egyéb országok	Összesen lakosság	
Összes bűncselekmények	226·5	317·7	154·4	106·7	697·5	79·8	296·1	228·0	405·8	201·8	612·9	293·2	274·8	232·1	233·3	287·6	137·8	1468
Emberölés	1·9	2·4	0·6	0·5	2·0	0·5	8·0	1·3	0·7	6·0	6·3	—	1·4	1·1	0·8	0·5	2·0	1·8
Egyén elleni erőszak	1·3	1·0	1·5	0·8	—	0·8	2·8	2·3	0·3	2·2	5·0	0·8	1·7	0·6	0·4	0·5	1·3	1·0
Tettesleges bántalmazás	7·7	16·3	2·3	2·0	7·3	2·3	12·5	8·1	3·7	14·6	19·9	2·7	17·2	7·7	3·1	2·1	5·9	5·4
Rablás	1·1	1·7	0·5	1·1	1·3	0·4	2·8	0·5	0·7	1·7	4·4	0·5	0·8	1·4	2·4	0·8	1·0	1·6
Betöréses lopás	3·2	3·6	3·2	1·9	0·7	2·1	2·8	1·8	1·3	3·5	19·9	1·1	3·4	2·8	3·5	1·3	2·9	3·9
Lopás	10·5	11·3	8·1	5·7	15·4	5·2	18·2	6·8	8·5	9·1	67·9	5·5	10·2	10·6	5·9	4·8	9·8	11·7
Gyógyszertári szabályok elleni bűncselekmények	3·6	2·3	2·7	1·7	—	0·6	19·3	0·3	0·7	7·1	36·2	0·5	0·1	2·8	0·4	0·2	3·0	3·1
Alkoholtilalmi törvények elleni deliktumok	30·8	66·5	14·7	5·3	50·1	13·6	62·5	42·0	7·5	51·5	72·7	17·6	52·5	35·1	9·8	16·1	28·4	166
Prostitúció és szemérem elleni bűncselekmények	1·3	1·6	1·8	0·8	—	0·3	2·8	0·5	1·8	1·3	5·0	0·8	1·1	1·6	1·2	1·0	0·8	2·2
Iszákosság	74·3	90·5	70·7	39·9	489·2	17·2	14·2	42·5	243·7	12·9	110·6	193·2	77·1	44·2	123·0	177·0	23·1	383
Botrányt okozó magaviselet	36·7	26·2	14·6	20·2	52·7	17·9	38·6	80·3	91·2	23·7	35·3	37·9	63·5	40·3	44·4	50·7	22·9	22·3

bűnügyi statisztikája is reámutat,¹⁹ az, hogy a külföldiek magasabb kriminalitása inkább a kisebb jelentőségű deliktumok terén jelentkezik.

Sajnos, más államban a külföldi származásnak a kriminalitás terén való hatására nézve alig gyűjtöttek adatokat. Az Északamerikai Egyesült-Államokban élő sok millió külföldi születésű és a bevándorlás problémájának nagy jelentősége tette ott aktuálissá és égetővé a problémát.

Annak a jelenségnek, hogy a külföldi származás a bevándorlóknak kriminalitására hatást gyakorol, főokát abban kell keresnünk, hogy hiányzik náluk az összetartozandóság érzete. A közös származás, az ugyanolyan viszonyok közt való nevelkedés, a közös hazának a hiánya a jogi életben, tehát a kriminalitás terén is érezteti következményeit.

3. A külföldi származással összefüggő másik probléma az, hogy ennek hatása mennyiben válik érezhetővé a második generációban, milyen kriminlaetiologiai hatást gyakorol a külföldi szülőktől való származás.

A jelen szakaszban – egyéb adatokkal összefüggésben – már reámutattunk néhány olyan statisztikai megállapításra, amely a külföldi származásnak, a külföldi szülőktől való leszármazásnak kriminalaetiologiai hátrányos befolyását illusztrálja. Ezeket a megállapításokat a következő adatok egészítik ki.

Ezen a téren is az Északamerikai Egyesült-Államokban találunk statisztikai adatgyűjtéseket, főként az 1904. és 1910. évekből.

Már eleve reámutattunk arra a tapasztalati tényre, hogy a második generáció eltérő, nagyobb kriminalitása főként a fiataloknál, a külföldi származású szülőktől belföldön született fiataloknál észlelhető, amint ez az 1910. évből való adatokból tűnik ki különösen.

Az 1904. évi adatgyűjtés főeredményét a következő táblázat mutatja be,²⁰ amely ama a belföldön született fehér elítéltekre vonatkozik, akiknek szülei ismert helyen születtek.

¹⁹ Prisoners and Juvenile Delinquents in Institutions 1904, Washington, 1907, 44. old.

²⁰ Prisoners and Juvenile Delinquents in Institutions 1904, Washington, 1907, 41. old.

	Százaléka azoknak, akiknek szülei			Összesen	Százaléka azoknak, a fehérek, belföldön született lakosoknak, akiknek szülei külföldön születtek: 1900.
	belföldön születettek	külföldön születettek	körül az egyik belföldön, a másik külföldön született		
Az összes elítéltek közt	63.3	29.8	6.9	100.0	18.8
A súlyosabb bűncselekményekre elítéltek közt	68.9	22.0	9.1	100.0	—
Az enyhébb bűncselekményekre elítéltek közt	62.1	31.5	6.4	100.0	—

Ezek az adatok azt mutatják, hogy míg az összlakosságban a külföldi születésűek százaléka csak 18,8, addig a bűntevők közt azoknak a százaléka, akiknek szülei külföldi születésűek, összesen (29,8 és 6,9) 36,7, vagyis majdnem kétszerese. A külföldi származású szülőktől származók tehát nagyobb arányban vannak képviselve a bűntevők közt, mint az összlakosságban. Egyes részállamokra vonatkozó adatok nagyobb eltéréseket mutatnak. Például Massachusetts államban 1920-ban míg 100.000 a belföldön született és ugyanilyen szülőktől származó fehér egyénre 120, – 100.000 a belföldön született és belföldi és külföldi születésű vagy kizárólagosan külföldi születésű szülőktől származó fehér egyénre 226, addig 100.000 külföldi születésű fehér egyénre 143 elítélés esett²¹ és másutt is a külföldi szülőktől származók kriminalitása általában a lakosságban elfoglalt részüket meghaladta, így különösen a déli központi és az Atlanti-Oceán melletti északi fekvésű államokban (South Central és North Atlantic division).²²

Az 1910. évi hasonló tárgyú adatok közül különösen figyelemreméltó az, amely a fiatalok bűntettesek kriminalitására vonatkozik²³ és a külföldi származású szülőktől származó fehér

²¹ Sutherland, *Criminology*, Philadelphia, 1924, 100. old.

²² Prisoners and Juvenile Delinquents in Institutions 1904, Washington, 1907, 42. old.

²³ Prisoners and Juvenile Delinquents in the United States 1910, Washington, 1918, 191. old.

10-17 éves és az országban született fiatalokúaknak magasabb kriminalitását mutatja be.

Szárma z á s	100.000 hasonló egyénre esett fiatalokú bűntevő
Az országban született fiatalokúaknál általában	130·0
Azoknál az országban született fiatalokúaknál, akik belföldön született szülőktől származnak	99·8
Azoknál az országban született fiatalokúaknál, akik külföldön született — vagy részben külföldön és részben belföldön született szülőktől származnak . .	153·3

Az összes bűntevőkre, úgy a fiatalokú, valamint a felnőtt, fehérbőrű, az országban született büntetésekre nézve 1910-ben gyűjtött adatok pedig a következő eredményt mutatják:²⁴

Származás	A belföldön született fehér, felnőtt és fiatalokú bűntevők 1910. évben				Az országban született fehér lakosságnak százalékos megoszlása 1910-ben
	Abszolút száma	Százalékos megoszlása	Azokat illetően, akiknek származása ismeretlen	100.000 hasonló egyénre esett	
Összesen	253.929	100·0	—	371·3	100·0
Akiknek származása ismeretes, összesen .	215.244	84·8	100·0	—	—
Akiknek szülei belföldön születtek . .	142.489	56·1	66·2	287·9	72·4
Akiknek szülei közül mindkettő vagy az egyik külföldön született	72.755	28·7	33·8	385·0	27·6
Akik szüleinek származása ismeretlen . . .	38.685	15·2	—	—	—

Míg a belföldön született fehér lakosságnak 27.6%-a származott legalább részben külföldi szülőktől, addig az ugyan-

²⁴ Prisoners and Juvenile Delinquents in Institutions 1904, Washington, 1907, 137. old.

ilyen származásúaknak a része a bűntevők sorában 33.8%. És ha a 100.000 egyénre eső felnőtt és fiatal korú büntetettek márnát (99.8: 153, illetve 287.9: 385.0) nézzük, úgy a külföldi szülőktől származó egyéneknek nagyobb kriminalitása még jobban kitűnik.

Még azok az északamerikai kriminaletológusok, mint például SUTHERLAND,²⁵ akik cáfolni igyekeznek a bevándorlóknak fokozottabb bűnözését, kénytelenek elismerni, hogy a bevándorlóktól származó egyének általában gyakrabban követnek el bűncselekményeket és ugyancsak a bevándorlók leszármazottjainak magasabb kriminalitását vitatja COMMONS²⁶ is.

4. A külföldi származás kriminaletológiai befolyásánál erősen jelentkezik a bevándorlási állam lakosságának és viszonyainak asszimiláló hatása; a második generáció kriminalitásának megfigyelésénél pedig szemünkbe ötlük még az egyes bevándorló fajok asszimiláló képessége is.

Ennek egyik ilyen következményére mutat rá az Észak-amerikai Egyesült-Államokban a bevándorlás kérdésének tanulmányozására kiküldött bizottság (Immigration Commission²⁷) is, amidőn utal arra,²⁸ hogy a második generáció kriminalitása már jobban hasonlít az országban született lakosoknak bűnözése irányához, mint maguknak a bevándorlottaknak a kriminalitása.

20. §. Az idegen állampolgárság, az eltérő jogi berendezések és intézmények és társadalmi nézetek, valamint a népszokásoknak a hatása.

1. Az idegen állampolgárságnak a kriminalitásra való hatását megfigyelni nehéz vállalkozás főként azért, mert az elítéltek nem szívesen vallják be idegen állampolgárságukat, félvén, hogy ennek következménye az országból való kiutasításuk lesz.

²⁵ Sutherland, *Criminology*, Philadelphia, 1924, 100. old.

²⁶ Commons, John, R., *Races and Immigrants in America*, New-York, 1907, 169. old.

²⁷ Lásd erre a bizottságra fentebb a 64. oldalt.

²⁸ *Reports of the Immigration Commission*, 36. köt., Washington, 1911, 14. old.

Ennek folyamánya gyakori esetben az, hogy az elítéltek sorában sok olyan szerepel, akinek az állampolgárságát nem sikerült megállapítani.¹

Az egyik ilyen tárgyú adatgyűjtéssel Németországban találkozunk; ott az 1891-ben elítélt külföldi honosokra nézve gyűjtöttek adatokat és ezeket az 1890. december 1-ső napján számlált külföldiekre vonatkoztatták; az adatgyűjtés eredménye a következő volt:²

Bűncselekmények.	Összesen	Honos s á g u k																			
		Belgium	Dánia	Franciaország	Csehszlovákia	Nagy-Britannia	Olaszország	Luxemburg	Németalföld	Norvégia	Ausztria-Magyarország	Oroszország	Svédország	Svájc	Spanyolország	Egyéb európai országok	Északamerikai Egyesült Államok	Egyéb amerikai államok	Ázsia	Afrika	Ausztrália
Allam, körend és vallás elleni bűncselekmények	734	10	41	11	2	18	34	10	68	16	381	63	37	31	—	3	6	1	—	1	1
Személy elleni bűncselekmények	1.198	20	43	30	—	10	82	16	149	4	564	103	48	99	—	3	15	8	3	1	—
Vagyon elleni bűncselekmények	2.722	37	89	42	—	32	108	46	206	121	1.517	323	93	164	—	11	30	10	1	—	1
Hivatali bűncselekmények	21	2	—	—	—	1	1	—	1	—	8	1	3	1	—	—	3	—	—	—	—
Összesen	4.675	69	173	83	2	61	225	72	424	322	2.470	490	181	295	—	17	54	19	4	2	2
		108	94	48	4	2	85	4	1	14	5	6	4	11	4	15	7	2	3	1	2
																9	8	3	9	7	5

Az adatok kiegészítendőek azzal, hogy ugyanakkor 1000 német honosra 8 bűntevő, tehát 2-8-del kevesebb esett,³ mint a külföldi honosokra általában. Sajnos ezeknek az adatoknak értékét meglehetősen leszállítja az a körülmény, hogy aránylag alacsonyok és így tehát a nagy számok törvénye nem igen tud érvényesülni.

¹ Az Északamerikai Egyesült-Államok 1904. évi hivatalos bűnügyi statisztikája (Prisoners and Juvenile Delinquents in Institutions 1904, Washington, 1907, 47. old.) maga is megállapítja, hogy kénytelen ezzel a nehézséggel küzdeni.

² Deutsche Kriminalstatistik für das Jahr 1891, Berlin, 1894, II. 22. old.

³ Deutsche Kriminalstatistik für das Jahr, 1891, Berlin, 1894, II. 53. old.

1911. évre vonatkozólag pedig Németországban a következő adatgyűjtéssel⁴ találkozunk:

Állampolgárság	A Németországban 1910 dec. 1-én számlált külföldiek száma	Az 1911-ben elítelt külföldieknek száma	1000 külföldre esett elítelt
Külföldiek általában	1,259.873	16.438	13·0
Oroszok	137.697	3.000	21·8
Olaszok (kolóniákkal együtt)	104.204	1.457	14·0
Oszták-magyarok	667.159	8.798	13·3
Franciák (kolóniákkal együtt)	19.140	224	11·7
Svájciak	68.257	708	10·4
Belgák	13.455	123	9·1
Németalföldiek (kolóniákkal együtt)	144.175	1.304	9·0
Luxemburgiak	14.356	127	8·8
Svédek	9.675	80	8·3
Nagy-britanniaiak (kolóniákkal együtt)	18.319	117	6·4
Dánok (kolóniákkal együtt)	26.233	167	6·4
Norvégek	3.334	17	5·1
Északamerikai Egyesült-Államok polgárai	17.599	66	3·8
Német honosok	63,666,120	530.630	8·3

Svájcban az 1909-1911. években, ha a kantonbeli származású polgárok kriminalitását 100-nak vesszük, úgy az egyes kantonokban élő más kantonbelieknek kriminalitása 208,5, ellenben a külföldi honosoknak kriminalitása 312 volt. Ez az egyes kantonokban észlelt aránynak hozzávetőleges átlaga; kirívó eltérést Tessin kantonban találunk, ahol a más kantonokból való svájci állampolgároknak kriminalitása 409*9, a külföldieknek kriminalitása pedig 545,1 volt; ezenkívül még Graubünden, Schaffhausen és Neuburg kantonban Tolt az átlagnál jóval magasabb a külföldi honosoknak a kriminalitása.⁵

Az Északamerikai Egyesült-Államokban 1904-ben gyűjtött hasonló tárgyú adatok a következők;⁶ ezek az adatok

⁴ Kriminalstatistik für das Jahr 1911, Berlin, 1913, II. 53. old.

⁵ Schweizerische Kriminalstatistik von 1909 bis 1911, Bern, 1917, 7. old.

⁶ Prisoners and Juvenile Delinquents in Institutions 1904, Washington, 1907, 47. old. – Az összalakosságra vonatkozó adatokat lásd:

kizárólagosan a *külföldi születésű* férfi bűntettesekre vonatkoznak.

Állampolgárság	Bűnözők száma 1904-ben			Össztlakos- ságban 1900-ban
	Összesen	Súlyosabb cselekmé- nyek elkövetői	Enyhébb cselekmé- nyek elkövetői	
Ö s s z e s e n				
Külföldi	36·5	52·0	34·1	—
Amerikai állampolgárságot szerzett	43·2	28·9	45·4	—
Akik az amerikai állampol- gárság megszerzésére irá- nyuló eljárást megindítot- ták	2·7	3·8	2·5	—
Megállapítást nem nyert . . .	17·6	15·3	18·0	—
21 é v e n a l u l i a k				
Külföldi	64·6	70·9	61·9	—
Amerikai állampolgárságot szerzett	5·1	6·3	4·6	—
Akik az amerikai állampol- gárság megszerzésére irá- nyuló eljárást megindítot- ták	0·8	0·6	0·9	—
Megállapítást nem nyert . . .	29·5	22·2	32·7	—
21 é v e s e k é s i d ő s e b b e k				
Külföldi	34·4	48·4	32·5	20·0
Amerikai állampolgárságot szerzett	46·1	33·2	47·8	56·9
Akik az amerikai állampol- gárság megszerzésére irá- nyuló eljárást megindítot- ták	2·8	4·4	2·6	8·2
Megállapítást nem nyert . . .	16·7	14·0	17·1	14·9

Az 1923. évre vonatkozó hasonló adatok pedig a következők:⁷

Abstract of the Fourteenth Census of the United States 1920, Washing-
ton, 1923, 337. old.; az itt levő megjegyzés szerint a táblázatban hiányzó
adatok nem állnak rendelkezésre.

⁷ Prisoners 1923, Washington, 1926, 106. old.

Állampolgárság	Külföldi születésű fehér szabadságvesztésre elítéltek (1923. január 1—június 30.) százalékos megoszlása		Külföldi születésű fehér összlakosság százalékos megoszlása 1920-ban
	Börtönök és reformatorik	Javító intézetek	
M i n d k é t n e m b e l i e k			
Külföldi	50·8	29·7	40·4
Akik az amerikai állampolgárság megszerzésére irányuló eljárást megindították	18·3	28·5	9·4
Amerikai állampolgárságot szerzett	30·9	41·8	50·2
Összesen: . . .	100·0	100·0	100·0
F é r f i a k			
Külföldi	51·1	29·6	35·9
Akik az amerikai állampolgárság megszerzésére irányuló eljárást megindították	18·8	30·9	15·9
Amerikai állampolgárságot szerzett	30·1	39·5	48·2
Összesen: . . .	100·0	100·0	100·0

Ha a fenti adatokban a büntettek és az összlakosság megoszlását szemügyre vesszük, úgy a külföldi állampolgároknak, 1923-ban pedig az amerikai állampolgárság megszerzésére az eljárást már megindított egyéneknek a kriminalitásban való aránytalanul nagyobb részesedése tűnik fel; jóval csekélyebb azoknak aránylagos kriminalitása, akik már megszerzték az amerikai állampolgárságot.

A kriminalitásban való eltérő részesedésüket az magyarázza, hogy az állampolgárság megszerzésének előfeltétele az, hogy már hosszabb időt töltöttek ott és következésképpen az új hazának asszimiláló hatása velük szemben már jelentkezett, aminek következményeit a kriminalitás terén is lehetett észlelni; az országban már hosszabb idő óta tartózkodók kriminalitása alacsonyabb határok közt mozog, mint a most bevándorolt egyéneknek a bűnözése.

2. A kriminaletiológiai tényezők közé tartozik ama jogrendszer is, amelyben valamely társadalom él. Ez a probléma

szoros összefüggésben áll a külföldi állampolgárság hatásaival. Ha valaki valamely államnak polgára, úgy ismeri annak jogintézményeit és jogszabályait, vagy amely államban valaki már hosszabb idő óta él, annak az életet szabályozó jogi tételeihez is már jobban hozzászokott. Ellenben akik még csak rövidebb ideig vannak ott és így nem volt még módjukban az új haza állampolgárságát megszerezni, azok még nem is szoktak bele annyira az új viszonyokba és hamarabb kerülnek összeütközésbe az ottani jogszabályokkal és emberekkel.

Az egyes népek történeti fejlődése folyamán kifejeződő ethnologiai alapelvek is erősen éreztetik ezen a téren hatásukat.

A bevándorlók egyéniségén keresztül hatékonyra váló tényezők rendkívül élénken éreztetik hatásukat e téren. Nevelés, szülők hatása és a környezet befolyásolja jogi meggyőződésüket még akkor is, amidőn új környezetbe lépnek, amelyhez nem köti őket az ott átélt gyermekkoruk, az ottani szokások és intézmények és nyelv. Amíg az új viszonyokhoz alkalmazkodnak és az új életfeltételeket megismerik, addig számtalan összeütközésre nyílik alkalom. Nem könnyű dolog régi szokásokat levetni és az új népszokásokhoz asszimilálódni. Ethnikai és társadalmi alapelvek és szokások közti különbségek sokszor súlyos dilemmák és lelki tusák elé állítják a bevándorlókat. Legtöbbjüket gazdasági okok, a jobb megélhetés reménye csábította a kivándorlásra. Amidőn előbb kivándorolt barátai és rokonaik leveleiből értesültek a bevándorlási állam jobb kereseti és megélhetési viszonyairól, nem vették számításba azt, hogy nemcsak a nagyobb keresettel járó előnyökkel, hanem az új viszonyokba való beilleszkedés nehézségeivel is számolniuk kell. Az Északamerikai Egyesült-Államokban a bevándorlás kérdésében tartott konferenciákon ismételt hangzottak el panaszok, hogy a bevándorlók ilyen módon veszélyeztetik a rendet új hazájukban.⁸

Különösen a közjogi intézmények, berendezések és az ezekre vonatkozó meggyőzések adnak alkalmat sok ilyen összeütközésre!

⁸ így például: The Immigration Problem in the United States, kiadta a National Industrial Conference Board, New-York, 1923, 25. old.

Akik olyan országokból jönnek, ahol nagy az elnyomás, az új haza nagy szabadságában gyakran fegyelmezetleneknek bizonyulnak. Azok, akik olyan helyről jönnek, ahol a közvélemény megnyilatkozása meg van szorítva, a szabad megnyilatkozások hazájában a kritika jogával sokszor túlságosan élnek. A túlnagy felelőtlenséggel csak az ahhoz szokott egyének tudnak élni. Ebből keletkezik sokszor a baj. Figyelembe véve azt, hogy a bevándorlók közt sok az ilyen fegyelmezetlen elem, amely az új hazában egymásra talál és szervezkedik, az ebben rejlő veszélyt nem szabad lebecsülni. Egyes írók, például WILLIAMS,⁹ MAC LEAN,¹⁰ utalnak arra, hogy főként az önkormányzati felfogás és berendezések okoznak e téren sok bajt, ezzel helyesen csak azok tudnak élni, akiknél a generációról generációra való nevelés már nagy fokú közérdek iránti érzéket és fegyelmezettséget biztosít.

Jogi téren kívül vallási, társadalmi és egyesületi téren számtalan olyan visszásság adódik, amely a bevándorlók által megnyilatkozó eltérő felfogással van összefüggésben.

Nem szabad elfelejtenünk, hogy a kivándorlás okai közt – eltekintve a gazdaságiaktól – politikai és társadalmi természetűek is hatékonyvá válnak és hogy a kivándorló egyének új hazájukban is ezeknek a hatása alatt maradnak. Az 1848. évi szabadságharcok és forradalmi események sok egyént készítettek kivándorlásra; a macedóniai 1904. évi forradalmi események pedig sok bolgárt indítottak ugyancsak új haza keresésére; az 1870/71. évi francia-német és az 1904/5. évi orosz-japán, valamint a balkáni háborúk is a kivándorlási mozgalmak fokozását idézték elő.¹¹ A cári Oroszország elnyomása is állandóan ellátta emigránsokkal a világ többi államait. Az ilyenek közt sok a nyughatatlanabb elem, amely új hazájában is csak nehezen tud beilleszkedni az új viszo-

⁹ Williams, Talcot, *The Political Education of the Imigrant*, *Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 1921. januári kötet, 173. old.

¹⁰ Mac Lean, *Modern Immigration*, Philadelphia, 1925. 24. old.

¹¹ Ezekre a kihatásokra mutat reá a *National Industrial Conference Board: The Immigration Problem in the United States* címen New-York, 1923-ban megjelent kiadványában (19. old.).

nyokba és következképpen ezeknél Összeütközésekre és kriminalitásra is több alkalom adódik.

A legnagyobb nehézség talán ott van, hogy a bevándorlók java része már felnőtt lévén, van politikai világnézetük és amennyiben műveltebb területekről valók, van politikai nevelésük és érettségük, – persze bizonyos irányban. Ennek átfomálására azután később nem sok remény lehet. Egyes írók utalnak arra, hogy még a bevándorlók leszármazol közt is akad sok olyan, aki azt hiszi, hogy felfogásában már amerikai, pedig még ők sem értik át teljesen az amerikai közszellemet; ezt a nézetet vallja például WILLIAMS,¹² kivüle a bevándorlók eltérő jogi meggyőződéséből eredő nehézségekre utal például MAYO-SMITH¹³ és MAC LEAN.¹⁴

Közjogi téren kívül a többi jogágak terén, a magánjogi viszonyokra és a gazdasági rendre vonatkozó jogi életben és számtalan más viszonylatban is érezhetővé válik a bevándorlóknak magukkal hozott eltérő jogi meggyőződése.

Hogy csak néhány példára mutassunk reá, utalunk arra, hogy a büntetőjog terén például a párbajnak sok európai államban való kiváltságos büntetése akárhány középosztálybeli bevándorlónak új hazájában tanúsított magatartására befolyással van. Vagy hogy még egy büntetőjogi tárgyú kihatásra utaljunk, amennyiben a kivándorlási államokban a nőknek a helyzete alárendeltebb, ez a bevándorlási államban azzal a következménnyel jár, hogy azok a bevándorolt férfiak, akik a nőket kevésbé értékelik, új hazájukban a prostitúció terén észlelhető és a nőkereskedelemmel összefüggő visszaélésekben inkább vesznek részt.¹⁵ A melegebb családi életnek számos déli és keleti fekvésű európai államban észlelhető hiánya hasonló kihatással van. Asszimiláció tekintében a tapasztalat az,¹⁶ hogy amennyiben a kivándorló csa-

¹² Williams, Talcot, The Political Education of the Immigrant, Annals of the American Academy of Political and Social Science, 1921. januári kötet, 173. old.

¹³ Mayo-Smith, Richmond, Statistics and Sociology, I. köt. New-York, 1895, 335. old.

¹⁴ Mac Lean, Modern Immigration, Philadelphia, 1925, 34. old.

¹⁵ A bevándorlásnak ebbeli hatására utal például: Mac Lean, Annie Marion, Modern Immigration, Philadelphia, 1925, 49. old.

¹⁶ Erről a tapasztalatról számol be: Reports of the Immigration Commission, Washington, 1911, I. köt. 42. old.

ládostúl vándorolt be, úgy gyermekeinek iskoláztatása révén az új szokások és eltérő társadalmi és jogi meggyőződések az egész családra sokkal hamarabb ragadnak át; ilyenkor a gyermekek viszik bele a családba ezeket.

Tehát a bevándorlás helyén érvényes eltérő törvényhozási intézkedések is kihatással vannak a bevándorlóknak kriminalitására! Ennek számadatokkal való illusztrálására mód alig nyílik, csak éppen néhány, a kisebb deliktumra utaló adattal vázolhatjuk a helyzetet; a különféle jogterületeken érvényes jogszabályok közötti eltérés, többek közt, erősen a közigazgatási büntetőjog terén válik érezhetővé, lévén ott nagy az eltérés a fejletlenebb berendezésű és legfejlettebb nyugati államok közt; továbbá az Északamerikai Egyesült-Államokban divó alkoholtilalom és a családtartás elmulasztására vonatkozó büntetőjogi szankció is érdekes adatokat szolgáltat ezen a téren.¹⁷

Bűneselekmények.	Kriminalitás megoszlása					
	1910. év folyamán			1923. jan. 1—jún. 30-ig terjedő időszakban		
	Belföldön született fehérek	Külföldön született fehérek	Néger, egyéb színesek és azok, akikre néve az adatok ismeretlenek	Belföldön született fehérek	Külföldön született fehérek	Néger, egyéb színesek és azok, akikre néve az adatok ismeretlenek
Iszákosság	63·3	28·4	8·3	59·7	24·2	11·9
Botránytokozó magaviselet .	—	—	—	47·0	20·5	30·6
Alkoholtilalmi törvények elleni deliktumok	70·5	20·8	8·7	55·1	23·2	17·3
Közbiztonsági deliktumok .	—	—	—	56·2	23·5	19·6
Családtartásra irányuló kötelesség elmulasztása . . .	—	—	—	60·8	25·4	10·2
Rosszakaratú dologrongálás és szándékos károkozás . .	67·4	24·2	8·4	50·7	8·4	38·1
A lakosság megoszlása . . .	Az 1910 évi népszámlálás adatai szerint			Az 1920 évi népszámlálás adatai szerint		
	74·2	14·7	11·1	76·5	13·2	10·3

¹⁷ Az adatokra nézve lásd: Prisoners and Juvenile Delinquents in the United States 1910, Washington, 1918, 112. old., – Prisoners 1923.

A táblázat adatai arról tesznek tanúságot, hogy azoknál a deliktumoknál, amelyeknél a törvényhozás eltérő intézkedései különösen szembeötlők, a belföldi születésűeknek részese-
sedése a kriminalitásban jóval kisebb, mint a lakosságban való részese-
désük, – viszont a külföldi születésűeknek a részese-
dése a kriminalitásban jóval nagyobb, mint a lakos-
ságban való részük; kivételt e tekintetben éppen csak a szán-
dékos károkozás és tulajdonelvonás deliktumánál (*malicious mischief and trespassing*) látunk az 1923. évben, amely tény talán a világháború által a bevándorlási mozgalmakban elő-
idézett eltolódások magyarázzák.

Hasonlóképp a jogrendben való járatlansággal magya-
rázzák¹⁸ Svájcban azt a statisztikailag megállapított tény-
t, hogy a külföldi születésűek, főként a külföldi születésű nők,
aránylag több igazságszolgáltatás elleni bűncselekményt
követnek el, mint a belföldiek.

A jogi eszmék hatásának elbírálásánál tudatában kell
lennünk annak is, hogy a bevándorlóknak nagy része a bel-
földiektől izolálva él és annál nehezebb reá nézve a beillesz-
kedés. Talán ezzel a ténnyel magyarázható az az előbb emlí-
tett tapasztalati tény is, hogy a családos bevándorlónak asszi-
milálása jóval gyorsabb gyermekei révén, akik iskolába jár-
ván, ott hamarabb kerülnek a belföldi elemekkel érintke-
zésbe. A bevándorló új tartózkodási helyén nemcsak az
ottani szokásokba, társadalmi viszonyokba, ruházkodásba,
nyelvi viszonyokba, hanem a jogi intézményekbe és tételekbe
illeszkedni kényszerül. Hogy az ilyen gyökeres változások
közepette – különösen a kisebb műveltségű és intelligenciájú
– bevándorló egykönnyen elveszti a helyes tájékozást és
hamarabb követ el bűncselekményt, mint a belföldi, érthető.

Amellett a jogrendszerek eltérő volta, mentül részletesebb
kiépítése a bűnözés méreteit alaposan megsokszorozza, hiszen
megnehezíti a jogok és köteleességek közt való eligazodást;
érthető tehát, hogy közvetve a bevándorlás ezen a téren is
éretteti kriminalaetiologiai kedvezőtlen hatását.

Washington, 1926, 68. old., – Abstract of the Fourteenth Census of the
United States 1920, Washington, 1923, 95., 97. és 100. old.

¹⁸ Béguin, Pierre, Schweizerische Kriminalstatistik für das Jahr
1906, Zeitschrift für Schweizerische Statistik, 45 (1909.). évfolyam I. köt.
564. old.

3. A kulturális tényezők közt a jogon kívül még a különféle népszokások is nagy mértékben befolyással vannak az emberek kriminalitására; sokban kedvezően vagy kedvezőtlenül hatnak ki a kriminalitás arányára és irányára.

Ha nagyszámú bevándorló olyan tájakról jön, ahol az ottani fogyatékos igazságszolgáltatás folyamánként a vérbosszú, vagy a bűncselekmények elkövetésére irányuló szövetkezetek, maffiák, kamorrák elvannak terjedve, vagy a párbajban megnyilvánuló önszegély még nagyban dűvű, ezek a magukkal hozott szokások hatása alatt sokkal inkább hajlanak ilyen bűncselekmények elkövetésére, mint olyan egyének, akik fejlettebb jogérzékkel bírnak.

Hogy példaképpen csak egy ilyen hatásra utaljunk, hivatkozunk a Délolaszországban és annak közelében fekvő szigeteken, Sziciliában, valamint Korzikán dűvű vérbosszú szokására.

Bár az ilyen népszokások különösen éppen csak az illető helyen, abban a sajátos környezetben tudják hatásukat teljesen éreztetni, mégis az onnan kivándorlók még másutt is követik ezt a népszokást.

Így például Korzika szigete Franciaország összterületének kriminalitásában az, amely a legnagyobb bűnözést mutatja. Míg Franciaország egyéb területein 1876-1880-ban a gyilkosságok és szándékos emberölések aránya 1,000.000 lélekhez viszonyítva átlag 0.8 volt és amíg ez az arányszám csak kevés helyen emelkedett 7.4-re, illetve egy-egy helyen 14.4 és 25.1-re, – addig Korzikán ez az arány 76. A mi szempontunkból ezzel a népszokással összefüggésben fontos az, hogy míg a Korzika szigetén lakók korzikaiak Franciaország kriminalitásában a 86-dik, vagyis a legmagasabb helyen állnak, addig a szigeten kívül lakó korzikaiak kriminalitásának rangsora csak 65. Vagyis a vérbosszú népszokása, ha nem is annyira, de még a szigeten kívül is érezteti hatását.¹⁹

Ha itt a viszonyok utóbb javultak is, mégis még 1910 táján is a vérbosszú szokásának kihatása a kivándorlással összefüggésben érezhető volt, amint ezt az Északamerikai Egyesült-Államok kongresszusa által a bevándorlás kérdésé-

¹⁸ Az adatokra lásd: Aubry, Paul, La contagion du meutre, Paris, 1894, 286. s köv. old.

nek tanulmányozására kiküldött bizottság munkálatai is feljegyzik.²⁰ A bizottság tagjai arról tesznek tanúságot, hogy Szicíliában és Kalabriában végzett adatgyűjtésük nyomán az ottan lakó olasz egyének ismételten bevallották előttük, hogy mennyire javítja az olaszországi közbiztonságot az Észak-amerikai Egyesült-Államokba vezető kivándorlás, mert sok a „fekete kéz” vagy hasonló bűnszövetkezetekhez tartozó egyén oda kivándorolt. Szirakusában és Messzinában és még két kalabriai városkában a meghallgatott egyének közt többen bevallották, hogy a visszavándorlók közül sokan tekintettel arra, hogy a jelzett bűnszövetkezeteknek legtöbb tagja kivándorolt Északamerikába, visszavándorlásuk után magukat ott Olaszországban sokkal nagyobb biztonságban érzik, mint akárcsak New-York városában, ahol számos ilyen rovott múltú egyén időzik.

Hogy egy északamerikai ilyen hasonló jelenségre utaljunk, hivatkozunk az ottani „Klu-Klux-Klan” néven ismert szövetkezetre, amelynek működése szintén sokban emlékeztet a népnek az önbíráskodására.²¹

Hogy az ilyen területekről kikerülő bevándorlók nincsenek hasznára a bevándorlási államok közrendjének, kézenfekvő.

21. §. A bevándorlók új tartózkodási helyükön való ismeretlenségüknek és otlétük tartamának a hatása.

1. A honosok és bevándoroltak kriminalitása közti különbségeket előidézi még az is, hogy míg bűnözésünk azon a helyen, ahol már hosszú idő óta lakunk és ahol bennünket már mindenki ismer, nehezebb, mert ismerőseink hamarabb fedezik fel cselekményeinket és ellenőrzésük velünk szemben állandóan érvényesül, – addig az ismeretlen környezetben való bűnelkövetés annál könnyebb. Mentül kevesebben ismernek bennünket valahol, mentül ismeretlenebbek vagyunk ott, annál könnyebben és a felfedezés veszélyétől mentesen követhetünk el bűncselekményeket.

²⁰ Reports of the Immigration Commission, Washington, 1911, 4. köt. 209-210. old.

²¹ Erre utal: Gillin, John Lewis, Criminology and Penology, London, 1927, 242. old.

A kivándorlásnak eme kriminalaetiologiai kihatása már elég hosszú idő óta ismeretes. Már JOLY¹ utal arra, hogy a bevándorlóknak fokozott bűnözése összefüggésben áll azzal is, hogy a bevándorlás helyén elszigetelten és ismeretlenül élnek.

Ez a hatás még csak fokozottabban érvényesül akkor, ha a bevándorló család nélkül jött, amelynek ellenőrző hatása szintén bizonyos mértékig visszatartja deliktumok elkövetésétől.

Az e tárgyban rendelkezésre álló sovány adatok, amelyek felsorakoztatása alkalmával utalunk a külföldi származással kapcsolatosan fentebb már ismertetett adatokra is, – többnyire a születési helyet veszik a megfigyelés alapjául azért, mert ennek megállapítása tapasztalat szerint könnyebb, mint az előbbi lakhelynek a kiderítése., Az adatok mutatják, hogy azok, kik távolabbi helyekről valók, jóval több bűncselekményt követnek el, mint azok, akik az elkövetési helyen otthonosak.

Ilyen, bár régebbi keletű, de ezzel szemben hosszú időszakra vonatkozó adatot LEVASSEUR munkájában² találunk, amelyek szerint Franciaországban 100 vádlott közt volt:

V á d l o t t	1826—30	1851—55	1876—80
	évek átlagában		
Olyan, aki az elkövetési hely département-jában született . . .	72	67	60
Olyan, aki ott lakott, de a département-on kívül született	16	20	22
Olyan, aki a département-on kívül született és lakott is	12	13	18
Összesen:	100	100	100

Ez adatok azonban továbbmenő következtetésekre alig alkalmasak, mert hiányzanak az adatok az összlakosság hasonló megoszlására nézve. Ezzel szemben érdekesen illusztrálják, hogy a közlekedési eszközök tökéletesbedésével kar-

¹ Joly, La France criminelle, Paris, 1889, 62. old.

² Levasseur, La population française, II. köt. Paris. 1891, 454. old.

öltve mennyire állandóan emelkedett a távolabbról jövő bűnelkövetőknek a száma.

Sajnos ugyanebben a hibában szenvednek a németalföldi hivatalos bűnügyi statisztikai adatok³ is.

Már jóval messzebbmenő következtetésekre alkalmasak azok a Svájca vonatkozó adatok, amelyeket fentebb⁴ közöltünk. Ezek tanúsága szerint a kantonbeliek kriminalitása jóval kisebb, mint a más kantonokból származó svájci állampolgároknak a bűnözése; viszont még ennél is jóval nagyobb a külföldi állampolgároknak a kriminalitása. Az ismeretlen környezetnek a kriminalitást emelő hatása itten már erősen érvényesül.

A tapasztalat még azt is mutatja, hogy mentül nagyobb a távolság a születési és tartózkodási hely közt, annál nagyobb az illetőnél a bűnözési valószínűség, lévén az ilyen esetben az illető még kevésbé ismerős tartózkodási helyén és lévén ilyenkor még kisebb a veszély abban az irányban, hogy cselekményét felfedezik.⁵

A jelenségnek, hogy t. i. a távolabbról valóknak a kriminalitása nagyobb, még olyan magyarázatával⁶ is találkozunk, hogy az ismerős egyénnel szemben nagyobb lévén a kímélet, azokat ritkábban jelentik fel, tehát kriminalitásuk ritkábban képezi büntető eljárás tárgyát. Ellenben a távolról jövő ismeretlenekkel szemben ez a megbocsátás csak jóval kisebb mértékben érvényesül.

Ne tévesszük e helyütt szem elől azt, hogy bár a kivándorlóknak nagy része rendszerint olyan helyre indul, ahol rokona vagy ismerőse van (az Északamerikai Egyesült-Államokba például az 1908. és 1909. években összesen 1,465.703 egyén vándorolt be, ezekből 1,388.310 azaz 94.7% olyan helyre törekedett, ahol rokona vagy barátja időzött⁷), mégis 1.2

³ Statistiek van Nederland: Crimineele Statistiek over het jaar 1910, Gravenhage, 1912, XXVII-XXVIII. old.

⁴ Lásd fentebb 34-40. old.!

⁵ Erre utal: Béguin, Pierre, Schweizerische Kriminalstatistik für das Jahr 1906, Zeitschrift für Schweizerische Statistik, 45 (1909.). évfolyam, I. köt. 562. old.

⁶ Így például: Schweizerische Kriminalstatistik von 1909 bis 1911, herausgegeben vom Eidgenössischen statistischen Bureau, Bern, 1917, 8. old.

⁷ Lásd ezeket az adatokat: Reports of the Immigration Commission, Washington, 1911, 4. köt. 59. old.

rokon vagy ismerősnek jelenléte ellenőrző jelentőséggel alig bír a sok ezer ismeretlen közt élő bevándorlóval szemben.

Az ismeretlen környezetnek a kriminalitást emelő hatását még egyéb okok is magyarázzák.

Ahol barátaink és rokonaink vannak, ott akkor, amidőn bajba kerülünk, megélhetésünk veszélyeztetve van, többnyire akad segítő kéz, amely pillanatnyilag megment a bajtól. Idegenben ilyen segítségre alig lehet reményünk. A teljesen idegenben levő bevándorló jó tanácsot, útbaigazítást* pénzbeli segítséget senkitől sem remélhet és kérhet, tehát ha szükségbe kerül, könnyebben is követ el bűncselekményt.

Ott, ahol nagyon sok az egymás közt is teljesen ismeretlen egyén, ott a bevándorlóval szemben érvényesülő ellenőrzés még csekélyebb. JOHNSON⁸ utal arra, hogy a New-York környékében fekvő egyes falvakban, hasonlóan Chicagóban, továbbá Pennsylvania egyes bányatelepein, valamint Kolorado egyes részeiben a bevándorlók tömege a bennszülötteket úgyszólván teljesen kiszorította; itt az idegen elemek olyan nagy tömegben éltek, hogy az asszimiláció hatása alig érvényesült. Ennek a jelenségnek egyik közvetett következménye az is volt, hogy a bevándoroltak még szabadabban mozoghattak. Ha szabad ezzel a példával élnünk, a helyzet hasonló ahhoz, amidőn egy társaságban kilenc régi ismerős és egy most odakerült egyén van; ennek az egy egyénnek szemmel tartása könnyű feladat; de ha mind a tíz egyén egymás közt teljesen ismeretlen, úgy ellenőrzésre, egymásnak szemmel tartására még csak gondolni sem lehet.

Az eltérés a belföldön született és bevándorolt egyének kriminalitása közt annál szembeszökőbb, mentül rövidebb ideig tartózkodnak a bevándoroltak új tartózkodási helyükön. Mentül hosszabb ideig tartózkodnak ott, annál több ismerősre tesznek szert és annál inkább fog ismerőseiknek ellenőrző hatása érvényesülni és őket ez az ellenőrzés bűncselekmények elkövetésétől visszatartani, mert hiszen cselekményük felfedése több ismerősük révén sokkal valószínűbb.

Ezzel a megállapítással egyben adódik a további probléma: annak a vizsgálatára, hogy a bevándorlók új tartózko-

⁸ Johnson, A History of Emigration, London, 1913, 321. old.

dási helyükön való ottlétüknek a tartama milyen hatással van kriminalitásukra.

2. A bevándorlás kriminalaetiologiai hatásának vizsgálata közben fontos az a szempont, vajjon a bevándorlóknak új hazájukban való hosszabb tartózkodása nem eredményezi-e azt, hogy teljesen beilleszkednek az új viszonyokba és teljesen beolvadnak az országban született lakosságba; hogy érkezésük után hány év múlva lehet remény arra, hogy kriminalitásuk hasonló lesz az országban született lakosság bűnözéséhez.

Sajnos az ottlét tartamának, az ottlét évei számának kizárólagos és egyedüli megfigyelése lehetetlenné válik; kriminalaetiologiai hatásuknak megfigyelésénél karöltve egyéb tényezők mellett főként a bevándorlók korának hatása is jelentkezik. Hiszen kézenfekvő, hogy a legkriminalisabb, tehát körülbelül 20-30 éves korban érkező bevándorlóknak kriminalitása kezdetben nagyobb lesz, mint életük következő évtizedében; nemcsak azért, mert akkor már beilleszkedtek az új viszonyokba, hanem azért is, mert akkor már kisebb bűnözést felmutató életkorba kerülnek.

Hogy a fontosabb bevándorlási területek lakosságának ottlét szerint való megoszlásáról csak hozzávetőleges fogalmat alkothassunk, utalunk a Kanadában erre vonatkozólag az 1911. évi népszámlálás alkalmával gyűjtött adatokra;⁹ Kánadának összlakossága akkor 7,204.527 lelket számolt, amelyből:

Érkezett a következő években	Szám
1890 és előbb	61.571
1891—95	27.793
1896—1900	71.739
1901—05	167.542
1906—08	158.365
1909—11	202.159
Ismeretlen évben	63.563
Összesen:	752.732

Az Északamerikai Egyesült-Államokban pedig ez a megoszlás az 1920. évi népszámláláskor¹⁰ a következő volt:

Érkezés éve	Érkezettek száma	Százalékos megoszlás
1900 vagy azelőtt	5,761.237	41·5
1901—05	1,814.264	13·0
1906—10	2,229.868	16·0
1911—13	1,604.890	11·5
1914	449.876	3·2
1915	203.098	1·5
1916	177.184	1·3
1917	116.222	0·8
1918	85.570	0·6
1919	214.123	1·5
Meg nem jelölve	1,264.360	9·1
Összesen: .	13,920.692	100·0

A bevándorlóknak új hazájukban való tartózkodása tartamának kriminalaetiologiai hatását pedig a következő adatok illusztrálják.

Az adatok itt is az Északamerikai Egyesült-Államokból valók. Az első táblázat az 1904. évben szabadságvesztésbüntetésre elítélt és a külföldön született büntetteknek otlétére vonatkozik.¹¹

A táblázatot lásd a következő oldalon.

Ezeknek az adatoknak értékét erősen csökkenti az, hogy nem számolnak be az összlakosságnak hasonló megoszlásáról; ez utóbbi, az 1904. évi megoszlást feltüntető adatok sajnos nem állanak rendelkezésünkre.

⁹ Census of Canada 1911, Ottawa, 1912, 2. old. — Rapport spécial de la population née à l'étranger, Ottawa, 1915, 11. old.

¹⁰ Abstract of the Fourteenth Census of the United States 1920, Washington, 1923, 320-321. old.

¹¹ Prisoners and Juvenile Delinquents in Institutions 1904, Washington, 1907, 48. old.

Az Északamerikai Egyesült- Államokban való tartózkodás tartama években kifejezve	Százalékos megoszlás		
	Az összes bűncselek- ményekre vonatko- zólag	A súlyo- sabb bűncselek- ményekre vonatko- zólag	A kisebb bűncselek- ményekre vonatko- zólag
Kevesebb, mint 1 év	1·3	2·7	1·1
1 év	3·1	6·0	2·7
2 „	3·2	5·4	2·9
3 „	2·7	4·6	2·4
4 „	2·2	4·1	2·0
5 „	2·5	4·2	2·3
6—9 év	6·4	9·5	6·0
10—14 év	11·9	15·6	11·4
15 vagy több év	50·7	36·2	52·6
Ismeretlen	16·1	11·8	16·6
	100·0	100·0	100·0

Ezeket az adatokat részben már megtaláljuk a következő táblázatban, amelynek adatait az Északamerikai Egyesült-Államokban 1923. évben gyűjtötték¹² és amelyek kizárólagosan az 1923. január 1-től június 30-áig szabadságvesztés-büntetésre és reformatoryban való elhelyezésre elítélt fehér ügyékre, illetve a fehérbőrű összlakosságra vonatkoznak

A táblázatot lásd a következő oldalon.

Az ott-tartózkodás tartamának kriminalaetiologiai jelentősége itt már kitűnik; a 10 évnél tovább ott levőknek a részesedése nagyobb a lakosságban, mint a kriminalitásban, ellenben az 5-9 évig ott tartózkodó egyéneknél a lakosságban való részesedés kisebb, mint a bűnözésben való részük; a hosszabl ott-tartózkodásnak asszimiláló és a kriminalitást csökkentő hatása jelentkezik itten.

¹² Prisoners 1923, Washington, 1926, 102. old. Az összlakosságra vonatkozó adatokat lásd: Abstract of the Fourteenth Census of the United States 1920, Washington, 1923, 319. old.; minthogy az előbbi műre vonatkozó adatgyűjtések 1923-ban, az utóbbinál pedig már 1920-ban zárultak le, következésképpen az öt évnél rövidebb ideig ott tartózkodó összlakosságra vonatkozó adatok nem állnak rendelkezésünkre.

Ott-tartózkodás tartama	Büntetések megoszlása	Összalakosság megoszlása
Mindkét nembeliék.		
10 év vagy több	70·7	82·4
5—9 év	15·7	7·2
5 évnél rövidebb	13·6	—
Összesen: . . .	100·0	—
Férfiak.		
10 év vagy több	70·3	84·4
5—9 év	15·8	7·3
5 évnél rövidebb	13·9	—
Összesen: . . .	100·0	—

A bevándorlás tanulmányozására kiküldött bizottság (Immigration Commission) által végzett alkalmi és 1911-ben közreadott adatgyűjtés szerint¹³ pedig 12.853 letartóztatott közül 2.986-ot azaz 24%-ot megérkezésük után három éven belül tartóztattak le; továbbá a nyereségvágyból elkövetett bűncselekmények tettesei közül 25.7 %-ot, a személy elleni bűncselekmények tettesei közül 24.9%-ot, a közrendészet elleni bűncselekmények tettesei közül 20.5%-ot, a szemérem elleni bűncselekmények tettesei közül pedig 21.1%-ot megérkezésüktől számított három éven belül tartóztattak le.

Az adatok mind arról tesznek tanúságot, hogy a bevándorlók új hazájukban tartózkodásuk első éveiben inkább követnek el bűncselekményeket, mint később, amikor tartózkodási helyükön már ismerősökre tettek szert és ezeknek ellenőrzése alá kerültek. A bevándorlók ott-tartózkodásának tartama tehát kriminalaetiologiai szempontból jelentőség-gel bír.

¹³ Reports of the Immigration
36. köt. 32. old.

Commission, Washington, 1911,

22. §. A faji ellentéteknek és szociális mozgalmaknak hatása.

1. A kriminalaetiológiának egyik fontos problémája a faji és társadalmi ellentétek hatásának a vizsgálata. Tagadhatatlan, hogy ezek a tényezők is hatást gyakorolnak a bűnözés arányaira.

A bevándorlókkal szemben új hazájukban jelentkező számtalan nehézségre részben már reámutattunk. Ha ezek közt a faji ellentétek is mutatkoznak, úgy ezek csak hatványozzák a bevándorlók megélhetése elé tornyosuló akadályokat és a bevándorlók annál hamarabb kerülnek kriminális összeütközésbe a többi fajokkal, azok jogi érdekeivel.

Az ez úton keletkező kriminalitásnak java része a többi fajokkal szemben fennálló gyűlöletből és előítéletből keletkezik. Hogy csak egy ilyen példára utaljunk, hivatkozunk az Északamerikában olyan gyakran előforduló népönbírás-kodás (lynch) esetekre, amikor az egyéni szabadság iránti ottani nagy tisztelet ellenére a faji gyűlölet a legvéresebb diadalokat üli.

Hogy a faji ellentétek méreteiről, az egymás mellett élő fajok arányáról legalább a legnagyobb bevándorlási államban, az Északamerikai Egyesült-Államokban tájékoztatva legyünk, utalunk arra, hogy annak az 1920. évi népszámláláskor számolt 105,710.620 főnyi lakossága a következő százalékos faji megoszlást mutatta akkor és a megelőző népszámlálások alkalmával:¹

Népszámlálási év.	Százalékos megoszlás				
	Fehér	Néger	Indián	Kínai	Japán
1870	87·1	12·7	0·1	0·2	—
1880	86·5	13·1	0·1	0·2	—
1890	87·5	11·9	0·4	0·2	—
1900	87·9	11·6	0·3	0·1	—
1910	88·9	10·7	0·3	0·1	0·1
1920	89·7	9·9	0·2	0·1	0·1

¹ Abstract of the Fourteenth Census of the United States 1920, Washington, 1923, 16. és 95. old.

Egy másik adatgyűjtés arról számol be,² hogy az 1899-től 1927-ig terjedő 29 évi időszakban összesen 1,869.917 zsidó vándorolt be az Északamerikai Egyesült-Államokba. A régi Osztrák-magyar monarchiából, Romániából és Oroszországból az 1899-től 1914-ig terjedő időszakban kivándoroltaknak 23.2%-a zsidó volt.³

A faji ellentéteknek a bevándorlással összefüggő kriminalaetiologiai hatását néhány ilyen tárgyú, az elmúlt évtizedekben lejátszódott esettel kíséreljük meg jellemezni!

Svájc történetében találunk ilyen jellemző esetet, amely a németek és a bevándorolt olaszok közötti ellentétekből keletkezett Zürichben, 1896. évben. A kezdet egy 1896. július 25-ről 26-ára virradó éjszakán lejátszódott késelés volt, amelyet egy olasz egyén kezdeményezett; a következménye a zavargásoknak és bűncselekményeknek egész sorozata volt. Hogy az eset méreteiről halvány fogalmat alkothassunk, utalunk arra, hogy csak a kivonult rendőrség és katonai csapatok költsége körülbelül 14.000 svájci frankra rúgott.⁴

És számtalan hasonló esettel találkozunk Északamerikának a történetében!

Amint erre COMMONS⁵ reámutat, ezek a faji ellentétek Északamerikában különféle indító okokból keletkeztek; régente a rabszolgaprobléma, polgárháború, utóbb a „Know-nothings” és most a kluklux-mozgalmak mind azzal jártak, hogy az antipathia a bevándorlókkal szemben általában és a faji ellentétek egyes bevándorolt fajokkal szemben, főként a négerekkel szemben felszínen maradtak, ami, többek között, évente 50-150 négernek a néptömegek által való meglynchelésére vezetett és ugyancsak COMMONS utal arra, hogy egyéb bevándorló fajok is hasonló elbánásban részesültek, így például kínaiak Wyomingban és Kaliforniában az amerikai

² Annual Report of the Commissioner General of Immigration to the Secretary of Labor for the Fiscal Year Ended June 30, 1927, Washington, 1927, 202. old.

³ The Immigration Problem in the United States, kiadta a National Industrial Conference Board, New-York, 1923, 20. old.

⁴ Az esetre nézve lásd: Lang, Otto, Der Italienerkrawall in Zürich, Schweizer Zeitschrift für Straf recht, 11 (1898.) köt. 131-158. old.

⁵ Commons, John R., Races and Immigrants in America, New-York, 1907, 173. s köv. old.

bányamunkások részéről, olaszok Louisianában és Kaliforniában amerikai polgárok és munkáselemek részéről, tótok és lengyelek Latimerben, Pennsylvaniában.

Ezek az ellentétek azután természetesen a kriminalitásra befolyással vannak.

Abban az irányban, hogy az üldözött fajok mennyiben szenvedtek a velük szemben elkövetett bűncselekmények által, kevés és csak hézagos adatok állnak rendelkezésünkre, 1882-től 1892-ig a meglynchelték évi száma 114-ről 255-re emelkedett, innen fogva apadt és 1912-ben csak 64 volt, 1882-től 1912-ig összesen 4021 embert végzett ki a nép önbíráskodás útján és ezek közt 1231 fehér és 2790 néger volt;⁶ a faji megoszlásra nézve fentebb közölt adatok alapján következtethetünk azután arra, hogy mennyivel erősebben szenvedtek a négerék, mint a fehérek az ilyen népitélkezésektől.

Az ellentétek a kisebbségben levő fajok kriminalitását is fokozzák; az Északamerikai Egyesült-Államok hivatalos bűnügyi statisztikai adatai meggyőzően igazolják ezt a következőkben:

	Százalékos megoszlása		
	Fehéréknek	Négereknek	Egyéb színesek
Letartóztatottak 1904. évben ⁷	83·6	15·8	0·6
Össztlakosság 1900. évben ⁸	87·9	11·6	0·5
Letartóztatottak (jan. 1-én:	68·8	30·6	0·6
1910. évben ⁹ (évközben:	77·3	21·9	0·8
Össztlakosság 1910. évben ⁹	88·9	10·7	0·4
Letartóztatottak (jan. 1-én:	67·4	31·3	1·3
1923. évben ¹⁰ (évközben:	74·6	23·3	2·1
Össztlakosságban (18 éven felüli)			
1920. évben ¹⁰	90·3	9·3	0·4

⁶ Az adatokat lásd: Haynes, *The Negro at Work in New-York City*, *Studies in History, Economics and Public Law*, 49. köt. 3. szám. New-York, 1912, 39. s. köv. old.

⁷ *Prisoners and Juvenile Delinquents in Institutions 1904*, Washington, 1907, 38. old.

⁸ *Abstract of the Fourteenth Census of the United States 1920*, Washington, 1923, 95. old.

Mindenekelőtt a négereknek, de az egyéb színeseknek a kriminalitása is mindhárom megfigyelési időpontban tetemesen nagyobb, mint részesedésük az összlakosságban.

A faji ellentéteknek a kriminalitásra gyakorolt hátrányos hatása azután természetesen az illető fajból való bevándorlókkal szemben is erősen érzeteti hatását és a bevándorlóknak bűnözési arányát is hátrányosan befolyásolja.

2. A kivándorlók sorában sok olyant találunk, aki nemcsak gazdaságilag, de erkölcsileg is hajótörött, sorsával elégedetlen, aki a honi társadalmi viszonyokba beilleszkedni nem tudott, aki következőképpen szociális mozgalmakba keveredett. Emellett a kivándorlók közt túlnyomó többségben vannak az alsóbb társadalmi osztályok, amelyek a bevándorlás helyén növelik a proletariátus számát, ami közvetve a kriminalitás emelkedését is előidézi. Ezek a végeredményben többnyire társadalmi ellentéteket előidéző jelenségek azután a bűnözés terén is érzetetik hatásukat.

Az ilyen visszasságokkal járó jelenségek közé tartoznak a munkaadók és munkások közti éles harcok, sztrájkmozgalmak, amelyek gyakran a munkabérek emelésén kívül a munkásosztályok helyzetének általános megjavítását célozzák, előfeltételük lévén többnyire a munkásságnak erős, gyakran nemzetközi megszervezettsége is; hogy e tekintetben csak megközelítően tájékoztatva legyünk, utalunk arra, hogy 1924. év végén 44 országban összesen 36,793.149 munkás állt így közös szervezetben.¹¹

Ezek az ellentétek a legkülönbözőbb eredményekkel járhatnak. Sokszor a munkásosztály helyzetének megjavítását vonják maguk után; máskor viszont a harcban a munkások összessége vagy legalább is annak egy része bizonyul gyengébbnek és akárhányszor nemcsak a munkásosztály elnyomására, politikai és szellemi lesúlyedésére, hanem főként gaz-

⁸ Prisoners and Juvenile Delinquents in the United States 1910, Washington, 1918, 87. old.

¹⁰ Prisoners 1923, Washington, 1926, 61. old.

¹¹ Quatorzième rapport annuel sur l'organisation ouvrière au Canada (pour l'année civile 1924), publié par le ministère du Travail du Canada, Ottawa, 1925, 15. old.

dasági tönkremenetelére, teljes elszegényedésére vezet és sokszor éppen a gazdaságilag amúgy is gyengébb külföldi származású munkáselemek azok, amelyek gazdaságilag teljesen letörnek; erre engednek következtetni, főként a régebbi időkre vonatkoztatva, a következő adatok, amelyek a külföldi születésűeknek az Északamerikai Egyesült-Államokban a szegényházbeli sorában való részesedését vázolják:¹²

	1,000.000 egyénre esett szegényházbeli				
	1850	1860	1870	1880	1890
	é v b e u				
Az összlakosságnál	290	607	853	1.169	1.315
Az országban születet- teknél	207	371	733	1.054	1.233
A külföldön születet- teknél	1.074	2.161	1.568	1.917	1.788

A belföldön és a külföldön születettek részesedése közti erős aránytalanságnak lassú megszűnésében az állami beavatkozás eredményét lehet talán látni.

Massachusetts-államban körülbelül 1895 körül a szegényházbelieknek 44.03%-a külföldi születésű volt.¹³

COMMONS¹⁴ utal arra, hogy a legutóbbi évtizedekben az Északamerikai Egyesült-Államokban a sztrájkok során a mozgalom akárhányszor valamely külföldi születésű bevándorolt munkásosztály, így az irek, németek, olaszok, lengyelek vagy négerék ellen irányult. WADLER¹⁵ pedig főként a harcban gyengébb félnek sorsát látja ilyen küzdelmek által

¹² Report on Crime, Pauperism and Benevolence in the United States at the Eleventh Census: 1890, Part 1.: Analysis, Washington, 1896, 124. és 321. old.

¹³ Az adatra lásd: Mayo-Smith, Emigration and Immigration, New-York, 1898, 159. old.

¹⁴ Commons, John, R., Races and Immigrants in America, New-York, 1907, 175. old.

¹⁵ Wadler, Die Verbrechensbewegung im östlichen Europa, I. kötet: Die Kriminalität der Balkanländer, München, 1908, 119. old.

veszélyeztetve és itt ne tévesszük szem elől, hogy amennyiben a küzdő felek közt a külföldi származású munkástömegek is szerepelnek, úgy rendszerint ezek lesznek a gyengébbek.

A_t bevándorlók elleni mozgalmak ilyenkor azért élesebbek, mert rendszerint ők azok, akik rosszabb munka- és bérviszonyokhoz szokva lévén, inkább alkalmazkodnak a rosszabb munkaviszonyokhoz és alacsonyabb bérekhez és annál inkább nehezítik meg az országban született munkásságnak helyzetét a munkaadókkal szemben, és így annál nagyobb az ellenszenv velük szemben;¹⁶ a bevándorlóknak alacsonyabb életstandardja őket az ilyen szerepre alkalmasakká teszi.

A bevándorlásnak a munkások viszonyait megnehezítő, közvetve pedig a kriminalitást fokozó hatása annál figyelemreméltóbb, mert a bevándorlási mozgalmak kevésbé szabályosak lévén,¹⁷ sokszor nemzetközi bajok, mint például általános gazdasági pangás által befolyásoltatván, a kivándorlási államokban akkor is jelentkeznek, amidőn a bevándorlási területeken legkevésbé kívánatosak a munkások nagy tömegei szempontjából.

A bevándorlóknak helyzetét és kriminalitását ezek a mozgalmak annál is inkább erősen befolyásolják, mert hiszen ők képezik majdnem mindig a gyengébb felet a küzdelemben jelentkező másik párttal szemben, amely az országban született és természetszerűen sokkal népesebb munkástömegekből tevődik össze. Az ilyen küzdelmekben a legszélsőségesebb felek és szereplők bő alkalmat találnak bűncselekmények elkövetésére.

¹⁶ Ezekre a jelenségekre mutat rá: The Immigration Problem in the United States című a National Industrial Conference Board által kiadott könyv, megjelent: New-York, 1923; 37-38. old.

¹⁷ A ki- és bevándorlási mozgalmak ezen kevésbé szabályos voltára mutat rá: Mayr, Statistik und Gesellschaftslehre, II. köt., Tübingen, 1897, 346. old.

II. Fejezet.

Kriminalanthropológiai szempontok.

23. §. A bevándorlók korának kihatása.

1. A szomatológiai tényezők közt egyik legfontosabb a büntetteknek a kora. Joggal mondható, hogy a kor döntő befolyást gyakorol az ember kriminalitására.

Tekintettel erre, részletesebben óhajtunk foglalkozni a kornak a bevándorlással kapcsolatos kriminaletiológiai kihatásával.

A kriminaletiológiában uralkodó nézet, hogy egyes korosztályoknak lényegesen nagyobb, másoknak viszont tetemesen kisebb a kriminalitása. A tapasztalat az, hogy a mindenütt mutakozó és állandóan fokozódó indusztriálizációval összefüggésben és általa befolyásolva főként a fiatalabb korosztályok kriminalitása nagyobb.

Különösen a 18-20. életévet követő évtized, vagy talán másfél évtized az, amely – elsősorban a férfiaknál – a kriminalitás szempontjából a legérdekesebb. Az ember ekkor kezdi kivenni részét az élet küzdelméből, joggal állítható tehát, hogy ezek azok a korévek, amelyek a legnagyobb veszéllyel járnak.

A továbbiak során először a büntettek korbéli megoszlását általánosságban óhajtjuk megvilágítani, azután a különféle államterületek összlakosságának korbéli megoszlását akarnók jellemezni, majd kimutatni, hogy ezzel ellentétben a bevándorlók korbéli megoszlása más, amennyiben náluk éppen azok a korosztályok vannak leginkább képviselve, amelyek a legkriminalisabb korosztályoknak mondhatók. Végül majd ezekből a megállapításokból levonjuk a végkonkluziót, hogy az elítéltek sorában a legkriminalisabb korosztályoknál a külföldi születésű, tehát bevándorolt elemek tényleg aránytalanul erősebben vannak képviselve, mint az országban született lakosság; azaz a sok kriminalisabb korban levő bevándorlónak kriminalitása erősen a bevándorlók összességének a terhére esik.

A büntettek általános korbéli megoszlásának vázlatos jellemzésére a következő adatokat sorakoztatjuk fel.

Franciaországban a megoszlás a következő volt:¹

Vádlottak kora	100.000 ugyanolyan korú és nemű egyénre eső vádlottak száma			
	F é r f i a k		N ő k	
	1881	1900	1881	1900
16—20 évesek . .	37	29	6	4
21—24 „ . . .	43	32	9	7
25—29 „ . . .	42	36	7	5
30—39 „ . . .	33	24	6	4
40—49 „ . . .	22	18	3	3
50—59 „ . . .	16	9	2	2
60 évesek és idősebbek	8	5	0·6	0·6

Belgiumban 1913-ban az elítéltek kormegoszlása a következő volt:²

K o r	1000 férfi elítélt korbéli megoszlása		1000 női elítélt korbéli megoszlása	
	1912	1913	1912	1913
16 évnél fiatalabb	1·1	—	0·6	—
16—18 éves	43·4	49·1	42·7	45·0
18—21 „	123·8	126·7	92·1	88·1
21—25 „	176·6	180·5	128·6	131·4
25—30 „	193·5	194·6	165·5	164·1
30—35 „	146·1	146·3	151·1	152·1
35—40 „	113·2	107·2	135·9	135·7
40—45 „	75·7	75·3	95·6	101·9
45—50 „	52·8	50·6	77·5	77·3
50—55 „	35·0	35·4	49·2	49·0
55—60 „	20·1	17·4	29·4	28·6
60—70 „	16·3	15·6	25·5	24·6
70 éves és idősebb	4·4	3·5	6·3	4·2

¹ Comptes généraux de l'administration de la justice criminelle pendant l'année 1900, Paris, 1902, XXI. old.

² Statistique Judiciaire de la Belgique: Statistique pénale 1913, Bruxelles, 1914, XXXII. old.

Svájcban az 1909-1911. években elítéltek kormegoszlása a következő volt:³

Korosztály	Százalékos megoszlás	Bűnözési szám
12—18 évesek	6·7	18·5
19—20 „	7·2	76·8
21—25 „	20·8	91·2
26—30 „	18·2	84·7
31—35 „	14·7	71·3
36—40 „	10·5	66·3
41—45 „	7·9	50·1
46—50 „	5·8	41·4
51—55 „	3·8	33·7
56—60 „	2·4	25·9
60 éven felüliek	2·2	10·0
Összesen:	100·0	49·9

Az Északamerikai Egyesült-Államokban pedig a megoszlás a következő képet mutatta:⁴

Korosztály	Százalékos megoszlás		A 100.000 egyénre eső kriminalitás az egyes korosztályoknál	
	1923	1910	1923	1910
Összesen:	100·0	100·0	495·8	768·0
15—17 évesek	2·0	2·5	126·5	221·8
18—20 „	8·7	7·3	562·9	633·2
21—24 „	14·8	13·4	703·9	891·5
25—34 „	28·0	27·1	582·9	857·8
35—44 „	22·6	20·6	572·4	849·4
45—64 „	17·0	16·4	357·2	585·8
65 évesek és idősebbek	1·4	1·6	100·0	195·4
Ismeretlen korúak	5·6	11·1	—	—

³ Schweizerische Kriminalstatistik von 1909 bis 1911, herausgegeben vom eidgenössischen statistischen Bureau, Bern, 1917, 8. old.

⁴ Prisoners 1923, Washington, 1926, 71. old.

A számadatok meggyőzően bizonyítják ama fentebb már jelzett kriminalaetiologiai tapasztalati tényt, hogy a legkriminalisabb kor a 20. életévet követő évtized, főként a férfinnél.

2. Áttérhetünk tehát második feladatunkra, annak vizsgálatára, hogy milyen a lakosságnak kormegoszlása általánosságban.

Ausztriában a lakosság kormegoszlása a következő volt a legutóbbi népszámlálások alkalmával:³

10.000 egy időben élő egyénből az 1. rovatban megjelölt korban éltek

K o r o s z t á l y	10.000 egy időben élő egyénből az 1. rovatban megjelölt korban éltek					
	1880	1890	1900	1910	1920	
					Férfiak	Nők
0—9 évesek	2410	2387	2418	2397	1641	1495
10—19 „	1932	1977	1976	2051	2099	1919
20—29 „	1621	1623	1630	1565	1629	1745
30—39 „	1341	1312	1293	1291	1428	1533
40—49 „	1107	1085	1051	1052	1292	1299
50—59 „	830	827	819	815	983	967
60—69 „	532	522	531	532	625	671
70—79 „	193	227	230	244	258	310
80—89 „	32	38	49	50	43	58
90 évesek és idősebbek	2	2	3	3	2	3
Összesen:	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000

A világháborúnak a népszaporodást csökkentő hatásával áll összefüggésben az, hogy az 1920. évben a legfiatalabb korosztályban levők száma annyira leapadt.

Németországban az 1910. és 1925. években a kormegoszlás⁶ az összlakosságban a következő volt:

⁵ Die Ergebnisse der Volkszählung vom 31. Dezember 1910: I. köt. 3. füzet: Die Alters und Familienstandsgliederung und Aufenthaltsdauer, Wien, 1914, 5* old. — Ergebnisse der Volkszählung vom 31. Jänner 1920: Alter und Familienstand, Wohnpartien, Wien, 1921, 18* old.

⁶ Statistisches Jahrbuch für das Deutsche Reich, 47. folyam, 1928, Berlin, 1928, 17. old.

K o r o s z t á l y	1925-ben	1910-ben
15 éven aluli	25·7	27·0
15—20 éves	10·5	10·9
20—30 „	18·3	18·3
30—50 „	26·7	25·5
50 éven felüli	18·8	18·3
Összesen: . . .	100·0	100·0

Belgiumban 1920 december 31-én a kormegoszlás az összlakosságban a következő volt:⁷

K o r o s z t á l y	Nők	Férfiak	Össz- lakosság
0—15 évesek	25·5	24·5	25·0
15—21 „	12·0	11·6	11·8
21—55 „	48·7	48·5	48·6
55 évesek és idősebbek . . .	13·8	15·4	14·6
Összesen: . . .	100·0	100·0	100·0

Franciaországban 1921-ben a megoszlás a következő képet mutatta:⁸

Korosztályok.	Megoszlás aránya 10.000 lakósra számítva.
0—4	619
5—9	775
10—14	879
15—19	889
20—24	786
25—29	719
30—34	714
35—39	715
40—44	712
45—49	672
50—54	603
55—59	546
60—64	466
65—69	364
70—79	436
80—	105
Összesen: . .	10.000

Angliában és Walesben pedig a kormegoszlás a következő képet mutatja:⁹

Korosztályok	Kormegoszlás aránya 10.000 lakósra számítva	
	1911.	1921.
0—4	1.069	877
5—9	1.025	929
10—19	1.895	1.891
20—29	1.735	1.631
30—39	1.522	1.464
40—49	1.153	1.322
50—59	799	962
60—69	505	598
70—79	240	277
80—	57	67
Összesen	10.000	10.000

Az Európán kívüli államok közt mindenekelőtt az Északamerikai Egyesült-Államokban mutatkozó megoszlásra utalunk:¹⁰

A táblázatot lásd a következő oldalon.

Kanadában, Északamerika másik legnagyobb bevándorlási államában a korosztályok következően oszlottak meg:¹¹

A táblázatot lásd a 189. oldalon.

⁷ Statistique de la Belgique: Population: Recensement général du 31. Décembre 1920, I. köt., Bruxelles, 1926, 80. old.

⁸ Statistique général de la France: Résultats statistiques du recensement général de la population effectué le 6 mars 1921, I. köt. 2. rész» Paris, 1927, 20. old.

⁹ Census of England and Wales, 1921, General Report with Appendices, London, 1927, 65. old.

¹⁰ Abstract of the Fourteenth Census of the United States 1920, Washington, 1923, 135. old.

¹¹ Sixth Census of Canada, Bulletin XIV, 1921, 22. old.

Korosztályok.	K o r m e g o s z l á s							
	1920	1910	1900	1890	1880	1870	1860	1850
5 éven aluliak	10·9	11·6	12·1	12·2	13·8	14·3	15·4	15·1
5—9 évesek	10·8	10·6	11·7	12·1	12·9	12·5	13·3	14·0
10—14 „	10·1	9·9	10·6	11·2	11·4	12·4	11·8	12·5
15—19 „	8·9	9·9	9·9	10·5	10·0	10·5	10·7	10·9
20—24 „	8·8	9·8	9·7	9·9	10·1	9·7	18·2	18·4
25—29 „	8·6	8·9	8·6	8·3	8·1	8·0		
30—34 „	7·6	7·6	7·3	7·3	6·7	6·6	12·8	12·2
35—39 „	7·4	7·0	6·5	6·2	6·0	6·0		
40—44 „	6·0	5·7	5·6	5·1	4·9	5·0	8·3	8·0
45—49 „	5·5	4·9	4·5	4·4	4·2	4·1		
50—54 „	4·5	4·2	3·9	3·7	3·7	3·5	5·0	4·8
55—59 „	3·4	3·0	2·9	2·7	2·5	2·3		
60—64 „	2·8	2·5	2·4	2·3	2·2	2·0	2·8	2·6
65—69 „	2·0	1·8	1·7	1·6	1·4	1·3		
70—74 „	1·3	1·2	1·2	1·1	1·0	0·9	1·1	1·1
75—79 „	0·8	0·7	0·7	0·6	0·6	0·5		
80—84 „	0·4	0·3	0·3	0·3	0·3	0·3	0·3	0·3
85—89 „	0·1	0·1	0·1	0·1	0·1			
90—94 „	—	—	—	—	—	—	—	0·1
95—99 „	—	—	—	—	—	—	—	—
100 éven felüliek	—	—	—	—	—	—	—	—
Ismeretlen korúak	0·1	0·2	0·3	0·3	—	—	0·2	0·1
Összesen . . .	100·0	100·0	100·0	100·0	100·0	100·0	100·0	100·0

A kormegoszlásban a világháborút követő időpontokban a háború hatása mindenütt, még Angliában és Walesben is, erősen érezhető; éppen azért az volt igyekezetünk, hogy a világháború előtti időpontokra vonatkozó adatokkal is szolgáljunk.

Hogy a korosztályok megoszlásából a kriminalaetiologiai következtetéseinket levonhassuk, előbb meg kell ismerkednünk a bevándorlók korbéli megoszlásával.

3. Az egyes országok összlakosságának általában mutatózó korbéli szerkezetével szemben teljesen eltérő képet mutat a ki- és bevándorlóknak korbéli megoszlása.

Korosztályok: években.	Összlakosság megosz- lása százalékszámokban	
	1911	1921
—5	12·38	12·06
5—9	10·93	11·96
10—14	9·77	10·42
15—19	9·49	9·12
20—24	9·85	8·11
25—59	9·18	7·83
30—34	7·74	7·45
35—39	6·52	7·21
40—44	5·44	6·01
45—49	4·62	4·96
50—54	3·98	4·13
55—59	2·97	3·20
60—64	2·48	2·73
65—69	1·83	1·96
70—74	1·31	1·34
75—79	0·83	0·82
80—84	0·44	0·43
85—89	0·18	0·18
90—94	0·05	0·05
95—	0·01	0·01
Összesen	100·00	100·00

A kivándorlási államokban e tárgyban gyűjtött adatok a következően tájékoztatnak bennünket.

Németországban a kivándorlóknak a kormegoszlása a következő volt:¹²

A következő évek átlagában	Korosztályok						Meg nem jelölve
	—10	10—14	14—21	21—30	30—50	50—	
1885—89	20·5	3·8	20·6	28·8	18·8	6·2	1·2
1890—94	19·3	4·4	20·9	29·1	20·2	6·1	—
1895—99	12·8	3·3	22·7	33·0	21·7	6·5	—
1900—04	16·6	4·1	20·1	33·7	20·3	5·2	—
1905—09	15·4	4·0	18·5	34·2	22·9	5·0	—
1910	13·7	3·7	18·3	35·6	23·7	5·0	—

Az imént felsorakoztatott adatoknál a mi szempontunkból különösen jelentős a legalacsonyabb korosztályba tartozó kivándorlóknak állandó csökkenése.

Az 1920. és 1921. évben a férfiak közt 59%, a nők közt pedig 54% volt 17-30 éves.¹³

Az egyik legfontosabb kivándorlási területnek, Írországának adatai a következőkről számolnak be az összlakosságnak és a kivándorlóknak kormegoszlása tárgyában.¹⁴

Korosztályok	A kivándorlóknál			Az összlakosságban			
	Az 1881—90. évek átlagában		Az 1911 évben	1881 évben		1891 évben	
	Férfiak %	Nők %	%	Férfiak %	Nők %	Férfiak %	Nők %
— 5	5.2	5.2	3.0	11.5	10.7	10.3	9.7
5—10	4.6	4.4	4.6	12.4	11.6	11.1	10.5
10—15	3.9	4.2		12.4	11.4	12.1	11.3
15—20	15.1	26.0	60.0	10.8	10.8	11.9	11.5
20—25	38.3	35.5		9.2	9.3	9.7	9.3
25—30	15.5	10.0	25.7	6.2	6.6	6.5	7.0
30—35	6.6	4.8		5.5	6.2	5.8	6.1
35—40	3.0	2.7	4.5	4.7	5.0	4.7	5.0
40—45	3.2	2.8		5.7	6.2	5.1	5.9
45—50	1.7	1.5	1.5	3.8	3.8	4.1	4.5
50—55	1.5	1.5		4.6	4.9	5.3	5.6
55—60	0.6	0.6	0.4	2.7	2.7	3.1	3.0
60—	0.7	0.6	0.3	10.5	10.5	10.3	10.6
Meg nem jelölve	0.1	0.1	—	—	—	—	—
	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Egy másik fontos európai kivándorlási terület: Olaszország statisztikai adatai pedig a kivándorlóknak kormegoszlásáról a következően tájékoztatnak bennünket.¹⁵

¹³ Statistik des Deutschen Reichs: Bewegung der Bevölkerung in den Jahren 1920 und 1921, Berlin, 1924. 61. old.

¹⁴ Mayr, Statistik und Gesellschaftslehre, II. köt., Tübingen, 1897, 352. old., illetve Emigration Statistics of Ireland for the Year 1911, Dublin, 1912, 7. old.

¹⁵ Statistica della emigrazione italiana per l'estero negli anni 1918, 1919 e 1920, Roma, 1925, XIV. és XVIII. old.

Kor- csoport- tok	A kormegoszlás az alább megjelölt évben					
	1915	1916	1917	1918	1919	1920
—10	13	12	12	8	8	5
10—14	6	8	6	4	5	4
15—20	10	9	11	7	11	16
21—35	34	30	32	30	44	52
36—55	30	34	29	40	27	19
56—65	5	5	7	8	4	3
66—	2	2	3	3	1	1
Összesen:	100	100	100	100	100	100

A kriminaletiológiai szempontból kisebb jelentőségű legfiatalabb korosztálynak a bevándorlók sorában való állandó csökkenését a következő adatok mutatják.¹⁶

É v	100 kivándorlóból 15 éven aluli volt	
	Férfiaknál	Nőknél
1908	7·58	21·33
1909	7·83	20·84
1910	8·26	21·28
1911	7·92	20·69
1912	7·75	20·92
1913	7·79	20·95
1914	9·63	21·99
1915	16·43	23·71
1916	19·23	20·56
1917	20·19	15·68
1918	11·76	13·57
1919	10·69	17·13
1920	6·58	14·21

Bennünket ezek az adatok azért érdekelnek, mert amennyivel csökken a fiatalabb korosztályoknak a száma a be-

¹⁶ Statistica della emigrazione italiana per l'estero negli anni 1908 e 1909, Roma, 1910, XIII. old. - ugyanaz 1910. és 1911. évre, Roma, 1913, XIII. old., - ugyanaz 1912. és 1913. évre, Roma, 1915, XIII. old., - ugyanaz 1914. és 1915. évre, Roma, 1918, XIII. old., - ugyanaz 1916. és 1917. évre, Roma, 1920, XIII. old., - ugyanaz 1918., 1919. és 1920. évre Roma, XVII. old.

vándorlók sorában, ugyanannyival nő közöttük a nagyobb kriminalitású idősebb korosztályoknak a részesedése.

Hazánkban¹⁷ az 1899-1913. évek átlagában a kivándorlók közt a 14 éven aluliak részesedése 10.6%
a 14-44 éveseké 84.9%
és a 14 éven felülieké 4.5%
100.0%

Nagy vonásokban hasonló képet kapunk akkor is, ha rövidebb időszakokat, illetve rövidebb tartamú korosztályokat veszünk alapul.

Az 1905/9, illetve 1911/13. években a korosztályoknak egymásközi megoszlása a következő volt:¹⁸

A megjelölt évek átlagában	Korosztályok.				
	—20	20—29	30—39	40—49	50—
1905—07	24·1	35·4	25·3	12·6	2·6
1911—13	17·3	33·8	23·3	18·7	6·9

A magyar-amerikai kivándorlók megoszlása pedig a következő volt:

	1905—7.	1911—13.
20 éven aluli	24·4%	17·3%
20—29 évesek	36·3%	34·8%
30—39 évesek	25·9%	23·7%
40—49 évesek	12·0%	18·9%
50 éven felüliek	1·4%	5·3%

És ha a hazai kivándorlókat még részletesebben különítjük el jövő tartózkodási helyük szerint, úgy a következő képet nyerjük:²⁰

¹⁷ Magyarország kivándorlása és visszavándorlása 1890-1913, Budapest, 1918, 48. táblázat.

¹⁸ Magyarország kivándorlása és visszavándorlása 1899-1913, Budapest, 1918, francia kiadás általános jelentése, 17. old.

¹⁹ Magyarország kivándorlása és visszavándorlása 1890-1913, Budapest, 1918, 55. táblázat.

²⁰ Magyarország kivándorlása és visszavándorlása 1890-1913, Budapest, 1918, Általános jelentés, 24. old.

Kivándorlók útiránya	A következőkben megjelölt évek átlagában					
	1905—07.			1911—13.		
	K o r o s z t á l y o k					
	—20	20—49	50—	—20	20—49	50—
Amerika	25·1	73·5	1·4	18·6	76·4	5·0
Németország	20·4	74·2	5·4	6·6	83·3	10·1
Románia	11·7	73·0	15·3	4·2	70·0	25·8
Egyéb európai országok	19·9	68·8	11·3	21·3	65·0	13·7
Egyéb helyekre	12·0	75·6	12·4	13·1	63·7	23·2

A régi osztrák-magyar monarchiában a kikötőkben vezetett adatgyűjtés szerint pedig 1913-ban a korosztályok megoszlása a következő²¹ volt:

20 éven aluliak-----	18.6%
20-29 évesek -----	28.6%
30-39 évesek -----	16.0%
40-49 évesek -----	25.9%
50 éven felüliek-----	10.9%

100.0

A legfontosabb bevándorlási területre érkezett bevándorlóknak korbéli megoszlása a következő megoszlást mutatja. Svájcban az 1860, 1870, 1880, 1888, 1900. és 1910. évi népszámlálások alkalmával az ott időzött külföldieknek korbéli megoszlása – mellé iktatva a svájci honosoknak korbéli megoszlását is – a következő képet mutatta:²²

Népszám- lálási év	10.000 egyén kormegoszlása													
	külföldieknél							svájci honosoknál						
	0—14	15—29	30—44	45—59	60—74	75	0—14	15—29	30—44	45—59	60—74	75		
	1860	1984	3912	2590	1131	332	51	3002	2622	2028	1433	735	130	
1870	2602	3167	2535	1177	452	67	3179	2409	2015	1472	797	128		
1880	2668	3302	2546	1082	349	53	3233	2411	1933	1501	777	145		
1888	2944	3118	2299	1173	407	59	3246	2486	1787	1500	832	149		
1900	2690	3532	2288	1051	381	58	3156	2573	1908	1371	882	164		
1910	2769	3388	2391	1017	378	57	3187	2464	1990	1394	796	169		

²¹ Walterhausen, A. Sartorius v., Auswanderung, Handbuch der Staatswissenschaften, 4. kiad., II. köt., Jena, 1924, 103. old.

²² Resultats statistiques du recensement fédérales de la population du 1. Décembre 1910, II. köt., Berne, 1917, 8*. old.

Zürich városában a bevándorlóknak, illetve a lakosság-
nak kor szerinti megoszlása a következő képet mutatta:^{22a}

Korosztályok években	Zürich város lakosságá- nak korbéli megoszlása 1900-ban		A Zürich városába 1905- ben bevándoroltak kor szerinti megoszlása	
	Abszolút számok	%-os megoszlás	Abszolút számok	%-os megoszlás
—15	49.141	27·9	3.881	9·6
15—30	54.584	30·9	26.044	64·7
30—50	40.504	27·9	8.536	21·2
50—70	20.403	11·5	1.628	4·0
70—	3.309	1·8	200	0·5
Összesen:	167.941	100·0	40.289	100·0

A bevándorlók közt itt is a legkriminalisabb, a 15 és 30
év közti korosztály a legnépesebb.

Az Északamerikai Egyesült-Államokban a bevándor-
lóknak korbéli megoszlása az 1913-1927. években a követ-
kező képet mutatta:^{22b}

A táblázatot lásd a következő oldalon.

A világháború előtti legutolsó, az 1910. évi népszám-
lálás alkalmával pedig az Északamerikai Egyesült-Államok-

ba Resultats statistiques du recensement fédéral du 1-er Dé-
cembre 1900, II kötet, Berne, 1905, 146. old. — Der Zuzug in die
Stadt Zürich, herausgegeben vom Statistischen Amt der Stadt Zürich,
Zürich 1908, 9. old.

^{22b} Lásd: Annual Report of the Commissioner General of Immi-
gration to the Secretary of Labor for the Fiscal Year Ended June 30.
1913, 1914, 7. old., — ugyanaz 1914. évre, 1915, 42. old., — ugyanaz
1915. évre, 1915, 64. old., — ugyanaz 1916. évre, 1916, 20. old., — ugyan-
az 1917. évre, 1917, 20. old., — ugyanaz 1918. évre, 1918, 63. old., —
ugyanaz 1919. évre, 1919, 90. old., — ugyanaz 1920. évre, 1920, 96. old.,
— ugyanaz 1921. évre, 1921, 34. old., — ugyanaz 1922. évre, 1922, 32.
old., — ugyanaz 1923. évre, 1923, 49. old., — ugyanaz 1924. évre, 1924, 43.
old., — ugyanaz 1925. évre, 1925, 42. old., — ugyanaz 1926. évre, 1926,
39. old., — ugyanaz 1927. évre, 1927, 4. és 41. old.; megjelentek mind:
Washington.

Év (június 30-án lezárva.)	Bevándorlóknak korszerinti megoszlása									
	Abszolút számok					Százalék számok				
	-14		14-44		45-	-14		14-44		45-
1913	147.158		986.355		64.379	12.3		82.3		5.4
1914	158.621		981.692		78.167	12.8		80.8		6.4
1915	52.982		244.472		29.246	16.2		74.9		8.9
1916	47.070		220.821		30.935	16.1		73.6		10.3
1917	47.467		214.616		33.320	16.1		72.6		11.3
1918	48.738		21.349		13.171	58.6		25.6		15.8
	-16		16-44			-16		16-44		
1919	26.373		97.341		17.418	18.7		69.0		12.3
1920	81.890		307.589		40.522	19.1		71.5		9.4
1921	146.613		587.965		70.650	18.2		73.0		8.8
1922	63.710		210.164		35.682	20.6		67.9		11.5
1923	91.816		383.960		47.143	17.5		73.4		9.1
1924	132.264		513.788		60.844	18.7		72.7		8.6
	-16		16-29		30-37		38-44			
1925	50.722	152.588	41.141	20.251	29.612	17.2	51.9	13.9	6.9	10.1
1926	47.347	166.176	42.155	20.196	28.614	15.5	54.5	13.7	6.9	9.4
1927	51.689	182.987	49.292	22.295	28.912	15.4	54.6	14.7	6.7	8.6

ban a fehér lakosság születési helye szerint elkülönítve, kor szerint a következően oszlott meg:^{22c}

Korosztályok	Az országban született lakosság	A külföldön született lakosság
— 5	13.5	0.8
5— 9	12.0	2.2
10—14	11.1	2.7
15—24	20.3	15.8
25—44	26.5	44.2
45—64	13.0	25.4
65—	3.6	8.9
Összesen:	100.0	100.0

A most felsorakoztatott adatokból és tényekből kell majd a további következtetéseinket és konklúzióinkat levonni.

^{22c} Prisoners and Juvenile Delinquents in the United States 1910, Washington, 1918, 118. old.

A legelső, ami futólagos szemlélődés után is már feltűnik, hogy a fentebbiek szerint különösen magas kriminalitást mutató 25 éven felüli korosztályok, nevezzük ezeket röviden kriminalisabb korosztályoknak, a kivándorlók és külföldön született lakosság sorában sokkal nagyobb arányban vannak képviselve, mint az összlakosságban!

Ezek a kriminalisabb korosztályok minden nemzet kivándorlói sorában fokozottabb mértékben találhatók. És enriek természetszerű folyománya azután az, hogy az egyes jogterületekre bevándorló külföldiek ott éppen ezen különleges korbeli tulajdonságaiknál fogva a kriminalitásból nagyobb részt vesznek ki.

4. Ha párhuzamot vonunk az összlakosság és a bevándorlók korbeli megoszlása közt, úgy arról győződhetünk meg, hogy az ú. n. kriminalisabb korosztályok a bevándorlók közt erősebben vannak képviselve, mint az összlakosság körében.

E jelenségnek magyarázata az, hogy a kivándorlásra, új haza és egzisztencia alapítására természetesen csak annak van bátorsága, aki a legerőteljesebb korban van, amikor a vállalkozási kedv még a legnagyobb és amikor az illetők még könnyen elviselik az ilyen változásokkal egybekötött nehézségeket.

A svájci 1909/11. évi hivatalos bűnügyi statisztika,²³ valamint az Északamerikai Egyesült-Államok kongresszusa által a bevándorlás kérdésének tanulmányozására kiküldött bizottság is kiadmányában²⁴ ily módon, nevezetesen a bevándorlóknak a kriminalisabb korosztályokban való erősebb részesedésével igyekszik magyarázni a magasabb bűnözési arányukat.

Aminthogy tényleg, ha az elítélteknek, illetve letartóztatottaknak megfelelő korosztályait vesszük szemügyre, úgy arról győződhetünk meg, hogy ezekben a korosztályokban aránytalanul több a külföldi születésű, tehát bevándorolt egyén, mint az illető országban született bűntevő.

²³ Schweizerische Kriminalstatistik von 1909 bis 1911, herausgegeben vom eidgenössischen statistischen Bureau, Bern, 1917, 8. old.

²⁴ Reports of the Immigration Commission, Washington, 1911, 1. köt. 33. old.

Lássuk a két legfontosabb bevándorlási területnek: Svájcnak és az Északamerikai Egyesült-Államoknak e tárgyban *gyűjtött* bűnügyi statisztikai adatait, amelyek mindenütt erről a törvényszerűségről tesznek tanúságot!

Svájcban az 1909/11. évekre vonatkozó bűnügyi statisztikai adatok adnak számot a svájci honosoknak és a külföldieknek eltérő kriminalitásáról; az adatok a következő törvényszerűségekre mutatnak:²⁵

Korosztályok	10.000 egyénre eső elítélt	
	Svájci honosoknál	Külföldieknél
Összátlagban:	40·7	95·3
12—18	12·9	42·4
19—20	60·2	147·6
21—25	76·9	149·4
26—30	69·0	143·4
31—35	62·7	134·2
36—40	52·9	92·8
41—45	45·1	84·2
46—50	37·7	57·6
51—55	30·5	61·0
56—60	27·2	40·4
60—	9·3	18·0

Bár a külföldieknek kriminalitása minden korosztályban lényegesen nagyobb, mint a belföldieké, ez a többlet a leg-erősebben az ú. n. legkriminalisabb korosztályoknál, a 12-35 éveseknél domborodik ki.

Az Északamerikai Egyesült-Államokban 1900-ban a kor-megoszlás az elítélt belföldieknél és külföldi születésűeknél a következő eltéréseket mutatta:²⁶

³⁵ Schweizerische Kriminalstatistik von 1909 bis 1911, herausgegeben vom eidgenössischen statistischen Bureau, Bern, 1917, 11. old.

²⁶ Reports of the Immigration Commission, Washington, 1911, I. köt. 147. old.

Kor- osztályok	A kormegoszlás százalékokban				
	Összalkos- ságnál	A belföldön született ama fehéreknel, akiknek mind- két szülője az országban született	A belföldön született ama fehéreknel, akiknek szülői részben, vagy teljesen kül- földi születésűek	A külföldön született fehéreknel	A színe- seknel
—20	44·4	47·8	54·1	10·5	50·6
20—44	37·8	34·5	38·4	52·4	35·2
45—64	13·7	13·5	6·6	27·8	11·2
65—	4·1	4·2	0·9	9·3	3·0
Összesen:	100·0	100·0	100·0	100·0	100·0

Az 1910. évben az Északamerikai Egyesült-Államokban elítélt felnőtt és fiatalkorú bűntettesek koruk szerint a követ-kezően oszlottak meg:²⁷

Korosztályok	A bűntettesekre vonatkozó abszolút számok		A kriminalitás 100.000 lélekre viszonyítva		A két eltérő kriminalitásnak egymáshoz való viszonya
	A bel- földön születettek	A külföldi születésűek	A bel- földön születet- teknel	A külföldi születé- sűeknel	
Összesen:	253.929	99.639	371·3	746·6	2·0
—10	417	29	2·4	7·2	3·0
10	536	53	34·7	70·8	2·0
11	749	76	52·1	115·1	2·2
12	1.250	138	79·7	183·4	2·3
13	1.695	180	114·7	266·6	2·3
14	2.076	238	135·5	318·5	2·4
15	2.353	272	164·3	361·8	2·2
16	2.784	261	181·6	261·0	1·4
17	4.131	543	283·5	456·1	1·6
18	6.035	1.015	400·3	559·1	1·4
19	6.616	1.445	485·0	729·8	1·5
20	5.909	1.703	430·7	658·8	1·5
21—24	32.175	10.030	620·6	855·9	1·4
25—34	69.927	26.144	675·2	825·1	1·2
35—44	57.568	26.022	738·0	959·7	1·3
45—54	32.962	17.944	594·4	866·3	1·5
55—64	12.639	8.082	381·6	611·8	1·6
65—	3.545	3.520	144·3	297·5	2·1
Ismeretlen korúak	10.562	1.944	—	—	—

A fiatalabb korosztályok alacsonyabb kriminalitással nem esnek súlyosabban latba, ellenben a 17. életévtől kezdve még a benschülötteknek aránylag magas kriminalitásával szemben is erősen érvényesül a külföldi születésűeknek jóval magasabb bünözése.

Erősen domborodik ki a 18 éves és a következő 3-4 korosztálynál a külföldi születésűeknek lényegesen nagyobb kriminalitása az 1923. évi bünügyi statisztikai adatokból is; ezek szerint az 1923 január 1-től június 30-áig terjedő időszakban elkövetett deliktumok tettesei a következő kormegoszlást mutatták:²⁸

Korosztályok években.	A büntetésekre vonatkozó abszolút számok		A kriminalitás 100.000 lélekre viszonyítva		A két eltérő kriminalitásnak egymáshoz való viszonya
	A bel- földön születettek	A külföldi születésűek	A bel- földön születet- teknél	A külföldi születésűeknél	
Összesen:	90.496	31.054	174·6	235·9	1·4
—18	1.853	161	39·1	56·1	1·4
18—20	8.518	1.108	190·5	290·8	1·5
21—24	14.115	2.285	241·9	290·3	1·2
35—34	24.874	8.314	201·0	267·7	1·3
35—44	20.238	9.888	211·8	312·3	1·5
45—54	11.748	5.905	166·9	239·4	1·4
55—64	4.598	2.272	103·3	139·9	1·4
65—	1.321	719	40·6	54·1	1·3

Még határozottabban bizonyítja a 25 évnél idősebb külföldieknek a kriminalitásban való nagyobb részesedését a következő táblázat, amely az Északamerikai Egyesült-Államokban az 1910. évben gyűjtött adatokat tárgyalja.²⁹

A táblázatot lásd a következő oldalon.

A százalékos megoszlás mutatja, hogy a 25 évnél idősebbek a bünözők sorában jóval nagyobb százalékkal szerepelnek, mint amilyen a részesedésük az összlakosságban.

²⁷ Prisoners and Juvenile Delinquents in the United States, 1910, Washington, 1918, 119. old.

²⁸ Prisoners 1923, Washington, 1926, 74-75. old.

²⁹ Prisoners and Juvenile Delinquents in the United States 1910, Washington, 1918, 118-119. old.

Korosztályok években.	Külföldi születésű fehéreknek kormegoszlása 1910-ben		
	elítéltek sorában		Összlako- ságban
	Abszolút számok	%-os megoszlás	
Összesen	99.639	100·0	100·0
—10	29	—	3·0
10—14	685	0·6	2·7
15—17	1.076	1·0	15·8
18—20	4.163	4·1	
21—24	10.030	10·1	23·7
25—34	26.144	26·2	
35—44	26.022	26·2	20·3
45—54	17.944	18·1	15·5
55—64	8.082	8·2	9·9
65—	3.520	3·5	8·9
Ismeretlen korúak .	1.944	2·0	0·2

5. Végeredményben tehát a kivándorlók sorában a gyermekkorban levőknek a hiánya idézi elő a magasabb kriminalitást.

A felnőtt korosztályoknak a bevándorlók sorában valc rendkívül erős részesedésével magyarázzák nagyobb fokú kriminalitásukat az irodalomban például Commons,³⁰ Kelsey,³¹ Mayo-Smith,³² Sutherland³³ és Kate Waller Barret,³⁴ a német 1911. évi hivatalos bűnügyi statisztika,³⁵ valamim

³⁰ Commons, John, R., Races and Immigrants in America, New York, 1907, 168. old.

³¹ Kelsey, Carl, Immigration and Crime, Annals of the American Academy of Political and Social Science, 1926 májusi kötet, 169. old.

³² Mayo-Smith, Richmond, Statistics and Sociology, New-York 1895, I. köt., 334. old.

³³ Sutherland, Criminology, Philadelphia, 1924, 97. old

³⁴ Kate Waller Barret jelentése, Annual Report of the Commissioner General of Immigration to the Secretary of Labor for the Fiscal Year Ended June 30, 1914, Washington, 1915, 369. old.; itt arra utal, hogy s bevándorlás kérdésében Olaszországban tett tanulmányutak során ol> fálvokban fordult meg, ahol az erős kivándorlás folytán vagy nagyon idős, vagy nagyon fiatal egyéneket látott csak.

³⁵ Deutsche Kriminalstatistik für das Jahr 1911, Berlin, 1913, II 53. old.

az Északamerikai Egyesült-Államok 1904. és 1910. évi hivatalos bűnügyi statisztikája³⁶ is a bevándorlóknak a rendestől eltérő kormegoszlásával magyarázza a külföldieknek magasabb kriminalitását.

Sajnos, a külföldieknél ilyen módon fokozottabban hatékonyvá váló eme kriminalaetiologiai tényező jelentőségéről pontos képet azért nem nyerhetünk, mert ez a tényező karöltve, több más tényezővel együttesen érezteti hatását és a megfigyeléseket zavaró körülmények kikapcsolására még csak gondolni sem lehet, amint ezt akárhány bűnügyi statisztika kifejezetten ki is emeli.³⁷

Ha talán túlzás is az az állítás, hogy a bevándorlók majdnem mind felnőttek,³⁸ tagadhatatlan, hogy közöttük aránytalanul több a felnőtt, mint a benschülött lakosságban. A bevándorlók közt erősebben képviselt kriminalisabb osztályok által előidézett veszélyt fokozza még az a körülmény is, hogy az utóbbi évek bevándorlási statisztikája éppen arról tesz tanúságot, hogy a bevándorlók sorában a legfiatalabb korosztályokhoz tartozók száma állandóan csökken, amint ez például a fentebb idézett német kivándorlási statisztikából is kitűnik, amely azt mutatja, hogy 1900. óta a 21 éven aluliak száma állandóan esik, viszont a 21-50 év között levők száma állandóan nő.

Tehát azon kriminaletiológiai tényezők közt, amelyek a bevándorló külföldieknek kriminalitását mindenütt tetemesen növelik, a kor nem a legutolsó helyen áll. Bár ennek a tényezőnek befolyását még csak megközelítőleg sem sikerült megállapítani, hiszen ezen tömegfigyeléseket számos zavaró körülmény gátolja, – annak hatékonyvá válásáról már a problémának futólagos szemlélete alapján is minden kétséget kizárólag meggyőződhetünk.

A kormegoszlásnak mint a bevándorlás által hatékonyvá

³⁶ Prisoners and Juvenile Delinquents in Institutions 1904, Washington, 1907, 51. old. – Prisoners and Juvenile Delinquents in the United States 1910, Washington, 1918, 108. old.

³⁷ Deutsche Kriminalstatistik für das Jahr 1911, Berlin, 1913, II. 53. old.

³⁸ Ezzel a nézettel találkozunk: Sutherland, Criminology, Philadelphia, 1924, 97. old.

vált kriminalaetiologiai tényezőnek jelentőségét elsősorban abban kell keresnünk, hogy azon kevés tényezők közé tartozik, amelyeknek kihatása a bevándorlási törvények által annyira-mennyire talán szabályozható és befolyásolható lenne.

23. §. A bevándorlók nemi megoszlásának kihatása.

1. A szomatologiai faktorok közt fontos szerep jut a nemnek. A bűnügyi aetológiában közhelyet képez az a megállapítás, hogy a férfi nem kriminalitása sokkal nagyobb, mint a női nem bűnözési aránya.

Viszont a bevándorlási statisztikák legtöbb helyütt arról tesznek tanúságot, hogy sokkal több a férfi bevándorló, mint a női bevándorló. Ez a tény is hozzájárul ahhoz, hogy a külföldi születésűek összességének kriminalitása aránytalanul magasabb, mint a belföldön született lakosságé.

Munkánkban e helyütt mindenekelőtt a legfontosabb államterületek bűnügyi statisztikája kapcsán a férfi és női nem kriminalitásának egymáshoz való viszonyát óhajtjuk megvilágítani. Azután megállapítani kívánnók a férfi és női nemnek számszerű megoszlását néhány ország statisztikája alapján; továbbá feladatunk az lesz, hogy igazoljuk, miszerint a bevándorlók sorában a férfiak jóval nagyobb arányban fordulnak elő, mint az egyes országok összlakosságában. Ezen megállapítások alapján jutunk el a végső eredményhez, t. i., hogy a bevándorlási államokban a férfi bűnözők sorában a külföldi születésűek jóval erősebben részesednek» mint az illető országban született lakosság körében.

Első feladatunk tehát reávilágítani a férfi és női nem kriminalitásának egymáshoz való viszonyára!

Amennyire nem képezi vita tárgyát, hogy a férfi nemnek a kriminalitása messze túlhaladja a női nemnek kriminalitását, annyira eltérő képet kapunk a két nem kriminalitásának egymáshoz való aránya tekintetében.

Hogy néhány európai államban e tárgyban tett megállapításokra utaljunk, hivatkozunk mindenekelőtt a svájci bűnügyi statisztika egyik eredményére

Svájcban az 1909/11. évi bűnügyi statisztikai adatgyűjtés eredményei szerint¹ 100 bűntevő közt volt 86-9 férfi és 13-1 nő.

Franciaországban² az elítéltek nembeli megoszlása a következő volt:

Időszak	100 elítélt közt volt	
	Férfi	Nő
1826—50	83	17
1851—60	82	18
1861—69	83·7	16·3
1871—80	84	16
1881—85	86	14
1886—90	85	15
1891—95	84	16
1896—1900	85	15
1910	84	16
1911	84	16

Vagyis az arány a férfi és női nem kriminalitása közt körülbelül olyan volt mint 5-6: 1-hez.

Belgiumban ez az arány a következő képet mutatta:⁸

Időszak	100 elítélt közt volt	
	Férfi	Nő
1905	75·6	24·4
1906	76·4	23·6
1907	76·6	23·4
1908	76·3	23·7
1909	74·9	25·1
1910	74·9	25·1
1911	76·0	24·0
1912	76·1	23·9
1913	74·9	25·1

¹ Schweizerische Kriminalstatistik von 1909 bis 1911, herausgegeben vom eidgenössischen statistischen Bureau, Bern, 1917, 7. old.

² Levasseur, E., La population française, II kötet, Paris, 1891, 451. old. – Compte général de l'administration de la justice criminelle pendant l'année 1900, Paris, 1902, XIX. old., – ugyanaz 1911. évre, Paris, 1913. IX. old.

³ Jacquart, Camille, La criminalité belge 1868-1909, Louvain, 1912,

Az arány a két nem kriminalitása közt olyan volt körülbelül, mint 3: 1-hez.

Svédországban az arány már hosszú idők óta meglehetősen szélsőséges; az 1921-25. években a megoszlás a két nem kriminalitása közt a következő:⁴

Időszak	100 elítélt közt volt	
	Férfi	Nő
1921	95.1	4.9
1922	94.9	5.1
1923	94.2	5.8
1924	94.2	5.8
1925	94.0	6.0

Svédországban tehát azt az arányt találjuk, hogy körülbelül 19: 1-hez; a férfi nem kriminalitása feltűnően magas a nő bűnözéséhez képest.

Körülbelül hasonló a megoszlás az Északamerikai Egyesült-Államokban is:⁵

Időszak	100 elítélt közt volt	
	Férfi	Nő
1890	92.22	7.78
1904	94.5	5.5
1910 jan. 1-én számolt letartóztatott közt	91.2	8.8
1910 év során elítéltek közt	90.2	9.8
1923	92	8

67. old., – Statistique Judiciaire de la Belgique: 1913, Bruxelles, 1914, XXV. old.

⁴ Brottsligheten åren 1923-1925 av statistika centralbyran, Stockholm, 1927, Résumé, VII. old.

⁵ Report on Crime, Pauperism and Benevolence in the United States at the Eleventh Census; 1890, Part I.: Analysis, Washington, 1896, 128. old., – Prisoners and Juvenile Delinquents in Institutions 1904, Washington, 1907., 16. old., – Prisoners and Juvenile Delinquents in the United States 1910, Washington, 1918, 78-79. old., – Prisoners 1923, Washington, 1926, 43. old.

Az Északamerikai Egyesült-Államokban tehát az utóbbi évtizedekben a férfi nem kriminalitása a nő bűnözéséhez úgy aranylott mint 10-11: 1-hez.

Általában tehát a női és a férfi nem kriminalitása közti arány az 1: 5 és 1: 19 közt mozgott, azaz a férfi nem bűnözése mindenütt sokszorosát képezte a női nem kriminalitásának.

2. Második feladatunk megállapítani a két nemnek részesedését az összlakosságban. A következő táblázat a nemek megoszlása tekintetében a legtöbb kultúrállamot illetően tájékoztat bennünket.⁶

Ország, és megfigyelési időpont	100 férfi lakósra eső nők száma
Anglia és Wales, 1911.	107
Dánia, 1921.	105
Norvégia, 1920.	105
Svédország, 1910.	105
Finnország, 1920.	103
Ausztria, 1920.	109
Magyarország, 1920.	106
Svájc, 1910.	103
Németország, 1919.	110
Németalföld, 1920.	101
Belgium, 1910.	102
Franciaország, 1911.	103
Olaszország, 1911.	101
Kanada, 1921.	94
Északamerikai Egyesült- Államok, 1920.	96

Nagyban tehát az egész lakosság a két nem közt majdnem egyenlő arányban oszlik meg.

3. A két nemnek az összlakosságban való majdnem egyenlő részesedésétől teljesen eltérő a bevándorlóknak nembeli megoszlása.

⁶ Statistique Générale de la France: Annuaire Statistique 1924, Paris, 1925, 194. old.

Régi tapasztalat, hogy a ki- és bevándorlók sorában a férfi nem jóval erősebben van képviselve, mint a női nem/

Mindenekelőtt néhány fontosabb kivándorlási terület kivándorlóinak nembeli megoszlására akarnánk reámutatni!

Németországban a világháború előtti években a kivándorlóknak nembeli megoszlása a következő volt:⁸

I d ő s z a k	100 kivándorló közt volt	
	Férfi	Nő
1885—89	54·8	45·2
1890—94	54·7	45·3
1895—99	55·1	44·9
1900—04	57·2	42·8
1905—09	58·1	41·9
1910	60·4	39·6

Olaszországban a kivándorlóknak nembeli megoszlása a következő volt:⁹

É v	100 kivándorló közt volt	
	Férfi	Nő
1908	82·71	17·29
1909	81·16	18·84
1910	81·54	18·46
1911	80·73	19·27
1912	81·47	18·53
1913	81·40	18·60
1914	80·38	19·62
1915	62·71	37·29
1916	55·92	44·08
1917	45·60	54·40
1918	55·28	44·72
1919	64·57	35·43
1920	71·31	28·69

Elteltekintve a világháború éveitől, amidőn a férfiak kivándorlását honvédelmi okokból meggátolták, a férfiaknak a kivándorlóknak való részesedése mindig körülbelül négyszer olyan volt, mint a nőké.

Spanyolországból az 1912-1918. években kivándorlók közt volt 650.590 férfi és 255.691 nő; a férfiak részesedése tehát 71-79%, a nőké pedig 28-21% volt.¹⁰

A hazánkból kivándorlók közt található:¹¹

Év, illetve időszak	100 kivándorló közt volt	
	Férfi	Nő
1899	68·0	32·0
1900	71·4	28·6
1902	76·4	23·6
1904	68·8	31·2
1906	71·7	28·3
1908—1913	60·7	39·3
1899—1913	68·2	31·8

Tehát nálunk is a kivándorlók közt körülbelül háromszor annyi férfit találunk mint nőt.

A bevándorlási államokba érkező bevándorlóknak a nembeli megoszlása is körülbelül megegyezik a fenti adatokkal.

Az európai országok közt aránylag legtöbb külföldit találunk Svájcban. Bár itt is a külföldiek közi jóval több férfit

⁸ Waltershausen, A. Sartorius v., Auswanderung, Handwörterbuch der Staatswissenschaften, 4. kiad., II. köt., Jena, 1924, 79. old.

⁹ Statistica della emigrazione italiana per Festero negli anni 1905 e 1909, Roma, 1910, XIII. old. ugyanaz 1910. és 1911. évre, Roma, 1913, XIII. old., – ugyanaz 1912. és 1913. évre, Roma, 1915, XIII. old., – ugyanaz 1914. és 1915. évre, Roma, 1918, XIII. old., – ugyanaz 1916. és 1917. évre, Roma, 1920, XIII. old., – ugyanaz 1918., 1919. és 1920. évre, Roma, 1925, XVII. old.

¹⁰ Walterhausen, Sartorius v., Auswanderung, Handwörterbuch der Staatswissenschaften, 4. kiad., II. köt., Jena, 1924, 79. old.

¹¹ Magyarország kivándorlása és visszavándorlása 1899-1913, Budapest, 1918, Általános jelentés 14. old., valamint 48. táblázat.

találunk mint nőt, mégis ezek az adatok nem tükröztetik vissza hűségesen a tényleges helyzetet, mert a Svájcban élő külföldieknek javarésze nem kenyérkeresés, hanem egyéb célokból vándorol be többnyire családotól, tehát az itteni külföldieknél a férfiaknak aránytalanul nagy túlsúlya nem érvényesül annyira, mint azt alább az Európán kívüli bevándorlási államokban látni fogjuk.

A Svájcra vonatkozó adatok a következők;¹² a külföldiek mellett egyben a svájci honosok nembeli megoszlását is feltüntetjük:

Népszámlálási év	1000 lakós közt volt			
	a svájci honosoknál		a külföldieknél	
	Férfi	Nő	Férfi	Nő
1910	487	513	517	483
1900	487	513	521	479
1888	485	515	499	501
1880	487	513	532	468
1870	488	512	500	500
1860	489	511	564	436

Az egyes kantonokba és városokba bevándorlóknak nembeli megoszlása már erősebben mutatja a férfiak túlsúlyát - például a Zürich városában 1905-ben beköltözött egyének közt 59.8% volt férfi, és csak 40.2% volt nő.¹³

A férfi nemnek túlsúlya már jóval nagyobb a tengerentúli bevándorlásnál.

Az Északamerikai Egyesült-Államokba érkezett bevándorlóknak nembeli megoszlása a következő volt:¹⁴

¹² Resultats statistiques du recensement fédérales de la population du 1. Décembre 1910, I. köt., Berne, 1915, 37*. old.

¹³ Der Zuzug in die Stadt Zürich, herausgegeben vom Statistischen Amt der Stadt Zürich, Zürich, 1908, 9. old .

¹⁴ Reports of the Immigration Commission, Washington, 1911, 3. kötet 6. old., - Annual Report of the Commissioner General of Immigration to the Secretary of Labor for the Fiscal Year Ended June 30, 1927, Washington, 1927, 213. old.

Időszak, illetve év	Bevándorlók összszáma	Bevándorlók számszerű megoszlása		Bevándorlók szá- zalékos megoszlása	
		Férfi	Nő	Férfi	Nő
1820—67	—	—	—	59·7	40·3
1871—80	2,812.191	1,725.148	1,087.043	61·3	38·7
1881—90	5,246.613	3,205.911	2,040.702	61·1	38·9
1891—1900	3,687.564	2,297.330	1,390.234	62·3	37·7
1901—1910	8,795.386	6,141.942	2,653.444	69·8	30·2
1911—1920	5,735.811	3,643.385	2,092.426	63·5	36·5
1921—27	3,278.576	1,857.853	1,420.723	56·7	43·3
1871—1927	29,556.141	18,871.569	10,684.572	63·8	36·2

A női kivándorlóknak a világháborút követő években való emelkedésétől várnak Északamerikában kedvező hatást a bevándorlók kriminalitását illetően;¹⁵ a több kivándorló nő arra enged következtetni, hogy több kivándorló családotul érkezett, viszont a családban való élésnek kriminaletiológiai szempontból gyakorolt kedvező hatására már utaltunk.

Kanadában az 1921. évi népszámlálás alkalmával az országban, illetve külföldi születésű lakosságnak a nemek szerinti megoszlása a következő volt:¹⁶

Születés	A lakosság megoszlása			
	Abszolút számok		Százalékos megoszlás	
	Férfiak	Nők	Férfiak	Nők
Kanadai születésű	3,443.403	3,389.344	79·3	79·8
Nagy-Britanniai születésű	567.072	498.382	12·5	11·6
Külföldi születésű	519.470	370.812	8·2	8·6
Összesen:	4,529.945	4,258.538	100·0	100·0

Az Ausztráliába érkező bevándorlók sorában pedig a nemek megoszlása a következő volt:¹⁷

¹⁵ Annual Report of the Commissioner General of Immigration to the Secretary of Labor for the Fiscal Year Ended June 30, 1920, Washington, 1920, 41. old.

¹⁶ Sixth Census of Canada, 1921, Bulletin X. 11, old.

¹⁷ Reports of the Immigration Commission, Washington, 1911. 40. köt. 166. old.

É v	Bevándorlók számszerű megoszlása		Bevándorlók százalékos megoszlása	
	Férfiak	Nők	Férfiak	Nők
1904	32.414	13.922	70·0	30·0
1905	33.146	15.690	67·9	32·1
1906	36.312	17.852	67·0	33·0

Ezekből, valamint a fentebb ismertetett többi adatból is megállapíthatjuk azt, hogy a bevándorlók közt a férfiak mindenütt erős túlsúlyban vannak. Ha számszerűleg nem is lehet megállapítani, hogy mennyivel több a bevándorlók közt a férfi mint a nő, meglehetősen nagy valószínűséggel oda következtethetünk, hogy a bevándorlók közt kétszer annyi férfit találunk, mint nőt.

Utaltunk fentebb arra, hogy a férfi nemnek kriminalitása mindenütt többszöröse a nő bűnözésének. Láttuk továbbá, hogy a bevándorlók közt mindenütt lényeges több a férfi mint a nő. Ezekből aztán levonhatjuk azt a végső következtetést, hogy a nők jóval kisebb bűnözésével szemben tetemesen nagyobb bűnözést felmutató férfi nemnek a bevándorlók sorában a nemek általános megoszlásánál erősen túlmenő részesedése is lényegesen hozzájárul ahhoz, hogy a külföldi születésűek mindenütt nagyobb kriminalitást mutatnak fel.

4. Ha az egyes bevándorlási területek kriminalitását vesszük vizsgálat alá, mindenütt arról győződhetünk meg, hogy a külföldi születésűeknél a férfi nemnek kriminalitása jóval erősebben domborodik ki, mint a nő bűnözése. Ami okszerű következménye a fenti megállapításoknak.

Néhány állam területét sorra véve, az adatok a következő tényeket mutatják.

Svájcban az 1909/1911. évi hivatalos bűnügyi statisztika eredménye szerint¹⁸ esett átlagban:

¹⁸ Schweizerische Kriminalstatistik von 1909 bis 1911, herausgegeben vom eidgenössischen statistischen Bureau, Bern, 1917, 11. old.

100 férfi elítéltre női elítélt esett		
a kantonbeli polgároknál	az egyéb kantonekból való svájci polgároknál	a külföldiekénél
13-5	16-6	15-9

Németországban 1911-ben a belföldi és külföldi férfiaknál, illetve a nőknél a kriminalitás aránya a következő volt.¹⁹

Belföldiekénél		Külföldiekénél	
Férfiaknál	Nőknél	Férfiaknál	Nőknél
1.4%	0.27%	2.0%	0.35%

azaz a férfiaknál a külföldieknek erősebb kriminalitása itt is jóval erősebben domborodott ki mint a női nemnél.

Az Északamerikai Egyesült-Államokban az eltérés a belföldön született és külföldön született, illetve a férfi és a nő nem kriminalitása közt a következő:²⁰

Nem, illetve születési hely	100.000 egyénre viszonyított kriminalitás	
	1923 évben	1910 évben
<i>Férfiak.</i>		
A belföldön születetteknél . .	1,120.5	758.4
A külföldön születetteknél . .	1,273.4	890.9
<i>Nőknél.</i>		
A belföldön születetteknél . .	82.3	44.6
A külföldön születetteknél . .	163.5	57.1

Bár a külföldiekénél a férfi nem erősebb kriminalitása itt is megállapítható, a külföldi születésű nőknek a bűnözése is elég magas a belföldön született nőknek a kriminalitásával szemben.

¹⁹ Kriminalstatistik für das Jahr 1911, Berlin, 1913, IL 53. old.

²⁰ Prisoners 1923, Washington, 1926, 64. old.

A jelenségnek magyarázata kézenfekvő. Fentebb²¹ utaltunk arra, hogy a két nemnek a kriminalitása az Északamerikai Egyesült-Államokban eléggé eltérő, körülbelül olyan arányban van egymáshoz, mint 10-11 az 1-hez; a bevándorló nők javarészeének előbbi hazájában ez az eltérés jóval kisebb, azaz a nőnek kriminalitása ott nagyobb; a bevándorló nőknek ez a nagyobb kriminalitása az új hazában sem csökken le nyomban; így az új haza női bűnözéséhez viszonyítva aránylagosan elég nagyoknak jelentkeznek.

Húségesebb képet nyújtanának olyan adatok, amelyek a belföldön és a külföldön született férfiaknak, illetve nőknek a bűnözők sorában, illetve az összlakosságban való százalékos részesedésről számolnának be. Sajnos, ilyen adatok nem állanak rendelkezésünkre.

5. Végeredményben tehát a külföldi születésű férfiaknak a kriminalitásban való nagyobb részesedése is bizonyítja ama kriminaletiológiai törvényszerűséget, hogy a bevándorlók sorában előforduló aránytalanul sok nagyobb kriminalitású férfi is emeli a külföldieknek bűnözését általában.

A különféle bűnügyi statisztikák is kiemelik ezt, mint a külföldiek magasabb kriminalitását előidéző egyik okot; ezzel a megállapítással találkozunk a német 1911. évi hivatalos bűnügyi statisztikában,²² valamint az Északamerikai Egyesült-Államok 1910. évi hivatalos bűnügyi statisztikájában is.²³

Sokat vitatott kérdés az, hogy vajjon a nőnek kisebb kriminalitásával szemben mennyiben lehet ezen bűnözési minus aequivalensének tekinteni a nőnek a prostitúcióban való részvételét. Bizonyos pontig talán áll ez az okoskodás; hogy ez az egyes államterületeken tartózkodó külföldi születésű nőkre nézve mennyiben állítható szintén, ennek a vizsgálata már feladatunk körén kívül fekszik.

²¹ Lásd fentebb 204. és 205. oldalt.

²² Kriminahtatistik für das Jahr 1911, Berlin, 1913, II. 53. old.

²³ Prisoners and Juvenile Delinquents in the United States 1910, Washington, 1918, 108. old.

25. §. A bevándorlók faji tulajdonságainak kihatása.

1. Az emberi testben visszatükröződő faji jellegzetességek szintén éreztetik kriminalaetiologiai kihatásukat. A népeknek faji jellegzetességei: a fellobbanó vagy bosszúálló, flegmatikus vagy számító természet a kriminalitás keretében is erősen éreztetik hatásukat.

A bevándorlóknál is természetesen ezek a tulajdonságok kriminalitásukat szintén befolyásolják; némely országból jövő bevándorlóknak bűnözése egészen különleges jellegzetességeket mutat fel, melyeket faji tulajdonságaikból lehet levezetni.

Sajnos, a faji jellegzetességeknek kriminalaetiologiai szempontból való megfigyelése elé számos akadály gördül, amennyiben észleletüket számos zavaró körülmény nehezíti meg. Éghajlat, kultúra, a fajok közti keveredés és számtalan más körülmény egyaránt nehezé teszik ezeket a megfigyeléseket.

Feladatunk, hogy néhány faji tulajdonságnak kriminalaetiologiai hatására általánosságban reámutassunk, majd hogy ebből a szempontból különösen jellegzetes néhány fajt, mint a négereket és a cigányokat, részletesebben megtárgyaljunk és kriminalaetiologiai szempontból jelentős faji tulajdonságaikra kitérjünk.

2. Bár a külföldiek egyik-másik csoportjának kriminalitásából következtetést vonni az illető népfaj bűnözése irányára kockázatos vállalkozás, mégis tekintetbe véve az illető nemzetiség honi kriminalitását is, érdemes talán ilyen következtetéseket megkísérelni.

Németországban például a tapasztalat az,¹ hogy az ott élő külföldiek közt az oroszok rendkívül sok lopást és súlyos testi sértést, az olaszok pedig súlyos testi sértést követnek el; a jelenség okát talán az oroszoknál a kevésbé kifejtett jogérzetben és kisebb műveltségben, az olaszoknál pedig hevesebb vérmérsékletükben kell keresni, amelynek hatása még az északi hidegebb éghajlat alatt is jelentkezik. A szláv fa-

¹ Erről a tapasztalatról számol be be: Mayr, Statistik und Gesellschaftslehre, III. köt., Tübingen, 1917, 852. old., valamint: Deutsche Kriminalstatistik für das Jahr 1911, Berlin, 1913, II. 58. old.

joknak lopások elkövetésére irányuló nagyobb hajlandóságát arra vezetik vissza, hogy ők hosszú évszázadokon keresztül jobbagyság alatt élvén ez az erősebb erkölcsi érzés kifejlődését gátolta.

A Franciaországban élő külföldiek közt a spanyolok tűnnek ki a személy elleni bűncselekményeknél magas kriminalitásuk által.² Náluk is hevesebb vérmérsékletük érezteti hatását.

Északamerikában nagyon magas vagyon elleni kriminalitást mutat az ír faj; míg 1904-ben a külföldi születésű lakosságban csak 15.6%-al szerepeltek, addig az elítélt külföldi születésűek közt 36-2 %-al részesedtek.³ A honi, írországi rossz gazdasági viszonyok által fajukban kiváltott erősebb kriminalis hajlamok hatásukat még új tartózkodási helyükön is éreztetik.

Bár a legtöbb ilyen tárgyú statisztikai adatgyűjtésnél a külföldi állampolgárságot, illetve születési helyet veszik kiindulási pontul, ami nem alkalmas a megfigyelt egyén faji hovátartozandóságának minden kétségét kizáró megállapítására, mégis megkíséreltük a különféle államterületen gyűjtött adatokkal a faji tulajdonságoknak kriminalaetiologiai kihatását megvilágítani.

A következő táblázat a Németországban 1911-ben megbüntetett külföldiekre és az 1910 december 1-én tartott népszámlálási adatokra vonatkozik:⁴

A táblázatot lásd a következő oldalon.

Az oroszokra és az olaszokra a fentebb jelzett tapasztalati tény ebből a táblázatból is kitűnik, amennyiben a súlyos testi sértéseknél, illetve lopásoknál ezek mutatnak legnagyobb kriminalitást.

A vérmérsékleti tényezők idézték elő az olaszoknak és spanyoloknak az összes külföldiekét meghaladó méretű kri-

² Erről számol be: Joly, *La France criminelle*, Paris, 1889, 61. old.

³ Lásd erre: *Prisoners and Juvenile Delinquents in Institutions* 1904, Washington, 1907, 43. old.

⁴ *Deutsche Kriminalstatistik für das Jahr 1911*, Berlin, 1913, II. 53. és 58. old.

Állampolgárság	A következő bűncselekmények miatt 100.000 külföldre elítélés esett			
	Hatóság elleni erőszak miatt	Súlyos testi sértés miatt	Nem minősített lopás miatt	Csalás miatt
Orosz	60	477	536	81
Olasz	31	274	163	73
Osztr.-magyar .	42	233	292	92
Francia	68	84	219	57
Svájci	29	141	218	88
Belga	37	186	186	59
Németalföldi .	46	186	147	40
Luxenburgi . .	35	118	118	70
Svéd	114	93	124	52
Nagybritanniai	22	33	82	55
Dán	34	30	118	42
Norvég	60	—	150	30
Északamerikai Egy.-Államok	6	34	28	57
Német	26	138	117	37

minalitását Franciaországban is az 1885. és 1887. években, amikor ott a külföldiek kriminalitása tárgyában részletesebb adatgyűjtés folyt; az 1000 külföldre nemzetiségük szerint eső minimálisan 6 és maximálisan 23 elítéltetés közt a spanyolok vezettek, amennyiben 1000 spanyolra mindkét évben 23-23, 1000 olaszra pedig 20, illetve 18 elítéltetés⁵ esett; a külföldiek kriminalitásának iránya a közreadott adatokból sajnos, nem tűnik ki és így ezek alapján messzebbmenő következtetéseket vonni alig lehet.

Az Északamerikai Egyesült-Államokban 1910-ben a külföldi születésű fehérbőrű lakosságra vonatkozólag gyűjtöttek adatokat; ezek szerint ott 100.000 lélekre a következő eltérő kriminalitás esett egyes nemzeteknél:⁶

⁵ Compte général de l'administration de la justice criminelle en France et en Algérie pendant l'année 1885, Paris, 1887, X-XL old., - ugyanaz 1887. évre, Paris, 1889, XI-XII. old.

⁶ Prisoners and Juvenile Delinquents in the United States 1910, Washington, 1918, 135. old.

S z ü l e t é s i o r s z á g

Bűncselekmény	S z ü l e t é s i o r s z á g														
	Összes külföldre vonatkozó átlag	Ausztria	Dánia	Anglia és Wales	Franciaország	Németország	Magyarország	Írország	Olaszország	Mexikó	Norvégia	Oroszország	Skócia	Svédország	Svájc
Összes bűncselekmények	1184·8	1171·6	624·1	1139·0	929·8	697·7	731·2	3673·9	784·1	3650·2	1074·9	794·7	1943·9	1156·1	529·4
Súlyosabb élet elleni deliktumok	1·3	1·7	—	0·6	—	0·7	2·0	0·8	3·5	8·0	0·4	0·2	2·1	0·5	2·8
Egyéb élet elleni deliktumok	3·7	4·8	1·8	2·7	4·6	1·6	3·6	1·8	12·0	19·0	0·9	2·3	0·7	0·8	—
Tettleges bántalmazás	60·7	105·8	19·2	26·0	29·1	32·4	78·5	81·8	101·6	174·9	20·9	68·6	34·6	25·9	19·3
Rablás	3·0	2·7	0·9	1·7	—	2·3	2·6	4·4	7·2	5·9	0·9	1·9	5·5	0·3	—
Betöréses lopás	15·6	15·4	11·9	18·9	15·3	13·2	4·3	14·6	20·0	86·3	7·0	15·4	12·4	3·5	13·8
Lopás	77·6	82·7	45·8	60·6	101·1	55·2	51·1	115·1	73·4	362·9	54·7	72·7	77·4	51·9	49·5
Csalás	17·2	24·7	12·8	21·4	26·0	12·3	17·7	21·3	15·2	43·9	7·4	15·9	24·2	11·4	9·6
Hamisítás	3·1	3·4	3·7	4·2	6·1	2·9	0·7	3·4	2·0	5·9	0·9	2·3	2·1	4·6	4·1
Egyén elleni erőszak	3·4	2·9	0·9	3·1	—	2·6	2·6	0·8	9·0	8·0	2·6	2·5	4·1	1·4	1·4
Szemérem elleni erőszak	3·3	3·1	—	1·7	6·1	1·3	2·0	2·1	6·7	11·0	1·3	3·2	2·8	1·6	—

A hevesebb vérmérséklet által előidézett nagyobb élet elleni kriminalitás az olaszoknál és mexikóiaknál itt is jelentkezik, hogy a súlyosabb élet elleni deliktumoknál magasabb a svájci állampolgároknak a részesedése, ennek okát abban kell keresni, hogy a svájci állampolgárok közt sok olasz eredetű és vérmérsékletű egyén is szerepel, akik faji tulajdonságaik szempontjából az olaszokhoz volnának számítandók. A vagyon elleni bűncselekményekben a legnagyobb az írek és mexikóiak részesedése; az írek eme faji tulajdonságára fentebb már reámutattunk; a mexikóiaknál pedig még azok a velük született tulajdonságok éreztetik hatásukat, amelyeket műveltség, jogi élet és rendezettség szempontjából még kevésbé fejlett hazájukból hoztak magukkal.

Az olaszoknak és mexikóiaknak ezen az élet ellen irányuló magas kriminalitása megállapítást nyert a bevándorlás problémájának tanulmányozására az Északamerikai Egyesült-Államokban kiküldött bizottság által rendezett alkalmi adatgyűjtés során is, amikor az emberölésre vonatkozó kriminalitás arányszáma a legmagasabbnak a kínaiaknál, azaz 38.8-nak, a mexikóiaknál 27.8-nak és az olaszoknál 27.1-nek bizonyult.⁷ És a Massachusetts állam börtöneiben az 1914-1922. években végzett adatgyűjtés alkalmával is ugyanez nyert megállapítást, amennyiben az élet elleni legfontosabb deliktumokat illetően az olaszok bűnözése volt a legnagyobb, 100.000 egyénre viszonyítva 192.⁸ Ugyancsak ezt mutatja egy Kanadában az 1925. év előtti időből való adatgyűjtés, ahol a kriminalitás élén szintén az olaszok állanak, 100.000 egyénre vonatkoztatva 38 deliktummal.⁹

A mexikóiaknak és olaszoknak ezt a fokozottabb kriminalitását az irodalomban is ismételtelen kiemelték, így például rámutatott Kurella,¹⁰ Loeb.¹¹ Sutherland.¹²

⁷ Reports of the Immigration Commission, Washington, 1911, 36. köt. 25. old.

⁸ Sutherland, Criminology, Philadelphia, 1924, 102. old.

⁹ Mac Lean, Annie Marion, Modern Immigration, Philadelphia, 1925, 101. old.

¹⁰ Kurella Anthropologie und Strafrecht, 1893, 154. old.

¹¹ Loeb, Morris, Facts About Immigration, Report of the Proceedings of Conferences on Immigration held in New-York City, September 24 and December 12, 1906, by the Immigration Department of the National Civic Federation, New-York, 1907, 59. old.

¹³ Sutherland, Criminology, Philadelphia, 1924, 99. old.

Az e tárgyban rendelkezésre álló adatok vizsgálata alkalomával az egyes megfigyelési időszakokban, illetve egyes megfigyelt csoportokra nézve jelentkező törvényszerűségek általánosításánál – igénytelen nézetünk szerint – nagy óvatossággal kell eljárni, nehogy tarthatatlan tételekre jussunk. Éppen ezért mellőzni óhajtjuk a további, sokban hézagosságot tartalmazó adatokra való kitérést.

3. Az amerikai irodalomban sokszor megtárgyalt kérdés a négereknek a fehérektől eltérő kriminalitása.

A kérdésnek jelentőséget ad egyrészt a velük szemben sok helyütt jelentkező erős ellenszenv, amely kriminalitásukat még csak fokozni alkalmas, másrészt pedig az a körülmény, hogy egyes jogterületeken számuk elég magas. Az Északamerikai Egyesült-Államokban az 1920. évi népszámláláskor összesen 10,463.131 négert számláltak; a külföldi születésű négerek száma pedig, ha a bevándorlásukat erősen megszorító szabályok folytán alacsony is, mégis állandóan emelkedik, 1900-ban csak 20.336, 1910-ben 40.339, 1920-ban pedig már 73.803 volt.¹³

Bennünket a probléma azért is érint, mert higgadt és objektív megfigyelés mellett is alig lehet a négerek nagyobb kriminalitását kétségbevonni.

Az Északamerikai Egyesült-Államokban a négerek kriminalitása – szembeállítva a fehérek bűnözésével – a következő arányt mutatja:¹⁴

F a j	15 éven felül lakosság megoszlása		Az illető év jan. 1-én számolt elítelt tartóztatottak megoszlása		Az illető év folyamán szabadságvesztésbüntetésre elítéltek megoszlása		A kriminalitás 100.000 egyénre viszonyítva	
	1910	1920	1910	1923	1910	1923	1910	1923
Fehérek . . .	89·8	90·3	65·3	67·4	77·2	74·7	609·2 ¹⁵ 794·9 ¹⁵	404·1 ¹⁵ 517·5 ¹⁵
Négerek . . .	9·7	9·3	34·0	31·4	22·1	23·3	1.822·7	1.305·9
Egyéb és ismeretlen fajok .	0·5	0·4	0·7	1·2	0·7	2·0	—	—
Összesen: . . .	100·0	100·0	100·0	100·0	100·0	100·0	—	—

¹³ Ezeket az adatokat lásd: Abstract of the Fourteenth Census of the United States 1920, Washington, 1923, 96. old.

Bár a négereknél a külföldi születésűeknek kriminalitására nézve adatokat elkülönítve nem gyűjtöttek, ezeknek bűnözése, az eddig kifejtettek alapján, bizvást elérte a négerrek átlagkriminalitását, amely messze felette állt a fehérek bűnözése arányának. Ezt úgy a négereknek a lakosságban, illetve bűnözők közt való százalékos részesedésének aránya teszi valószínűvé, valamint a 100.000 lélekre kiszámított kriminalitásuk aránya is.

Hogy a négerrek az ilyen kriminalis tendenciákkal a bűnözés fokozásához erősen hozzájárulnak, kézenfekvő. A bevándorló négerrek száma pedig növekedvén, kriminalitásuk a mi szempontunkból is jelentős.

Kriminalitásuk keretében azután még egy kriminalaetiológiai fontos tényező is válik hatékonyá: a fehérek és a négerrek közti faji ellentét és ellenszenv, amely egyrészt a négerrek megélhetését nehezíti meg, másrészt következményképpen kriminalitásukat is fokozza. Hogy ez az ellentét a fehér és néger faj közt az önbíráskodási esetekben (lynch-esetek) mennyiben nyilatkoznak meg, erre fentebb¹⁶ már rámutatunk.

Magas kriminalitással bíró faj még a cigány faj.

A mi szempontunkból való megfigyelésüket főként az nehezíti meg, hogy az adatgyűjtéseknél mindenütt az állampolgárság vétetvén kiindulási pontul, fajuk az adatgyűjtéseknél teljesen kiesik.

Kriminalaetiológia jelentőségükkel már Lombroso is foglalkozott, aki a büntetési fajnak egy példáját látta bennük.

Bár kriminalitásukra nézve pontos adatok sehol sem állnak rendelkezésre, ez megdönthetetlen tapasztalati tények szerint messze felette áll a többi fajok kriminalitásának. Egyes esetek, például a hazánkban Pestmegyében, Dánoson 1907-ben lejátszódott rablógyilkosság, meggyőzően igazolják erős kriminalis tendenciáikat.

Nyugtalan, kalandvágó vérük pedig a cigányokat egyenest prédestinai ja a kivándorlásra!

¹⁴ Prisoners 1923, Washington, 1926, 60. és 64. old.

¹⁵ A felső rovatban levő szám a belföldi, ellenben az alsó rovatban levő szám a külföldi születésű fehér lakosság kriminalitását tükrözeti vissza.

¹⁶ Lásd 178. old.

4. Hogy a bevándorlóknak faji tulajdonsága révén jelentkező nagyobb kriminalitása mennyire lehet hatással az illető bevándorlási állam kriminalitásának arányára, ennek teljes tudatára csak akkor juthatunk, ha hozzávetőlegesen ismerjük az egyes ú. n. „kriminalisabb fajok” képviselőinek számát az egyes jogterületeken és látjuk az ezen számokban jelentkező eltolódásokat, illetve az illető faj bevándorlóinak számát.

Franciaországban a helyzet a következő volt:¹⁸

N e m z e t	Az illető nemzetből valók száma az alább megjelölt évben		
	1886	1911	1925
Olaszok	264.568	419.234	807.659
Spanyolok	79.550	105.760	467.156
Oroszok	11.980	35.012	91.461

Az Északamerikai Egyesült-Államokban ezen fajok számában a következő eltolódások mutatkoznak:¹⁹

N e m z e t	Az illető nemzetből való bevándorlóknak a száma az alább megjelölt időszakban			
	1901—1910	1911—1920	1921—1927	1820—1927
Irek	339.065	146.181	151.957	4,510.307
Olaszok	2,045.877	1,109.524	397.252	4,593.132
Mexikóiak	49.642	219.004	397.414	644.063
Oroszok	1,597.306	921.201	58.421	3,338.670
Spanyolok	27.935	68.611	27.286	165.193

¹⁷ Az egyes fajok kriminalis jelentőségét méltatja az Északamerikai Egyesült-Államokban a kivándorlás tanulmányozására kiküldött bizottság munkálataiban is; lásd: Reports of the Immigration Commission, Washington, 1911, 36. köt. 18-20. old.

¹⁸ Résultats statistiques du recensement général de la population effectué le 5 Mars 1911, I. köt. 2. rész, Paris, 1915, 55. old., — Paon, Marcel, L'immigration en France, Paris, 1926, 209. old.

¹⁹ Annual Report of the Commissioner General of Immigration to

A bevándorlást megszorító törvényeknek, valamint a világháborúnak hatása itt már erősen látható.

Északamerikában például éppen az erős olasz bevándorlással magyarázzák a személy elleni bűncselekmények megnövekedését. Főként az olaszoknak az emberölési cselekmények tetteseinek között való nagy részesedésével látják ezt igazoltnak.²⁰

Hogy egyes fajok bizonyos bűncselekményekre nagyobb hajlamossággal bírnak, tagadhatatlan. Amennyiben ilyen fajokból valók a bevándorlók, ezen faji tulajdonságaiknak a bevándorláson keresztül megnyilvánuló kriminalaetiológiai kihatásai kézenfekvő.

26. §. A csökkent testi és szellemi képességeknek, a betegségeknek kihatása.

Bár annak megállapítása, hogy a testi és lelki abnormitások összefüggésben volnának az ember kriminalitásával, eddig megközelítőleg sem sikerült, mégis tagadhatatlan, hogy a testi fogyatékosok, a következményeket hagyó megbetegedések az életben való versenyképességet, megélhetést és boldogulást hátrányosan befolyásolják, vagyis az ilyen testi és lelki rendellenességek közvetve, a kriminalitás gazdasági tényezőin keresztül hatással vannak a bűnözés nagyságára és irányára.

Bajos vállalkozás volna annak bizonyítására vállalkozni, hogy a bevándorlók között mennyi a csökkent testi és szellemi képességű, mennyi azoknak a száma, akik valamely betegségben szenvednek. Minthogy a különféle a bevándorlást megszorító törvények az ilyen elemeknek bevándorlását tiltják, ezek saját érdekükben igyekeznek ilyen fogyatékosokat leplezni.

A kikötőkben és határállomásokon visszatartott, illetve utólag testi vagy szellemi fogyatékosok vagy betegség miatt

the Secretary of Labor for the Fiscal Year Ended June 30, 1927, Washington, 1927, 192-193. old.

²⁰ Lásd erre: Reports of the Immigration Commission, Washington, 1911. 36. köt. 2. old.

az ország területéről elszállított bevándorlók száma aránylag csekély és állandóan csökken, mert hiszen a hajózási társaságokat ilyen bevándorlók szállítása miatt súlyos bírságra (az Északamerikai Egyesült-Államokban bevándorlóként 100 dollár) ítélik és az illetők visszaszállítására kötelezik, tehát már ezek a társaságok is arra törekednek, hogy kifogás alá eső bevándorlók szállítására ne vállalkozzanak. Az Északamerikai Egyesült-Államokban 1882-ig ezen a téren korlátozás nem volt, azóta ott a viszonyok gyökeresen megváltoztak és az ellenőrzés ma a lehető legszigorúbb.¹

Hogy a bevándorlók visszautasításának méreteiről általánosságban fogalmat alkothassunk, utalunk a következőkre.

Az Amerikába vezető kivándorlásnál egészségügyi szempontból az első ellenőrzés még az európai kikötőkben történik. A hajózási társaságok érdeke ez, mert hiszen ha – amint erre fentebb reámutattunk, – olyan kivándorlót szállítanak, akik Északamerikában a partraszállásnál visszautasítatnak, ezek hazaszállítási költsége őket terheli.

Hogy a már az európai kikötőkben visszautasított kivándorlók számáról fogalmat alkothassunk, utalunk arra, hogy például az 1907. évben Brémában 11.288, Fiumében 4.789, Hamburgban 5.928, Nápolyban 10.224, Palermóban 2.368, a többi kikötőkben visszautasítottakkal együtt összesen 39.681 egyénnek a kivándorlását gátolták meg.²

Ezen ellenőrzés ellenére az Északamerikai Egyesült Államok határain a bevándorlókból még visszautasítottak 1911-1915-ben 2-1, – 1916- 1920-ban 3-4, – és 1921-1925-ben 2-9%-ot; abszolút számokban kifejezve ezen 15 év alatt összesen 281.912 bevándorlót és ezen visszautasítások okai között egészségügyi szempontból jelentősek a következők:³

¹ Lásd e tárgyban: Reports of the Immigration Commission, Washington, 1911, I. köt. 26. s köv. old.

² Reports of the Immigration Commission, Washington, 1911, 1. köt. 199. old.

³ Lásd ez adatokat: Annual Report of the Commissioner General of Immigration to the Secretary of Labor for the Fiscal Year Ended June 30, 1927, Washington, 1927, 225. old.; a visszautasítások okaira lásd ugyanitt a 230-231. oldalt.

Időszak	A visszautasítások okai				
	Elmebeteg- ség	Epilepsziás	Tuberku- lózis	Undorteltő vagy ve- szélyes szexuális ragályos betegség	Egyéb testi fogvaté- kosság vagy betegség
1892—1907	839	—	—	13,822	—
1908—1910	1017	80	19	8,405	1,552
1911—1915	2985	139	37	12,080	17,014
1916—1920	1271	139	41	4,043	4,328
1921—1925	1166	71	33	4,531	2,890
1926—1927	340	21	11	815	312

Kanadában az 1902-től terjedő húsz év alatt egészségi okokból 5.154 bevándorlót tartóztattak fel a határokon, és 4.227 bevándorolt egyént szállítottak el utólag az ország területéről.⁴

A bevándorlás tanulmányozására az Északamerikai Egyesült Államokban kiküldött bizottság szintén végzett adatgyűjtéseket abban az irányban, hogy a különféle közkórházakban és hasonló intézményekben ápolás alatt álló egyének közt mennyi a belföldön született, és mennyi a külföldi születésű, továbbá, hogy milyen ez az arány az egyes betegségeket illetően; az adatok az 1910 évet közvetlenül megelőző időből valók és a következő megoszlást mutatják.⁵

A táblázatot lásd a következő oldalon.

Bár a külföldi születésűek megbetegedési arányát a határokon tartott orvosi vizsgálatok erősen csökkentik, a kórházakban ápoltak közti százalékos részesedésük erősen meghaladja az összlakosságban való részesedésüket, amennyiben 1910-ben a belföldön születettek része 85-3%, a külföldi születésűeké pedig 14.7% volt.³ Viszont figyelemmel kell

⁵ Report of the Department of the Immigration and Colonization for the Fiscal Year Ended March 31, 1922, Ottawa, 1922, 18-19. old.

⁸ Reports of the Immigration Commission, Washington, 1911, 2. köt. 268. old.

⁶ Lásd: Abstract of the Fourteenth Census of the United States 1920, Washington, 1923, 97. old.

Kórházi kezelés oka	Százalékos megoszlás	
	Belföldi születésű	Külföldi születésű
Tifusz, malária, egyéb járványos betegségek	45.0	55.0
Tüdőtuberkulózis	45.0	55.0
Egyéb tuberkulotikus megbetegedések	55.7	44.3
Szifilisz	51.8	48.2
Trippe	46.6	53.4
Rák és daganatok	34.2	65.8
Rheuma, heveny	32.8	67.2
Rheuma, krónikus	38.3	61.7
Elmebetegség	36.6	63.4
Epilepszia	65.5	34.5
Egyéb idegbetegségek	42.4	57.6
Szívbetegségek és a véredény betegségei	37.9	62.1
Légzési szervek betegségei (tuberkulózis kivételével)	54.8	45.2
Sérv	45.1	54.9
Emésztési szervek betegségei (rákbaj kivételével)	48.9	51.1
Férfi nemi betegségek	43.9	56.1
Női nemi betegségek	46.9	53.1
Sebesülések, égési sebek	42.2	57.8
Egyéb nem részletezett betegségek	44.5	55.5
Összes megbetegedésekre nézve	47.7	52.3

lenni arra is, hogy a belföldi születésűek egy része házi kezelésben vagy jobb vagyoni helyzetük révén szanatóriumi és hasonló kezelésben van, tehát betegjeik nagy része az adatgyűjtésből kiesik.

Általánosságban a külföldi születésűeknek egészségügyi állapota – a legutóbbi években – a bevándorlási területek határain tartott szigorú orvosi ellenőrzés következtében erősen javulhatott.

A megbetegedések és testi fogyatékoságoknak a kriminalitásra való közvetlen hatását tisztázni kevés eredménnyel kecsegtető vállalkozás; közvetlen – főként a gazdasági tényezőkön keresztül való – hatásuk azonban annál nyilvánvalóbb.

27. §. A büntetett előélet hatása.

A kriminálpolitika szempontjából a kriminálaetiológiának egyik legfontosabb problémája az, amely a büntettek megelőző kriminalitása kihatásának kutatásán fáradozik.

Hogy a büntetett előélet és főként az elszenvedett szabadságvesztés-büntetés jelentős nehézségeket képez az ember életében és továbbra jutása során, ez olyan igazság, amellyel a kriminálpolitika is számol akkor, amidőn a büntetés végrehajtása feltételes felfüggesztése és más hasonló intézmények segítségével arra törekedik, hogy inkább mentül több büntettest, főleg kezdő büntettest a börtönből megmentsen, mintsem, hogy azokat a büntetett előélet hátrányával sújtsa. Amennyiben tehát a bevándorlók közt sok volna az előbb már elítélt egyén, ez az illető bevándorlási terület közerköl-cseire hátrányos hatást gyakorolhatna.

Hogy a kérdésnek horderejét teljesen értékelhessük, utalnunk kell arra, hogy a visszaesőknek száma országszerte mindenütt óriási mértékben emelkedik.

A büntetteknek, főként a különféle u. n. nemzetközi büntetteknek, mint például nemzetközi kasszafűróknak, szálloda tolvajoknak, működése ott a legkönnyebb, ahol őket nem ismeri senki, ahol a rendőrség előtt még ismeretlenek. Ezért a közlekedési eszközöknek mai tökéletessége mellett arra törekednek, hogy tartózkodási helyüket állandóan változtassák, ami azután végeredményben ezen közveszélyes büntetteknek az országok közti állandó kicserélésére és kriminalitásuk megkönnyítésére vezet.

Főként ezen a ponton találjuk a legfontosabb érintkezési pontot a kriminalitás és bevándorlás problémái közt.

A tapasztalat mindenütt az, hogy a bevándorlók sorában sok már büntetett előéletű egyént találunk; bár ezeknek be-

vándorlása legtöbb helyütt tiltva van, addig, míg a büntetteknek nemzetközi nyilvántartása megvalósítást nem nyer, a büntettek bevándorlása elleni küzdelem sehol sem lesz eredményesebb.

A sok büntetett előéletű egyének bevándorlása is emeli általában a külföldi születésűeknek kriminalitását, amint erre például az 1909/1911 évi svájci hivatalos bűnügyi statisztika is reámutat.¹

Az Északamerikai Egyesült Államokban a bevándorlás problémájának vizsgálatára kiküldött bizottság is reámutat ezekre a veszélyekre² és a leküzdésével járó nehézségekre.

Bár a büntetett előéletűekkel szemben az ellenőrzés a bevándorlási államokban ma is szigorú, bevándorlásuknak teljes meggátlására kevés a remény. Például az Északamerikai Egyesült Államokban szintén azt tapasztalták,³ hogy számtalan büntetett előéletű vagy büntettes, de még el nem ítélt bevándorlónak sikerült a legéberebb ellenőrzés mellett is ott partra szállni és ott tartózkodni.

Itt is a büntetett előélet miatt visszautasított bevándorlók számával kísérreljük meg a helyzetet illusztrálni!

Az Északamerikai Egyesült Államokban a határokon és kikötőkben visszautasított büntetett előéletű egyéneknek száma a következően alakult:⁴

I d ő s z a k	Visszautasított büntettek száma
1892—1907	757
1908—1910	989
1911—1915	3.075
1916—1920	1.278
1921—1925	1.515
1926—1927	433

¹ Schweizerische Kriminalstatistik von 1909 bis 1911, herausgegeben N. om eidgenössischen statistischen Bureau, Bern, 1917, 8. old.

² Reports of the Immigration Commission, Washington, 1911, 1. köt. 27. old.

³ Reports of the Immigration Commission, Washington, 1911, 1. köt. 27. old.

Kanadában az 1902-től 1922-ig terjedő időszakban összesen 4.529 bevándorolt büntettest szállítottak el az országból.⁶

Még jobban illusztrálják a büntetettek bevándorlását az Északamerikai Egyesült Államokban az olasz bűnelkövetőkre vonatkozólag végzett megfigyelések!

A bevándorlás tanulmányozására kiküldött bizottság 1910 körül egyedül New-Yorkban több mint 500 bűnesetben végzett nyomozásokat és körülbelül 70 esetben állapította meg, hogy a büntetett Olaszországból bevándorolt visszaeső, akit utólag elszállítottak.⁶ A figyelem az olasz származású büntetettek iránt talán főleg azért terelődött, mert ezek követtek el ismételten véres bűneseteket, sokszor bosszúból; gyakran éppen a sértettek voltak azok, akik legkevésbé segítettek elő a nyomozást, félvén a bűntevők újabb bosszújától. A figyelmet még is az a körülmény irányította felénk, hogy büntetett előéletük éppen Olaszországból kapott adatok alapján nyert megdönthetetlenül megállapítást és mert éppen az Egyesült Államok legnépesebb városában: New-Yorkban követtek el deliktumaikat. Bár nemcsak Olaszországból érkeztek ilyen büntetett előéletű bevándorlók, hanem számos országból is, az északamerikai közvélemény azért is leginkább ezekkel az olasz származású büntetettekkel foglalkozott legtöbbit, mert nekik sikerült legnagyobb számban a bevándorlás.

A visszaeső büntetetteknek veszélyességét fokozza még rendszerinti megszervezettségük, és a bűncselekmények elkövetésében való technikai felkészültségük és jártasságuk, amit például az u. n. nemzetközi kasszafűrók, vagy szállodatorvajok esetében láthatunk sokszor.

Ezek a tapasztalatok teszik azután érthetővé azon tör-

⁴ Annual Report of the Commissioner General of Immigration to the Secretary of Labor for the Fiscal Year Ended June 30, 1927, 231. old.

⁴ Report of the Department of the Immigration and Colonization for the Fiscal Year Ended March 31, 1922, Ottawa, 1922, 19. old.

⁸ A tárgyra lásd: Reports of the Immigration Commission, Washington, 1911, 26. köt. 277. old., és 36. köt. 277-286. old., ahol számos konkrét esetet találunk felsorakoztatva.

vényhozási intézkedéseket, amelyek a büntetett előéletű egyéneknek a bevándorlását tiltják.

Bár számszerű megállapítások nem állanak rendelkezésre, biztos, hogy az ilyen bevándorlók erősen hozzájárulnak az illető bevándorlási terület kriminalitásának fokozásához,

A közrendre való veszélyességüket még fokozza az a körülmény is, hogy a nagy forgalmú világvárosok forgatagában könnyen ismeretlenek maradhatnak és annál több alkalom nyílik kriminalitásukra.

28. §. A társadalomellenes motívumok terjesztése a bevándorlás által.

Büntetőjogi szempontokból különösen egy társadalomellenes motívum, az u. n. romboló anarchistatörekvések szorúlnak méltatásra.

Ezeknek terjesztői és megvalósítói, az anarchista bűntetők bevándorlása érdekel bennünket e helyütt.

A bevándorlásuk során való leleplezésük annál nehezebb, mert javarészüket a legkülönfélébb hivatásokban él és ily módon is leplezi anarchista törekvéseit. Lombroso¹ számol be 1894-ben közreadott munkájában arról, hogy az akkor Parisban tett észleletek szerint ott körülbelül 500 anarchista élt, és közöttük 10 újságíró, 25 nyomdász, 2 korrektor, 17 szabó, 16 cipész, 20 munkás, aki élelmezési üzemekben kereste kenyerét, 15 műasztalos, 12 fodrász, 15 mechanikus, 10 kőműves és még vagy 250 a legkülönfélébb hivatású volt.

Ezek ellenére például az Északamerikai Egyesült Államokban is sikerült partraszállásukkor a bevándorló anarchistáknak egy részét leleplezni és az államterületre való lépésben meggátolni; az erre vonatkozó adatok a következők:²

¹ Lombroso, Die Anarchisten, fordította Kurella, Hamburg, 1895, 5. old.

² Annual Report of the Commissioner General of Immigration to the Secretary of the Fiscal Year Ended June 30, 1927, Washington, 1927, 231. old.

I d ő s z a k	Azon anarchisták- nak száma, akik- nek az ország te- rületére való lépé- sét megakadályoz- ták
1892—1907	3
1908—1910	7
1911—1915	10
1916—1920	17
1921—1925	9
1926—1927	—

Az anarchisták titkos megszervezettsége és nyilvántartásuknak meglehetősen hézagos volta magyarázza, hogy államterületre lépésben aránylag keveset sikerült meggátolni, és hogy közülük sokan ki tudták játszani a rendőrhatalóságok éberségét.³

A problémának a bevándorlás szempontjából való jelentőségét illusztrálja az a tény is, hogy az Északamerikai Egyesült államokban honosított bevándorlók állampolgársági esküjében is bentfoglaltatik az a kitétel, hogy I am not an anarchist (Esküszöm, hogy ... nem vagyok anarchista).*

Természetes tehát, hogy a bevándorlásra vonatkozó törvények mindenütt tiltják az anarchisták bevándorlását; az Északamerikai Egyesült Államokban 1888-ban indult meg e tárgyban a képviselőházban agitáció, amelynek eredménye ezen tilalom statuálása volt.⁵

Egyes államokban, például az Északamerikai Egyesült

³ Ezt állapítja meg az Északamerikai Egyesült Államokban a bevándorlás tanulmányozására kiküldött bizottság is; lásd Annual Report of the Commissioner General of Immigration to the Secretary of Labor for the Fiscal Year Ended June 30, 1922, Washington, 1922, 13. old.

⁴ Naturalization Laws and Regulations, October 10, 1919, Washington, 1919, 17. old.

⁵ Lásd e tárgyban: Reports of the Immigration Commission, Washington, 1911, 2. köt. 569. old.

Államokban, idesorolják a magántulajdon elleni agitációt is.⁶

Hogy az ilyen elemek bevándorlása által az illető államterület kriminalitásának fokozása várható, bizonyításra talán nem szorul.

Az állam és társadalmi rend biztosítása végett a kriminálpolitikában sokszor találkozunk ama követeléssel, hogy különösen súlyosan kell büntetni és ártalmatlanná tenni azokat a büntetéseket, akik bűncselekményeiket egyenesen a társadalmi és állami rend megzavarásának célzatából követik el, amint ez például joggal mondható az úgynevezett romboló anarchisták törekvéseiről. Következésképpen minden közületnek arra kell törekednie, hogy a bevándorlók köréből az ilyen elemek feltétlenül kizárassanak.

III. F e j e z e t .

29. §. Kutatásaink eredményei és akadályai.

1. Amidőn a különféle kriminalgiai tényezőnek a bevándorlás során való érvényesülését szemügyre vettük, törekvésünk állandóan az volt, hogy statisztikailag megalapozható következtetések mezején maradjunk; éppen ezért a bevándorlók lemenői kriminalitásának vizsgálatától tartózkodtunk ott, ahol ez az átöröklés problémájának bizonytalan talajára vezetett volna.

A probléma érdemi részét illetőleg a vélemények meglehetősen egyértelműleg oda konkludálnak, hogy a bevándorlásnak a kriminalitást emelő kihatása van.

Az egyes kriminalgiai szempontból hatékonyvá váló tényezőkkel kapcsolatosan utaltunk számos olyan állásfoglalásra, amely ezeknek a bevándorlás keretében a kriminalitást emelő kihatása mellett érvel.

Ezzel szemben kevés az az állásfoglalás, amely az ellenkezőt vitatná és ezek is sokszor határozatlanok.

A problémával – érthetőleg, mert hiszen ott bír a prob-

⁶ Lásd: Annual Report of the Commissioner General of Immigration to the Secretary of Labor for the Fiscal Year Ended June 30, 1919, Washington, 1919, 32. old.

léma legnagyobb gyakorlati jelentőséggel – leginkább Észak-amerikában foglalkoztak.

Az ottani írók közül – például – Hourwich¹ nem egészen biztos a bevándorlásnak eme hatása felől; kételyeinek főindoka az, hogy a legerősebb bevándorlás idejében nem jelentkezett nyomban a kriminalitás emelkedése; eme állásfoglalásánál azonban szem elől tévesztette azt, hogy a kriminalitás felette komplikált társadalmi jelenség, amelynél számtalan tényezőök együttes hatása érvényesül és hogy egy-egy tényezőnek erősebb hatása csak hosszabb idő múlva érezhető, akkor, amidőn időközben a többi tényezőnek ellenhatását már leküzdötte. A tényezőöknek a hatása csak lassan itatja át a társadalom osztályrétegeit, és így sokszor csak jóval később érezhető az. Kelsey² pedig szintén igyekszik a bevándorlásnak a kriminalitást emelő hatását cáfolni, de eközben kénytelen elismerni, hogy a bevándorlás kriminalitást emelő hatásának egyik oka abban keresendő, hogy a bevándorlóknak legnagyobb része városokban helyeződik el. S hasonló érveléssel találkozunk Sutherland³ munkájában, aki csak azt vonja kétségbe, hogy a bevándorlóknak kriminalitása már magában szükségképpen magasabb volna; viszont ama nézetének ad kifejezést, hogy a városban való nagyobb elhelyezkedésük és más hasonló tényezőök idézik elő erősebb bűnözési arányukat; különben ő is szem elől téveszti, hogy a kriminalaetiologiai tényezőök hatása csak lassan jelentkezik.

Saját véleményünk végeredményben oda konkludál, hogy a bevándorolt elemeknek magasabb kriminalitását az idézi elő, hogy a bevándorlók tömege különösen kriminális elemekből tevődik össze és maga a bevándorlás olyan körülményeket teremt, amelyek a bűnözés elősegítésére alkalmasak.

Amint erre fentebb részletesen reámutattunk, a bevándorlók rossz gazdasági helyzete, ipari foglalkozásuk, az,

¹ Hourwich, Immigration and Crime, American Journal of Sociology, 1912 januári füzet, 479. old.

² Kelsey, Karl, Immigration and Crime, Annals of the American Academy of Political and Social Science, 1926 májusi kötet, 170. old.

³ Sutherland, Criminology, Philadelphia, 1924, 132, illetve 98. old.

hogy közöttük sok a nem-házias, hogy műveltségi viszonyaik is rosszabbak, hogy különféle erkölcsi tényezők (prostitúció, alkoholizmus) is erősebben érvényesülnek körükben, hogy legnagyobb részük a városokban keres elhelyeződést, hogy a bevándorlás helyén divó társadalmi viszonyokkal és jogi berendezésekkel nem ismerősek, hogy az ismeretlen környezetnek a kriminalitást emelő hatása náluk erősebben érvényesül, hogy erősen kerülnek faji és társadalmi ellentétek gyújtópontjába, hogy közöttük a legtöbb a legnagyobb bűnözési arányt mutató korban van, hogy legnagyobb részük férfi, hogy közöttük sok kriminalitás szempontjából hátrányos faji tulajdonságot hoz magával, hogy csökkent testi és szellemi képességeik és betegségeik megélhetésüket megnehezíti és még számos más fentebb részletesebben megtárgyalt a kriminalitást erősen emelő tényezőnek összehatása érvényesül a bevándorlók és általában az egyes országok külföldi származású és születésű lakosságának nagyobb bűnözési arányában. Tehát a bevándorlás jelenségével elválaszthatatlanul összeforrt kriminalaetiologiai tényezők emelik a kriminalitást.

Kriminalaetiologiai vizsgálódásaink során főként az északamerikai bűnügyi statisztikai adatgyűjtésekre támaszkodtunk azért, mert csak itt találkozunk a bevándorlók sorában milliós tömegekkel, tehát a véletlen esélyek érvényesülése inkább van kizárva és a nagy számok törvénye inkább tud érvényesülni.

Törekvésünk továbbá az is volt, hogy lehetőleg csak azon kriminalaetiologiai szempontból jelentős tényezők megtárgyalására szorítkozzunk, amelyek erősebben tapadnak a kivándorlók személyéhez és hatásukat az idegen környezetben is biztosan érzetik.

2. Reá óhajtanánk mutatni még azokra a nehézségekre is, amelyek a bevándorlás hatásának kriminalaetiologiai vizsgálata során merülnek fel.

Első sorban tudatában kell lennünk annak, hogy a kriminalitás számtalan tényező együttes hatásának az eredménye. Ezeknek a tényezőknek a hatása együttesen és egymással karöltve jelentkezik, következményképpen elkülönülten való megfigyelésük felette nehéz, sokszor teljesen

lehetetlen és éppen csak a tényezők együttes hatásának a megállapításával kell beérnünk. Ha az egyik tényezőt figyeljük meg, a többinek zavaró hatása megfigyeléseinket állandóan megbénítja; viszont alig áll módunkban ezeket az u. n. zavaró körülményeket kikapcsolni vagy hatásukat számszerűleg megállapítani és számba venni. Ebbe a hibába esik pl. Kelsey,⁴ midőn elmulasztotta, hogy a bevándorlók kriminalitásának latba eső tényezők (családi állapot, nemek aránytalan megoszlása stb.) elkülönült megfigyelését még csak megkísérelje és e helyett sommásan állapította meg, hogy a bevándorlásnak kriminalaetiológiai kihatása leginkább a bevándoroltak gyermekeinél jelentkezik.

Az északamerikai irodalomban hosszasan mutat reá ezen jelenségek összetett mivoltára például Mayo-Smith.⁵

Emellett azonban még számos más – inkább technikai jellegű – akadály gördül a bevándorlás kriminalaetiológiai hatásának megfigyelése elé!

Így mindenekelőtt, hogy tulajdonképpen csak két államterületen találkozunk olyan törekvésekkel, amelyek a bevándorlásnak a kriminalitására gyakorolt hatását megfigyelni és megállapítani megkísérlik. Az egyik Svájc, a másik az Északamerikai Egyesült Államok.

Németországban az adatgyűjtésekkel nem terjeszkednek ki az olyan részletekre, mint a külföldi bűnösök kora, műveltségi állapota stb.

A Kanadában gyűjtött adatok pedig nemcsak gyérek, de még azért sem kecsegtetnek a mi szempontunkból sok eredménnyel, mert a bevándorlóknak java része Nagy-Britanniából és az Északamerikai Egyesült Államokból kerül ki és ezeknek a foglalkozása is javarészt mezőgazdasági, amellett még nembeli megoszlásuk és családi állapotuk sem olyan szélsőséges, mint a bevándorlóknál általában, amennyiben közöttük aránylag több a nő és több a családos. Kanadának bevándorlói legnagyobb részt ezen egykori gyarmat anyaországából: Nagy-Britanniából és a vele szomszé-

⁴ Kelsey, Carl, Immigration and Crime, Annals of the American Academy of Political and Social Science, 1926 májusi kötet, 165-174. old.

⁵ Mayo-Smith, Emigration and Immigration, New-York, 1898, különösen 8-9. old.

dos Északamerikai Egyesült Államokból kerülvén ki, az eltérések Kanada lakosságának és a bevándorlóknak nyelvi* műveltségi, jogi, társadalmi, faji és egyéb viszonyai közt sokkal csekélyebbek és következőképpen a kriminalitás terén sem válnak annyira hatékonyá.⁶

A megfigyelésekből való következtetések elé még sok helyütt az az akadály gördül, hogy a megfigyelések területén alacsony az ott élő külföldieknek a száma.⁷ A svájci adatoknak ez a gyengéje. 1900-ban az ott élt külföldieknek száma 383.424 volt,⁸ de ezek közt 137.475 Svájcban született* tehát felserdülésükig már megszokták a svájci viszonyokat; a külföldi bűnözőknek a száma például az 1892-1896. években összesen csak 1366 volt.⁹ A nagy számok törvényének érvényesülésére így kevés alkalom nyílik.

Ez a veszély kísért bennünket itt-ott nemcsak a német,¹⁰ hanem még az Északamerikai Egyesült Államokban gyűjtött¹¹ statisztikai adatoknál is.

Azt pedig, hogy hosszabb időszakot véve figyelembe, ilyen módon kapjunk nagyobb számokat, az gátolta, hogy nincs olyan államjogterület, ahol az évek hosszabb során át évről-évre állandóan gyűjtöttek volna adatokat a külföldiek

⁶ Lásd ezekre a statisztikai adatokra: Reports of the Immigration Commission, Washington, 1911, 40. köt. 3. s köv. old.

⁷ Erre utal Kaufmann, Ergebnisse der schweizerischen Strafstatistik für das Jahr 1905, Schweizerische Zeitschrift für Strafrecht, 21 (1908.) köt. 339. old.

⁸ Resultats statistiques du recensement fédéral du 1-er décembre 1900, I. köt., Berne, 1904, 284. old.

⁹ Die Ergebnisse der Schweizerischen Kriminalstatistik während der Jahre 1892-1896, Bern, 1900, 20. old.

¹⁰ Például: Statistisches Jahrbuch für den Preussischen Staat, 12 (1914.) évfolyam, Berlin, 1915; a külföldi születésű fegyencek száma ezen forrás szerint volt 1909:46, 1910:41, 1911:38, 1912:36, 1913:44. – A Német birodalomra vonatkozó bűnügyi statisztikában is például a külföldiek származási országára vonatkozólag sokszor felette alacsony számokkal találkozunk. (Például: Kriminalstatistik für 1911, Berlin, 1913. II. 56. old.).

¹¹ Például: Reports of the Immigration Commission, Washington, 1911, 36. köt. 205. old., ahol a külföldi származású, az Egyesült-Államokban még három évig nem tartózkodó és betöréses lopás miatt elítéltek születési országánál olyan adatokkal találkozunk, hogy: Finnország 2, Görögország 4, Írország 5, Magyarország 7, stb.

kriminalitására vonatkozólag; a legtöbb helyütt ezek az adatgyűjtések csak alkalmiak, ötletszerű időpontokban megtartva, sokszor eléggé távol az egyes népszámlálási időpontoktól.

Így ott, ahol a bűnügyi statisztikai adatgyűjtések kiterjeszkedtek a külföldiek különleges kriminalitására, mint például az Északamerikai Egyesült Államokban, a bűnügyi statisztikai adatgyűjtéseket nem állandóan évről-évre, hanem elég nagy időközökben csak egyes alkalmakkor (az Egyesült Államokban 1904, 1910 és 1923-ban) végezték; ahol meg viszont – mint legtöbb helyütt – évente gyűjtenek hézagossabb adatokat a kriminalításra vonatkozólag, ott alig, vagy egyáltalán nem terjeszkednek ki különlegesen a külföldiek bűnözésére.

Ahol pedig a külföldiek kriminalitását külön számba „veszik, ott rendszerint újabb nehézségek merülnek fel ezen adatok értékesítésénél!

Így Svájcban egyes a külföldiek bűnözésével foglalkozó adatgyűjtések elmulasztották egyes kantonokban a külföldiek kriminalitásának irányát (vagyon, élet stb. elleni bűncselekmények) feltüntetni,¹² ami azután természetesen elejét veszi annak, hogy további következtetésekbe bocsátkozhassunk. A svájci adatgyűjtések értékét leszállítja még az a körülmény is, hogy az adatgyűjtés nem egységes, hanem eltérően folyik az egyes kantonokban, amit a svájci írók¹³ is sérelmeznek. Az egész Svájcra vonatkozólag bűnügyi statisztika

¹² így például: Die Ergebnisse der Schweizerischen Kriminalstatistik während der Jahre 1892-1896, Bern, 1900, 20. s köv. old.

¹³ Ezt sérelmezi: Mühlemann, G, Zur Statistik der Strafrechtspflege in den Schweizerischen Kantonen, Zeitschrift für Schweizerische Statistik, 21 (1885.). évfolyam, 33. old., – továbbá: Kaufmann, Joseph, Die Ergebnisse der Strafstatistik des schweizerischen Zentralbureaus für das Jahr 1905, Zeitschrift für Schweizerische Statistik, 43 (1907.), évfolyam, I. köt. 420-421. old., ugyanő: Ergebnisse der schweizerischen Strafstatistik für das Jahr 1905, Schweizerische Zeitschrift für Straf recht, 21 (1908.). köt. 339. és 345. old., – Zürcher, Emil, Die Kriminalstatistik in der Schweiz, Schweizerische Zeitschrift für Strafrecht, 28. köt. 343. old., – Béguin, Pierre, Schweizerische Kriminalstatistik für das Jahr 1906, Zeitschrift für Schweizerische Statistik, 45 (1909.). évfolyam, I. köt. 557. old.

tika csak elvétve jelent meg (így az 1909-1911 évekre terjedő időszakra).

Amit e tárgyban Levasseur¹⁴ 1892-ben mondott, t. i. hogy a bevándorlókra vonatkozó statisztikai adatgyűjtések még mindig felette hiányosak, azt sok tekintetben még ma is állíthatjuk; túlszigorú e téren Mayo-Smith¹⁵ ama megállapítása, hogy a bevándorlókra vonatkozó statisztikai adatgyűjtéseket vizsgálva, nyomban csak az ötlik szemünkbe, hogy azok hiányosak; értéküket így teljesen kétségbevonni nem lehet.

Az adatgyűjtések tartalma mellett még feldolgozásuk is mutat itt-ott hézagokat!

Így például a svájci 1909-1911. évi bűnügyi statisztikának hiánya az,¹⁶ hogy a külföldi bűnözők korbeli megoszlásánál egészen más korcsoportokat vesz alapul, mint az 1910. évi népszámlálás¹⁷ és így lehetetlenné válik a külföldi hűnözők egyes korosztályai kriminalitása arányának kiszámítása.

Hasonló nehézségek merülnek fel itt-ott az Északamerikai Egyesült Államok statisztikáiban is. Például az ott a bevándorlás problémájának vizsgálatára kiküldött bizottság munkálataiban legtöbb helyütt elmulasztották a bizonyos tezámu lakosra eső kriminalitás arányának (északamerikai terminológia szerint: Ratio) kiszámítását.¹⁸

Más jogterületeken pedig a külföldiekre vonatkozó adatok nem alkalmasak messzebbmenő következtetésekre, mert

¹⁴ Levasseur, E., *La population française*, III. köt. Paris, 1892, 345. old.

¹⁵ Mayo-Smith, Richmond, *Statistics and Sociology*, New-York, 1895, I. köt. 334. old.

¹⁶ Schweizerische Kriminalstatistik von 1909 bis 1911, Bern, 1917, 48. old.; a korosztályok itt: 12-18, 19-20, 21-25, 26-30, 31-35, 36-40, 41-45, 46-50, 51-55, 56-60, 60-.

¹⁷ Resultats statistiques du recensement fédérale de la population du 1-er Décembre 1910, II. köt., Berne, 1917, 5 s. köv. old., itt a korosztályok: -4, 5-9, 10-14, 15-19, 20-24, 25-29, 30-34, 35-39, 40-44, 45-49, 50-54, 55-59, 60-64, 65-69, 70-74, 75-79, 80-.

¹⁸ Reports of the Immigration Commission, Washington, 1911; lásd e munkálat 36. kötetét, amely a bevándorlóknak a kriminalitásával foglalkozik.

például csak a katonai bíróságok által elítélt kevés egyénre,¹⁹ vagy csak különféle háborús vonatkozású deliktumokra²⁰ vonatkoznak.

A bevándorlók kriminalitása vizsgálatánál felmerülő másik nehézség meg abban rejlik, hogy az egyes államterületek terminológiájának és büntetendő tényálladékeinak különfélesége folytán a nemzetközi összehasonlítások ingtag alapra kerülnek.²¹

A bevándorlási államokban a bevándorlók visszautasítására szolgáló okok szabályozásának állandó módosulása meg viszont az e tárgyban *gyűjtött* statisztikák egyöntetűségét és tehát hosszabb időszakokra való összehasonlító értékesítését nehezíti meg.

A világháborúval kapcsolatos események is megnehezítették a kutatásokat, amennyiben egyrészt a hadviselő államokban a kivándorlást erősen megszorították, másrészt még a semleges államokban is a háborús eseményekkel kapcsolatos gazdasági eltolódások erősen korlátozták a kivándorlás gazdasági előfeltételeit. Így ezekben az években állandóan és erősen változó adatokat kapunk. Az Északamerikai Egyesült Államokban még a bevándorlási törvényekben ezen években ismételten eszközölt módosítások is fokozzák a nehézségeket.²² Így tehát a világháború előtti statisztikai adatok, ha régebbi keletűek is, de stabilabb képet nyújtanak.

Végül még egy inkább az emberek érzelmi világában rejelő és a kutatásainknál kétségtelenül szintén jelentkező nehézségre akarnánk reámutatni, amely a belföldiek kriminalitását a külföldiekével összehasonlításban tagadhatatlanul valamivel kedvezőbb színben tünteti fel. Ismételten utaltunk arra, hogy a bevándorlók rendszerint teljesen idegen környezetbe jutnak. Míg a belföldiekkel szemben akkor,

¹⁹ így a németalföldi: *Crimineele statistiek over het jaar 1919*, Gravenhage, 1922, 246. old.

²⁰ így a németalföldi: *Crimineele statistiek over het jaar 1920*, Gravenhage, 1922, XV. old.

²¹ Erre utal például: Schnapper-Arndt, *Sozialstatistik*, Leipzig, 1908. 629. old.

²² Erre utal az ottani hivatalos bűnügyi statisztika is: *Prisoners 1923*, Washington, 1926, 101. old.

midőn bűncselekményeket követnek el, akárhányszor az ismerősök kíméletet gyakorolnak és a bűncselekményeknek feljelentésétől eltekintenek, az ismeretlen környezetben élő bevándorlókkal szemben ez a kímélet ritkábban érvényesül,²³ következésképpen ők többször kerülnek a büntető bíróságok elé és kriminalitásukból kevesebb deliktum esik ki a statisztikai számbavételnél.

Ezen akadályokon és nehézségeken kívül azonban statisztikai adatgyűjtéseink hiányosságát még az a körülmény is fokozta, hogy sok mindenféle, főként hivatalos, statisztikai munkálat megközelíthetetlen maradt. Így ismételten kénytelenek voltunk régebbi adatokkal beérni.

Az ilyen tárgyú kutatásokat hathatósan előmozdítaná az a körülmény, ha a különféle jogterületeken a bűnügyi statisztikák keretében a külföldiek kriminalitására vonatkozó adatokat is rendszeresen gyűjtenék.²⁴ És talán kívánatos volna, ha ezen adatgyűjtéseknél a külföldieknek születési helyét vennék kiindulási pontul, mert ez rendszerint könnyebben állapítható meg, mint állampolgárságuk.

A bevándorló külföldiek bűnözésének kriminalaetiológiai vizsgálatánál nem szabad elfelejtenünk, hogy olyan komplikált társadalmi jelenséggel állunk szemben, amelynél az ok és okozat pontos megállapítását alig remélhetjük.

²³ Lásd erre: Schnapper-Arndt, Sozialstatistik, Leipzig, 1908, 604. s köv. old.

²⁴ Ennek szükségességét sürgette már 1888-ban Yvernes M. E., az Institut international de Statistique felkérésére írt Rapport-jában (77. old.); lásd: Bulletin de l'Institut International de Statistique, III. köt. 1. rész, Rome, 1888, 71-79. old.; újabban ennek szükségességére mutat rá Mayr, Statistik und Gesellschaftslehre, III. köt., Tübingen, 1917, 850. old.

IV. RÉSZ.

KRIMINALPOLITIKAI RÉSZ.

Elvi szempontokból mai kulturális és műveltségi viszonyaink és jogi állapotaink mellett a külföldieknek hasonló személyi *jogok* járnak ki, *mint* a honosoknak.

Az államok azonban önfentartási célokból sokszor eltérnek az imént jelzett elvet és a külföldi honosokkal szemben eltérő szabályokat alkalmaznak.

Tekintettel a külföldieknek fentebb részletezett nagyobb kriminalitására és annak okaira, indokoltnak tartjuk, hogy a büntetőjogi tárgyú rendszabályok terén is ilyen eltérő eljárás kövessék a külföldi állampolgárokkal szemben.

Bennünket e helyütt ezen állami beavatkozásoknak természetesen nem jogbölcészeti, közjogi és nemzetközi jogi vonatkozásai és alapjai, hanem kizárólagosan csak kriminálpolitikai vonatkozásai érdekelnek.

Az itt szóba jöhető intézkedések két csoportba sorolhatók, aszerint, amint belföldiekkel szemben is alkalmazhatók és aszerint, amint alkalmazhatóságuk éppen csak külföldiekkel szemben jöhet szóba. Mi e helyütt éppen csak azokkal a rendszabályokkal akarunk foglalkozni, amelyek kizárólagosan külföldiekkel szemben alkalmazhatók. Azoknak a rendszabályoknak taglalása, amelyeket a mai büntetőjog a honosokkal szemben is alkalmaz, véleményünk szerint kívül esik feladatunk körén, mert hiszen a rendes büntetőjog mezejére vezetne. Tehát éppen csak azoknak a rendszabályoknak a felsorakoztatására fogunk szorítkozni, amelyek kizárólagosan a külföldiekkel, az idegen honosokkal szemben alkalmazhatók.

És pedig három csoportba osztva fogjuk ezeket a rendszabályokat megtárgyalni. Először a büntetőjogi természetű különleges intézkedéseket, azután a közigazgatási jogi természetű intézkedéseket, harmadszor pedig az egyéb természetű intézkedéseket.

I. F e j e z e t.

Büntetőjogi természetű intézkedések.

30. §. A kiadatás és kikérés.

A jogrend fenntartása és védelme a művelt államok és az emberiség egyetemes feladata lévén, kötelesek ebben a munkában egymásnak segédkezet nyújtani. A közlekedés könnyősége ma a büntetettek menekülését rendkívüli módon megkönnyíti.

Következménye ennek az, hogy az államoknak kötelessége lett a menekülő büntetettet vagy megbüntetni, vagy pedig kiadni az illetékes külföldi államnak megbüntetés végett.

A kiadatásnak eme jelentőségét erősen fokozta még éppen az u. n. nemzetközi büntetetteknek, kasszafűróknak, szállodatolvajoknak, csalóknak, vasúti tolvajoknak rendkívüli erős elszaporodása; üldözésük a legszélesebb körű kiadatás, illetve kikérés nélkül el sem képzelhető. A büntetőtörvények hatálya részben ezen kiadatási, illetve kikerési eljárások eredményességétől függ.

A kiadatási, illetve kikerési eljárások eredményességét ma különösen négy körülmény szállítja le. Először a jogszabályok rendkívül szövevényes, kevéssé áttekinthető volta, másodsor az eljárásnak számtalan alakszerűséghez való kötése, harmadsor hogy aránylag még mindig sok olyan deliktum van, amely miatt kikérésnek, illetve kiadatásnak helye nincsen, végezetül, hogy van még mindig olyan állam, amely az egyetemes munkából kivonja magát és nem köt kiadatási, illetve kikerési szerződést.

Számtalan irodalmi állásfoglalás és kongresszusi határozat sürgeti a problémának a fenti szempontok értékesítésével való előbbre vitelét. Legutóbb a wieni 1923. évi nemzetközi rendőrségi kongresszus,¹ majd a londoni 1925. évi nemzetközi börtönügyi kongresszus,² végül a berlini 1926. évi

¹ Schober, Internationales Polizeirecht, Deutsche Juristenzeitung 32 (1927.). évi köt., 196. old.

² Actes du Congrès pénitentiaire international de Londres, I/b. kötet, Berne, 1927, 56. old. 1. jegyzet.

nemzetközi rendőrségi kongresszus³ foglalt állást a kiadatási és kikeresi eljárások kiterjesztése, alakszerűségektől való felszabadítása és amellet is, hogy lehetőleg egységes ilyen tárgyú nemzetközi szerződések (Weltauslieferungs vertrag) köttessenek, amelyek a kiigazodást ebben a joganyagban megkönnyítenék és végezetül követelik még azt is, hogy az eljárások a diplomáciai út mellőzése által meggyorsíttassanak, ami-eredményességüket erősen emelné.

31. §. A kiutasítás.

1. Az összes a külföldiekkel szemben alkalmazható különleges rendszabályok közt a legfontosabb és leghatásosabb a kiutasítás, amely a külföldi büntetteknek az állam egész területéről való elvávolítását célozza.

Célja az illető államot megóvni attól a veszélytől, amely az illető idegen honos részéről rendjét és jogi berendezéseit fenyegeti.

Alkalmazásának létjogosultsága tekintetében aggályok ma már nem merülnek fel; következménye ez annak is, hogy az egyetemes jogrend megóvásának szüksége minden egyes államnak kötelességévé teszi, hogy saját jogi rendjét megóvja. Létjogosultsága ellen éppen csak azt hozzák fel, hogy alkalmazása esetében a büntettes ismét idegen környezetbe kerül, ahol annál könnyebben követhet el bűncselekményt; továbbá, hogy általa éppen csak annak az államnak jogi rendjét óvjuk meg, amelyből a kiutasítás megtörtént.

A kiutasítás természetesen csak egyénileg foglalhat helyet. Büntetőjogi okok mellett nemzetközi és emberi okok egyaránt szólnának az ellen, hogy valamely állam összes polgárai vagy azok egy része együttesen utasíttassanak ki.⁴ Mai nemzetközi jogi és kulturális viszonyaink mellett elvileg minden állam polgárai igénybe vehetik más állam vendég-szereteté; a legideálisabb megoldás az volna, ha e tekintetben éppen csak azokkal szemben állapítanának meg kivé-

³ Schmitz, Hans, Das internationale Verbrechen und seine Bekämpfung, Köln, 1927, 101-103. old.

⁴ Erre mutat rá: Overbeck, Niederlassungsfreiheit und Ausweisungsrecht, Karlsruhe, 1907, 6. old.

teleket, akik bűncselekményeket követnek el és ezért kiutasíthatnak és más okok a kiutasítás okául nem szolgálhatnak.

Büntetőjogi jellege felett erős vita folyik, amely lezárva még nincsen. Régebben büntetésnek tekintették, például Bès de Bèrc,⁵ legújabbban – a reformer-büntetőjog kifejlődésének hatása alatt – a legtöbben biztonsági rendszabálynak tekintik, így például Hafter.⁶

A kiutasítást úgyis mint fő-, úgyis mint mellékbüntetést alkalmazzák. Főbüntetésként egyes svájci kantonokban alkalmazzák, amely eljárás ellen Goldschmidt⁷ joggal felveti, hogy amennyiben ott szabadságvesztésbüntetés helyett alkalmazzák, úgy ez a külföldieknek a belföldiekkel szemben való kedvezésnek tekinthető, mert amikor a belföldiek szabadságvesztésbüntetést kénytelenek elszenvedni, a külföldiek csak kiutasíthatnak.

Hogy alkalmazásának esetében hatálya éppen csak; i kiutasítottra, nem pedig családjára terjed ki, természetes/

A kiutasítás végrehajtásaképpen a kiutasítás országában a kiutasítottat hazájához legközelebb fekvő határállomásra szállítják és ott a visszatérésben megakadályozzák. Persze eldöntetlen marad a kérdés, hogy a mai fejlett közlekedési technika mellett nyílik-e mód ennek a rendszabálynak hatásossá tételére. A közbeeső államoknak a kiutasított átvételére irányuló kötelezettsége tekintetében a vélemények felette eltérők.⁹

A kiutasítás rendszabályának alkalmazása kétféleképpen történhetik. Vagy visszatérési tilalom mellőzésével vagy pedig azzal súlyosbítva. Amely utóbbi esetben ezen tilalomnak a megszegését rendszerint kihágásnak minősítik. Kézen-

⁵ Bès de Bèrc, De l'expulsion des étrangers, Paris, 1888, 6. old.

⁶ Hafter, Lehrbuch des schweizerischen Strafrechts, Berlin, 1926, 299. old.

⁷ Goldschmidt, James, Strafen und verwandte Massregeln, Vergleichende Darstellung des deutschen und ausländischen Strafrechts, Általános rész, IV. köt., Berlin, 1908, 333. old.

⁸ Ezt emeli ki: Isay, Ernst, Das deutsche Fremdenrecht, Berlin, 1923, 229. old.

⁹ Erre mutat rá: Neumeyer, Karl. Internationales Verwaltungsrecht, I. köt., München, 1910, 13. old.

fekvő, hogy a visszatérési tilalom statuálása nélkül a kiutasításnak érvényt szerezni alig lehet.

A kiutasítás tartama, különösen ha visszatérési tilalommal van egybekötve, időleges vagy örök időkre szól.

Mint mellékbüntetés alkalmazása lehet obligatorius vagy fakultatív. Természetesen elsősorban olyan deliktumokkal kapcsolatosan, amelyek az illető állam jogrendjét súlyosabban támadják meg.

2. Amint jeleztük, a kiutasítás az illető ország egész területére vonatkozik.

Ezzel szemben egyes jogterületeken találkozunk a kitiltás rendszabályával, amely éppen csak az illető ország egyes részeiről távolítja el az illető egyént. Mint ilyen természetesen belföldiekkel szemben is alkalmazást nyerhet és így tehát a mi tárgykörünkön kívül esik. Mégis ott, ahol több kisebb részállam egymással valamely közösségben él, mint például Németországban vagy Svájcban az egyes kantonok, ott ennek a rendszabálynak a mi szempontunkból annyiban lehet létjogosultsága, hogy míg a kiutasítás által az illető külföldit az ország egész területéről, addig a kitiltással esetleg egyes részállam vagy kanton területéről lehetne eltávolítani.

A kitiltás rendszabálya ilyenkor rendszerint a büntetésnek az elkövetési helyről, vagy annak vidékéről való eltávolítását célozza. Például annak a külföldinek a kriminalitása, aki a nagy kereskedelmi gócpontokon követ el állandó árdrágításokat, vagy uzsorabűncselekményeket, talán hatásosan küzdhető le azáltal, hogy az illetőt az ilyen deliktumok elkövetésére alkalmas helyekről és azoknak körzetéből eltávolítják anélkül, hogy az illetőt az állam egész területéről kiutasítsanak; másutt, ott, ahol a kereskedelmi élet nem ilyen élénk, alig nyílik alkalom hasonló irányú deliktumok elkövetésére.

32. §. A fokozott pénzbüntetés és a rendőri felügyelet alá helyezés.

1. Elismert tény, hogy a pénzbüntetések ma a büntetési rendszerekben nem játszanak jelentőségükhöz mért szerepet, amit főként annak tulajdoníthatunk, hogy a pénzbüntetés

alkalmazásának keretei nem eléggé tágak, hogy a maximumok túlalacsonyra vannak szabva.

Akárhányszor találkozunk olyan esettel, hogy nagy vagyonnal rendelkező külföldiek élvhajzásából követnek el bizonyos kihágásokat. A rendes kihágási büntetés: a mérsékelt pénzbüntetés alig alkalmas ezen esetek leküzdésére. Ellenben a nagyon magas összegben kiszabott és alkalmazott pénzbüntetés még az ilyen jómódú büntetésekkal szemben is hatásos.

2. A mai fejlett rendőri technika mellett reá kell mutatnunk a külföldiek rendőri felügyelet alá helyezésének lehetőségére is. Akárhány állam a vele barátságos viszonyban élő állam honosaival szemben nem akar nyomban a legerősebb rendszabályhoz például a kiutasításhoz folyamodni, tehát ennél enyhébb intézkedéseket alkalmaz az illető külföldiekkel szemben. Ilyen rendszabály az illető külföldinek rendőri felügyelet alá való helyezése. A nemzetközi közlekedésben ma általában dívó útlevelkényszer mellett az illető útlevelének bevonása, tehát mozgási szabadságának korlátozása által válik ez a rendszabály hatásossá.

Elképzelhető, hogy egyes esetekben a felügyelet hatóságosabbá tétele végett az illető külföldinek kötelességévé teszi, hogy bizonyos időszakokon belül jelentkezni tartozik,¹⁰ amint ez például Angliában dívik.¹¹

A rendőri felügyelet alá helyezés intézményével szemben felvetik, hogy általa meg van nehezítve a külföldinek boldogulása, mert hiszen környezete, munkaadója előbbutóbb tudomást vesz arról és egyben büntetett voltáról,¹² egy másik kifogás meg viszont az, hogy a rendőri felügyelet alá helyezésnek gyakorlati megvalósítása rendkívül sok akadályba ütközik és éppen csak a legszorgosabb rendőri tevékenységgel biztosítható.¹³

¹⁰ Erre a lehetőségre utal: Finger, Compendien des österreichischen Rechts: Das Straf recht, I. köt., 3. kiadás, Berlin, 1912, 757. old.

¹¹ Lásd e tárgyban: Goldschmidt, Strafen und verwandte Massregeln, Vergleichende Darstellung des deutschen und ausländischen Strafrechts, Általános rész, IV. köt., Berlin, 1908, 435. old.

¹² Mayer, Max Ernst, Der allgemeine Teil des deutschen Strafrechts, Heidelberg, 1915. 470. old.

¹³ Ezzel az érveléssel találkozunk Garraud munkájában: Traité

33. §. A büntettek nemzetközi nyilvántartása és intenzívebb nemzetközi jogsegély a nyomozások terén.

1. A legutóbbi évtizedek tapasztalata azt mutatja, hogy főleg a visszaeső büntettek kriminalitásától kell féltetni az állami rendet. Egy-egy ilyen büntettes sokszor a hasonló deliktumoknak beláthatlan sorozatát követi el. Olykor-olykor bíróság elé kerül az illető, de többnyire, vagy legalább is elég gyakran ki tudja magát vonni az igazságszolgáltatás sújtó karja alól. Ha bíróság elé kerül, úgy minden törekvése oda irányul, hogy magát kezdő büntettesnek tüntesse fel, ami ugyan ma, a daktyloszkopia és a büntetteknek nyilvántartása korában elég nehéz feladat. Azonban, ha az ilyen egyének ma az egyik, holnap pedig a másik állam területén követik el deliktumaikat, úgy a büntettek nemzetközi nyilvántartásának hiánya folytán akárhányszor eredményes lesz az illetőknek az a törekvése, hogy a büntetett előélet, vagy legalább is megelőző büntetések egy részének következményeitől magát mentesítse. A nemzetközileg megszervezett és a tökéletesség magas fokára emelt nemzetközi nyilvántartás a visszaeső büntetteknek ilyen törekvéseit erősen ellensúlyozná. A visszaesőknek nemzetközi nyilvántartása a leghatásosabb eszköz volna a sokszorosan visszaeső szállodai tolvajok, pénzhamisítók, kasszafűrók és sok más hasonló elemnek az ártalmatlanná tételére.

A büntettek nemzetközi nyilvántartásának szükségére a kriminalpolitikában számtalanszor mutattak rá; legutóbb ennek szükségére utalt például Heindl¹⁴ és Donnedieu de Vabres.¹⁵

Számtalan ilyen értelmű megnyilatkozással találkozunk kongresszusokon és hasonló alkalmakkor. Az Észak-amerikai Egyesült Államokban a bevándorlás tanulmányozására kiküldött bizottság,¹⁶ a bűnügyi rendőrségek nemzet-

théorique et pratique du droit pénal français, II. köt., 3. kiad., Pans. 1914, 321. old.

¹⁴ Heindl, Robert, System und Praxis der Daktyloskopie, Berlin.. 1922, 54. old.

¹⁵ Vabres, Donnedieu de, Les principes modernes du droit pénal international, Paris, 1928, 227. old.

¹⁶ Reports of the Immigration Commission, Washington, 1911. 36. köt. 278. old.

közi bizottsága (Internationale kriminalpolizeiliche Kommission) 1924. évi értekeztét¹⁷ ugyancsak ezen intézmény felállításával mellett nyilatkoztak. A Berlinben 1926. szept. 27-30-án tartott nemzetközi rendőrségi kongresszuson - Keffer és Lacambre indítványára - szintén ilyen értelmű állásfoglalással találkozunk.¹⁸

A gyakorlati élet tapasztalatai is amellet szólnak hogy erre szükség van, mert éppen a külföldi büntetéseknél áll legkönnyebben módjában, büntetett mivoltukat letagadni. Ezt igazolják találoán a következő svájci az 1909-11. évek-ből való adatok.¹⁹

	100 egyén közt büntetett előéletű volt
Általában	30·0
A kantonbeli polgároknál . .	33·6
A más kantonokból való svájci polgároknál	30·2
A külföldieknél	26·4

A külföldieknek ezen rendkívül alacsony százalékát magyarázza az a körülmény, hogy nemzetközi nyilvántartás hiányában nekik áll leginkább módjukban letagadni múltjukat.

2. A külföldi származású bűntevőknek és velük egyben az u. n. nemzetközi büntetéseknél hatásosabb büntetőjogi üldözését igazán azonban csak az esetben tudnók elérni, ha nemcsak a büntetéseknél nyilvántartására, hanem a nyomozások során szükséges cselekmények elvégzésére is kölcsönös nemzetközi jogsegélyt nyújtanának az államok egymásnak és pedig a mainál sokkal kiterjedtebb keretekben, minden alakiságtól mentesen.

¹⁷ Schober, Internationales Polizeirecht, Deutsche Juristen-Zeitung, 32 (1927.). évi köt., 196. old.

¹⁸ Schmitz, Hans, Das internationale Verbrechen und seine Bekämpfung, Köln, 1927, 103. old.

¹⁹ Schweizerische Kriminalstatistik von 1909 bis 1911, herausgegeben vom eidgenössischen statistischen Bureau, Bern, 1917, 12. old.

Számtalan nemzetközi értekezlet, így az 1923. évi wieni rendőrségi kongresszus és a bűnügyi rendőrségek nemzetközi bizottságának 1924. évi értekezlete,⁰ az 1925. évi londoni börtönügyi kongresszus,²¹ és az 1926. évi berlini nemzetközi rendőrségi kongresszus²² is amellet foglalt állást, hogy a bűntevők elleni küzdelem – és ez elsősorban áll a külföldről jövő bűntevőkre – eredményesebbé tétele végett intenzívebb nemzetközi jogsegély szükséges, nevezetesen, hogy a különféle jogterületek rendőrségei közti érintkezés megkönnyíttessék, különösen pedig a diplomáciai út és minden formalitás kikapcsolása által meggyorsíttassék, hogy e célból nemzetközi rendőrségi távirati kódex (Polizei-Telegraphen-Code) és nemzetközi rendőrségi szakszótár szövegeztessék és hogy a bűntevők nemzetközi körözése eredményesebben kiépíttessék.

Nem lehet itt feladatunk mindezeket az inkább technikai jellegű részleteket sorra venni és megtárgyalni, ezek inkább már a rendőrségi szakember feladatát képezik!

II. F e j e z e t .

Közigazgatási jogi természetű intézkedések.

Míg az előbb ismertetett rendszabályok a bűncselekmény elkövetése után alkalmaztatnak, addig az itt ismertetendő rendszabályok inkább még a bűnözés jelentkezése előtt, inkább annak lehetetlenné tétele végett statuáltak.

Java részüknek erősen rendészeti jellege van.

34. §. Bevándorlási tilalmak és megszorítások.

A bevándorlási tilalmak és megszorító intézkedések részleteikben ma beláthatatlan joganyagot képeznek. Azoknak ismertetése, még nagy vonásokban is, messze elvezetne tulajdonképpen problémánktól, de azon kívül is fekszik.

²⁰ Lásd a két utóbbira: Schober, Internationales Polizeirecht, Deutsche Juristenzeitung, 32 (1927.). évi köt., 196. old.

²¹ Actes du Congrès pénitentiaire international de Londres, I/b. kötet, Berne, 1927, 55. old.

²² Schmitz, Hans, Das internationale Verbrechen und seine Bekämpfung, Köln, 1927, 99-102. old.

Az itt szóba kerülő intézkedések a legváltozatosabb képet mutatják. Az egyik véglet a bevándorlásnak megszorítása minimális korlátok által, például, hogy az illető bevándorlóknak minimális pénzüsszeg fölött kell rendelkezni, ami kétségtelenül alkalmas a kriminalitásnak ökonómiai tényezőit ellensúlyozni, – a másik véglet meg talán az illetőknek a bevándorlástól való teljes eltiltása, mint például a sokszorosan visszaesőkkel szemben.

Feladatunk e helyütt csak az lehet, hogy reámutassunk azokra a tilalmakra és megszorításokra, amelyek kriminalaetiologiai szempontokból jelentősek.

Ismételten utaltunk arra, hogy a külföldieknek, a bevándorlóknak a kriminalitása szerintünk azért magasabb, mert összetételük annyiban különleges, hogy körükben sokkal több nagyobb kriminalitása elemet (nemházasok, férfiak, szegénysorsúak, ipari munkások stb.) találunk, mint az összlakosságban.

A mi szempontunkból a bevándorlási tilalmaknak és megszorításoknak jelentőségét abban látjuk, hogy általuk talán remény lehetne arra, hogy a bevándorlók tömege olyképpen tevődjék össze, hogy a jövőben a bevándorlás által okozott kriminalitás kedvezőbbben alakuljon és a bevándorlás kriminalis hatása csökkenjen; hogy biztosíttassék, miszerint lehetőleg csak olyan elemek vándorolhassanak be, akik nem rontanák a bevándorlók kriminalitásának a mérlegét.

A bevándorlási tilalmaknak és megszorításoknak ilyen értelmű alkalmazására irányuló törekvések nem új keletűek; utalunk e tárgyban az Északamerikában elterjedt „Know Nothings” mozgalomra.¹

Kétségtelen, hogy a bevándorlási tilalmak tekintetében a legrészletesebben kiépített törvényhozást az Északamerikai Egyesült Államokban találjuk.²

¹ Lásd e tárgyban fentebb a 30-31. oldalt!

² Az erre vonatkozó beláthatatlan irodalomból lásd általában: Jenks, Jeremiah W. es Lauck, Jett W., *The Immigration Problem*, 6. kiadás, New-York, 1926, főként 468. s köv. old., – a régebbi joganyagra: Srbik, *Die Auswanderungsgesetzgebung*, Wien, 19U, – Srbik, *Die Einwanderungsgesetzgebung*, Wien, 1911, – Kruck, Joseph, *Die moderne Auswanderungsgesetzgebung*, Zürich, 1916; – az Északamerikai Egyesült Államokra: *Immigration Laws and Rules of March 1, 1927*, Washington,

A legfontosabb bevándorlási államokban a bevándorlók-
kal szemben megállapított tilalmak és megszorítások a kö-
vetkező – a mi szempontunkból fontos – csoportokkal szem-
ben tiltják, illetve szorítják meg a bevándorlást:

Kizárt osztályok:

a minimális gazdasági segédforrások, tehát a legelső
megélhetésre és elhelyezkedésre szükséges összegek felett nem
rendelkező bevándorlók; továbbá azok, akiknek eltartása
előreláthatólag a köz terhére fog esni,

az egyedül utazó gyermekek és fiatalabb korban levők,
általában olyanok, akik előreláthatólag gyámolításra fognak
szorulni,

a minimális műveltség felett sem rendelkező, tehát írni-
olvasni még egy nyelven sem tudó egyének,³

a morális fogyatkozásokban szenvedő egyének, tehát al-
koholisták, prostituáltak, prostituáltak által kitartott egyé-
nek, a prostitúciót előmozdító egyének,

a testi vagy elmebetegségben vagy fogyatékoságban
szenvedő egyének,

a büntetett előéletű egyének,

a társadalomellenes motívumok propagálói és harcosai,
mint például az anarchisták.

Ezeket az imént érintett tilalmakat de lege ferenda olya-
nokkal lehetne kiegészíteni, amelyek bár szabadságjogok
szempontjából súlyos kifogások alá esnek, mégis kriminal-
politikai szempontokból azzal az eredménnyel kecsegtetnek,
hogy általuk talán sikerülhetne a bevándorlás által előidézett

1927, – Reports of the Immigration Commission, Washington, 1911, 39.
kötet, – a tilalmak kezelése tárgyában keletkezett joggyakorlatra: Uni-
ted States Compiled Statutes, Annoted, 5. köt., St. Paul, 1916, 5031, de
főként 5038. s. köv. old., – a többi bevándorlási állam régebbi joganya-
gára: Reports of the Immigration Commission, Washington, 1911, 40.
köt.: The Immigration Situation in Other Countries: Canada, Australia,
New-Zealand, Argentina, Brazil.

³ Az Északamerikai Egyesült Államokban még a régebben beván-
dorolt és írni-olvasni nem tudó egyének képzésének szükségét is állan-
dóan hangoztatják, így például: Thomas E. Finegan, The Education
of the Illiterate Immigrant, Annals of the American Academy of Politi-
cal and Social Science, 1921 januári kötet, 168-173. old.

többletkriminalitást leküzdeni és a bevándorlók kriminalitását a belföldiekéhez hasonló szintre leszorítani.

Utaltunk arra, hogy az iparos foglalkozás, azután sok bevándorlónak nem-házias volta, a bevándorlóknak a városokban való elhelyezkedése, a primitívebb népszokásokkal (például vérbosszú stb.) való terheltsége és még több más. körülmény erősen felduzzasztja a bevándorlóknak kriminalitását.

A nagy bevándorlási államok hatóságai a bevándorlásra irányuló engedély megadásakor sok mindenféle körülményt vesznek figyelembe és azoknak megfelelő méltatásával adják meg a bevándorlásra jogosító útlevél-vízumot.

Elképzelhető volna az, hogy nagyobb arányban engedélyeznék a kisebb kriminalitású nem-ipari foglalkozásúaknak a bevándorlását és viszont kisebb arányban a nagyobb kriminalitású ipari foglalkozásúaknak. S hasonlóan a házias bevándorlóknak kedveznének a nem-háziasok rovására. Továbbá hogy a bevándorlókat arra köteleznék, hogy a bevándorlási országban nem városokban, hanem a vidéken helyezkedjenek el, legalább is a bevándorlást követő néhány évig, hogy ezáltal is a városoknak a kriminalitást fokozó hatása kiküszöbölhető és viszont a vidéknek a kriminalitás nagyságát csökkentő, kedvező hatása biztosítható legyen. Hogy a primitívebb népszokásokkal bíró vidékekről jövő bevándorlók a bevándorlásból teljesen kizárhatók volnának, kézenfekvő.

Ilyen tárgyú kísérletekkel itt-ott már próbálkoztak!

Így például Argentína külföldi képviselőit időközönként, így 1923 december havában, arra utasította, hogy az országba való belépéshez szükséges vízumot lehetőleg ne adjanak olyan bevándorlóknak, akik városokban akarnak elhelyezkedni.⁴ Tekintettel a városokban elhelyezkedő bevándorlóknak fokozott bűnözésére, az ilyen eljárás alkalmas a bevándorlók kriminalitásának csökkentésére! Megengedjük, hogy emberiességi okokból ezen javaslatok ellen súlyos kifogások emelhetők, viszont azonban ma, az állami minden-

⁴ Lásd e tárgyban: Waltershausen, Sartorius v., Einwanderung, Handwörterbuch der Staatswissenschaften, 4. kiad., 3. köt., Jena, 1926, 492. old.

hatóság korában, ezeknél sokkal inkább kifogásolható intézkedésekkel is találkozunk még a honosokkal szemben alkalmazva is.

Felvetik a különféle bevándorlási tilalmakkal és megszorításokkal szemben azt is, hogy gyakorlati keresztülvitelük, a bevándorlóknak megfelelő ellenőrzése akadályokba ütközik.

Így például ismételten találkozhatunk azzal az érveléssel, hogy hiába vannak a súlyosabb bűncselekmények miatt elítélt egyének a bevándorlásból kizárva, a bevándorlók előéletének tisztázása – a büntettek nemzetközi nyilvántartásának hiányában – nem biztosítható tökéletesen, sokan pedig bűncselekmény elkövetése esetén még elítéltetésük előtt vándorolnak ki.

Ezekkel a kifogásokkal szemben legyen szabad a következőkre reámutatni.

A már büntetett előéletű egyének visszaesésének nagy esélyeire való tekintettel már ma is több olyan intézkedéssel találkozunk, amelyek alkalmasak e téren a helyzetet megjavítani.

Chileben 1923 április óta³ az alacsonyabb hajóosztályokban utazó bevándorlótól az országba való belépéskor a személyazonosságának újlenyomat által való igazolása mellett megkívánják, hogy mutassa ki hazája rendőrségi hatóságainak bizonylata által kifogástalan magaviseletét, büntetlen előéletét és azt, hogy büntető eljárás nem folyik ellene. Zürcher⁶ reámutat arra, hogy az ilyen okiratok azután a bevándorlás helyén az ottani nyilvántartásban a bevándorló személyét illetőleg a kiindulási pontot képezhetnék és ennek megfelelően volnának kezelendők.

A bevándorlást irányító intézkedések: tilalmak és megszorítások közt tehát ma is találunk már olyanokat, amelyek kriminalpolitikai szempontokból jelentősek.

A közlekedési eszközök tökéletesbedése folytán óriási tömegekben beözönlő külföldiekkel szemben az államoknak

⁵ Lásd erre: Waltershausen, Sartorius v., *Einwanderung*, Handwörterbuch der Staatswissenschaften, 4. kiad., 3. köt., Jena, 1926, 492. old.

⁶ Zürcher, Emil, *Schweizerische Kriminalstatistik von 1909-1911*. Schweizerische Zeitschrift für Strafrecht, 31. köt., 232. old.

kellő ellenrendszabályok: bevándorlási tilalmak és megszorítások által kell odahatniok, hogy gazdasági, társadalmi és jogi rendjüket megvédjék.

35. §. Egyéb közigazgatási jogi természetű intézkedések.

1. Amennyire a technika különféle haladásai a közlekedést megkönnyítették, ugyanannyira szolgáltatott példakal a világháború és a vele kapcsolatos események abban az irányban, hogyan lehet közigazgatási úton a közlekedést megnehezíteni.

Azok a rendszabályok, amelyeket ezen a téren a világháború produkált, alkalmasak arra is, hogy általuk a külföldről jövő egyéneket jobban ellenőrizhessük, mozgásukat, a közlekedést megnehezítsük.

Ilyenként jelentkezik mindenekelőtt az útlevél-, illetve a vízumkénszer.

Büntető eljárás alatt álló egyén útlevelet természetesen nem kaphat. Viszont útlevél nélkül nemcsak a beutazáshoz szükséges vízumok nem nyerhetők el, hanem a nemzetközi viszonylatokban ma a legtöbb állam közt az utazás eleve is lehetetlen.

Az útlevél, illetve vízumkénszer tehát nemcsak az idegenforgalomnak megnehezítését eredményezte, hanem a beutazó külföldieknek hatályos ellenőrzését és beutazásuknak esetleges meggátolását is biztosítja, mert minden államnak joga van az útlevél láttamozását a nem kívánatos elemekkel szemben megtagadni.

A vízumkénszer tehát biztosítja, hogy a bevándorlási tilalmaknak és megszorításoknak gyakorlatilag érvény szerettségük.

Amennyiben ez a rendszabály elsősorban a bűnözésre hajló egyének beözönlését kívánja meggátolni, úgy kriminalpolitikai szempontból jelentőséggel bírhat.

2. A világháborúval kapcsolatosan sok helyütt a külföldre beutazott idegen honostól megkívánták, hogy érkezésekor, illetve elutazása előtt a rendőrségnek jelentkezzék.

Az elutazás előtti lejelentkezés nélkül az ország területéről nem távozhatott, a határokat át nem léphette.

A külföldiek kriminalitását tapasztalat szerint rendkívüli módon megkönnyíti az, hogy a bűncselekmény elkövetése után minden nehézség, gazdasági károsodás (lakás, bútor, foglalkozás stb. hátrahagyása) nélkül nyomban távozni tudnak.

Ezen a viszáságon az idegen honosoknak elutazásuk előtt való jelentkezésére irányuló kötelességük meglehetősen segít.

Bármennyire alkalmas is azonban az idegenek jelentkezési kényszere, valamint az útlevél és vízumkényszer az idegen honosok kriminalitásának meggátolására, a szabadságjogok szempontjából és kulturális szempontokból nem tartjuk ezeket a rendszabályokat helyeseknek.

3. Amennyiben olyan kriminalitásról van szó, amely csak bizonyos foglalkozási ágak üzése közben követhető el, mint például az árdragítások a kereskedelem keretében, vagy gondoljunk a szülésznők által nagy számban elkövetett magzatelhajtásokra, úgy a külföldieknek ilyen foglalkozási ágtól való elzárása mérlegelés tárgyát képezhetné.

Hogy milyen foglalkozások volnának idevonandók, igazán bajosan eldönthető elméleti kérdés, annál inkább, mert ezen a téren állandóan újabb és újabb problémák adódnak. Tagadhatatlan például, hogy a gépkocsivezetőknek elég sok alkalmuk nyílik rendészeti kihágások és gondatlan deliktumok elkövetésére, mégis a külföldi gépkocsivezetőknek a belföldi forgalomból való teljes kirekesztése a mindinkább megnövekedő nemzetközi gépkocsiforgalmat meglehetősen megbénítaná.

Északamerikában sok bevándorolt egyén a bevándorlók ügyleteinek lebonyolítására alapít bankokat (Immigrant Banks), amelyek üzeme keretében elég sok vagyon elleni bűncselekményt követnek el honfitársaikkal szemben, akik a bankárok helyi és nyelvi ismeretei révén bizalommal közlekednek hozzájuk. A külföldieknek ezen üzletkörből való kirekesztése ugyan ilyen visszaéléseknek elejét venné, de viszont a bevándorlók az ilyen útbaigazításokat, feltéve, hogy az illetők bizalmukkal nem élnek vissza, erősen nélkülöznék.

Iparrendészeti szempontokból is ilyen megszorítások szüksége jelentkezhetne a bevándorlókkal szemben, például

hogy a külföldiek nem űzhetnek gyógyszerész, kéményseprő stb. ipart; főleg azok az ipar- és foglalkozási ágak jelenteznek itten, amelyeknél a munkának pontos teljesítéséhez erős rendészeti érdek fűződik.

A két ellentétes szempontnak: a foglalkozás választása terén való teljes szabadságnak és az állami raiisonnak összeegyeztetése nem könnyű feladat.

L. Amennyiben bűncselekmények csak bizonyos földrajzi helyeken, például a nagy ipari vagy kereskedelmi gócpontokon követhetők el, vagy amennyiben azok elkövetése az illetőknek már huzamosabb idő óta való ott-tartózkodását tételezi fel, úgy a külföldiekkel szemben alkalmazandó letelepedési tilalom, vagy tartózkodási helyük tekintetében érvényesülő más hasonló célú megszorítások is szóba kerülhetnek.

Gondoljunk itt például az árdrágítási vagy uzsora bűncselekményekre, amelyeket faluhelyen sokkal kevésbé lehet elkövetni, mint a kereskedelmi élet gócpontjain. Vagy hogy más tárgyú példával szolgáljunk, erődítési területeken és katonai szempontokból fontos területeken kívül kémkedést elkövetni sokkal nehezebb vállalkozás.

Bár elvi szempontokból az összes ilyen megszorítások súlyos kifogás alá esnek, gyakorlati kriminalpolitikai szempontokból a külföldiekkel szemben való alkalmazásuk némelykor indokolt lehet. A legteljesebb letelepedési szabadság, bármennyire helyes elvi szempontokból, sokkal inkább elősegíti egyes deliktumoknak elkövetését. Amennyiben távol tartjuk az illetőket azoktól a helyektől, ahol deliktumok elkövetésére alkalom nyílik, máris közelebb jutottunk célunkhoz, a külföldiek kriminalitásának leküzdéséhez vagy legalább is csökkentéséhez.

III. F e j z e t .

36. §. Egyéb intézkedések.

1. A büntetőjogon és közigazgatási jogon kívül eső intézkedésekkel is találkozhatunk ezen a téren.

Míg a büntetőjogi tárgyú intézkedéseknek inkább represszív jellege van, legfeljebb a büntetőeljárásjogi tárgyú intézkedéseknél nélkülözzük ezt, – addig a közigazgatási jogi

jellegű intézkedések inkább preventív, megelőzési cézzattal bírnak. Ez utóbbi tétel még fokozottabban áll a most itt felsorolandó intézkedésekre és rendszabályokra, amelyek még sokkal közvetettebb hatást gyakorolnak a külföldieknek a belföldön elkövetett kriminalitására.

Ezek közt volnának említendők mindenekelőtt némely általános jellegű jogmegvonások, mint például: hogy a külföldi bizonyos közmegbízásokat (például gyámság, gondnokság stb.) nem nyerhet el, hogy végrendeleti tanúzási képességgel nem bír.

Kétségtelenül erősen vitatható, hogy ezek az intézkedések helyesek-e és célra vezetnek-e. Biztos az, hogy ezek nemzetközi jogi szempontokból erősen kifogás alá esnek. Statuálásuk talán csak akkor indokolt, ha a belföldiek kriminalitásával szemben a külföldiek bűnözése aggasztó arányokat ölt:

Céljuk csak az lehet, hogy a külföldieknek életmegnyilvánulásai olyan körre szoríttassanak, ahol visszaélések elkövetésére kevésbé nyílik alkalom. Az egyéb, tárgykörünkön kívül álló, például politikai célok, nem tartoznak ide!

Lényegük, hogy a külföldinek személyiségi jogai megszorítást nyernek, ami természetesen ellentétben áll a belföldi és külföldi polgár között általánosságban elfogadott egyenjogúság elvével. Ezek a megszorítások némelykor közjogi jellegűek, többnyire azonban inkább magánjogi vagy egyéb téren éreztetik hatásukat.

Itt jelentkezhetne például az a megszorítás, hogy a külföldiek a sajtószabadság, az egyesületi és gyülekezeti jog terén kisebb jogokkal bírjanak; az agitációval összefüggő deliktumok elkövetése volna ez által talán megnehezítve. Amennyiben a vadászati jog gyakorolhatása volna megvonva, úgy fegyvertartási jogot sem élvezhetnének; következképpen az élet és testi épség elleni deliktumok elkövetése is szűkebb körre volna szorítható. A tanúzásból és a szakértői szerepből való kizárás viszont az igazságszolgáltatás elleni bűncselekmények elkövetését erősen gátolná. A gyámság és gondnokságból való kizárás pedig az ilyen bizalmi állásokban elkövethető deliktumokat zárná ki. Még a magántulajdonból vagy az ingatlanra vonatkozó tulajdonjogból való kizárás is

szóba kerül,¹ s hasonlóan az ügyletkötési és az azoknál való tanuzási képességből való kizárás² is.

Hogy csak egy példára utaljunk e tárgyban, Franciaországban egy 1884. évi törvény értelmében a külföldi honos munkások ha tagjai is lehettek a munkások szakszervezeteinek (syndicats professionnels), azok igazgatásában és vezetésében nem vehetnek részt; Paon³ ennek az intézkedésnek célját az állami rend biztosítására irányuló törekvésben keresi.

Részünkről ezeket a szociális, általános magánjogi, családjogi és hasonló téren jelentkező jogmegszorításokat elvetnők. Azoknak a büntetőjog terén való eredményes kihatásuk felette kétséges, közszabadsági, nemzetközi és kulturális szempontokból pedig elítélendőek. Nem is szólva arról, hogy a külföldiek ilyen minőségének állandó nyilvántartása és szemmeltartása is nehézségekkel járna.

Az eddig felsorakoztatott intézkedésekkel kapcsolatban felmerül az a kérdés is, hogy közülük melyik alkalmazható kizárólagosan mint mellékbüntetés, melyik pedig olyan tartalmú, hogy főbüntetésként is szóba jöhetne.

2. Főleg az Északamerikai Egyesült Államokban találkozunk a leghevesebb vitákkal abban a kérdésben, hogy vajjon az u. n. eugenetikai törekvések létjogosultsággal bírnak-e?

Hogy az eugenetikai kutatások terén egyesek által felállított tételek mennyiben bírnak létjogosultsággal, az megközelítőleg sincsen eldöntve. Tagadhatatlan azonban, hogy amennyiben csak a legkisebb mértékben is elfogadjuk ezen törekvések létjogosultságát, úgy máris felvetődik egy bennünket érdeklő további probléma; t. i. ha elfogadnók például azt a tételt, hogy a bűnözési hajlam átörökölhető, úgy máris foglalkoznunk kellene azzal a kérdéssel, hogy éppen erre való tekintettel mennyiben zárjuk ki az e szempontból kifogás alá eső külföldiek beözönlését a hazai területre.

¹ Waltershausen, A. Sartorius v., Einwanderung, Handwörterbuch der Staatswissenschaften, 4. kiad., 3. köt., Jena, 1926, 491. old.

² Goldschmidt, Strafen und verwandte Massregeln, Vergleichende Darstellung des deutschen und ausländischen Strafrechts, Általános rész, IV. köt., Berlin, 1908, 413. old.

³ Paon, Marcel, L'immigration en France, Paris, 1926, 54-55. old.

Ne feledjük el azonban azt, hogy sem az átörökölhető testi és lelki tulajdonságok körét, sem pedig az átöröklésnek legalapvetőbb törvényeit még csak nem is sejtetik az eddig végzett kutatások; azok a tételek, amelyeket egyes kutatók ezen a téren megállapíthatni véltek, eddig tiszta feltevéseknek bizonyultak.

A kriminalaetiológiának és kriminalpolitikának egy még teljesen eldöntetlen problémája, hogy a bűnözési hajlam átörökölhetősef terén milyen törvényszerűségek mutatkoznak és hogy ezek milyen büntetőjogi tárgya intézkedéseket tennének szükségesekké. Az átöröklés és a nemek visszafejlődése, a degeneráció problémájának tisztázása tekintetében még a legkezdetlegesebb kutatásokon sem vagyunk túl, hiszen például még azt sem tudjuk, hogy mi tekinthető u. n. degenerációs stigmának.

IV. F e j e z e t .

37. §. Befejezés.

í. Bár vannak írók, például Hourwich,¹ akik a bevándorlók kriminalitásában nyugtalanító elemet nem látnak azért, mert bűnözési arányuk nem emelkedik, mégis annak következtében, hogy a külföldi származásúaknak, a bevándorlóknak a kriminalitása nagyobb, mint a belföldieké, a probléma megoldásra váró szociális kérdés.

A problémának vizsgálata talán annál indokoltabb, mert hiszen a legfontosabb bevándorlási államok területére évről-évre sok százezer bevándorló lép azzal a szándékkal, hogy ott új életet teremtsen.

A szociális problémák állandóan váltakoznak és megsokszorosodnak. Mégis a vándorlási mozgalmak olyannyira állandóak, hogy alig kerülnek le a napirendről, ellenkezőleg évről-évre újabb és újabb oldalt mutatnak és újabb és újabb megoldandó kérdéseket vetnek fel.

Egy ilyen a bevándorlással kapcsolatos kérdés a bevándorlóknak a honosoknál kétségtelenül nagyobb kriminalitása.

¹ Hourwich, Immigration and Crime, American Journal of Sociology, 1912 januári füzet, 478. s köv. old.

Bár tekintettel arra, hogy a kriminalitás erősen összetett jellegű társadalmi jelenség, az azt befolyásoló, fokozó, csökkentő és módosító tényezőket elkülönítetten megfigyelni alig lehet, mégis a látszat az, hogy mentül eltérőbb faji jelleggel, mentül gyengébb gazdasági erők felett rendelkeznek a bevándorlók mint az új hazájuknak honosai, annál nagyobb az eltérés kettőjük kriminalitása között. A jelenség magyarázata az, hogy mentül nagyobb a különbség a belföldön születettek és a bevándoroltak viszonyai és körülményei közt, annál nehezebben tudnak a bevándorlók az új környezetbe beilleszkedni és annál nagyobb veszélyt rejt magában a bevándorolt népelem, mert hiányzik és annál nehezebben keletkezik az új földhöz és az új honfitársakhoz való összekötő kapcsa.

2. Fentebb, főként a bevándorlási tilalmak és megszorításokkal kapcsolatosan, utaltunk arra, hogyan véljük a bevándorlás által megnőtt kriminalitást a bevándorlásnak megfelelő szabályozása által a rendes mértékre leszorítani.

Utaltunk arra, hogy főként az ipari foglalkozású, nem-házass, morális fogyatkozásban szenvedő, városokban elhelyezkedni akaró, elítélendő népszokásokkal (például vérbosszú) bíró és kriminalisabb korban levő bevándorlóknak a bevándorlásban való megszorítása és meggátolása, illetve a férfi-bevándorlók számának csökkentése és a női bevándorlók számának emelése által gondolnók a bevándorlók fokozott kriminalitását csökkenteni.

Egyik-másik ilyen hasonló kriminaletiológiai tényező hatásának a leküzdését máris megkísérelték a legfontosabb bevándorlási államokban.

A legegységibb gazdasági eszközökkel nem bíró, a legégységibb műveltség felett nem rendelkező, a morális fogyatkozásokban (prostitúció, alkoholizmus), illetve testi és lelki betegségekben és fogyatékokosságokban szenvedő, büntetelt előéletű és társadalomellenes motívumokat propagáló egyének már ma is legtöbb helyütt a bevándorlásból ki vannak zárva.

Az állami beavatkozásnak oda kellene hatnia, hogy a bevándorlók tömegének összetétele a fentebb hosszasanban

kifejtett kriminaletiológiai tapasztalatoknak és tanulságoknak megfelelően módosuljon.

Itt-ott már találkozunk kísérletekkel, amelyek ezen követeléseknek a megvalósítását kísérelték meg!

Utaltunk arra, hogy az a körülmény, hogy a bevándorlók sorában sok 20-35, esetleg 40 éves egyént és viszont kevés fiatalabb, gyermekkorban levő egyént és kevés családdal, gyermekekkel bevándorló egyént találunk, szintén a bevándorlók kriminalitását szökteti fel. Ennek a vizátságának ellensúlyozására alkalmas az az eljárás, amelyet Kanadában követnek; az ottani kormány már körülbelül 1860 óta Nagy-Britanniából több mint 60.000 fiatalkorú és szegénysorsú egyénnek a bevándorlását tette lehetővé; Nagy-Britanniában az árvákat gyámolító és hasonló egyesületek intézték el ezek kivándorlásának ügyét és viszont Kanadában jótékonyági és vallási egyesületek gondoskodnak ezen bevándorolt fiatalkorúaknak farmereknél való elhelyezéséről; a kereslet az ilyen fiatalkorú bevándorlók iránt sokkal nagyobb, mint ahány kivándorló akad.²

Véleményünk szerint nem állítható, hogy a külföldieknek kriminalitása akkor, ha azonos összetételű tömegben és azonos életkörülmények közt élnének, mint a belföldiek, szintén nagyobb volna. Nagyobb kriminalitásuk éppen csak eltérő összetételük és a kriminalitást fokozó életkörülményeik folytán jelentkezik.

Amennyiben a bevándorlók összetétele a jövőben is ugyanúgy alakulna, mint ma, egyedül számuknak apasztása által a helyzetet javítani alig lehetne.

Szerintünk az állami beavatkozásnak oda kellene hatnia, hogy egyrészt a már kirekesztett osztályok (teljesen szegénysorsúak, minimális műveltség nélküliek, morális fogyatkozásban szenvedők: prostituáltak stb., betegek és testi fogyatkozásúak stb.) fenntartása mellett másrészt a kriminaletiológiában szerzett tapasztalatok értékesítésével a bevándorlók összetétele megjavíttassék. Egyedül éppen csak egyes osztályoknak a bevándorlásból való kirekesztése még

² Lásd e tárgyban; Reports of the Immigration Commission, Washington, 1911, 40. köt., 19. old.

nem vezet célhoz. A bevándorlók számának apasztása sem juttatna bennünket közelebb a célhoz, eltekintve attól, hogy haladásunk mai foka mellett az államok határait nem zárhatják le teljesen a forgalom elől. Az állami beavatkozásnak tovább kell mennie és arra kellene törekednie, hogy a bevándorlók tömegének összetételét megváltoztassa, hogy csak olyanok vándorolhassanak be, akiknek egyéni tulajdonságai, életviszonyai és körülményei olyanok, hogy előreláthatólag mérsékeltebb kriminalitást fognak felmutatni.

A baj oka nem a bevándorlókkal szemben használt represszív eszközök hatástalansága. Szerintünk elsősorban és főként éppen csak kriminalaetiologiai tanúságok értékesítésével tudnók a helyzetet megjavítani.

A bevándorlók tömege összetételük szempontjából volna megrendszabályozandó olyképpen, hogy kevesebb legyen közöttük az ipari foglalkozású, a nem-házas, a legkriminalisabb korban levő, a férfi stb.

De még életüknek a bevándorlás helyén való mikénti alakulására is kiterjeszkedhetne az állami beavatkozás!

Például arra volnának kötelezhetőek, hogy megérkezésük után bizonyos számú évig nem a nagyobb városokban, hanem a vidéken helyezkedjenek el, hogy ezáltal a városoknak a kriminalitást emelő hatása ki legyen küszöbölve. Az Északamerikai Egyesült Államokban a bevándorlás kérdésének tanulmányozására kiküldött bizottság ezt a rendszabályt már 1910 táján ajánlotta.³

Csak az ilyen állami beavatkozás által lehetne reményünk arra, hogy a jövőben a bevándorlóknak a kriminalitása kedvezőbben fog alakulni.

3. A problémának jelentőséget a jelenben különösen a világháború és a vele kapcsolatos, általa előidézett vándormozgalmak adtak.

Gondoljunk például csak az Oroszországból kivándorlóknak beláthatatlan tömegére!

Amellett a háborús területekről jövőeknek kriminalis hajlamai – mint erre fentebb hosszasan reámutattunk – különösen erősen latba esnek.

³ Reports of the Immigration Commission, Washington, 1911, I kötet, 46. old.

A vándorlási mozgalmaknak mai alakulása mellett a mi szempontunkból a bevándorlók sorában megkülönböztetéseket kell tennünk!

Azokkal a külföldiekkel szemben, akik csak rövid időre és nem letelepedési, sem pedig kenyérkeresési célzattal, hanem szórakozás, tanulmány, rokoni látogatás vagy hasonló célból lépnek idegen állam területére, amennyiben ezen bevallott úti cél mögött burkolt cél (politikai propaganda, kémkedés, szélhámoskodás) nem lebeg, ezeknek bevándorlásával szemben az állami beavatkozás szükségét nem látjuk fennfornogni. Az esetek túlnyomó többségében az ilyen külföldiektől az állami rendet alig kell féltetni; ha el is követnek bűncselekményt, ezek rendszerint rendészeti jellegű deliktumokra szorítkoznak.

Teljesen más azonban a helyzet azokkal szemben, akik letelepedési vagy különösen kenyérkeresési célzattal lépnek idegen államnak a területére.

Azoknál, akik ugyan letelepedési szándékkal, azonban nem kenyérkeresési célzattal jönnek idegen államok területére, mint például a külföldön letelepedő nyugdíjasok vagy tőkepénzesek, már indokolt bizonyos fokú beavatkozás. Valószínű, hogy míg jó módban vannak, nem fognak az állam terhére esni, bűnözést is alig fognak felmutatni; mégis a holnap változott viszonyai közt már a köz terhére eshetnek. Gondoljunk csak a sok orosz emigráns bevándorló esetére. Ezekkel szemben az állami beavatkozás már sokkal inkább helyénvaló és indokolt lehet.

Végezetül legmesszebbmenő legyen az állami beavatkozás azokkal szemben, akik nemcsak letelepedési, de egyben kifejezetten azzal a céllal lépnek idegen állam területére, hogy ott egzisztenciát, keresetet és megélhetést találjanak. Különösen ezekkel szemben nem találjuk eléggé kielégítőnek a mai megoldást és az állami beavatkozásnak a terjedelmét.

Tagadhatatlan, hogy az intézkedések erős, súlyos beavatkozás jellegével bírnak, amelyek a külföldiek egyéniségét érzékenyen érintik. De ennek a beavatkozásnak a jogosultságát olyanokkal szemben, akik mint idegenek lépnek más állam területére, hogy ott jobb keresethez és megélhetéshez jussanak, alig lehet kétségbe vonni. Különösen akkor, midőn

az államhatalom még saját állampolgáraival szemben is súlyos beavatkozási lehetőségeket biztosít magának a rend és állami létének megóvása végett. Az idegen honosokkal szemben nem lehet elnézőbb, mint saját polgáraival szemben!

4. A probléma végső megoldásánál arra kell törekedni, hogy az állami beavatkozás és az egyéni szabadság szempontjai helyes kiegyenlítést nyerjenek és emellett az állami és társadalmi rend megóvása biztosítva legyen. Hogy e közben az érzelmi momentumok kiküszöbölendők, kézenfekvő!

A bevándorlás szabályozása mellett azonban közvetett úton is lehetne a bajokon segíteni, így például a nagy bevándorlási államokban követett helyes várospolitika, a gyáriparnak és így közvetve a bevándorlóknak is a vidékre való terelése által.

Nem szabad azonban az idegen honosokban éppen csak a társadalmi és állami renddel szemben jelentkező zavaró elemeket látni, hanem tudatában kell lennünk annak, hogy egyrészt az idegenforgalom sok állam gazdagságának egyik forrása, másrészt meg hogy sok állam gazdasági megerősödése éppen a sok bevándorló által fellendített iparának, elsősorban gyáriparának köszönhető.

A bevándorlási mozgalmak, főként a tengerentúli vándor mozgalmaknak ellenőrzése ma a majdnem mindenütt jelentkező legszigorúbb útlevélkényszer korában nehézségekbe nem ütközik.

Tagadhatatlan, hogy az egyéni szabadság a legszentebb emberi jogok közé tartozik és hogy annak fejlődése nem állhat meg az országhatárokon, hanem hogy annak a határon túl való kiterjesztése kívánatos. Biztos, hogy a külföldi honosoknak kedvező jogállása az államok egyetemleges érdeke.

De ne feledjük el, hogy – amint erre Garraud⁴ olyan találóan mutat rá – a külföldi egyének nemcsak a külföldnek vendégszeretetét keresik és találják, hanem hogy ottlétükből számtalan előnyt húznak és ezzel szemben sok irányban megzavarják a vendégszeretetet tanúsító államnak jogi és társadalmi rendjét.

⁴ Garraud, *Traité théorique et pratique du droit pénal français*. 3. kiadás, I. kötet, Paris, 1913, 440. old.

Amellett tudatában kell lennünk annak is, hogy a jelenlevő sok idegen honos az állam kriminalitására közvetve is feszítő erőt képez. Az idegen honosoknak az alacsonyabb társadalmi osztályok körében való agitációja, a proletariátus számának emelése, a bérmozgalmak szítása, a munkás-ság szervezkedésébe való beavatkozása és sok más hasonló irányú cselekvése által gyakran a társadalmi osztályok közötti feszültséget és a bűncselekmények elkövetésére nyíló alkalmakat erősen fokozza.

A dolgoknak ilyen állása mellett az állam nem nézheti tétlenül a helyzetet, hanem keresnie kell azokat az utakat, amelyek a helyzet javítására, a bevándorlás problémáinak megoldására és a bevándorlók kriminalitásának csökkentésére vezethetnek.

, Tudatában kell lennünk annak is, hogy a probléma megoldásánál nem kizárólag a kriminaletiológiai és kriminalpolitikai szempontok esnek latba.

Az államoknak egymás közti érintkezésében a közös érdekek számtalan viszonylatban éreztetik hatásukat; léptenyomon nemzetközi jogi és politikai, gazdasági és egyéb szempontok esnek latba. Világos, hogy ezeknek a kikapcsolása és mellőzése akkor sem lehetséges, amidőn a bevándorlás és vele kapcsolatos kérdések szabályozásával foglalkozunk!

Kriminalität und Einwanderung.

Inhaltsauszug.

Als eine Folge der Wanderbewegung leben überall neben den Einheimischen auch viele Ausländer. Die Wanderbewegung wird durch die ständige Vervollkommenung der Verkehrsmittel begünstigt (§. 1.).

Nicht nur vereinzelt historische (§. 2.), sondern auch die aus der Gegenwart geschöpften Daten zeigen eine erhöhte Kriminalität der Ausländer; Datensammlungen in der Schweiz (§. 3.), im Deutschen Reiche (§. 4.), in andern europäischen Ländern (Österreich, Frankreich, England, Niederlande, Italien; §. 5.), in den Vereinigten Staaten von Nordamerika (§. 6.), in andern aussereuropäischen Ländern (Neu-Süd-Wales, Brasilien, Chile; §. 7.) geben Zeugnis von einer erhöhte Kriminalität der Ausländer.

Nach einer allgemeinen Charakterisierung der Kriminalität der Ausländer und Einwanderer (§. 8.), befasst sich Verfasser mit der durch die Ausländer auf die Kriminalität der Inländer ausgeübten Wirkung (§. 9.), und mit der durch die Auswanderer auf die Kriminalität des Auswandererstates geübten Auswirkung (§. 10.), und kommt dann zu dem Schlüsse, dass die Einwanderer eine höhere Kriminalität aufweisen als die Einheimischen (§.11.).

Im kriminalaetiologischen Teile untersucht Verfasser jene Faktoren, welche eine Steigerung der Kriminalität der Ausländer verursachen. In der Reihe der kriminalsoziologischen Faktoren treffen wir die schlechtere wirtschaftliche Lage der Einwanderer (§. 12.), das Überwiegen der Einwanderer mit industriellem Berufe (§. 13.), das Überwiegen der Unverheirateten unter den Einwanderern (§. 14.), den geringeren Bildungsgrad der Einwanderer (§. 15.), moralische Ge-

brechen der Einwanderer (Prostitution, Alkoholismus Etc.; §. 16.), die bei vielen Einwanderern sich offenbarende demoralisierende Wirkung des Krieges und der Revolutionen (§. 17.), den Umstand, dass der grösste Teil der Einwanderer sich in Städten niederlässt (§. 18.), die ausländische Abstammung der Einwanderer (§. 19.), die fremde Staatsbürgerschaft, die Verschiedenheit der rechtlichen Einrichtungen, der Rechtssysteme und der Volksgewohnheiten (§. 20.), den Umstand, dass die Einwanderer an ihren neuen Aufenthaltsorte vollkommen unbekannt und folglich ohne Kontrolle sind (§. 21.), und endlich die Rassegegensätze und sozialen Bewegungen (§. 22.).

Als kriminalanthropologische Faktoren kommen zur Geltung und erhöhen die Kriminalität der Einwanderer der Umstand, dass die Einwanderer überwiegend zu Altersklassen mit einer grösseren Kriminalität (§. 23.), und dem männlichen Geschlechte (§. 24.) angehören, dann ihre Rasseeigenschaften (z. B. Neger und Zigeuner; §. 25.), ihre körperlichen und psychischen Eigenschaften und Gebrechen (§. 26.), ihre Vorstrafen (§. 27.), und endlich ihre oft antisozialen Überzeugungen (z. B. Anarchisten; §. 28.).

Verfasser kommt zu dem Schlüsse, dass der gemeinsame Einfluss dieser Faktoren die erhöhte Kriminalität der Ausländer und der Einwanderer verursacht (§. 29.).

Im kriminalpolitischen Teile bespricht Verfasser jene Massregeln, die insbesondere nur gegenüber Ausländern zur Anwendung gelangen. Unter jenen mit strafrechtlichem Charakter finden wir das Auslieferungsverfahren (§. 30.), die Ausweisung (§. 31.), die erhöhte Geldstrafe und das Stellen unter Polizeiaufsicht (§. 32.), dann die internationale Evidenzhaltung der Verbrecher und eine intensivere Rechtshilfe bei der Verfolgung der Verbrecher (§.33.).

In der Reihe der verwaltungsrechtlichen Massregeln treffen wir die Einwanderungsverbote und Beschränkungen (§. 34.), den Pass- und Visumzwang, die Meldungspflicht der Ausländer, das Ausschliessen der Ausländer aus einzelnen Berufszweigen und Niederlassungsverbote (§. 35.). Endlich erinnert hier noch Verfasser an verschiedene Staats- und privatrechtlichen und ähnlichen Rechtseinschränkungen gegen-

über den Ausländern, als auch an die eugenetischen Bestrebungen in Nord-Amerika (§. 36.).

Ohne eine entsprechende Klassifizierung der Einwanderer lässt sich das Problem der Kriminalität und Einwanderung praktischer kaum lösen (§. 37.).

Név- és tárgymutató.

- Algéria 29, 93.
Alkoholizmus hatása 123. s köv.
old., 232, 249.
Általános jogmegvonások 255. s
köv. old.
Anarchizmus 59, 228, 229.
Anglia lásd Nagy-Britannia.
Argentína 3, 4, 250.
Aurjry Paul 167.
Ausztrália 209, 210.
Ausztria 5, 8, 9, 41, 42, 57, 82,
83, 86, 99, 109, 127, 135, 145, 147,
148, 151, 153, 158, 159, 177, 185,
193, 205, 216.
- Barret Kate Waller 200.
Béguin Pierre 32, 33, 55, 166, 170,
235.
Belgium 2, 9, 82, 83, 87, 102, 109,
127, 131, 132, 138, 145, 158,
159, 183, 186, 203, 205, 215.
Bertillon Jaques 7, 8, 9, 10, 103,
206.
Bès de Berc 242.
Betegségek kihatása 221. s köv.
old., 249.
Bevándorlás méretei 3. s köv.
old.
Bevándorlási bankok 61, 253.
Bevándorlási bizottság az Észak-
amerikai Egyesült-Államokban
3, 4, 13, 28, 57, 58, 59, 61, 64,
65, 68, 69, 74, 79, 85, 88, 95,
110, 113, 121, 123, 124, 125, 133,
135, 157, 168, 170, 175, 196,
197, 208, 209, 217, 220, 221,
222, 223, 226, 227, 229, 234,
236, 245, 249, 259, 260.
Bevándorlási tilalmak 247. s köv.
old., 258, 259.
Bevándorlók kriminalitásának jel-
legzetességei 54. s köv. old.
Bevándorlók osztályozása 13, 14,
261.
Bonger W. 60, 96.
Brazília 3, 4, 52, 53.
Bulgária 127.
Büntetett előélet kihatása 225. s
köv. old., 249, 251.
- Chile 53, 251.
Cigányok 219.
Commons John 59, 67, 77, 90, 141,
157, 177, 180, 200.
Családi állapot hatása 96. s köv.
old., 232.
Cseh-Szlovákia 83, 127.
Csökkent testi és szellemi képes-
ségek kihatása 221. s köv. old. „
Cuénoud John 16, 17, 18, 19, 20,
21.
- Daktyloskopia 245.
Dánia 82, 83, 87, 88, 135, 145,
147, 151, 158, 159, 205, 215,
216.
Devon James 67.
Dillingham 115.
Donnedieu de Vabres 245.
Dreifuss I. 104.

- Északamerikai Egyesült-Államok
 2, 3, 4, 12, 27, 28, 46-51, 55,
 56, 57, 58, 59, 61, 63, 64, 67,
 69, 70, 72, 73, 74, 75, 76, 77,
 78, 79, 82, 83, 84, 85, 88, 89,
 93, 95, 98, 106, 107, 108, 110,
 111, 112, 113, 114, 115, 116,
 117, 120, 121, 122, 123, 124,
 125, 127, 128, 132, 133, 134,
 135, 136, 139, 140, 143, 144,
 145, 146, 147, 148, 149, 150,
 151, 152, 153, 154, 155, 156,
 157, 158, 159, 160, 161, 162,
 165, 168, 170, 171, 173, 174,
 ' 175, 176, 177, 178, 180, 184,
 187, 188, 193, 194, 195, 196,
 197, 198, 199, 200, 201, 204,
 205, 208, 209, 211, 212, 214,
 215, 217, 218, 220, 221, 222,
 223, 224, 226, 227, 228, 229,
 232, 233, 234, 235, 236, 237,
 248, 256, 260.
 Észtország 127.
 Eugenetikai törekvések 256. s
 köv. old.
 Exner Franz 57, 60, 126.
 Faji ellentétek kihatása 176. s
 köv. old.
 Faji tulajdonságok kihatása 213.
 s köv. old.
 Finegan Thomas E. 249.
 Finger 244.
 Finnország 82, 83, 127, 153, 205,
 234.
 Foglalkozás kihatása 80. s köv.
 old.
 Foglalkozástól való eltiltás 253.
 s köv. old.
 Forradalmak hatása 129. s köv.
 old.
 Franciaország 2, 7,9,10, 26, 42-44,
 74, 75, 81, 82, 83, 87, 92, 97,
 98, 101, 102, 110, 111, 120, 127,
 131, 136, 138, 145, 147, 151 158,
 159, 167, 169, 183, 186, 203, 205,
 214, 215, 216, 220,
 Garraud 244, 262,
 Gazdasági tényezők hatása 67. s
 köv. old.
 Gerényi József 63.
 Gillin 96, 141, 168.
 Goldschmidt James 242, 244, 256,
 Görögország 127, 145, 153, 158,
 234.
 Háború hatása 126. s köv. old.,
 237.
 Hafter 242.
 Hall Prescott F. 142.
 Haynes 178.
 Heindl Róbert 245.
 Hourwich 65, 231, 257.
 Idegen állampolgárság hatása 157.
 s köv. old.
 Idegenfogalom 4. s köv. old.
 Immigrant Banks lásd Bevándor-
 lási bankok.
 Immigration Commission lásd Be-
 vándorlási bizottság.
 Iparos foglalkozás hatása 80. s
 köv. old., 231, 250.
 Írország lásd Nagybritannia.
 Isay Ernst 242.
 Ismeretlenség hatása 168. s köv.
 old., 232.
 Jacquart Camille 138, 203.
 Jelentkezési kényszer 252. s köv.
 old.
 Jelentősége problémáknak 1. s
 köv. old.
 Jenks Jeremiah W. 248.
 Jogi rendszer hatása 162. s köv.
 old., 232.
 Johnson 28, 142, 171.
 Joly Henry 65, 169, 214.
 Jugoszlávia 127.
 Kanada 3, 4, 13, 71, 72, 74, 82,
 88, 90, 95, 102, 103, 124, 132,
 133, 135, 136, 137, 145, 147, 148,
 151, 153, 172, 187, 189, 205, 209,
 217, 223, 227, 233, 234, 259.

- Kapp Friedrich 80.
 Kaufmann Joseph 31, 234, 235.
 Keffer 246.
 Kelsey Carl 141, 142, 200, 231, 233.
 Kereskedelmi hajózás fejlődése 2.
 Kiadatás 240. s köv. old.
 Kikérés 240. s köv. old.
 Kitiltás 243.
 Kiutasítás 241. s köv. old.
 Kivándorlás hatása a kivándorlási állam kriminalitására 62. s köv. old.
 Klu-Elux-Klan 168.
 Know Nothings 28, 29, 248.
 Kor hatása 182. s köv. old., 259.
 Kruck Joseph 248.
 Kurella 217, 228.
 Kutatásaink akadályai 230. s köv. old.
 Külföldiek aránya a lakosságban 8. s köv. old.
 Külföldiek hatása a belföldiek kriminalitására 58. s köv. old.
 Külföldön való születés hatása 142. s köv. old.
- Lacambre 246.
 Lang Otto 177.
 Lauck Jett W. 248.
 Lean Mac 72, 95, 96, 163, 164.
 Lengyelország 94, 127, 147, 148, 151, 153.
 Letelepedési tilalmak 254.
 Lévassieur E. 81, 84, 97, 138, 169, 203, 236.
 Litvánia 127.
 Loeb Morris 217.
 Lombroso 219, 228.
 Luxemburg 87, 158, 159, 215.
 Lynch-esetek 178, 219.
- Magyarország 2, 7, 12, 68, 82, 83, 85, 91, 127, 136, 147, 151, 153, 158, 159, 177, 192, 193, 205, 207, 216, 234.
 Mayer Albert 21, 65.
 Mayer Max Ernst 244.
 Mayo-Smith 28, 59, 65, 68, 76, 93, 108, 164, 180, 200, 233, 236.
 Mayr Georg 30, 65, 103, 142, 181, 190, 213, 238.
 Méretei a bevándorlásnak 3. s köv. old.
 Mexiko 136, 145, 147, 148, 151, 153, 216, 217, 220.
 Morális fogyatkozások hatása 119. s köv. old.
 Mühlmann C. 235.
 Műveltség hatása 108. s köv. old., 232, 249.
- NagyBritannia 1, 2, 4, 8, 44, 67, 74, 75, 78, 82, 83, 84, 87, 88, 102, 126, 127, 132, 135, 136, 145, 147, 148, 151, 153, 158, 159, 187, 188, 190, 205, 209, 215, 216, 217, 220, 233, 244, 259.
 Négerek 178, 218, 219.
 Németalföld 2, 45, 82, 83, 87, 145, 158, 159, 170, 205, 215, 237.
 Németország 2, 5, 6, 10, 11, 24, 25, 26, 38-41, 55, 56, 57, 63, 64, 74, 75, 82, 83, 86, 87, 91, 92, 94, 99, 104, 126, 127, 136, 145, 147, 148, 151, 153, 159, 185, 186, 189, 193, 201, 205, 206, 211, 212, 213, 214, 216, 233, 234, 243.
 Nemi megoszlás kihatása 202. s köv. old.
 Nemzetközi büntettesek 225, 245, 246.
 Nemzetközi jogsegély 246. s köv. old.
 Nemzetközi nyilvántartása a büntetteseknek 245. s köv. old.
 Népszokások hatása 167. s köv. old., 250.
 Neumayer Karl 242.
 Nevelés hatása 117. s köv. old.
 New-South-Wales 52.
 New-Yorki éjjeli bíróság 121.
 Norvégia 2, 82, 83, 87, 88, 136, 147, 151, 153, 158, 159, 205, 215, 216.

- Olaszország 1, 2, 4, 45-46, 58, 78, 82, 83, 84, 87, 94, 127, 136, 147, 148, 151, 153, 158, 159, 167, 168, 190, 191, 205, 206, 213, 214, 215, 216, 217, 220, 221, 227.
Orelli Aloys 15.
- Oroszország 4, 82, 83, 87, 127, 136, 147, 148, 151, 153, 158, 159, 177, 213, 214, 215, 216, 220, 260.
- Osztrák-magyar monarchia 4, 87, 193, 215.
- Ott-tartózkodás tartamának hatása 172. s köv. old.
- Overbeck 241.
- Paon Marcel 10, 220, 256.
- Pénzbüntetés 243. s köv. old.
- Potyautasok 73.
- Problémánk jelentősége 1. s köv.
- Prostitúció 60, 119. s köv. old., 232, 249.
- Rendőri felügyelet alá helyezés 244. s köv. old.
- Románia 127, 177, 193.
- Rusch I. B. 21.
- Schmitz Hans 57, 241, 246, 247.
- Schnapper-Arndt 237, 238.
- Schober 240, 246, 247.
- Schulte im Hofe A. 4, 63, 86.
- Skócia lásd Nagy-Britannia.
- Sleszynsky Thaddeus 76, 142.
- Smith lásd Mayo-Smith.
- Spanyolország 4, 83, 158, 207, 214, 220.
- Srbik 248.
- Sträuli H. 23.
- Sutherland 65, 133, 142, 155, 157, 200, 201, 217, 231.
- Svájc 2, 6, 7, 11, 12, 15-24, 30-37, 55, 63, 64, 79, 82, 83, 86, 87, 94, 99, 100, 101, 104, 105, 129, 130, 131, 136, 147, 151, 158, 159, 166, 170, 177, 184, 193, 194, 196, 197, 203, 205, 207, 208, 210, 211, 215, 216, 217, 226, 233, 234, 235, 236, 242, 243, 246.
- Svédország 82, 83, 87, 88, 136, 139, 147, 148, 151, 153, 158, 159, 204, 205, 215, 216.
- Szerbia 26, 27.
- Szlávok 213, 214.
- Szociális mozgalmak hatása 179. s köv. old.
- Szocializmus 59.
- Tarde 29, 93.
- Társadalomellenes motívumok kihatása 228. s köv. old., 249.
- Termelési módok hatása 95-96.
- Thirring Gusztáv 62, 68.
- Tobler O. 37.
- Törökország 127.
- Történeti adalékok 14. s köv. old.
- Új-Dél-Wales 52.
- Utlevélkényszer 244, 252, 262.
- Vagyoni különbség kihatása 67. s köv. old.
- Városokban való elhelyezkedés hatása 130. s köv. old., 232, 250.
Vasúti hálózatok fejlődése 2.
- Vidéken való elhelyezkedés hatása 130. s köv. old.
- Vízumkényszer 252.
- Wadler 180.
- Wales lásd Nagy-Britannia.
- Walterhausen A. Sartorius 72, 103, 115, 193, 207, 250, 251, 256.
- Willcox 141.
- William Talcot 163, 164.
- Yvernes M. E. 238.
- Zürcher Emil 23, 36, 235, 251.